

BAKEA 2019

VI. ULUSLARARASI BATI KÜLTÜRÜ VE
EDEBİYATLARI ARAŞTIRMALARI SEMPOZYUMU

VI INTERNATIONAL WESTERN CULTURAL AND
LITERARY STUDIES SYMPOSIUM

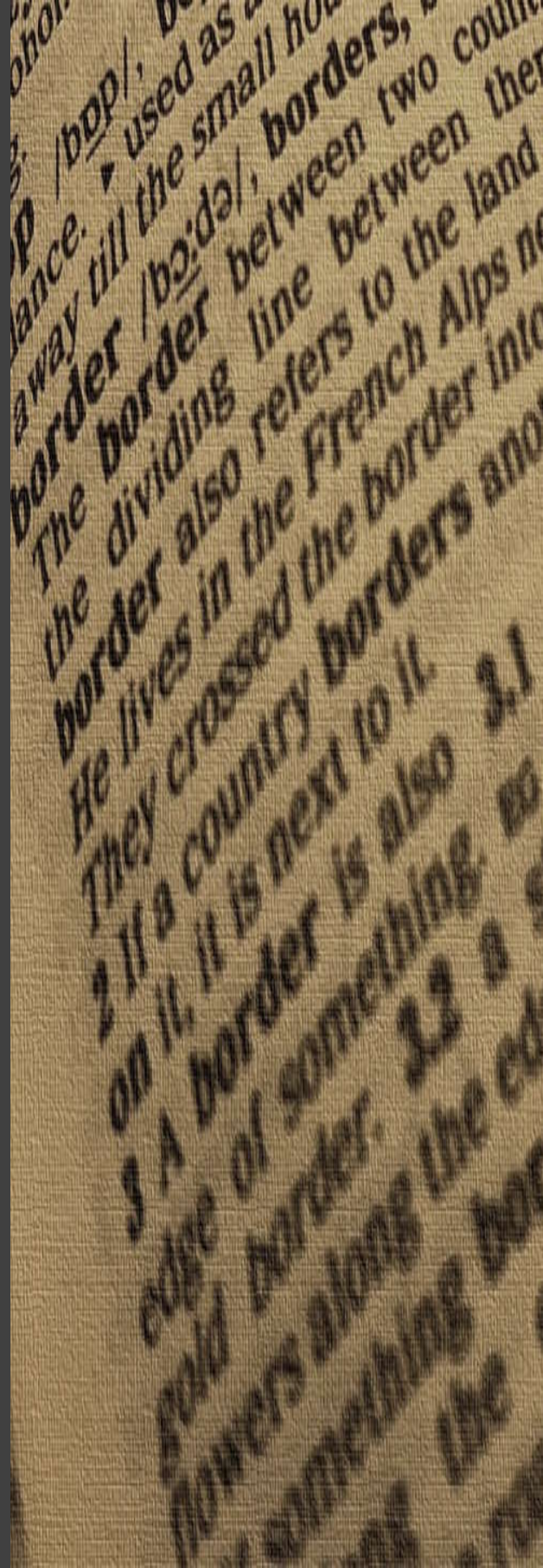
BİLDİRİLER KİTABI

BOOK OF PROCEEDINGS

Editörler – Editors

Kenan Koçak
Ercan Kaçmaz
Ahmet İpşirli

20-22 Kasım/Nov 2019
Kayseri/Nevşehir

BAKEA 2019 Book of Proceedings

BAKEA 2019 Bildiriler Kitabı

VI. Uluslararası Batı Kültürü ve Edebiyatları Araştırmaları Sempozyumu
(BAKEA)

20-22 Kasım 2019 Kayseri / Nevşehir

VI International Western Cultural and Literary Studies Symposium
(BAKEA)

20-22 November 2019 Kayseri / Nevşehir

Editörler / Editors:

Kenan KOÇAK

Ercan KAÇMAZ

Ahmet İPŞİRLİ

Erciyes Üniversitesi

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Pamukkale Üniversitesi

ISBN: 978-605-031-653-7

© Bu kitabın tüm yayın hakları Erciyes Üniversitesi'ne aittir. Bu bildiri kitabında yayınlanan makalelerin bilim ve dil bakımından sorumluluğu yazarlara aittir. Kitapta yayınlanan makaleler kaynak gösterilmeden kullanılamaz.

Yayına Hazırlayan: Hasan BAKTIR

Kapak Tasarım: Ahmet İPŞİRLİ

Kapak Fotoğrafı: Kenan KOÇAK

Mizanpaj: Oğuzhan Ahmet TANRISEVEN

Kayseri – 2019

TAKDİM	viii
<i>Kenan KOÇAK</i>	
INTRODUCTION	x
<i>Kenan KOÇAK</i>	
DAVID GREIG’İN OYUNLARINDA KÜRESELLEŞEN DÜNYADA SINIRLAR VE KİMLİK	1
<i>DİLEK İNAN</i>	
GOOD BYE LENIN ADLI FİLMDE GÖSTERGE VE ANLAM İLİŞKİSİNİN SINIRLARI	10
<i>ERDAL ÖRDEK</i>	
THE DIFFERENCE BETWEEN ADULTS AND YOUNG LEARNERS IN THEIR ATTITUDES TOWARDS COMPUTER ASSISTED LANGUAGE LEARNING (CALL)	24
<i>FİLİZ SARI ATILLA – TUĞBA BADEMÇİ KAYDET</i>	
İNSANIN SINIRLARI VE OLANAKLARI	34
<i>GÜL TECİMER</i>	
LES EFFETS DE LA CULTURE TURQUE EN OCCIDENT CHEZ YAVUZ BÜLENT BAKİLER	44
<i>HAMZA KUZUCU</i>	
BOUNDARIES OF THE BODY POLITICS IN MEDIEVAL HAGIOGRAPHICAL ROMANCE	54
<i>HÜLYA TAFLI DÜZGÜN</i>	
THE BOUNDLESSNESS OF CHRONIC DESPAIR OR DYSTOPIA IN THE CONTEXT OF THE EAST AND THE WEST	61
<i>İHSAN ÜNALDI – ÖZBEN TUNCER</i>	
HOMO SACER IN THE CITY: SPATIAL POLITICS OF EXCLUSION IN J. G. BALLARD’S EMPIRE OF THE SUN	76
<i>İSMAİL SERDAR ALTAÇ</i>	

**“OVERSTEPPING OF THE THEORY OF L. N. GUMILEV’S
“PASSIONARITY” ITS LIMITS AND ITS EMBODIMENT IN
OUR TIME ON THE BASIS OF THE VIRTUAL WORLD”..... 86**
LEYLA HACIZADE

AMIN MAALOUF IN BETWEEN TWO WALLS 91
MAHİR RAŞİT MERT – HASAN BAKTİR

BİR GÖÇMEN GÖZÜYLE ALMAN EĞİTİM SİSTEMİ..... 99
MEHMET BURAK BÜYÜKTOPÇU

**1917 REVOLUTION AS A MOVEMENT VIOLATING THE
BORDERS..... 109**
MEHMET FIRAT ARAMACI

**THE REFLECTION OF GOD ON THE EARTH: CONCEPT OF
NATURE IN HENRY DAVID THOREAU’S *A WEEK ON THE
CONCORD AND MERRIMACK RIVERS* 118**
MELİH KARAKUZU – FATİH ÖZTÜRK

**BEYOND THE FRINGES OF MELANCHOLIA: DEPRESSED
SELF IN ANNA LAETITIA BARBAULD’S “A THOUGHT ON
DEATH” (1814)..... 125**
MUSTAFA ZEKİ ÇIRAKLI - ÖZNUR YEMEZ

**ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНЫЙ ПОДХОД К ПРЕПОДАВАНИЮ
СИНТАКСИСА И СТИЛИСТИКИ РУССКОГО ЯЗЫКА КАК
ИНОСТРАННОГО.....HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.
*OLGA DALKILIÇ***

**“THE DEVIL IS NOT AS BLACK AS IT IS PAINTED:” RE-
PRESENTING TURKEY IN FREDERICK BURNABY’S *ON
HORSEBACK THROUGH ASIA MINOR* 145**
RABİA KÖYLÜ

**FRANSIZCADAN TÜRKÇEYE ŞİİR ÇEVİRİLERİNDE GÖZ
ARDI EDİLEN RENKLER..... 152**
SADIK TÜRKOĞLU – DENİZ KÜZECİ

**SAVAŞIN SINIRINDAN YANSIYAN ÇOCUKLUK ANILARI:
MANFRED BOFINGER “DER KRUMME LÖFFEL” 168**
ŞENAY KAYĞIN

LANGUAGE AS A MIRROR OF *SELF* ON SOCIAL MEDIA 176
TUBA DEMİREL

**SINIRLARI AŞAN BERNARD-MARIE KOLTES’İN
OYUNLARINDA EŞİKLERİN ATLANMASI 194**
TÜLİNAY DALAK

**BINARY IDENTITIES ACROSS BORDERS: RE-READING *TAR
BABY* 207**
YILDIRAY ÇEVİK

**EXPATS’ ONLINE REPORTS ON CULTURAL ADAPTATION
PROCESSES..... 216**
ZSUZANNA ZSUBRINSZKY

KURULLAR / COMMITTEES

Düzenleme Kurulu / Organizing Committee

Prof. Dr. Sevinç ÜÇGÜL
Doç. Dr. Hasan BAKTIR
Doç. Dr. Melih KARAKUZU
Doç. Dr. Banu AKÇEŞME
Doç. Dr. Hülya TAFLI DÜZGÜN
Doç. Dr. Sevtap Günay KÖPRÜLÜ
Dr. Öğr. Üyesi Abdurrahman KARA
Dr. Öğr. Üyesi Arif YILDIRIM
Dr. Öğr. Üyesi Betül ATEŞÇİ KOÇAK
Dr. Öğr. Üyesi Ercan KAÇMAZ
Dr. Öğr. Üyesi Hatice EŞBERK
Dr. Öğr. Üyesi Kenan KOÇAK
Dr. Erkan YÜCE
Dr. İsmail Serdar ALTAÇ
Öğr. Gör. Ahmet İPŞİRLİ
Öğr. Gör. Emel Aycan ASMA
Öğr. Gör. Ercan DEMİRCİ
Öğr. Gör. Fikret KARA
Öğr. Gör. Nilgün KARSAN
Öğr. Gör. Ömer ERDOĞAN
Arş. Gör. Çağlar DANACI
Arş. Gör. Şeyma AŞAR

Bilim Kurulu / Scientific Committee

İngilizce

Prof. Anna READING
Prof. Dr. Ahmet BEŞE
Prof. Dr. Ana Maria MANZANAS CALVO
Prof. Dr. Arda ARIKAN
Prof. Dr. Aslı TEKİNAY
Prof. Dr. Atilla SİLKÜ
Prof. Dr. Ayşe Lahur KIRTUNÇ
Prof. Dr. Behzad Ghaderi SOHI
Prof. Dr. Burçin EROL
Prof. Dr. Çiğdem PALA MULL
Prof. Dr. Dilek DİRENÇ
Prof. Dr. Hasan BOYNUKARA
Prof. Dr. Himmet UMUNÇ
Prof. Dr. Işıl BAŞ
Prof. Dr. İbrahim YEREBAKAN
Prof. Dr. İsmail ÇAKIR
Prof. Dr. İsmail ÖĞRETİR

Prof. Dr. Mehmet Ali ÇELİKEL
Prof. Dr. Mehmet TAKKAÇ
Prof. Dr. Mukadder ERKAN
Prof. Dr. Nabil MATAR
Prof. Dr. Nevin Yıldırım KOYUNCU
Prof. Dr. Nüket Belgin ELBİR
Prof. Dr. Srebren DIZDAR
Prof. Dr. Steve Adisasmito-Smith
Prof. Dr. Ufuk ÖZDAĞ
Prof. Dr. Yusuf ERADAM
Prof. Gunnþórunn GUÐMUNSDÓTTIR
Prof. Hortensia PÂRLOG
Prof. Imraan COOVADIA
Assist. Prof. Berber BEVERNAGE
Assoc. Prof. Matthew GUMPERT
Doç Dr. Gulnara SADYKOVA
Doç. Dr. Azade Lerzan GÜLTEKİN
Doç. Dr. Canan ŞAVKAY
Doç. Dr. Cumhuri Yılmaz MADRAN
Doç. Dr. Hasan BAKTIR
Doç. Dr. İ. Banu AKÇEŞME
Doç. Dr. Melih KARAKUZU
Doç. Dr. Meryem AYAN
Doç. Dr. Nilsen GÖKÇEN
Doç. Dr. Nurten BİRLİK
Doç. Dr. Şeyda SİVRİOĞLU
Doç. Dr. Üyesi Fatma KALPAKLI
Doç. Dr. Yeşim BAŞARIR
Doç. Dr. Yıldız KILIÇ
Doç. Dr. Zekiye ANTAKYALIOĞLU
Dr. Burcu ALKAN
Dr. Mary Beth DAVIS
Dr. Öğr. Üyesi Bengü AKSU ATAÇ
Dr. Öğr. Üyesi Ela İpek GÜNDÜZ
Dr. Öğr. Üyesi Ercan KAÇMAZ
Dr. Öğr. Üyesi İhsan ÜNALDI
Dr. Öğr. Üyesi Kağan KAYA
Dr. Öğr. Üyesi Kamil KURTUL
Dr. Öğr. Üyesi Larisa D'ANGELA
Dr. Öğr. Üyesi M. Ertuğ YAVUZ
Dr. Öğr. Üyesi Mevlüde ZENGİN
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KIRCA
Dr. Öğr. Üyesi Nazlı GÜNDÜZ
Dr. Öğr. Üyesi Sedat BAY

Dr. Öğr. Üyesi Seniye VURAL
Dr. Öğr. Üyesi Şule OKUROĞLU ÖZÜN
Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Zeren ATAYURT FENGE

Fransızca / French

Prof. Dr. Ali TİLBE
Prof. Dr. Ayşe Banu KARADAĞ
Prof. Dr. Ayten ER
Prof. Dr. Emine BOGENÇ DEMİREL
Prof. Dr. Ertuğrul İŞLER
Prof. Dr. Nurten SARICA
Prof. Dr. Rıfat GÜNDAY
Prof. Dr. Sibel BOZBEYOĞLU
Prof. Dr. Tanju İNAL
Prof. Dr. Tuna ERTEM
Prof. Dr. Cengiz ERTEM
Prof. Dr. Nurten SARICA
Doç. Dr. Emel ÖZKAYA
Doç. Dr. Halil AYTEKİN
Doç. Dr. İrfan ATALAY
Doç. Dr. Kamil CİVELEK
Doç. Dr. Sadık TÜRKOĞLU
Dr. Öğr. Üyesi Bahattin ŞEKER
Dr. Öğr. Üyesi Bayram KÖSE
Dr. Öğr. Üyesi Duran İÇEL
Dr. Öğr. Üyesi Hamza KUZUCU
Dr. Öğr. Üyesi Mediha ÖZATEŞ
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KOL
Dr. Öğr. Üyesi Şevket KADIOĞLU
Dr. Öğr. Üyesi Tülünay DALAK

Almanca / German

Prof. Dr. Melik BÜLBÜL
Prof. Dr. Ahmet Sarı
Prof. Dr. Ali Osman Öztürk
Prof. Dr. Altan Alperen
Prof. Dr. Arif Ünal
Prof. Dr. Dursun Zengin
Prof. Dr. Gülperi Sert
Prof. Dr. Mehmet Osman Toklu
Prof. Dr. Musa Yaşar Sağlam
Prof. Dr. Mustafa Özdemir
Prof. Dr. Onur Bilge Kula
Prof. Dr. Sevinç Maden

Prof. Dr. Tahir Balcı
Prof. Dr. Ünal Kaya
Doç. Dr. Lokman Tanrıkulu
Doç. Dr. Mehmet Tahir Öncü
Doç. Dr. Sevtap Günay Köprülü
Dr. Öğr. Üyesi Derya Oğuz

Rusça / Russian

Prof. Dr. Asif HACIYEV
Prof. Dr. Ayla KAŞOĞLU
Prof. Dr. Lola ZVONAREVA
Prof. Dr. Ludmila BUKALEROVA
Prof. Dr. Mariya REPENKOVA
Prof. Dr. Naile HACİZADE
Prof. Dr. Sevinç ÜÇGÜL
Prof. Dr. Türkan OLCA Y
Dr. Öğr. Üyesi ARİF YILDIRIM

TAKDİM

Kenan KOÇAK¹

VI. Uluslararası Batı Kültürü ve Edebiyatları Araştırmaları Sempozyumu (BAKEA), Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı ve Rus Dili ve Edebiyatı bölümleri ile Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi, Fen-Edebiyat Fakültesi Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümlerinin ortak organizasyonu ve ev sahipliğinde 20-21 Kasım 2019 tarihlerinde Erciyes Üniversitesi'nde, 22 Kasım 2019 tarihinde ise Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'nde başarılı bir şekilde düzenlenmiştir.

İlki 2009 yılında Pamukkale Üniversitesi tarafından düzenlenen BAKEA Sempozyumları Türkiye'nin ve dünyanın tanıdığı veya tanımaya aday, yerli ve yabancı ülkelerden gelen birçok bilim insanını bir araya getiren bir etkinlik olmuştur.

Bilindiği gibi kültürel, coğrafi, politik, sosyal, duygusal, dilbilimsel ve ekonomik sınırlar, diğerlerinin arasında, edebiyat ve sanatlarla birlikte, kimliklerimizi, kültürlerimizi ve sosyal yaşantıları tanımlar ve belirlerler. 'Küreselleşmenin' etkisi altında kalan dünyada, sosyal ve beşeri bilimlerde disiplinlerarası çalışmalar, tanımlamalara, kavramlaştırmalara, sınırların rol ve fonksiyonlarına ışık tutar. Bunlar sadece limitler açısından anlaşılacakla kalmayıp kısıtlamalar ve bölümler, hatta fırsatlar, ihtimaller ve yeniden yapılanmalar olarak da anlaşılırlar.

Antik çağlardan günümüze sınır çalışmalarında şu sorular sorulagelmıştır: "Sınırları ne oluşturur?", "Sınırları kim ortaya koyar?", "Sınırlar nasıl tesis edilir?", "Sınırlar neden inşa edilir?", "Sınırları geçmek nasıl mümkün olur?". Üç gün süren, konusu 'Sınırlar' olarak belirlenen bu yılki BAKEA Sempozyumu, çok yönlü disiplinler açısından, farklı alanlarda, sınırların yapısının, fonksiyonlarının ve inşasının keşfedilmesini ve kavranmasını sağlamayı amaçladı.

Türkiye'nin ve dünyanın çeşitli yerlerinden katılan toplam 120 konuşmacı Türkçe, İngilizce, Almanca, Fransızca ve Rusça dillerinde tebliğ sundu. İlk günün davetli konuşmacısı Ege Üniversitesi'nden Prof. Dr. Ayşe Lahur Kırtunç, ikinci günün İspanya Salamanca Üniversitesi'nden Prof. Dr. Ana Maria Manzanos Calvo, üçüncü günün ise Saraybosna Üniversitesi'nden Prof. Dr. Srebren Dizdar'dı.

Sempozyumda sunulan tebliğlerin ve gerçekleştirilen bilgi ve görüş alışverişinin bilim dünyasına ve araştırmacılara çok olumlu katkıları olacağı aşikardır. Sunulan bildirilerin çoğunluğu şiir incelemeleri, film çalışmaları, hikaye tahlilleri, tiyatro oyunları, roman incelemeleri, cinsiyet çalışmaları, eko-eleştiri, metin-imağ ilişkisi okumaları ve dilbilim üzerineydi. Bu çeşitliliğin faydalı tarafı, ileride yapılacak Batı Edebiyat ve

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Erciyes Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü.

Kùltùrleri çalışmalarına konu çeşitliliği imkânını sağlamasıdır. Bir diğer katkısı da, ùlkemizde bu tür çalışmaların daha geniş alanları kapsaması, daha dñzenli yaklaşımlarda bulunulabilmesi ve konu çeşitliliğinin genişleyecek olmasıdır.

Kitapta yer alan her değerli bildirinin bilim dñnyasına yeni yorum ve katkılar katacağına şüphesizdir.

Son olarak, sempozyumun gerçekteşmesinde dñzenleme kurulu kadar emek sarf eden Erciyes Ùniversitesi Edebiyat Fakùltesi İngiliz Dili ve Edebiyatı ile Rus Dili ve Edebiyatı, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Ùniversitesi İngiliz Dili Eğitimi Bùlümü òęrencilerine bir kez daha teşekkür ederiz.

INTRODUCTION

Kenan KOÇAK

The VI International Western Cultural and Literary Studies Symposium (BAKEA) was held successfully at Erciyes and Nevşehir Hacı Bektaş Veli universities between 20-22 November 2019. The symposium was organized by the departments of English and Russian Language and Literature of Erciyes University, and the departments of Foreign Languages Education and Western Languages and Literatures of Nevşehir Hacı Bektaş Veli University.

BAKEA symposiums, first of which was hosted by Pamukkale University in 2009, have always been an event that brings many well-known academics from Turkey and all around the world.

As is known, cultural, geographical, political, social, emotional, linguistic, and economic borders, among others, define and determine different aspects of our identities, cultures, and social lives along with literatures and arts. In a world captivated by 'globalization', interdisciplinary studies in humanities and social sciences have thrown further lights on the definitions, conceptualizations, roles and functions of borders. They are understood not only in terms of limits, restrictions, and divisions but also in terms of opportunities, possibilities, and reconstructions.

The study of borders from antiquity to modern times raises such questions as "What forms borders?", "Who produces borders?", "How are borders established?", "Where are borders constructed?", "Why are borders built", and "How is it possible to cross borders?" This year's three-day-long BAKEA symposium, on "Borders", aimed at exploring and providing insights into the construction, functions, and structures of borders in different areas from multidisciplinary perspectives.

More than 120 participants both from Turkey and all around the world gave papers in Turkish, English, German, French and Russian. The first day's plenary speaker was Prof Dr Ayşe Lahur Kırtunç from Ege University, the second day's, Ana Maria Manzanar Calvo from Salamanca University, and last day's, Srebran Dizdar from Sarajevo University.

It is obvious that the papers presented at the symposium and the exchange of information and opinions will have a very positive contribution to the scientific world and the researchers. Papers presented were on poetry, film studies, short stories, drama, novel, gender studies, eco-criticism, text and image studies, and language studies. The bright side of this diversity is that it provides the opportunity for a variety of subjects for future Western Culture and Literary studies. Another contribution is that such studies will cover wider areas, more regular approaches can be made and the subject diversity will expand.

There is no doubt that every valuable paper in the book will add new interpretations and contributions to the scientific world.

Finally, we would like to thank the students of the departments of English and Russian Language and Literature of Erciyes University, and the departments of Foreign Languages Education and Western Languages and Literatures of Nevşehir Hacı Bektaş Veli University who worked no less than the organizing committee.

DAVID GREIG'İN OYUNLARINDA KÜRESELLEŞEN DÜNYADA SINIRLAR VE KİMLİK

Dilek İNAN¹

Özet

İskoç oyun yazarı David Greig (1969 -) eserlerinde günümüz dünyasının konuları, dil ve tiyatro formu ile ilgilenir. Yazar, yersiz, yurtsuz karakterlerin kimlik ve yer mücadelesini inceleyerek sınırlar ve mekan kavramının anlamını keşfeder. Birleşik Krallık'ın çok kültürlü yapısında Britanya ve İngiliz kimlik karmaşasına dahil olmak istemeyen yazar, günümüz dünyasının teknolojik ve çevresel koşullarının ulusötesi kimlik anlayışına daha yatkın olduğunu savunur.

Bu çalışma *One Way Street* (Tek Yönlü Yol, 1995), *Europe* (Avrupa, 1996) ve *Cosmonaut's Last Message to the Woman He Once Loved in the Former Soviet Union* (1999) oyunlarında küreselleşme ve sınırsız bir dünya düzeninde vatandaş olabilmek konularını inceler. Sınırların tanımladığı bir hayatın dezavantajlarını vurgularken, sınır ötesi hareketlilik, dolaşım ve esnekliğin insanın yararına olduğunu savunur. *Tek Yönlü Yol* oyunu Berlin şehrinin tarihsel geçmişine göndermeler yapar. Yazar için, iki tarafın halkının hareketliliğini keskin nişancılar ile engelleyen en zorlu sınır olma özelliğini taşıyan tarihi bir sembol olan Berlin Duvarı, insanların ve mekanların bölünmesinde sınırların yaptırımını anlatan en etkili örnek olmuştur. Yazar kişiler ve mekanların sınırlar ile bölünmesi hakkındaki endişelerini temsil etmesi açısından Berlin şehrini maksatlı olarak seçmiştir. *Avrupa* oyunu Balkan Savaşları'na reaksiyon olarak yorumlanabilir, ayrıca oyunda 1992'deki birleşmiş bir Avrupa resmi tasvir edilmektedir. Sınır kasabasında yer alan bir tren istasyonunda geçen oyunda, tren sınırlara meydan okuyan bir metafor aracı olarak kullanılmıştır. *Avrupa* oyunu 1990'larda göç etmek zorunda kalan insanların medeni Avrupa'da karşılaştığı vahşeti anlatırken coğrafya ve kimlik konusu arasındaki ilişkiyi inceler. *Kozmonot* oyununda ise yazar, kimlik ve sınır konusunu, karakter kadrosuna dahil ettiği uzayda kaybolmuş ve unutulmuş 2 kozmonot ile genişletir. *Avrupa* oyununda ulusal sınırlar karakterlerin geçiş ve iletişimini engellerken, *Kozmonot* oyununda karakterler sınırsız mekansal boşluk engeli ile karşılaşır. Yazar, bu oyunda, siber ve zamansız mekanın Postmodern belirsizlikte yeniden tanımlanması gerektiğini vurgular.

Anahtar Sözcükler: David Greig, Küreselleşme, Sınır, Kimlik

¹ Prof. Dr., Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi, İngiliz Dili Eğitimi Anabilim Dalı.

BORDERS AND IDENTITY IN DAVID GREIG'S PLAYS IN A GLOBALIZED WORLD

Abstract

The Scottish playwright David Greig (1969 -) explores 21st century world issues, innovative ways of using theatrical language and form. The playwright depicts struggles of displaced and homeless characters in relation to borders and place. Greig does not intend to be involved in the complex structure of the United Kingdom's multicultural identity structures. Instead he adopts a supranational understanding of identity in today's technological and environmental conditions which cross boundaries. This study examines the issue of identity in a globalized and borderless world in his plays *Europe* (1996), *One Way Street* (1995) and *Cosmonaut's Last Message to the Woman He Once Loved in the Former Soviet Union* (1999). He discusses the disadvantages of a world defined by borders and explores the advantages of mobility across borders, and flexibility. *Europe* can be interpreted as a reaction against the Balkan Wars, it also depicts a picture of a unified Europe in 1992. The play takes place at an anonymous border town, and the train is used as a metaphor for challenging borders. *Europe* portrays people's hard lives who were forced to migrate from their home countries in the 1990s. Those migrants were exposed to hostility and violence in the "civilized" Europe, thus the play is an examination of the relationship between geography and identity. *One Way Street* alludes to the historical past of the city of Berlin. Berlin Wall has become the most iconic and hardest border that separates people from each other, and divide the city into East and West. The playwright chooses the city of Berlin as the play's setting intentionally in order to reflect his anxiety in dividing peoples and the places by borders. In his play *Cosmonaut*, the playwright extends his subject matter of identity and borders by including two forgotten and lost cosmonauts in space. While in Europe national boundaries prevent the characters' passage and communication, in *Cosmonaut* the characters encounter borderless space obstacle. The playwright underlines the facts that at a time of postmodern indefiniteness there is a need to redefine cyber and timeless space. Although his plays are set in Continental Europe, England and Scotland, Greig describes the possible dangers of living in ghettos and borders. The playwright advocates a multicultural understanding of nationhood who is proud of its own cultural heritage while emphasizing the fragile characteristic of people living on borders.

Keywords: David Greig, Globalization, Border, Identity

Günümüz küresel sorunlarını ele alan Greig oyunları Paris, Pyrenees, Amerika, Suriye hatta uzayda bir kapsülde geçer. Yazar *One Way Street* (1995) ve *Europe* (1994) gibi ilk eserlerinde Berlin duvarının yıkılışından sonra siyasi olarak yeniden düzenlenmesi gereken Avrupa Birliği ve “Yeni Avrupa” kavramları üzerinde durur. Son oyunlarında ise küreselleşme, Orta Doğu, doğu-batı ilişkileri ve Amerikan emperyalizmi ile ilgili konuları ele alır. Greig eserlerinde sık sık yolculuk metaforunu kullanır. Oyunları göç, aidiyet, ev, güvenli yer, insanlararası bağ ve yakınlık kurma, aile, inanç, köksüzlük ve yersizlik gibi günümüz dünyasını yakından ilgilendiren temaları işler.

Bu çalışmada ilk olarak ele alınan eser yazarın 1995 yılında yazdığı *One Way Street (Tek Yönlü Yol)* oyunudur. Önemli siyasi değişimlerin olduğu, Duvar-sonrası Berlin’de (post-wall) geçen oyunda, seyahat yazarlığı yapan ana karakter John Flannery ‘Doğu Berlinde 10 kısa yürüyüş’ Ten Short Walks in the Former East,’ başlıklı Berlin gezi kitabı yazması için görevlendirilir, memleketi Lancashire’den ayrılarak daha önce yaşadığı Berlin’e gider ve anıları ile yüzleşmek durumunda kalan Flannery için Berlin görev seyahati bir iç hesaplaşmaya dönüşür. Flannery, Prusya, Nazi ve Komünizm dönemlerinin geçtiği farklı yerler keşfederken, daha önce yaşadığı duygular ve anıları hatırlayarak içsel bir yolculuk yapar. Flannery, ada Britanya’nın sınırlarından ayrılıp, kıta Avrupası’na giderek farklı ve özgür yaşamak isteyen bir nesli temsil eder. Berlin, siyasi ve kültürel tarihi sınırlar ile bölünmüş insanları ve yerleri anlatmak için uygun bir mekan olması açısından önemlidir. Berlin Duvarının yıkılması Avrupa haritasının yeniden çizilmesinde dönüm noktasıdır. Greig, eserin önsözünde Walter Benjamin’in ‘kendi hayatının haritasını çizmek’ (*Berliner Chronicle*, 1997) fikrinden yola çıktığını, haritaların ve sınırların nasıl çizildiğini tiyatro aracılığı ile göstermek istediğini belirtmiştir. Her bölümde Flannery farklı bir bölgede yürürken, harita incelerken, garsonlar ve gece kulübündeki Berlinliler ile konuşurken tasvir edilir. Bölgelerin sınırları içinde kaybolan Flannery zihninde İngiltere, Berlin, gerçek ve hayal dünyası arasında gidip gelmektedir (Zenzinger, 2005: 84). Sınırlar arası yer değiştirmenin yanı sıra oyunda kaçış, duygusal çöküş ve yerçekimi temaları işlenir. İngiltere’de yaşadığı küçük kasaba hayatının dar görüşlülüğünden bunalmış olan Flannery, Berlin’i kaçış aracı olarak görür. İngiltere’deki anıları ve Berlin’deki günlük hayatı birbirine karışmış durumdadır. Devrimlerle dolu Berlin tarihini gözlemlerken İngiltere’deki hayatının bayalığını ve tek düzelikliğini fark eder. Yürüyüşlerinde siyasi ve tarihi önemi olan yerlere gider. Örneğin 1919 yılında Rosa Luxemburg’un öldürüldüğü ve bedeninin atıldığı kanala, 1953 yılında siyasi özgürlük için ayaklanan işçilerin Rus tankları ile ezildiği “Komünist Doğunun konut projesi” olarak bilinen Stalinalee bölgesine gider (Greig, 1998: 251). Daha önce kız arkadaşı Greta ile gittiği isyan meydanlarını, gecekondu mahallerinin yerini büyük konut projelerinin yer aldığı bölgeleri ve

Friedrichstrasse bölgesini ziyaret eder. Yahudi mezarlığını ziyaret ettiğinde yaşlı bir adam Nazi döneminde İngiltere'ye kaçışını anlatır (Greig, 1998: 236-38). Oyunda tek karakter olan Flannery Berlin şehrinin ortak hafızası ile İngiltere'deki anılarını ve daha önce Berlin'de yaşadığı 4 ayın izlenimlerini birleştirir. 10 ayrı monoloğun ilki 1990'da Almanya'nın birleşmesinden sonra Bohem Berlin gençlerinin gittiği Prenzlauerberg'de geçer ve burada bir kafede eski sevgilisi Greta'yı soruşturur (Greig, 1998: 240). Kendi ülkesinin sınırlarının ve sınırlamalarının dışında kendi kimliğinin ve şehir hayatının özünü anlamaya çalışır. 2. monolog, 'ateş arasından yürüdüğü a walk through fire' ve Yahudi mezarlığında tamamladığı Dimitroffstrasse caddesinde geçer. Komünist dönemde çürümeye yüz tutan bölge, bugün şık Berlinlilerin mekanı olmuştur. Rastladığı nesnelere geçmiş anılarını hatırlatır, geçmişin yükünden kurtulamaz. 3. yürüyüş ve monologda şehrin en hareketli yeri Friedrichstrasse Tren İstasyonunda geçer. Friedrichstrasse Tren İstasyonu 1961'de Berlin Duvarı inşa edildiğinde şehrin doğu ve batı sınırı arasındaki kontrol ve tek bağlantı noktası olmuştur. Oranienburg bölgesinde toplama kampına gider, Café Stalin barda 'anarşist müzisyenler' ile (Greig, 1998: 242) konuşur. Her monologunda ziyaret ettiği yerler ve geçmiş yaşantılarının etkileşimini anlatır. Devrimlerin yüzyıllardır acıya sebep olduğunu ve buna değip değmeyeceğini düşünür (Greig, 1998: 246). Ancak gezi rehberinin taslağını editör eleştirir, kitabı turistler için uygun bulmaz. Kitabın 'isyanlar, kaba garsonlar, öldürülen devrimcilerden ibaret olduğunu, gezi rehberi niteliği taşımadığını söyler (Greig, 1998: 250). Editör Flannery'ye gezi kitabının mutluluk ve eğlence içermesi, öfke ve kederden bahsetmemesi gerektiğini hatırlatır. Oyunun sonunda Flannery ile Greta şehrin bir mil üstündeki televizyon kulesinde, bir devrimini bir saatte tamamlayarak dönen restoranda buluşurlar. Yukarıdan sınırların belirsizleştiği, birleşmiş bir Berlin ve kendi hayatını görür, kendini başkalarına adamaya çekindiğini söyler Greta'ya, fakat değişebileceğini ifade eder. Flannery zihninde kendi hayatının ve Berlin'in haritasını çizirken, bir zamanlar terk edip gittiği Greta'nın yörüngesine girerek birleşmiş bir şehir gibi, Greta ile yeniden bir araya gelmeyi ister.

Berlin gezisi Flannery'ye iş veya özel hayatı açısından faydalı olmamış, yeni hayaller peşine düşmüştür: oyunun son sahnesi Flannery'nin kendisini Sputnik uydusu gibi geceye fırlatılmış duygusu ile, sınırları aşarak şehri yukarıdan gözlemlemesi ile son bulur. Avrupa'nın üzerinden atmosferin derinliklerine Varşova, Moskova ve Sibiryaya, yörünge ve sınırsız uzaya doğru bir yolculuk haritası çizer. Flannery'nin yolculuğu Berlin coğrafyası ile sınırlı iken, bir anda kendini sınırsız uzayda hayal eder (Greig, 1998: 248).

Europe (Avrupa) oyununda yazar, *One Way Street (Tek Yönlü Yol)* eserinde incelediği kaçış ve yer değiştirme konularını daha kapsamlı bir biçimde ele almaya devam ederek, mekanlar ve insanlar arasındaki sınırlar

ve bölünmelere dikkat çeker. 1990lı yıllarda ‘medeni’ Avrupa’da baskı ve zulumdan kaçan göçmenlerin zorlu hayatını anlatan oyun, milletler ve devletlerin yeniden oluşturulmasında kimliğin de yeniden tanımlandığını anlatır. Yazar, kimlik konusunun mekansal sınırlara tabi tutulmasının acı gerçeklerini vurgulayarak, kimliğin coğrafik sınırların dışında sürekli olarak gelişmekte olan bir olgu olduğunu savunur.

Tek Yönlü Yol oyununda olduğu gibi, Tren istasyonu *Avrupa* eserinde de önemli bir yer tutar, Greig demiryolu ağlarını Avrupa medeniyetini anlatmak için bir sembol olarak kullanır. Oyunda tren bağlantıları olmadan bir yerin medeniyetten uzak ve yaşanılmaz hale gelmesi gösterilir. Greig duvar-sonrası Avrupa’da milletlerüstü bir kimlik hayal eder, oyunun aslında İskoçya’yı anlattığını belirtir, yazar ‘Yeniden yazsaydım, oyunun adı İskoçya olurdu. Oyunda geçen sınır kasabası Motherwell olabilirdi” (Holdsworth, 2003: 27) açıklamasını yapmıştır. Tito, Hırvat kasabası Knin ve Lezno isimlerine gönderme yapıldığı için eserde geçen savaşın eski Yugoslavyayı anlattığı açıktır (Greig, 1996: 52-57). Oyunun başında, W. H. Auden’ın *Göçmen Türküsü (Refugee Blues)*, ve Derrida’nın ‘*Öteki Başlık (The Other Heading)*’ eserlerine referans vererek başlaması ana temaları özetler ve insanın insana yaptığı zalimliği vurgular: Auden şiirinde evini barkını, yurdunu kaybetmiş ve ülkelerinden ayrılmak zorunda kalan göçmenleri anlatır. Oyunda bu durum baba ve kız ikilisinden oluşan, Sava ve Katia ile temsil edilir. Derrida’nın eserine yapılan göndermede ise birleşmiş bir Avrupa’da yeni bir Avrupalı kimliği oluşturma aşamasında siyasi sorumluluğa ihtiyaç duyulduğu vurgulanır, merkezîyetçi Avrupa zihniyetinden uzaklaşıp, duvar-sonrası Avrupa’da ‘öteki’ olarak adlandırılan ülke vatandaşlarını kapsayan yeni Avrupa kimliği oluşturulmalısın gerekliliği vurgulanır. Oyun 2. Dünya Savaşı sırasında Alman, İtalyan ve Macar birliklerinin eski Yugoslavya’ya saldırısını ve Nazi uydu devleti olarak faşist milis kuvvetleri tarafından yönetilen bağımsız Hırvatistan’ın kurulmasını sağladığı dönemleri anlatır. Sava ve Katia bu savaşta ülkesini terk etmek zorunda kalan 250.000 kişiyi temsil ederken, diğer karakterler Berlin, Horse ve Billy ise 1989 ekonomik krizinde işten çıkartılan 600,000 kişiyi temsil eder. Yazar, oyunda evsizlik, işsizlik, ümitsizlik gibi evrensel temalara dikkat çekerken, aslında İskoçya tarihinde de yaşanan ekonomik kriz ve kaybedilen ağır sanayiye hatırlatır. Avrupa’da eski Stalinist sistemlerin yerini serbest pazar ekonomisi alması ile birlikte ekonomik ve siyasi değişimlerin insan hayatını perişan ettiği vurgulanır.

Greig oyunu Doğu Avrupa gezilerinden sonra yazmış, Doğu Avrupa ile İskoçya arasında benzerlik bularak kaybolan ağır sanayiye dikkat çekmiştir (Billingham, 2007: 77). Terkedilmiş İskoç maden kasabalarında da trenlerin durmadığını fark etmiş, Billingham ile röportajında Greig tehlikenin şehir merkezinde değil, terkedilmiş kasabalarda olduğunu belirtmiştir (Billingham, 2007: 77). Bu tür kasabalarda yaşamın zorluğunu,

hala bu yerlerin neden var olduğunu sorgulamak için *Europe* oyununu yazdığını açıklamıştır. Yazar, oyunda yolculuk ve hayallerin gerçekleşmesinin sınırları aşmak ile olabileceğini ima eder. İki perdelik oyun koro ile başlar, koro sınırdaki yaşayan insanların savaştan dolayı mahvolmuş hayatlarını anlatır. Karakterler Sava ve Katia, Fret ve Adele baba-kız karakterler, Adele'in eşi Berlin, fabrikadan eski iş arkadaşları Billy ve Horse, çocukluk arkadaşları Morocco'dur. Oyun 'viraneye dönmüş küçük bir Avrupa kasabasında' geçmektedir (Greig, 1996: 14). Bu tür kasabalarda yaratılan siyasi ve kültürel boşluğu aşırı-sağ grupların ele geçirerek intikam ve kana sebep oldukları gösterilir. Europe adı verilen bu isimli küçük kasaba Avrupa'nın düzlüklerinde yer alır, koro kasabada 'pasaport kontrolü yaptıklarını, çorba ve ampul imalat ettiklerini' (Greig, 1996: 6) özetler. Kasabada yaşayanlar sınırdaki kontrolü sağlamaktan gururludur ancak trenler artık burada durmamaktadır. Kasabada yaşayanlar ikiye ayrılır: Adele için Yeni Avrupa özgürlük ve fırsat anlamı taşıırken, fabrika kapandığı için işini kaybeden kocası Berlin için eski otoriter sistem daha iyidir. Berlin neo-Nazi grubun fanatik bir üyesidir ve kasabada yerli halk için işsizlik varken yabancıların kasabaya gelmelerinden huzursuzdur. Birkaç günlüğüne tren istasyonunda kalmak zorunda olan Katia ve Savadan rahatsız olur. Katia ve Savanın gidecek bir yeri olmadığı için işlevsiz tren istasyonunda kalmaları şüphelere yol açar ve kasabalılar tarafından hedef alınırlar.

Adele'in en büyük tutkusu gelip geçen trenleri izlemek ve trenlerin gittiği büyük Avrupa şehirlerini hayal etmektir. Geçen trenleri izleyen Adele'e göre trenler kasabadan ayrılma ve sınırlara meydan okuma aracıdır. Katia geldiği yerin artık haritada olmadığını bu yüzden babası Sava ile sınırları aşıp yolculuk yapmak zorunda olduklarını, yolculuk sırasında güvende olduklarını, ancak küçük yerlerde fark edilir olmanın tehlikeli olduğunu açıklar, Berlin, Paris veya Milano gibi büyük yerlere gitmeyi hayal eder. Sava Holokost yıllarını anımsatacak şekilde yazın kirli kamplarda çalıştıklarını, kalabalık otobüsün fırın gibi olduğunu hatırlar (Greig, 1996: 24). Bu anlamda Sava ve Katia sadece 1990'larda Balkanlar'ın mahrum edilmiş insanlarını değil, aynı zamanda Nazi kamplarından kaçan Yahudileri de temsil etmektedir. Katia geri gönderileceklerini ve sınır ötesi bir kampta çürüyeceklerini düşünür. Fakat babası Sava, insan doğasındaki iyiliği ve merhameti hatırlatarak, evden çok uzakta ama hala Avrupa'da olduklarını ve bu medeniyetin onlara sahip çıkacağına inanır. Kasabanın işsiz gençleri yabancılar karşısında nefret duyduklarını açıkça belirterek, göçmenlerin kendi işlerini ellerinden aldıklarına inanırlar. Morocco, yerel bir girişimci olarak, sisteme uyum sağlamada sınırı sihirli bir para hattına benzetir, sınırdan sigara, içki, araba gibi nesnelerin geçtikten sonra değerinin arttığını söyler. 'Bir şeyi sınırdan geçiriyorsun ve ona para yapıyor' (Greig, 1996: 30) diyerek sihrin alma

ve satma ile geldiğini söyler. Bu kasabaya sıkışıp kalmanın zararlarını, yeni pazarın alma ve satma üzerine kurulduğunu açıklar.

Diğer taraftan istasyon şefi olarak görev yapmakta olan Sava ve Fret, Avrupa endüstrisi, mühendislik, istikrar konularından bahsederler, trenlerin birleştirici gücüne inanarak, küçük kasabaları Avrupa'nın başkentleriyle bağladığını vurgularlar. Demir, çelik ve trenlerin kan kasları ve atardamarlar gibi kıtayı bir arada tutacağına inanırlar. Avrupa bir taraftan medeniyetin beşiği olarak tasvir edilirken diğer taraftan da Katia aracılığı ile Yugoslav savaşındaki zulumu anlatır. Sınır kasabası, dolar, mark, frank, Budapeşte, Viyana, Berlin'e o kadar yakın olmalarına rağmen karakterler kasabaya sıkışıp kalmışlardır. Oyunun sonunda gerekli kağıtları düzenlettiren Katia ve Adele ayrılırken, babası Sava kasabayı kurtlara bırakmamak için kalmayı tercih eder. Ancak istasyonun içinde sohbet eden Sava ve Fret'ten habersiz olarak Berlin ve Horse 'suç yeri' olarak tanımladıkları istasyonu ateşe verirler ve yaşlı adamlar, yani oyundaki 2 baba karakter yanarak ölürler. Babaların kızlarının sınırları aşarak kasabadan ayrılması ümit vad ederken, üzücü olan kanlı savaşların olduğu Balkanlar'ın Viyana, Moskova, Paris gibi şehirlere ne kadar yakın olmasıdır. Tren istasyonunun Sava ve Fret ile birlikte yanması Avrupa ideallerine ihanet olarak görülebilir. Ayrıca Berlin ve Horse'un sınırları korumak adına kasabada kalması, Adele ve Katia'nın başka ülkelere giderek hayatta kalma şanslarını yükselttikleri olarak yorumlanabilir. Oyunda yeni ve eski Avrupa karşılaştırılmış, birlik ve ayrılığın yeni Avrupa düzeninin merkezinde olduğu vurgulanmıştır. Kasabada kalan veya ayrılan karakterler bu coğrafyanın güvensiz sınırlarında yaşamaya devam ederler. Oyun boyunca özellikle 1989 sonrası haritaların yeniden çizildiği dönemde sınırlarda yaşayan insanların hayatlarının kırılma anı olarak vurgulanmıştır.

Tek Yönlü Yol oyunu ana karakterin İngiltere'deki kasabadan ayrılıp turist kitabı yazmak üzere Berlin'e gelmesini anlatırken, *Avrupa* oyunu 1990'lı yıllarda Balkan coğrafyasında yaşanan zulüm ve göçleri anlatır. *Kozmonot* oyunu ise 1957 ve 1975 yılları arasındaki ABD ile Sovyetler Birliği arasındaki uzay yarışına işaret eder. *Kozmonot* oyunu sınırlar ötesi iletişim kurmaya çalışan uzayda kaybolmuş ve unutulmuş 2 astronotun dünya ile iletişim kurma mücadelesini anlatır. Oyun mekan olarak Oslo, Londra, havaalanı, bar, underground kulüp, otel ve astronotların ulaşamayan uzay kapsülünde geçer. Yazar Kozmonot oyununda tiyatro oyunu yazmanın da sınırlarını zorlayarak mikro anlatılar halinde oluşan 42 sahneyi yan yana getirir (Wallace, 2006: 295). İki astronotun yanı sıra, evliliği monotonlaşmış bir çift, Rus dansçı, konuşma terapisti ve hastası karakterler arasındadır.

12 yıl önce uzaya gönderilen 2 astronot unutulmuş ve kaybolmuştur. Dünya ile iletişim kurmaya çalışırlar. Yeryüzündeki karakterler de kendi aralarında iletişim güçlüğü yaşamaktadır. Oyun metaforik olarak Eski

Komünist imparatorluğunun ve ona bağlı milletlerin çöktüğünü anlatır. Billingham'ın sözleriyle oyunda 'tamamı ile tarihi-siyasi bir proje olan Eski Sovyetler Birliğinin ağırsızlığı' anlatılmaktadır. Casimir ve Oleg gizli bir görev için uzaya gönderilmişler ancak mevcut durumda artık var olmayan bir ülke tarafından uzayda bırakılmıştır. Casimir en son küçük bir çocukken gördüğü kızı Nastasja'nın yetişkin olduğunu ve kendisini hatırlayıp hatırlamayacağını düşünür. Oleg ise daha önce sevdiği bir kadına romantik bir mesaj göndermek ister. Dış dünyanın tehlikelerinden korunmak için karakterler hapsedikleri mekanların sınırları içinde yaşamayı tercih ederler. Vivienne ve Keith evin ve dış dünyanın arasına sınır koymak için pancurları kapalı tutar, evi sığınak olarak görürler. Eric'in Orta Doğu ve İsrail/Filistin çatışmasına değinmesi insanlığın yıllardır sınırları tanımlamak için savaştığını, karakterlerin gerek kimlik gerekse yer sınırlamalarından kurtulmak için çabaladığını vurgular.

Oleg'in mesajı sadece var olmayan bir insana değil ayrıca artık var olmayan bir ülkeyedir. Astronotların dönen dünyayı izlemesi fakat iletişim kuramaması, Nastasja'nın Oslo'da üst kattaki otel balkonundan şehri izlemesi, yalnızlaşma, mesafe ve başkalarından korku temalarını vurgularken, bir türlü sınırları aşamamak ve durağanlık konusunu da akla getirir. Oleg Casimir'e 'Geri gidemeyiz ileriye de, sadece devam ediyoruz' der (Greig, 1999: 50). Oyun bireysel ve küresel dünya görüşü anlamında Doğu Avrupa'nın dağılmasını anlatır.

Oyunları mekan olarak kıta Avrupası, İngiltere ve İskoçya'da geçse de Greig, getto ve sınırlar içinde yaşamanın olası tehlikelerini anlatır. Yazar sınırlarda yaşayan insanların kırılğan hayatlarını anlatırken, statik olmayan, kendi mirası ile gurur duyan bunun yanında çokkültürlü millet kavramını savunur. Yazar kültürlerarası engellerle karşılaşan bireylerin iletişim kurma çabasını anlatırken, 1990'lı yıllarda başlayan çevresel, politik ve teknolojik değişimlere duyarlı olmuş, yeni milenyumda kültürel ve küresel bilinci araştırmış, insan hakları ve küresel vatandaşlık konularını vurgulamıştır, küresel bir dünyada sınırsız bir dünya hayal etmektedir.

Kaynakça

- Benjamin, W. (1997). "A Berlin Chronicle". *One-Way Street and Other Writings*. Trans. Edmund Jephcott and Kingsley Shorter. London: Verso.
- Billingham, P. (2007). Inhabitants of the Tide Mark – Towards a New Political Poetics in the Plays of David Greig. In *At the Sharp End: Uncovering the work of Five Contemporary Dramatists: David Edgar, Tim Etchells, David Greig, Tanika Gupta, Mark Ravenhill*. S. 94-123. London: Methuen.
- Derrida, J. (1992). *The Other Heading: Reflections on Today's Europe*. Indiana: Indiana UP.

- Greig, D. (1995). *One Way Street*. Philip Howard (ed) *Scotland Plays* (London: Nick Hern, 1998)
- _____. (1996). *Europe/The Architect*. London: Methuen.
- _____. (1999). *The Cosmonaut's Last Message to the Woman He Once Loved in the Former Soviet Union*. London: Methuen.
- Holdsworth, N. (2003). Travelling across Borders: ReImagining the Nation and Nationalism in Contemporary Scottish Theatre. *Contemporary Theatre Review*, 13 (2), 25-39.
- Wallace, C. (2006). *Suspect Cultures: Narrative, Identity and Citation in 1990s New Drama*. Prague: Litteraria Pragensia.
- Zenzinger, P. (2005). David Greig's Scottish View of the New Europe: A Study of Three Plays. In Christoph Houswitschka, Ines Detmers et al (Eds.), *Literary Views on Post-Wall Europe: Essays in Honour of Uwe Böker* (s. 261-282). Trier: WVT

**GOOD BYE LENİN ADLI FİLMDE
GÖSTERGE VE ANLAM İLİŞKİSİNİN SINIRLARI
Erdal ÖRDEK¹**

Özet

Hayatın her alanında karşılaştığımız göstergeler, bize ilk bakışta gördüklerimizden fazlasını anlatırlar. Görünen nesne veya olgu, görünüşün dışında ve ötesinde bir gerçeklik barındırmakla birlikte görünüşten tam olarak bağımsız bir şey değildir. Eğer insanın anlamlandırabildiği şeyler yalnızca deneysel duyuları (görme, işitme, tatma, koklama, dokunma) ile sınırlı olsaydı, o zaman insanın ve içinde yaşadığı evrenin varlığının anlamı oldukça sınırlı bir nesnellığe indirgenmiş olurdu. Oysa her gösterge sahip olduğu zaman, mekân ve ilişkilenmelerle birlikte, yani dizgesel olarak çeşitli nicelikte ve nitelikte anlamlar içerebilir.

Sanat, (bilimin aksine) anlamı çoğaltan ve çoğullaştıran bir özyapıya sahiptir. Bu nedenle bir sanat yapıtı bir düşünceyi, duyguyu, durumu, olayı, olguyu, kişiyi, sorunu vb. konu edinirken kaçınılmaz bir şekilde çeşitli göstergelere ihtiyaç duyar. Tarihsel, politik ve sosyolojik bir öneme sahip olan Berlin Duvarı'nın yıkılmasını ve Doğu Almanya ile Batı Almanya'nın birleşmesini konu edinen ve 2003 yılında gösterime giren, Wolfgang Becker'in yönettiği *Good Bye Lenin* (Elveda Lenin) adlı film yakından incelemeyi gerektiren çok sayıda gösterge içermektedir.

Bu çalışmada gösterge, görünüş, gerçeklik ve anlam kavramları çeşitli filozof ve bilimcilerin görüşleri doğrultusunda açıklanmakta, bu görüşler ışığında *Good Bye Lenin*'deki bazı göstergelerin taşıdığı anlamlar ve göstergelerin geçirdiği anlamsal değişimlerin bireyde yol açtığı yeniden anlamlandırma çabaları ve anlamlandırmadaki sınırlar ve sınır aşımaları irdelenmektedir.

Anahtar sözcükler: *Good Bye Lenin*, Gösterge, Görünüş, Gerçeklik, Anlam.

**THE BORDERS OF THE RELATION BETWEEN SIGN AND
SENSE IN THE FILM *GOOD BYE LENİN***

Abstract

The signs, that we come across in every fields of life, tell us more things than what we see at first glance. The apparent object or fact is not something totally irrelevant to the appearance, although it implies a reality above and beyond the appearance. If the things that human can interpret were only the sensually empirical ones (like sight, hearing, taste, smell and tact), then the meaning of existence of human and the universe in which he lives would be reduced to a very restricted objectivity. Yet, each sign, which systematically has got time, place and associations, can imply senses of various quantity and quality.

¹ Öğr. Gör, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu.

The art has got (on the contrary of the science) a meaning pluralizing and reproducing character. Therefore, an artwork needs indispensably various signs while treating a sentiment, an emotion, a situation, an event, a fact, a person, a problem etc. The film named *Good Bye Lenin* directed by Wolfgang Becker and came to the theatres in 2003, which treats the fall of the Berlin Wall and the unity of East and West Germany that has got a historical, political and sociological importance includes numerous signs to be analysed.

In the present study the terms sign, appearance, reality and sense are being explained according to the arguments of different philosophers and linguists. In accordance with those arguments the meanings some signs have got in the film, the semantic changes that those signs undergo, and the struggle of reinterpretation caused by the changes, the interpretation limits and limit excesses are being scrutinised.

Keywords: Good Bye Lenin, Sign, Appearance, Reality, Sense.

Giriş

İnsan göstergelerle kuşatılmış bir evrende etken ve edilgen bir varlık olarak yaşarken, yaşam süreci boyunca önceye, şimdiye ve geleceğe yönelik göstergeleri anlamlandırma ve sürekli yeni göstergeler yaratma çabası içindedir. Peki, insanın duyuşsal ve bilişsel dünyasını bu denli saran gösterge ne demektir? “Gösterge, genel olarak, kendi dışında bir şeyi temsil eden ve dolayısıyla bu temsil ettiği şeyin yerini alabilecek nitelikte olan her çeşit biçim, nesne, olgu vb. olarak tanımlanır.” (Rifat, 2009: 11). Bu bakımdan doğal dillere ait sözcükler, işaretler, simgeler, nesnelere, eşyalar vb. birer göstergedir. Örneklendirmek gerekirse; bir kıyafet, araba, yemek, jest ve mimik, film, müzik, resim, reklam görüntüsü, gazete manşeti, bir haber, bir koltuk takımı vb. hepsi birer göstergedir (Barthes, 1993: 185). Göstergeleri inceleyen ve araştıran bilim dalına da Göstergebilim (Semiotik) denir. Rifat’a göre “insanın insan için ve dünyanın insan için taşıdığı anlamları” araştıran bir bilimsel tasarı olan Göstergebilim, anlamlı bütün dizgeleri kavrayıp yorumlayabilecek bir çözümleme ve yeniden yapılandırma modeli sunmayı amaçlar (Rifat, 2009: 7). Öte yandan Locke ise Göstergebilimin amacını; zihnin *şeyleri* kavramak veya anlamlarını başkalarına aktarmak için kullandığı gösterge dizgelerinin niteliğini incelemek olarak açıklar (Locke, 1975: 720-721).

Çağdaş bir bilim olarak Göstergebilimin temelleri 20. yüzyılda atılmıştır. Ferdinand de Saussure, Göstergebilimi dilbilimi de kapsayan bir bilim olarak tasavvur ederken, Charles Sanders Peirce Göstergebilimin dilbilimin kapsamı içinde ele alınması gerektiğini savunur. Peirce’in bu düşünceleri Morris ve Carnap’ın sentaks (sözdizimi), semantik (anlambilim) ve pragmatik (edimbilim) bilimlerini dilbilimi oluşturan unsurlar olarak kabul etmelerinde etkili olmuştur (Lyons, 1991: 6). Pragmatizmin kurucusu ve mantıkçı bir filozof olan Peirce (1839-1914), mantık temelli bir göstergebilim anlayışını savunmuş ve göstergelerin mantıksal işlevleri üzerinde durarak olguları sınıflandırma çabasına girişmiştir. En bilinen sınıflandırması *belirti* (indice), *görüntüsel gösterge* (icon) ve *simge* (symbol) olarak üçe ayırdığı sınıflandırmadır. Ona göre belirti iki öge arasındaki gerçek çağrışıma dayanır; örneğin duman ateşin belirtisidir, ateşi çağırıştırır. Görüntüsel gösterge belirttiği varlığı doğrudan temsil eder; örneğin bir resim, bir fotoğraf veya geometrik bir çizim gibi. Simge ise tıpkı doğal dillerdeki sözcükler gibi insanlar arasında uzlaşmaya dayanan göstergedir (Rifat, 2009: 31-32). Örneğin, Türkçedeki *taş* sözcüğü üç sesli ve tek heceli bir işitsel gösterge olarak Türkçe konuşan tüm bireyler için aynı varlığı ifade eden, anlamı üzerinde uzlaşmış bir simgedir.

Göstergebilimin Avrupa’daki kurucularından kabul edilen Saussure, dilin kavramları belirten bir göstergeler dizgesi olması nedeniyle, en önemli gösterge dizgesi olduğunu savunur. Dilin bu özelliği yazıyla, sağır-dilsiz alfabesiyle, simgesel törenlerle, nezaket belirten davranış

biçimleriyle, askeri işaretlerle karşılaştırılabilir. Kısacası Saussure'e göre göstergebilim, insana göstergelerin içerdiği özellikleri ve bağlı oldukları yasaları öğretecek toplumsal bir işleve sahip bir bilimdir (Rifat, 2009: 32-33).

Pierce göstergeyi anlamsal açıdan *yorumlayan* (interpretant), *nesne* (object) ve *gösterge* (representatum) olarak üçlü bir model biçiminde açıklar. Saussure'ün yaklaşımı ise *gösteren* (signifiant) ve *gösterilen* (signifié) olarak ikili bir model üzerine kurulmuştur. Bu yönüyle bakıldığında insan bir gösterge dizgesiyle hem anlam yaratma hem de yaratılan iletiyi anlama çabası içerisinde “anlam üretme” ve “anlam yakalama” stratejileri uygular. Böylece çevresini anlamaya çalışan insan bir “gösterge avcısı” konumundadır (Rifat, 2009: 19; 23). Bu gösterge avcılığı kasıtlı veya kasıtsız olarak insanın gündelik hayatının ayrılmaz bir parçasıdır.

İnsanı çepeçevre saran maddi dünya göstergelerle doludur ve bu göstergeler her zaman bir üniforma, bir trafik lambası, bir sayı kadar yalın değildir. Bunlardan çok daha karmaşık ve iç içe geçmiş göstergeler vardır. Sözcüğü bazı göstergeler siyasal, ideolojik, ahlaki nitelikler barındıran tercihlerin varlığına işaret eder. Örneğin; bir otomobil, sahibinin ekonomik durumunu veya sosyal statüsünü, bir kıyafet, kişinin çevresiyle uyumluluk veya uyumsuzluk derecesini, bir içki tercihi, konuğun yaşam tarzını gösterebilir (Barthes, 1993: 185). Bu durum nesne veya gösterge dizgelerine yan anlamlar yükleyen, yeni, farklı, belirsiz, üzerinde uzlaşılmanın bir anlam taşımasına neden olan ve incelemeye değer gizemli bir sürecin doğmasına neden olur. Son yıllarda özellikle de politikacılar üzerine yapılan söylem çözümlemesi çabaları bu açıdan oldukça önemlidir, çünkü göstergelerin taşıdığı anlama yönelik “okumalar toplumsal, ahlaksal ve ideolojik açıdan önemli değerler içerir.” (Barthes, 1993: 185). Görünüşte düzensiz durumdaki olaylar ve olgular kitlelerini bir sınıflandırma kitesi altında toplamak oldukça önemlidir. Bu ilkeyi sağlayacak olan ise *anlamlandırma*dır. Olgunun çeşitli belirlemelerinin yanında yeni bir niteliği de kestirilmelidir, bu nitelik anlamdır (Barthes, 1993: 186-187). “Anlam taşımayan nesne, bir toplum tarafından kullanılmaya başlandığında [...] en azından anlamsızın göstergesi olarak işlev görür, anlamsız olduğu anlamına gelir.” (Barthes, 1993: 204). Barthes'ın bu belirlemelerine göre, göstergeye içkin olan anlamın öznesi, onu yapılandıran ve üzerinde uzlaşım sağlayan toplumdur. Bu durumda gösterge kendini şu veya bu şekilde gösteren bir özne değil; alımlanan bir nesnedir. John Berger'in *Görme Biçimleri* adlı kitabında vurguladığı üzere, insanın düşündükleri ve inandıkları, onun nesnelere görüş biçimine büyük oranda etki eder (Berger, 2018: 8). Bu da bazı göstergelerin farklı toplumlar tarafından farklı şekillerde anlamlandırılmasını açıklamak açısından oldukça önemlidir.

Anlam oluşturan ve onu aktaran önemli araçlardan biri de sanatsal yapıtlardır. “Felsefi açıdan bakılacak olursa [...] sanat eserlerinin anlamı, bu eserlerin kendilerinde önceden verili bir içeriktir ki, anlayan araştırmacı yapılandırmaktan ziyade keşfeder.” Burada anlam, inceleyenle veya bağlamla ilişkili olmaya dair rasyonel bir şeyi ifade eder (Keskin, 2016: 19). O halde sanat yapıtı hem kendinde içkin olan anlamı gösteren veya duyumsatan bir özne, hem de onu duyusal yollarla algılayanlar tarafından görülen ve anlamlandırılan bir nesne durumundadır. Sözelimi bir film göstergelerle yüklü bir yapıt olarak izleyiciye sunulur ve izleme süresince yüklendiği anlam dizgelerini izleyenlerin duyularına gönderir. İzleyicinin kavrayacağı anlam, kendi yaşantısı ve belleğinden bağımsız olmamakla birlikte gösterilenden de tamamen farklı ve yeni bir şey olamaz.

Görüngülerin, diyesi nesne veya şeylerin özünde tam olarak ne olduğuyula ilgili açıklamalar ise görüngübilimin (fenomenoloji) konusudur. Görünüş ile gerçeklik konusunun irdelenmesi ilkçağdan beri Platon, Herakleitos, Parmenides, Aristoteles ve daha birçok filozof ve düşünür tarafından yapılmışsa da, burada çalışmanın kapsamı ve sınırlılığı gereği çağdaş filozoflar Husserl, Kant ve Heidegger’in konuyla ilgili görüşlerine yer verilecektir.

Alman filozof Edmund Husserl mutlak bilgi arayışında görüngülere (fenomen) yönelmiştir. Mutlak bilginin elde edilmesi özlerin bilgisinden geçer, bu bilgiyi sağlayan yöntem de fenomenolojik yöntemdir. Fenomenoloji apriori² betimleme yapan bir öz bilimidir (Keskin, ... : 4). Öz, bir nesneyi kendisi yapan ve sadece kendinden olan niteliği ve anlamıdır. Özler içkin (immanent) ve aşkın (transendent) olmak üzere iki türdür. “... İçkin, bilgi yaşantısında reel olarak içkin olan anlamındadır.” (Husserl, 2003: 62). Başka bir deyişle açık seçik kesin bilgiyi bulunduran özlerdir. Buna karşın “apaçık olmayan, nesneye yönelen veya onu varsayan, ama kendisini göremeyen her türlü bilgi [...] aşkındır.” (Husserl, 2003: 62). Diyesi bilincin dışında kalan, anlam veren bir varlığı gerektiren ve kendisiyle var olmayan varlık alanının özleridir. Nesnelere özlerinin bilinmesi, onlara yönelen insan zihni tarafından fenomenolojik yöntem ile mümkündür.

Fenomenolojik yöntemde indirgeme (Reduktion) ve düşünme (Reflexion) söz konusudur. Bu yöntemle görüngülere ait deneysel öğeler, her türlü ön yargı, düşünce ve bilgi paranteze alınır (epokhé).³ Bu bilgiler yok sayılmaz, sadece hesaba katılmaksızın bir kenara bırakılır. Bu şekilde *salt benin* bulunduğu, varlığın temelini oluşturan kata çıkılmış olur. Bu aşamada evrensel ve toplumsal olan her şey indirgeme ile geride

²Deneyden ve tecrübeden bağımsız olarak us yoluyla ileri sürülen yargıdır. Örn: “*Düşünüyorum, öyleyse varım.*” *Descartes*.

³Yun. epokhé, epékhein = durmak, kendinde kalmak: (Genellikle) Yargı vermeme.

birakıldıktan sonra, düşünme ile aşkın ve öz olana ulaşılır (bkz. Husserl, 1950: 39).

Bir öz bilimi olarak fenomenoloji gerçek varlık ile ilgili bilgileri ortaya koymaz. Özler yalnızca var olan bir şeyin özü olarak görülmek zorunda değildir. Özlerin yanı sıra somut halde veya soyutlanmış düşüncede bile bazı nesnelere “kurulduğu” görülebilir. “Kurma, içkin verilmişliklerin, ilk başta görüldükleri gibi, bilinçte bir kutunun içinde durur gibi yalın bir halde durmadıklarını, kendilerini ‘görünümler’ gibi ortaya koyduklarını göstermektedir.” (Husserl, 2003: 94). Bu görünümler tuhaf ve değişken yapılara sahiptir; hakikatte nesne olmayan ve gerçek anlamda nesne barındırmayan görünümler aracılığıyla “ben”in karşısına nesnelere koyarlar. “Ben”in nesneyi anımsamasıyla birlikte bu verilmişlikler algıda kurulmuş olur. Her türlü nesne kurulmasında, tasarımında ve yargılamasında, bir şekilde görülen, düşünülen veya tasarımı olan bilgi nesnesinde apaçık bir verilmişlik gerçekleşir (bkz. Husserl, 2003: 95). Diyelim ki algılanan bu dış cisim, içinde bir bireyin yaşadığı oda olsun; bu oda aslında bir aşkınlıktır; bireyin bilişsel, duygusal, psikolojik ve duygusal her türlü önbilgisi fenomenolojik indirgemeye paranteze alındığında odanın anlamsal varlığı geçersiz hale gelir, geriye maddesel olan mobilya, eşya, beton, sıva ve boyadan başka bir şey kalmaz.

Immanuel Kant, görünüş ve gerçeklik sorununa yeni bir bakış açısı kazandırmış ve söz konusu ayrımı yapmak için *fenomen* ve *numen* kavramlarını kullanmıştır. Kant’ın fenomen kavramı Husserl’in aksine *öz bilgisi* değil, duyuyla algılanıp anlamlandırılabilen bilgidir. *Saf Aklın Eleştirisi* (Kritik der reinen Vernunft) adlı kitabında, bir nesne veya varlığın, insan aklı tarafından kavranabilmesi için, her biri üç ayrı etmen içeren dört işlevi olduğunu söyler. Bunlar *nicelik: genel, özel, tekil; nitelik: olumlu, olumsuz, sonsuz; bağıntı: mutlak, varsayımsal, ikircil; biçim: belkili, öne sürümlü, kesin*. Aklın bu dört kategorisinden birine girmeyen bir gösterge insan tarafından anlamlandırılmaz, hakkında yargıda bulunulamaz (Kant, 1990: 22). Çünkü bu kategorilere girmeyen bir şey zihnin duyu deneyine girmediği için anlaşılabilir. Kategorilerin sağladığı kavramsal çerçeve nesneyle ilgili yargı, düşünce ve bilgiyi mümkün kılar. Bilginin anlamlandırılması için gerekli olan bir diğer unsur da *zaman* ve *mekân*dir. Duyu deneyine giren her fenomen bir zaman ve mekân düzleminde algılanır. Zaman ve mekân bilginin a priori biçimleri olarak algılamada duyu için düzenleyici bir işleve sahiptir (Heimsoeth, 1993: 80). Bu görüşle birlikte Kant, insan zihninin ulaşabileceği bilginin sınırlarını belirlemiştir. Fakat bu sınırların ötesinde bir varlık veya bilginin var oluşu inkâr edilmez; bunlar da numenlerdir. Numenler fenomenlerin varlık nedenleridir fakat deneysel duyunun ötesinde buldukları için, insan aklıyla var oldukları bilinse de somut olarak ne oldukları bilinemez ve anlaşılabilir (Cevizci, 2010: 423).

Varoluş felsefesinin önemli filozoflarından olan Martin Heidegger, varlığın anlamını Husserl'in etkisinde kalarak fenomenolojik yöntem ile açıklar. Heidegger'e göre fenomen, *kendini kendinde gösterendir*. Fakat bu gösteren şey kendini başka bir şey olarak da gösterebilir, bu durumda fenomen görünüş olarak ortaya çıkar, kendisini öyleymiş gibi *duyurur* ve aslında bu şekilde kendini göstermeme eyleminde bulunmuş olsa da, o olmadığı anlamına da gelmez (Heidegger, 2004: 56-58). Bu durum fenomenin o anki görünürlüğü'nün tarihselliğinin bilgisini gerekli kılmaktadır. Çünkü var olan, *orada olan*, zamana (geçmiş, şimdi, gelecek) yayılmıştır ve anlamını bu tarihselliği içinde kazanmaktadır.

Özne olarak anlama eylemi de yine bu zamansallık içerisinde gerçekleşir; deneyimler, kanılar, yargılar, zihinde var olan bilgi, olasılıklar vb. anlaşılacak olan şey ile ilişkilendirir ve onunla ilgili tahminler oluştururlar. Nesne veya varlığın kendini göstermesiyle ön koşullar pekişebilir veya tam aksine tersyüz olarak geri çekilip yerine anlamayı sağlayacak yeni olanaklar getirilebilir (Yıldırım, 2005). Heidegger'e göre anlama etki eden bir başka unsur da duygulanımdır. İnsanın içinde bulunduğu sevinç, hüznün, heyecan, kaygı, mutluluk, umutsuzluk, endişe vb. duygulanımlar, onun dünyadaki var olma halini belirtir ve anlamlandırmanın ön koşullarını biçimlendirir (Yıldırım, 2005). Sözcüğü, savaşın yaşandığı bir ülkede insanların endişe, korku ve güvensizlik duygusu taşımaları, karşılaşacakları yeni görüngü ve göstergeleri anlamlandırmalarında yönlendirici etkide bulunacaktır. Bu durum tamamen o zaman diliminde orada olma ile ilgilidir ve orada olmanın kaçınılmaz bir sonucudur.

Good Bye Lenin

2003 yılında gösterime giren *Good Bye Lenin* filminin senaryosunu Bernd Lichtenberg ve Wolfgang Becker birlikte yazmış, yönetmenliğini ise Wolfgang Becker üstlenmiştir. Başrollerinde Daniel Brühl (Alex) ve Katrin Sass'ın (Christiane) oynadığı filmin süresi 121 dakikadır. Bir aile dramını konu edinen film aynı zamanda komedi ve romantik kategorilerinde de değerlendirilmektedir (*Elveda Lenin*, 2003). Filmin arka planında ise 1989-1990 yıllarında gerçekleşen Berlin Duvarı'nın yıkılması ve Doğu Almanya ile Batı Almanya'nın birleşmesi süreci ve sonrasında yaşanan politik, toplumsal, ekonomik ve psikolojik değişimler işlenmektedir.

Doğu Almanyalı Kerner ailesinin babası aileyi terk ederek Batı Almanya'ya yerleşmiş ve başka bir kadınla evlenerek kendisine yeni bir yaşam kurmuştur. Anne Christiane Kerner ise ciddi bunalım ve psikolojik sorunlardan sonra kendisini ülkesine ve çocuklarına adamaya karar vermiştir. Christiane, insana ve emeğe önem veren, insanın her türlü temel haklarını savunan, sosyalist değerlere içtenlikle bağlı, toplum yararına

çalışan bir gönüllü ve iki çocuk annesi bir Demokratik Alman Cumhuriyeti (Deutsche Demokratische Republik: DDR) vatandaşıdır.

Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin 40. kuruluş yıldönümünde bir yandan görkemli askeri kutlamalar yapılırken diğer yandan da sermaye diktatörlüğüne karşı olduğu halde bir proletarya diktatörlüğüne dönüşmüş olan ülkede giderek artan baskılara karşı protesto gösterileri yaşanmaktadır. Christiane, özverili ve çalışkan bir yurttaş olarak o gece düzenlenen baloda ödül almak üzere yoldayken protestocular ile polis arasında yaşanan çatışmaya rastlar, polisler göstericilere şiddet uygulamakta, onları döverek yerde sürüklemekte ve gözaltına almaktadır. Christiane gördükleri karşısında büyük şaşkınlık içindedir. Dayak yiyenler arasında oğlu Alex'i de görünce kalp krizi geçirir ve olduğu yere yığılır. Uzun süre komada kalan Christiane sekiz ay sonra kendine geldiğinde Doğu Almanya'yı Batı Almanya'dan ayıran Berlin Duvarı yıkılmış ve iki ülke birleşerek Federal Almanya Cumhuriyeti (Bundes Republik Deutschland: BRD) adını almıştır. Ne var ki bu birleşme Batı'dan yana olmuş, Doğu'ya ait sosyalist değerlerin yerini hızla serbest piyasacı, sermayeci, insanları tüketime ve bireyciliğe yönelten batılı anlayış almıştır. Marketler farklı ülkelerden ithal edilen ürünlerle dolup taşmış, insanların yiyip içtiği, giydiği ve tükettiği ürünler çeşitlenmiş, sade yaşantının yerine kişisel istek ve arzuların ön plana çıktığı bir yaşam biçimi hızla yayılmıştır. Bu büyük değişim ve dönüşümden haberi olmayan Christiane'nin en küçük bir heyecan veya panik durumunda ölümle sonuçlanabilecek bir kalp krizi geçirme riski vardır. Sosyalist Doğu Almanya'nın artık var olmadığını, büyük bir inançla bağlı olduğu değerlerin yok olduğunu öğrenmek Christiane için kaçınılmaz bir şekilde kriz ve ölüm demektir. Oğlu Alex ve kızı Ariane, annelerine olup bitenlerden hiç söz etmezler, duvarın yıkılmadığını ve hala Doğu Almanya'da yaşam sürdürdüklerini göstermek için zorlu bir mücadeleye girerek ona sözde bir dünya kurarlar ve annelerinin ölene kadar onların yarattığı bu yapay dünyada yaşamasını sağlarlar.

Gösterge, Anlam ve Sınırlar

Artık var olmayan bir Doğu Almanya'yı varmış gibi gösterecek bir tasarıma ihtiyaç vardır. Husserl'in fenomenoloji kuramına göre, bir tasarımı oluşturabilmek için, gerçekte var olmayanı varmış gibi gösterecek nesnelere ihtiyaç vardır. Nesnelere algılandığı anda zihinde kurulma gerçekleşir ve gerçemiş gibi anamlanır. Christiane'nin algısında Doğu Almanya kurgusunu oluşturmak ve sürekli kılmak için oraya ait gösterge dizgelerine ihtiyaç duyulur. Bunlar öncelikle anlamlandırmayı düzenleyecek zamansal, mekânsal göstergeler ve diğer olgu, olay ve nesnelere.

Yataktan kalkamayan ve zaman zaman zihinsel karışıklıklar yaşayan Christiane'nin odası tıpkı eskiden olduğu gibi sade ve gösterişsiz

bir şekilde döşenerek mütevazı küçük apartman dairesine dönüştürülür. Doğu Almanya'nın mekânsal göstergelerinden biri de plakalarla bölümlendirilmiş (Plattenbau) bu küçük dairelerdir.

Resim 1. Christiane'nin odası hazırlanırken.

Kant'ın görüşü uyarınca Christiane'nin odası, ona bu mekânın Doğu Almanya'daki bir apartman dairesi olduğunu gösteren çeşitli fenomenlerle donatılır. Dolaplar, dolaba konan eski kıyafetler, perdeler, duvara asılan Che Guevara resmi, çarşaf, yatak örtüsü, duvar kâğıdı ve diğer tüm eşyalar Christiane'nin anlamlandırma sınırlarının içerisinde kalır. Heidegger'e göre bakıldığında, bütün eşyalar aslında var olmayan bir olguyu kendinde varmış gibi göstermektedir; aslında artık Doğu Almanya tarihe karışmıştır fakat söz konusu eşyalar aracılığıyla bir verilmişlik olarak orada durmaktadır. Odaya Husserl'in fenomenolojik indirgemesi uygulanarak Christiane'nin bütün önbilgi ve yargıları paranteze alındığında ortada sadece sıradan somut görüngüler kalır ve kişideki anlam sınırları ortadan kaldırılmış olur. Kant'a göre anlamın apriori düzenleyicisi olan zaman düzlemi açısından bakıldığında; Christiane sekiz ay önce henüz komaya girmemişken burası tipik bir Doğu Almanya dairesiydi, dairedeki her şey hala aynı olduğuna göre Demokratik Alman Cumhuriyeti de varlığını devam ettiriyor demektir. Böylece bütün göstergeler apriori işlevlerini yerine getirerek gerçeği olduğundan farklı bir şekilde göstermektedir.

Yine Kant'ın ileri sürdüğü zihnin dört kategorisi (nicelik, nitelik, bağıntı, biçim) bireyin anlamlandırma sınırlarını belirtir. Bu sınırların dışındaki herhangi bir nesne veya görüngü Christiane'nin zihnindeki kategorilere giremez ve onun anlamlandırma sınırlarının dışına çıkmış olur. Bu nedenle mekânsal düzenlemenin yanı sıra evdeki herkes sade kıyafetler giyer, süsten uzak durur, hatta Ariane'nin küçük kızı Paula naylon bezle bezlenir. Bunların hepsi kolayca Christiane'nin duyu deneyine girer, var olan zihinsel kategorileriyle eşleşir.

Sosyalist Doğu Almanya'nın göstergelerinden olan *Mocca-Fix* kahvesi, *Spreewald* turşusu, *Tempo* mercimeği ve *Trabant* marka araba

gerçeklikte artık var olmayan bir toplumsal düzenin gösterge dizgeleridir ve Christiane'nin algısında bu düzenin hala yaşanmakta olduğunu imlemektedir. Bu ürünlerin üretimi sona ermiş ve *Volkswagen*, *Volvo*, *Ikea*, *Burger King*, *Coca Cola*, *Jacobs* ve benzeri sayısız ithal ürün günlük yaşamın bir parçası haline gelmiş, sokaklar bu ürünlerin reklamlarıyla dolmuştur.

Resim 2. Mocca-Fix kahvesi, Spreewald turşusu, Tempo mercimeği, Trabant.

Anılan ürünlerde sosyalist Almanya verili bir bilgidir; fakat artık bu ürünler de bulunmadığına göre önce onların da sözde varlığını duyuracak göstergeler gerekmektedir. Bu amaçla Alex çöpleri karıştırır, sokakları, bitpazarlarını, antikacıları gezer ve bulabildiği eski şişe, kavanoz, ambalaj, gazete, dergi ve kıyafetler alır. Kavanoz ve şişeler temizlenip içlerine ithal ürünler doldurulduğunda artık yepyeni bir anlam kazanmış olurlar. Sözelimi bu kavanozdaki turşu gerçekte yoktur ama Heidegger açısından, söz konusu etiket sayesinde “kendini kendinde” göstermektedir. Evet, bu bir turşudur fakat *Spreewald* turşusu değildir, yalnızca kendini öyleymiş gibi göstermektedir. Husserl'in belirlemelerine göre ise bu ürünler bir özne olan Christiane'nin karşısına birer nesne olarak konulduklarında, etiketleri ve ambalajları aracılığıyla onun algısında kurulurlar. Bu bakımdan kavanoz ve ambalajların Christiane'nin onları anlamlandırması için birer mekân düzlemi işlevi gördükleri de söylenebilir.

Resim 3. Alex kavanozlara ithal ürünleri doldurmaktadır.

Kurgunun sürekliliğini sağlamak için nesne ve olguların sürekli hale getirilmesi gerekir. Bunu sağlamak için Alex antikacıdan aldığı eski haber bültenlerine ait kasetleri annesine izletmekte, ona eski gazetelerden haberleri güncelmiş gibi okumaktadır. Çünkü duvarın yıkılmasından sonra

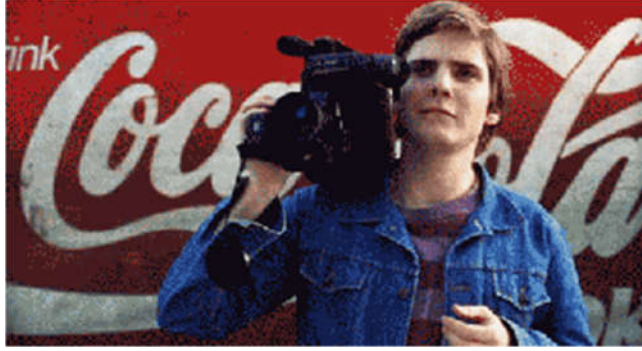
sosyalist haber ve yayınlar yapan devlet televizyonu da artık yoktur; uydu antenler dolayısıyla evlere giren yüzlerce kanal sürekli reklam, eğlence, spor vb. yayınlar yapmaktadır. Eski kasetlerdeki haberler tüketildikçe yenilerine ihtiyaç duyulur, Alex ve onun film meraklısı iş arkadaşı Denis uydurma haberler yaparak kurgunun sürekliliğini sağlarlar.

Resim 4. Denis haber sunmaktadır.

Haberler birer gösterge olarak Christiane'nin algısında dışarıda eskisi gibi akıp giden bir sosyal ve politik yaşamın kurulmasını sağlar. Heidegger, var olanın tarihselliğine vurgu yaparken onun geçmiş, şimdi ve gelecek olan zamana yayıldığını söyler. Bu düşüncelere göre, geçmişteki gerçek haberler şimdi Alex ve Denis'in kurgusal haberleriyle geleceğe taşınmakta, geçmişle olan ilintisi sayesinde Christiane'nin algısıyla ilişkilenebilmektedir. Bu durumun farkında olan Alex, kendi hayalindeki Almanya'yı git gide bu haberlere aktarmaya başlar. Yaptığı haberlerde sosyalist Almanya'nın bazı katı kuralları esnettiğini ve bunun toplumda ve dünyada çok olumlu etkiler yarattığını anlatır. Anlamın tarihselliği çerçevesinde bundan sonra Christiane'nin zihin kategorilerindeki anlamlandırma sınırları da esnemeye başlar.

Christiane bir gün yattığı yerden karşı binanın duvarına devasa bir *Coca Cola* afişi asıldığını gördüğünde olayı anlamakta zorlanır. Çünkü bu içecek markası Doğu Almanya'da bulunmayan ve tüketilmeyen bir markadır. Barthes'ın belirlemesine göre, sosyalist bir toplum için anlam taşımayan bu içecek, kullanılmaya başlandığında anlamsızın anlamı olur. Bunun üzerine anlam boşluğunu gidermek amacıyla *Coca Cola* ile ilgili bir haber yapmak şart olur. Haberde *Coca Cola*'nın aslında ilk kez Doğu Almanyalı emekçi kadınlar tarafından üretildiği, sosyalist bir içecek olduğu ve Doğu Almanya'daki bir şirketle ortaklık anlaşması yaptığı anlatılır. Christiane biraz şaşırır da durumdan memnuniyet duyar. Yine Heidegger'in varlığın tarihselliğine dair belirlemeleri doğrultusunda, burada *Coca Cola*'nın zaman düzlemindeki anlamlandırılması ve anlamın geçmişle ilişkilendirilmesi görülmektedir.

Resim 5. Alex ve Denis Coca Cola haberi çekerken.

Berlin Duvarı'nın yıkıldığı tarihteki görüntülerle montajlanan başka bir haberde, Devletin Batı Almanyalı mültecilere kapılarını açtığı, oradaki saçma yaşam tarzından sıkılan insanların üretime ve emeğe katılmak için Doğu'ya akın ettiği, bu kadar çok insana barınma olanağı sağlama konusunda sıkıntı yaşandığı anlatılır. Gerçekte durum tam tersidir; Batı'ya göçen insanlar geride boş evler ve sokaklar bırakmaktadır. Haber, Christiane'nin inandığı sosyalist değerlerin insanlık için ideal değerler olduğu fikrini teyit ettiği için onu çok mutlu eder, hatta evlerinde bir mülteciye yer açmaları gerektiğini söyler. Alex, annesinin algısındaki gerçekliği yönlendirirken yaşadığı şaşkınlığı şöyle anlatır: “O gün bulutlara baktığımda, gerçeğin sadece annemin alıştığı algılarına uyarlayabileceğim çelişkili bir olgu olduğunu anladım.” Kant'ın *fenomen/numen* ayrımı ile Husserl'in *içkin/aşkın* belirlemeleri de gerçekliğin duyuşal görünüşler aracılığıyla biçimlendiğini ve aslında duyu sınırlarının dışında kalan bir gerçekliğin duyumsanamasa bile orada olduğunu açıklar.

Filmdeki bir sahnede Christiane ayağa kalkabildiğini fark eder ve kimseye görünmeden dışarı çıkarak yürümeye başlar. Bu sırada Rus sosyalist lider Lenin'in heykeli yerinden sökülmiş ve bir helikopterle taşınmaktadır. Sol eliyle kavradığı bir kitabı göğüs hizasında tutan Lenin, sağ elini ileri doğru uzatmıştır. Bir sanat yapıtı olarak bu heykelde kitap, sosyalizmin kuramsal temelleri ve değerleri; Lenin'in uzattığı el ise kolektif üretime ve yaşama çağrısını duyurmaktadır. Verili anlamlar içeren bu yapıtı başka bir sanat yapıtı olan filmin bağlamında ele alındığında bir gösterge olarak bu heykel gerçeklikte Christiane'nin sıkıca bağlı olduğu değerleriyle (kitap) birlikte Almanya'yı terk eden sosyalizmdir. Lenin'in uzattığı el ise Christiane'ye, bu sadık yoldaşa, bir elvedadır.

Resim 6. Lenin'in Christiane'ye veda edişi.

Heykele için olan bu anlamlar, duvarın yıkıldığından, Doğu ile Batı'nın birleştiğinden, politik, ekonomik ve toplumsal hiçbir değişimden haberdar olmayan Christiane açısından bir aşkınlıktır. Bu nedenle duyu deneyiyle bu anlamı yakalaması beklenemez. Onun zihinsel kategorilerine giremeyen bu olay, anlamlandırma sınırının dışında kalmaktadır.

Duvarın yıkılışının ve Almanya'nın birleşmesinin birinci yıldönümü yaklaşırken Christiane tekrar kalp krizi geçirir ve hastaneye kaldırılır. Henüz birleşmeden haberi olmayan Christiane ölmek üzeredir. Bunun üzerine Alex ve Denis, olayı gerçeğin aksine Batı'nın Doğu'ya katılması şeklinde kurguladıkları bir haberle bildireceklerdir. Bunun için Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin kuruluş yıldönümü olan 7 Ekimi beklemektedirler. Fakat Christiane ölmek üzeredir, bu yüzden 2 Ekimde takvimden birkaç sayfa yırtılarak tarih 7 Ekim olarak gösterilir ve ona yıldönümü ve birleşme kutlamaları haberi izletilir. Bir gösterge olarak söz konusu haber Heidegger'e göre kendini kendinde başka bir şeymiş gösteren bir fenomendir. Söz konusu olan gerçekten de duvarın yıkılması ve Almanya'nın birleşmesidir; fakat gerçeğin aksine bu gösterge Batı Almanya'nın Doğu'ya katıldığını bildirmektedir. Öte yandan bu olayın 7 Ekimde gerçekleşmiş gibi gösterilmesi Kant'ın anlam düzenleyici düzlem olarak açıkladığı zaman düzlemi için iyi bir örnektir.

Sonuç

Heidegger'in açıklaması bakımından anlama etki eden bir unsur olarak *duygulanım*, Christiane'nin kurduğu bütün anlamlandırmalarda belirgindir. Christiane açısından sosyalist Almanya'nın insanlar için ideal ülke oluşu, onların mutlu, huzurlu ve barış içinde yaşamalarını sağlaması büyük mutluluk ve gurur nedenidir. Dolayısıyla bu duygu haline denk düşecek gösterge dizgeleri onun algısında kolaylıkla kurulup anlam kazanmaktadır. Alex'in film boyunca sürdürdüğü bütün çaba bunu sağlamak içindir. Anlam taşıyıcı görüngü ve göstergelerin tarihselliği de her aşamada anlam oluşturucu ve düzenleyici bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Öznenin önbilgi, önyargı, duygu ve düşünceleri, karşılaşılan nesneden çıkarılacak anlamı sınırlama eğiliminde olsa da; nesnenin çeşitli

apriori özellikleri kullanılarak kendisini başka bir şey olarak özneye sunmasını ve öznedeki anlamlandırma sınırlarını aşmasını sağlamanın olanakları bu filmde açıkça görülmektedir.

Christiane, Doğu Almanya ve sosyalizm imgeli gösterge dizgeleri dolayısıyla inandığı dünyayı yaşayıp, inandığı dünyaya gözlerini yumar. Alex, filmin sonunda bu durumu şöyle ifade eder: “Annemin terk ettiği dünya onun inandığı bir dünyaydı ve son saniyesine kadar onu yaşamasına izin verdik. Gerçekte hiç var olmamış bir dünya. Hatıralarımda hep annemle bağdaştıracağım bir dünya.”

Kaynakça

- Barthes, R. (1993). *Göstergebilimsel Serüven*. İstanbul: YKY.
- Berger, J. (2018). *Görme Biçimleri*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Cevizci, A. (2010). *Felsefe Tarihi: Thales'ten Baudrillard'a*. İstanbul: Say Yayınları.
- Elveda Lenin*. (2003). 09 23, 2019 tarihinde IMDb: <https://www.imdb.com/title/tt0301357/> adresinden alındı
- Heidegger, M. (2004). *Varlık ve Zaman*. İstanbul: İdea Yayınevi.
- Heimsoeth, H. (1993). *Immanuel Kant'ın Felsefesi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Husserl, E. (1950). *Die Idee der Phänomenologie, Fünf Vorlesungen*. Haag, Nederland: Martinus Nijhoff.
- _____. (2003). *Fenomenoloji Üzerine Beş Ders*. Ankara: Bilim ve Sanat.
- Kant, I. (1990). *Kritik der reinen Vernunft*. Hamburg: Felix Meiner Verlag.
- Keskin, M. (tarih bulunamadı). *Husserl'in Fenomenolojisine Giriş*. 12 29, 2017 tarihinde <http://felsefet.home.uludag.edu.tr>: <http://felsefet.home.uludag.edu.tr/kaygi/dergieski01/02.pdf> adresinden alındı
- Keskin, M. (2016). *Tarihsel Semantik Nedir?* İstanbul: Avesta.
- Locke, J. (1975). *An Essay Concerning Human Understanding*. Oxford: Oxford University Press.
- Lyons, J. (1991). Bedeutungstheorien. H. Steger, & H. E. Wiegand içinde, *Semantik- Handbücher zur Sprach- und Kommunikationswissenschaft* (s. 1-23). Berlin, New York: De Gruyter.
- Rifat, M. (2009). *Göstergebilimin ABC'si*. İstanbul: Say Yayınları.
- Yıldırım, Ö. (2005). *Varlık ve Zaman*. 12 31, 2017 tarihinde Felsefe/Düşünce Platformu: http://www.felsefe.gen.tr/filozoflar/martin_heidegger_varlik_ve_zaman.asp adresinden alındı

**THE DIFFERENCE BETWEEN ADULTS AND YOUNG
LEARNERS IN THEIR ATTITUDES TOWARDS
COMPUTER ASSISTED LANGUAGE LEARNING (CALL)**

Filiz Sarı Atilla¹ – Tuğba Bademci Kaydet²

Abstract

This study was conducted with 150 students. Half of the students were aged 10-12, called “young learners,” and the other half were 18-24 years old called “adults”. The young learners were 5th and 6th grade students in secondary class. The adults were university students. All of the students answered the same questionnaire. The questionnaire consisted of 10 questions. Each question had 5 choices, aiming to measure the attitudes of the students towards computer-assisted language learning. The first option is “I certainly agree,” the second is “I agree.” The third one is “neutral.” The fourth one is “I disagree”. The fifth one is “I certainly disagree. The overall findings indicate that the general attitude of the students towards CALL is positive.

Key Words: Teaching English as a foreign language to Young Learners, Teaching English as a foreign language to Adults, CALL.

¹ Lecturer, Munzur University, Pertek Sakine Genç Vocational School, Department of Foreign Languages and Cultures.

² Teacher, Mersin Bilsem.

Introduction

The past few decades have seen a dramatic rise in the number of teachers using computers and the Internet in their classrooms (Rahnavard and Heidar, 2019). (CALL) is an approach to language teaching and learning in which computer technology is used as an aid to the presentation, reinforcement and assessment of material to be learned, usually including a substantial interactive element.

Since the first day technologic devices were invented, technology has gone on developing. Day by day, we are witnessing classrooms equipped with more developed technological devices. Technology will never replace teachers, but a teacher who cannot teach with technology will be replaced by another one who can.” – Zuzana Molčanová. The teachers need to catch up with the developing technology. It is impossible for a teacher who falls behind the technologic age to be useful for their students. Teachers are always models for students, so teachers need to learn how to use the technology usefully for their lessons.

Technology plays a key role in language learning. There are several technological devices and technological techniques, such as projectors, computers, and smartboards. Most teachers have smart phones, scanners, printers and tablets. Most students have smart phones, tablets and computers, so it is impossible to think of an educational environment without technology. Also, there are a lot of educational applications such as Duolingo, Voscreen educational online system monitored by Turkish National Education Ministry. Especially, in language teaching, students have a lot of chances to be exposed to native speaker language. For example, you can talk to a native speaker from the USA thanks to an application called Cambly. There are a lot of online dictionaries and online English language teaching materials.

According to Gündüz (2005), lately, there has been a boom of interest in using computers for foreign language teaching and learning. A decade ago, the use of computers in the language classroom was of concern only to a small number of specialists in western countries. Nevertheless, with the advent of multimedia computing and the Internet, the role of computers in language instruction has now become an important issue confronting large numbers of language teachers throughout the world.

In 21st century, it is very easy for a student to learn a foreign language thanks to these chances.

Literature Review

According to Gündüz (2005), the effectiveness of computers in the language classroom depends on the way the teacher and students use them. Furthermore, CALL programs help learners develop computer literacy, which is becoming essential for future training and career prospects in our modern society.

According to Gündüz (2005) one of the disadvantages of CALL is that working with computers normally means that the learners work in isolation. This obviously does not help in developing normal communication between the learners, which is a crucial aim in any language lesson. According to a study carried by Rahnavard and Heidar (2019), using websites as a tool is effective in fostering the experimental group students' pronunciation. The successful implementation of new technologies requires considerable effort especially by the administrative people involved (Timuçin, 2016).

Contrary to the current teaching method with textbook used in the control group, the teaching method and input designed in the CALL approach used in the treatment group brings it more effectiveness. Students learning with CALL have chances to expose themselves to interactive activities in class via webs, games, puzzles and PowerPoint. Therefore, their involvement, interest as well as motivation are enhanced gradually. In addition to their feeling of interest in the course, one of the vital factors for success, their scores in the post-test are also better. In short, the CALL approach can be both challenging and demanding for the teacher and students, however, it is very stimulating and rewarding.

Methodology

There were two groups of participants in the study. The first group was formed by young learners who were 10-12 years old. They were students' in 5th and 6th grades in a secondary school. They all had access to technologic devices and the internet. The second group consisted of university students who were 18-20 years old.

The research method used in this study was a descriptive method and the research was carried out by administering a questionnaire prepared on google form online. The questionnaire included the following questions.

Findings

A questionnaire was carried on two groups. Two groups were young learners who were 11-12 years old, and adult learner who were 20 years old. The questionnaire included 10 questions related to Computer Assisted Language Learning. The questionnaire included 5 choices. These were strongly agree, agree, neither agree nor disagree, disagree, strongly disagree. The questionnaires were carried on 75 young learners and 75 adult learners.

Question 1: I spent enjoyable time while studying in front of computer.

According to the results of questionnaires carried on young learners; 27,6 percentage of the young learners strongly agreed this question and 26,6 of them agreed this question. Totally 54,2 percentage of the young learners had positive attitudes towards studying in front of the computer.

23,7 percentage of the young learners had no idea about this question. 15,8 percentage of the young learners disagreed and 6,6 percentage of the young learners strongly disagreed this question. Totally, 22,4 percentage of them had negative feelings against studying in front of the computer.

According to the results of questionnaires carried on adult learners; 18,7 percentage of the adult learners strongly agreed this question and 42,7 of them agreed this question. Totally 61,4 percentage of the adult learners had positive attitudes towards this question. 18,7 percentage of the adult learners had no idea about this question. 15,7 percentage of the adult learners disagreed and none of the adult learners strongly disagreed this question. Totally, 15,7 percentage of them had negative feelings against this question.

Question 2: I learnt quickly with computer.

According to the results of questionnaires carried on young learners; 18,4 percentage of the young learners strongly agreed this question and 30,3 of them agreed this question. Totally 48,7 percentage of the young learners had positive attitudes towards this question. 22,4 percentage of the young learners had no idea about this question. 19,7 percentage of the young learners disagreed and 9,2 percentage of the young learners strongly disagreed this question. Totally, 28,9 percentage of them had negative feelings against this question.

According to the results of questionnaires carried on adult learners; 17,3 percentage of the adult learners strongly agreed this question and 37,3 of them agreed this question. Totally 54,6 percentage of the adult learners had positive attitudes towards this question. 24 percentage of the adult learners had no idea about this question. 16 percentage of the adult learners disagreed and none of the adult learners strongly disagreed this question. Totally, 16 percentage of them had negative feelings against this question.

Question 3: I was distracted with studying with computer.

According to the results of questionnaires carried on young learners; 6,6 percentage of the young learners strongly agreed this question and 13,2 of them agreed this question. Totally 19,8 percentage of the young learners were distracted with learning with computer. 13,2 percentage of the young learners had no idea about this question. 32,9 percentage of the young learners disagreed and 34,2 percentage of the young learners strongly disagreed this question. Totally, 67,1 percentage of them were not distracted.

According to the results of questionnaires carried on adult learners; none of the adult learners strongly agreed this question and none of them agree this question. Totally, none of the adult learners were distracted. 13,3 percentage of the adult learners had no idea about this question. 60 percentage of the adult learners disagreed and 14,7 percentage of the adult

learners strongly disagreed this question. Totally, 74,7 percentage of them were not distracted with studying with computer.

Question 4: I became more confident while learning from the computer.

According to the results of questionnaires carried on young learners; 18,4 percentage of the young learners strongly agreed this question and 13,2 of them agreed this question. Totally 31,6 percentage of the young learners had positive attitudes towards this question. 32,9 percentage of the young learners had no idea about this question. 19,7 percentage of the young learners disagreed and 15,8 percentage of the young learners strongly disagreed this question. Totally, 35,5 percentage of them had negative feelings against this question.

According to the results of questionnaires carried on adult learners; 14,7 percentage of the adult learners strongly agreed this question and 38,7 of them agreed this question. Totally 53,4 percentage of the adult learners had positive attitudes towards this question. 22,7 percentage of the adult learners had no idea about this question. 17,3 percentage of the adult learners disagreed and 6,7 percentage of the adult learners strongly disagreed this question. Totally, 24 percentage of them had negative feelings against this question.

Question 5: Computer made me more willing to study.

According to the results of questionnaires carried on young learners; 19,7 percentage of the young learners strongly agreed this question and 18,4 of them agreed this question. Totally 38,1 percentage of the young learners had positive attitudes towards this question. 22,4 percentage of the young learners had no idea about this question. 23,7 percentage of the young learners disagreed and 15,8 percentage of the young learners strongly disagreed this question. Totally, 39,5 percentage of them had negative feelings against this question.

According to the results of questionnaires carried on adult learners; 17,3 percentage of the adult learners strongly agreed this question and 37,3 of them agreed this question. Totally 54,6 percentage of the adult learners had positive attitudes towards this question. 24 percentage of the adult learners had no idea about this question. 16 percentage of the adult learners disagreed and none of the adult learners strongly disagreed this question. Totally, 16 percentage of them had negative feelings against this question.

Question 6: Firstly, it was enjoyable to study with a computer but day by day I fed up with it.

According to the results of questionnaires carried on young learners; 9,2 percentage of the young learners strongly agreed this question and 21,1 of them agreed this question. Totally 30,3 percentage of the young learners had positive attitudes towards this question. 21,1 percentage of the young

learners had no idea about this question. 28,9 percentage of the young learners disagreed and 19,7 percentage of the young learners strongly disagreed this question. Totally, 48,8 percentage of them had negative feelings against this question.

According to the results of questionnaires carried on adult learners; 6,7 percentage of the adult learners strongly agreed this question and 21,3 of them agreed this question. Totally 28 percentage of the adult learners had positive attitudes towards this question. 25,3 percentage of the adult learners had no idea about this question. 36 percentage of the adult learners disagreed and 10,7 percentage of the adult learners strongly disagreed this question. Totally, 46,7 percentage of them had negative feelings against this question.

Question 7: Learning with a computer increases my level of Education.

According to the results of questionnaires carried on young learners; 10,7 percentage of the young learners strongly agreed this question and 25,3 of them agreed this question. Totally 36 percentage of the young learners had positive attitudes towards this question. 24 percentage of the young learners had no idea about this question. 26,7 percentage of the young learners disagreed and 13,3 percentage of the young learners strongly disagreed this question. Totally, 40 percentage of them had negative feelings against this question.

According to the results of questionnaires carried on adult learners; 16 percentage of the adult learners strongly agreed this questions and 41,3 of them agreed this questions. Totally 47,3 percentage of the adult learners had positive attitudes towards this question. 21,3 percentage of the adult learners had no idea about this question. 14,7 percentage of the adult learners disagreed and none of the adult learners strongly disagreed this question. Totally, 14,7 percentage of them had negative feelings against this question.

Question 8: It was enjoyable to study with a computer.

According to the results of questionnaires carried on young learners; 31,6 percentage of the young learners strongly agreed this question and 32,9 of them agreed this questions. Totally 64,5 percentage of the young learners had positive attitudes towards this question. 11,8 percentage of the young learners had no idea about this question. 17,1 percentage of the young learners disagreed and 6,6 percentage of the young learners strongly disagree this question. Totally, 23,7 percentage of them had negative feelings against this question.

According to the results of questionnaires carried on adult learners; 14,7 percentage of the adult learners strongly agreed this question and 46,7 of them agreed this question. Totally 61,4 percentage of the adult learners had positive attitudes towards this question. 13,3 percentage of the adult

learners had no idea about this question. 17,3 percentage of the adult learners disagreed and 8 percentage of the adult learners strongly disagreed this question. Totally, 25,3 percentage of them had negative feelings against this question.

Question 9: I wanted to learn all lessons with computer.

According to the results of questionnaires carried on young learners; 26,3 percentage of the young learners strongly agreed this question and 7,9 of them agreed this question. Totally 34,2 percentage of the young learners had positive attitudes towards this question. 21,1 percentage of the young learners had no idea about this question. 30,3 percentage of the young learners disagreed and 14,5 percentage of the young learners strongly disagreed this question. Totally, 44,8 percentage of them had negative feelings against this question.

According to the results of questionnaires carried on adult learners; 12 percentage of the adult learners strongly agreed this question and 25,3 of them agreed this question. Totally 37,3 percentage of the adult learners had positive attitudes towards this question. 16 percentage of the adult learners had no idea about this question. 29,3 percentage of the adult learners disagreed and 17,3 percentage of the adult learners strongly disagreed this question. Totally, 46,6 percentage of them had negative feelings against this question.

Question 10: I learnt lessons easily with colourful shapes and animations.

According to the results of questionnaires carried on young learners; 55,3 percentage of the young learners strongly agreed this question and 32,9 of them agreed this question. Totally 88.2 percentage of the young learners had positive attitudes towards this question. 4,1 percentage of the young learners had no idea about this question. 4,1 percentage of the young learners disagreed and 4 percentage of the young learners strongly disagreed this question. Totally, 8,1 percentage of them had negative feelings against this question.

According to the results of questionnaires carried on adult learners; 37,3 percentage of the adult learners strongly agreed this question and 42,7 of them agreed this question. Totally 80 percentage of the adult learners had positive attitudes towards this question. 9,3 percentage of the adult learners had no idea about this question. 8 percentage of the adult learners disagreed and none of the adult learners strongly disagreed this question. Totally, 8 percentage of them had negative feelings against this question.

Discussion Question 1: I spend enjoyable time while studying in front of computer.

While comparing the two results of the questionnaires, there was 7 percentage between the positive attitudes towards computer. Adults

learners were more tend to study with computers. There were 7 percentage differences between them in negative attitudes and more young learners had negative feelings towards studying with computer. As a result of the first question, adult learners enjoyed studying with computer.

Discussion Question 2: I learn quickly with computer.

There were 6 percentage differences between two groups and more adult learners expressed that they learnt quickly with computer while there were 12 percentage differences between them. Younger learns disagreed that they learnt quickly with computer. As a result of second question, more adult learners stated that they learnt quickly with computer.

Discussion Question 3: I was distracted with studying with computer.

This question had a negative side as it was about distraction effects on learners. While 19,8 percentage of young learners were distracted with studying with computers and 13,3 percentage of adult learners were distracted with studying with computers. According to this results, more young people tend to be distracted by the computer while studying. While 67,1 of young learners were not distracted during studying by the computers, 74,7 of adult learners were not distracted by the computers. It could be said that both groups had positive attitudes towards this question mostly; however, fewer adults were distracted by the computers while they were studying.

Discussion Question 4: I became more confident while learning from the computer.

This question asked about the self-confidence while learning computer. While 31,6 percentage of young learners became more confident and 53,4 percentage of adult learners became more confident with studying with computers. It could be seen that there were 12 percentage differences between young learners and adult learners. More adults mentioned that they became more confident while studying with computer. While 35,5 percentage of young learners disagreed that they gained more confidence while studying in front of computer, 24 percentage of adult learners answered this question negatively. There were 11 percentage differences between them and adult learners had positive ideas towards gaining more confidence through computer learning.

Discussion Question 5: Computer made me more willing to study.

This question talked about willingness about studying with computer. While 54,6 percentage of adult learners supported willingness, 38,1 of young learners supported it. There were 15 percentage differences between them and adult learners were more willing to study with computer than students. While 39,5 percentage of students disagree this question, 16

percentage of adult learners disagreed this question. There were 23 percentage between answers of two groups and more young learners had negative feelings against it.

Discussion Question 6: Firstly, it was enjoyable to study with a computer but day by day I fed up with it.

This question was about feeding up with studying with the help of the computer. While 28 percentage of adult learners supported feeding up with it, 30,3 of young learners supported it. The percentage was close each other. Approximately one third of the students got bored from studying too much with the computer. While 48,8 percentage of students disagreed this question, 46,7 percentage of adult learners disagree this question. There was little difference between them. It could be explained that half of the students did not get bored from studying with the computer.

Discussion Question 7: Learning with a computer increases my level of Education.

This question was related to education level and computer learning. While 47,3 percentage of adult learners agreed that learning with a computer increased their levels of Education. 36 of young learners supported it. There were 11 percentage differences between them and adult learners trusted Computer Assisted Language Learning more than young people. While 40 percentage of young learner students disagree this question, 14,7 percentage of adult learners disagreed this question. There were 26 percentage between answers of two groups and more young learners had negative feelings against it.

Discussion Question 8: It was enjoyable to study with a computer.

This question was related to enjoyment level of computer learning. While 61,4 percentage of adult learners agreed that learning with a computer was enjoyable ,64,5 percentage of young learners supported it. This was the first question that young learner supported Computer Assisted Language Learning more than adult learners. While 44,8 percentage of young learner students disagree this question, 25,7 percentage of adult learners disagree this question. The percentages were quite close each other. One fourth of the students disagreed that studying with computers were not enjoyable.

Discussion Question 9: I wanted to learn all lessons with computer.

This question was asked about the willingness of the students with computer learning in all lessons. While 37,2 percentage of adult learners agreed that learning with a computer in all lessons, 34,2 percentage of young learners supported it. While 44,8 percentage of young learner students disagree this question, 46,6 percentage of adult learners disagree

this question. The percentages were quite close each other. Half of the students disagreed that studying with computers were not enjoyable.

Discussion Question 10: I learnt lessons easily with colourful shapes and animations.

While 88,2 percentage of adult learners agreed that learning with a computer in all lessons, 80 percentage of young learners supported it. While 12 percentage of young learner students disagree this question, 8 percentage of adult learners disagree this question. The percentages were quite close each other. It was obvious that almost all students preferred colourful shapes and animations while learning something.

As a result of all questions, adult learners had positive ideas towards Computer Assisted Language Learning method. According to all answers or all students, adults' learners were more willing to study with computer. They answered the questions in a more positively way than young learners apart from eighth question and tenth question. The tenth question was very important that it showed that all students enjoyed animations and colourful shapes.

Suggestion

The study was a quantitative study. A qualitative study could be carried out for further study. This study was based on the results of questionnaires but a further study can include semi-structured interviews about the Computer Assisted Language Learning. Any other study could be conducted about the point of views of teachers towards Computer Assisted Language Learning. Moreover; a study could be carried out about families. The same questionnaires could be conducted on families, students and teachers together.

References

- Gündüz, N. (2005). Computer Assisted Language Learning. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 1 (2), 193-214.
- Rahnhavard, F. and Heidar, D. (2017). The Impact of Computer-Assisted Language Learning (CALL) /Web-Based Instruction on Improving EFL Learners' Pronunciation Ability. *International Journal of Research in English Education*, 2 (1), 49-57.
- Timuçin, M. (2006). Implementing CALL in an EFL context. *ELT Journal*, 60 (3), 262-271.
- Van Han, N. and Rensburg, H. van. (2014). The Effect of Computer Assisted Language Learning (CALL) on Performance in the Test of English for International Communication (TOEIC) Listening Module. *English Language Teaching*, 7 (2), 30-41.

İNSANIN SINIRLARI VE OLANAKLARI

Gül Tecimer¹

Özet

Biyolojik ve toplumsal bir varlık olan insan, birçok yetenekle donatılmıştır; düşünür, konuşur, hareket eder, yürür, koşar... Tüm bunları yardım alarak veya yardımsız şekilde gerçekleştirebilir. Ancak, birçok şeyi yapma olanağına sahip insanoğlu için, yetersiz ve sınırlı kaldığı durumlar da vardır.

Aklımız, konuşma yeteneğimiz, istediğimizi yapabilme gücümüz var. Bunlar, bizi, diğer varlıklardan ayıran özelliklerdir. Ama insan için en ayırt edici özellik, düşünen bir varlık olmasıdır. Hayatını düzenleyen, sanat eserleri oluşturan, teknolojiyi ve bilimi geliştiren, bilinmeyeni keşfeden, uygarlıklar ortaya çıkaran; insanın ta kendisidir.

İnsan, öğrenmeye, bilgiye aç bir varlıktır. Öğrenmenin yaşı ve sınırı yoktur. İnsan, doğumundan itibaren öğrenmeye başlar. Önce ailesinden, çevresinden, sonra okulundan, öğretmenlerinden, arkadaşlarından, kitaplardan, dokunarak ve tadararak, bu öğrenme süreci devam eder.

İnsanoğlu, yaşamı boyunca değişir ve gelişir. Çevresiyle birlikte şartlar da değişir. Örneğin tarih öncesi devirlerde mağaralarda yaşayan insan, artık oturacağı yerleri kendi inşa etme kabiliyetindedir. Avlanarak yiyecek bulan insanoğlu, şimdi sıcak-soğuk bin bir çeşit besine kolayca ulaşabilmektedir. Teknolojik gelişmeler sayesinde, aletler yapıldı, besinler yetiştirildi, binalar kuruldu. Doğadaki birçok şeyi, insanoğlu, akli ve gücü sayesinde değiştirebildi. Örneğin doğada bulunan taştan ev yapma olanağını kullandı insan, buğdaydan un üretebildi. Daha birçok nesneyi kullanarak mucizeler ortaya çıkarabildi.

İnsan değişen bir varlıktır. Fiziki, psikolojik, ruhsal olarak sürekli değişir. Şartlar ve kişiler, insanda birtakım değişikliklere sebep olur. Bu değişimler olumlu ya da olumsuz gerçekleşebilir ama ne olursa olsun kaçınılmazdır. İşte bu noktada insanın yeteneği, değişimin kaçınılmazlığıyla sınırlıdır. İnsan keşfetti, medeniyetler kurdu. Aklını, teknolojiyi, fırsatları kullandı. Belki mevsimleri değiştiremedi ama havanın durumunu etkileyecek aletler icat etti.

Bilgisinin ve öğrenme isteğinin sınırı olmayan insan, teknolojinin de sınırsızca gelişmesinden faydalanarak birçok şeyi yapmaya olanak bulmuştur ama yapabileceklerinin kendisiyle ve çevresiyle sınırlandırılmış olduğunun da bilincindedir.

Anahtar Kelimeler: İnsanoğlu, sınırlar, olanaklar, koşullar.

¹ Öğr. Gör., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu.

HUMAN LIMITS AND POSSIBILITIES

Abstract

Human, being as a biological and social entity is equipped with many talents: He thinks talks, acts, walks, runs... He can do all this with or without help. But, for mankind who has the opportunity to do many things, there are cases where it is insufficient and limited.

We have the mind, the ability to talk, the power to do what we want. These are the features that distinguish us from other beings. But the most distinctive feature for man is that he is a thinking entity. Man is presence who organizes his life, create works of art, develop technology and science, discover the unknown, and create civilization. Human being is an entity hungry for learning and knowledge. There is no age and limit of learning. Human begins to learn from birth. First, from the family, the environment, then the school, teachers, friends, books, touching and tasting, this learning process continues.

Mankind changes and develops throughout life. Conditions change with his environment. For example, the man who lives in caves in prehistoric times is now able to build his own places. Mankind, who finds food by hunting, can now easily reach a thousand kinds of hot-cold food. Thanks to technological advances, instruments are made, foods are grown, and buildings are established. Mankind was able to change many things in nature through his mind and power. For example, using stone in nature, people found the opportunity to make a house. He was able to produce flour from wheat. He was able to create miracles by using many other objects.

Man is a changing entity. He changes constantly physical, psychological, and spiritual. Conditions and persons cause some changes in people. These changes can be positive or negative but whatever is inevitable. At this point, human's ability is limited to the inevitability of change. Man discovered and founded civilizations. He used his mind, technology, opportunities. Maybe he couldn't change the seasons, but he invented devices that would affect the weather.

Without limitation of his knowledge and desire to learn, human beings have the opportunity to do many things by benefiting from the unlimited development of technology but he is aware that what he can do is limited to himself and his environment.

Keywords: Human, boundaries, possibilities, conditions

İnsanoğlu; yüzyıllardır, varlığıyla, gelişimiyle, sınırlarıyla ve yapabilecekleriyle birçok bilimsel araştırmaya konu olmuştur. Filozoflar, antropologlar, sosyologlar ve biyologlar yıllardır araştırmalar yapmıştır insan üzerine ve halende devam etmektedir araştırmaları. İnsan doğasını anlamak ve açıklamak hem zor hem de yorucu bir süreçtir. Zira yetenekleriyle, mucizevi yapısıyla, sınırları ve olanaklarıyla karmaşık bir varlıktır insanoğlu.

İnsanın sınırları ve olanakları; düşünsel, fiziksel, toplumsal gibi birçok açıdan ele alınabilir elbette. Biz burada günlük yaşamı içinde sınırlı kaldığı, gücünün yetemediği noktaları ve hayatını devam ettirirken yapabileceklerini ve fırsat alanlarını ele almaya çalışacağız.

Biyolojik, psikolojik, dini ve fiziki açıdan insanın, dünyadaki en değerli varlık olduğunu söyleyebiliriz. Toplumsal bir varlık olan insan, hayatı boyunca varoluşsal bazı sınırlarla koşullanmıştır. Beslenme, barınma, üreme, bunlar hayatını devam ettirebilmesi için zorunlu sınırlarıdır. Yaşamak için tüm bunlar gereklidir ama yeterli değildir. Francis Baud'un dediği gibi; "insanın hava ve besin kadar şefkate de ihtiyacı vardır." Elbette bu listeyi genişletebiliriz. İnsanın olanakları ve sınırları dâhilinde paraya, kıyafete, eğitime, sevgiye, sağlığa ve birçok şeye ihtiyacı vardır.

İnsanoğlu birçok yetenekle donatılmıştır; düşünebilir, konuşabilir, hareket edebilir, yürüeyebilir ve koşabilir. Tüm bunları hiçbir yardım almadan yapabilir, düşündüklerini ya da istediklerini elindeki olanaklardan faydalanarak gerçekleştirebilir. Ama bazen istemek, her şeyi yapmak için yeterli değildir. İnsanoğlu, yapısı ve karakteri gereği her zaman daha fazlasına ihtiyaç duyar. Birçok şeyi yapmakla muktedirdir ama sınırlı hissettiği, yetersiz kaldığı durumlar da vardır ne yazık ki.

İnsan olarak; aklımız, konuşma kabiliyetimiz, istediğimizi yapabileme gücümüz vardır ve bunlar bizi, diğer varlıklardan ayıran en önemli özelliklerdir. Ama insanoğlunun en ayırt edici özelliği, düşünen bir varlık olmasıdır. "Akıl; insanın doğayı anlama ve ona egemen olma aracıdır." Bu da, onu diğer varlıklardan üstün kılar. İnsan; yaşamını idame ettiren, sanat eserleri ortaya koyan, teknoloji ve bilimi geliştiren, bilinmeyenleri ortaya çıkaran, medeniyetler kuran bir varlıktır.

Diğer varlıklardan farklı olarak bilinç ve dil yeteneğine sahiptir. Bu yeteneğiyle birlikte bilgiye ve öğrenmeye aç, doyumsuz bir varlıktır. Hayat boyunca eğitimin, öğrenmenin yaşı ve sınırı yoktur. İnsanın doğumuyla birlikte öğrenme süreci de başlar. Bu süreç önce aileden, çevreden, sonra okuldan, öğretmenlerden, arkadaşlardan ve kitaplardan dokunarak ve tadararak devam eder. Gustave Le Bon eserinde şöyle ifade eder: "İnsanı hayvanlardan ayırmak için anatomik farklılıkları bir kenara bırakırsak ondaki 2 özel durumu hemen fark edebiliriz. Bunlardan biri üstün zekâsı, diğeri de dil yeteneğidir." Zekâsıyla, şüphe etme, sorgulama, araştırma ve

keşfetme eylemlerine de ulaşabilir. Düşüncesi ve bilinciyle var olur. İnanır, reddeder, hisseder, inkâr eder, karşı çıkar ve boyun eğer.

İnsan olanaklar varlığıdır. Rahimde bir hücre olarak varlığına başlayan insan, zamanla hareket edebilen, konuşabilen, düşünebilen ve anlayabilen bir varlık haline gelir. Yaşayıp nefes aldıkça doğa, toplum, din ve kültür tarafından etkileşir, gelişir ve donatılır. Bilinciyle, sorumluluğuyla var olan bir varlıktır. Bilinç, bireye, kendi gerçekliğini tanıma ve yargılama imkânı veren zihinsel bir yetenektir. Sorumluluklarını ve görevlerini bilinci sayesinde algılayıp fark eder insan. Değiştikçe bilme kapasitesi artar, bilme kapasitesi arttıkça da gelişir. Bu karşılıklı dönüşüm neticesinde, insan olanaklar varlığı olduğunun bilincine ulaşır. “İnsanın davranış ve duygularında meydana gelen değişimler, uygarlığın da en önemli özelliklerindedir.”

İnsan, aklı sayesinde değerlendirmeler yapar, yargı kabiliyetini kullanır. Böylece yeni düşünceler, yeni eylemler ortaya çıkarabilir. Düşünme yetisi, insanı insan yapan niteliktir. Yaşamımız boyunca önümüze tercihler yapmamız gereken durumlar çıkar. Ve biz bunlar arasından elemeler yapar, seçeriz. Seçimlerimiz de, olanaklarımız ve sınırlarımızla bağlantılı olarak, bir nevi yaşantımızı belirler. Francis Baud bu konudaki fikirlerini şöyle ifade eder: “İnsan zekâsı tuhaf ve ilgi çekicidir. Tanımlamalarla tatmin olmaz, açıklamalar ister, davranışların ve eylemlerin çeşitli yönlerinin kökenini bilmek ister.”

Düşünme yetimiz, bize beraberinde sorumluluk duygusunu da yükler. Peki, bu sorumluluk kime ve neye karşıdır? Kendimizden, çevremizdekilerden, kararlarımızdan, sözlerimizden ya da eylemlerimizden mi sorumluyuz? “İnsan doğasının ilk yasası; kendi varlığını kollamaktır. İnsan önce kendine özen göstermekle yükümlüdür ve kendini bilecek çağa geldiğinde korunmak için alınması gerekli önlemler konusunda tek söz sahibi yine kendisi olacağından kendi kendisinin efendisi durumuna gelir.” İnsan, özgür bir iradesi olduğu için her şeyden sorumludur; yaptığı, söylediği, karar verdiği, kabul ettiği ve reddettiği her şeyden. Doğal olarak, iradesi ve aklı sayesinde tercihler yapabilir. Ona sorumluluk yükleyen de yaptığı ya da yapamadığı tercihlerdir.

Zekâsıyla dünyayı, insanları ve etrafını şekillendirebilen insanın, gündelik yaşamı için sahip olduğu olanaklardan birisi de dil yetisidir. François Chirpaz’ın da dediği gibi “insana ait olan bireysel ve toplumsal her şey dil ile başlar.” Doğumundan itibaren insan, kendini konuşan, aktif bir çevrede bulur. Anne, baba, akrabalar, herkes konuşma halindedir. Bu sesleri dinleyerek ve gözlemleyerek taklit eder. Zamanla dilsel yeteneklerini kazanır. Doğumuyla birlikte birey, dilsel kabiliyetini geliştirir. Elbette bu gelişim, zihinsel kabiliyetiyle paralel olarak ilerler.

Doğa, insanın yeteneklerini kullanabilmesi, sınırlarını aşması için önemli kaynaklarla doludur. Aklımız ve elimizdeki olanaklar sayesinde

doğadaki birçok şeyi lehimize kullanabiliriz. İnsan; bitkiler ve hayvanlar gibi doğanın ona sunduklarıyla yetinmez, doğada bulduklarını değiştirip dönüştürür. Onları yeniden işleyerek kendi ortaya çıkardığı biçimde doğaya ekler. Ortaya çıkarılan şeylerin malzemeleri doğada hazır biçimde zaten vardır. Doğada, nesnelere ve malzemelere hazır durumdadır, bunlar ancak insanoğlunun kabiliyeti sayesinde şekil bulur. “Örneğin doğada bulunan taştan ev yapma olanağını bulmuştur, buğdaydan un üretebilmiştir.” Bunlar, insanın beyinsel ve fiziksel emeğinin ortak ürünleri olarak doğada yerini alır. Bu malzemeleri kullanarak mucizeler sunar, olanaklarını, sınırlarının ötesini ortaya koyar. O; aklını, teknolojiyi ve fırsatları kullanır. Belki mevsimleri değiştiremez ama hava durumunu etkileyebilecek cihazlar bulur. Kitaplar yazar, başkalarını eğitir, onlara faydalı olur. Bilgisinin ve öğrenme arzusunun sınırı yoktur.

Doğadaki olguları belli işlemlerden geçirip yeniden biçimlendirmek insana mahsustur. Bu yolla evler yapar, köyler kurar, kentler inşa eder. İnsanın olanaklarını kullanarak yaptığı şeyler sadece maddi ürünler değildir; mitoloji, din, ahlak ve sanat gibi manevi kültür adı altındaki değerleri de bu yaratımlar kapsamında ele almak gerekir. Yaptıkları ile kültürel varlık adına hak kazanan yegâne canlı türü insandır. Bunlara rağmen sınırlı kaldığı noktalar da vardır.

İnsan doğanın en zayıf varlıklarından birisidir. Örneğin bir geyik yavrusu, doğduktan birkaç saat sonra sürüyle birlikte hareket edebilir. Ya da kozasından çıkan bir kelebek çok kısa bir süre içinde uçabilir. Oysa yeni doğan bir bebeğin birkaç saat yalnız kalması bile ölmesine neden olabilir. İnsan yavrusu en azından iki yıl adeta annesinin bedeninin bir parçası durumundadır.

Tek başına doğanın neredeyse en zayıf varlığını oluşturan insan, bu zayıflığını gidermenin yolunu toplumsallaşmada bulur. Toplumsallık olmadan, tür olarak var olamaz. Toplumsallaşma sayesinde bireyin farklı sosyal gruplar (aile, arkadaş, okul gibi) içerisinde yer alarak etkileşime girmesi gerçekleşir. Bu anlamda toplumsallık insan türünün varoluş koşuludur. Çevresi başkalarıyla sınırlanmış durumdadır. Varlığını sürdürebilmesi için toplum içinde yaşamaya mahkûmdur. İnsan; dünyaya geldiği anda, bir ülkenin, bir bölgenin, bir şehrin, bir mahallenin, bir sokağın, bir apartmanın, bir ailenin... yani “biz” in bir parçasıdır. Bir insan doğduğunda başkaları çoktan oradadır: Hiç kimse boşluğun ortasına balıklama atlamaz. Her zaman bir kültürün içine, başkalarının arasına doğarız ve başkalarıyla birlikte, başkaları sayesinde insan oluruz.

İnsanların bir arada yaşamalarının 2 temel zorunluluğu vardır: 1.si; insan bütün ihtiyaçlarını doğadan tek başına gideremez. Biyolojik bir varlık olan insan, doğadaki diğer canlılar gibi açlık, susuzluk vb. güdülerini gidermeye çalışır. 2.si ise; insan psikolojik nedenlerle toplum içinde yaşamaya ihtiyaç duyar. Sevgi, paylaşma, üretim gibi ihtiyaçlarını toplum halinde yaşayarak giderir. İnsanoğlu, varlığını sürdürebilmek için bir arada

yaşamının zorunluluğunu anlamış, bu da toplumsal yaşam alanını doğurmuştur.

Toplumsal yaşam, insanları diğer canlılardan ayırır. Çünkü bir arada yaşamayla beraber sembolik birtakım araçların, örneğin dilin kullanılması başlamış; ilişkiler, gruplar, kurumlar, örgütlenmeler ortaya çıkmıştır. Toplumun, insanların doğayla ve kendi aralarındaki ilişkilerinin bir bütünü olduğunu söyleyebiliriz.

Toplumsal yaşam her türlü insani faaliyetin içinde gerçekleştiği mekân, değiştikçe değiştiren bir yapılanmadır. Yaşam içinde her insan, ister bilinçli ister bilinçsiz olsun, ister farkında olsun ister olmasın, mutlak suretle bir başkasından veya herhangi bir toplumsal olay ve olgudan etkilenmektedir. Yaşamı boyunca hem kendisi fiziki, ahlaki, zihinsel olarak sürekli değişim halindedir; hem de dönemler, yerler, şartlar, olaylar, davranışlar, kişiler ve kişilikler gibi dış faktörler de durmaksızın değişir. Bu değişim olumlu veya olumsuz olabilir ama her şekilde kaçınılmazdır. François Chirpaz şöyle der bu konuda: “İnsan, hayatı boyunca, yaşam evrelerine, yaşadığı durumlara ve edindiği deneyimlere göre değişim halindedir.”

Eğitim konusu da insan için hem bir olanak hem de bir ihtiyaçtır. Eğitim olmasaydı, diğer canlılarla aynı statüde kalırdı. Bütün teknolojik, bilimsel ve mesleki gelişmeler eğitim sayesinde gerçekleşir. Eğitimle paralel olarak ilerleyen teknoloji, insanoğlu için büyük bir lütuftur. Zaman ilerledikçe teknoloji de hızla gelişmektedir. Örneğin her geçen gün son model cep telefonları, otomobiller üretiliyor. İnsansız araçların olduğu, saniyeler içinde dünyanın bir ucunda bulunan bir kişiye mesaj gönderebildiğimiz, sınırsız bilgilere kolayca ulaşabildiğimiz, hastalıklara çareler bulabildiğimiz bir çağda yaşıyoruz. Hatta teknolojik bağlamda üretilen birçok cihaz bizim gözümüz, kulağımız, bacağımız haline gelip organlarımızın işlevini bile yerine getirebiliyor. Geçmişte, gerçekleşmesi imkânsız gibi görünen birçok şey günümüzde teknolojiyle mümkün hale gelmiştir ve büyük hızla da ilerlemektedir.

Tarih öncesi çağlara baktığımızda, o dönemlerde, insanların, mağaralarda yaşadığını, avcılık yaparak hayatta kaldıklarını, çığ besinler tükettiklerini görürüz. Zamanla, insanoğlu ateşi icat edip aletler bulmuş, yiyeceği besinleri ekmiş, yaşayacağı binaları inşa etmiştir. Le Bon'un bu konu hakkında şu ifadelerine şahit oluyoruz: “İnsanlık tarihine baktığımızda, jeolojik çağlara da denk gelen bir dönemde insanın çok önemli gelişmeler kaydettiğini görmekteyiz. İnsan artık tarımı ve hayvanları evcilleştirmeyi öğrenmiştir. Kullandığı nesnelere belki hala taşandır ama artık onları cilalamayı biliyordur. Bu gelişmeler, devamında daha nicesini de getirecektir.”

Gustave Le Bon'un dediği gibi olanaklarını kullanıp sınırlarının ötesine geçerek daha nicesini gerçekleştirmiştir insanoğlu. Teknolojik ilerlemeleri günlük hayatımıza o kadar dâhil etmiş bulunmaktayız ki

günümüzde bir telefonla yemek ihtiyacımızı pişmiş bir halde kapımıza getirebiliyor, hatta önceden belirlediğimiz saatlerde servis yapılmasını bile sağlayabiliyoruz. Ancak içinde yaşadığımız çağın konforu, bizi hareketsizleştirdikçe insan vücudunun sınırları ile yapabileceklerini de kısıtlıyor, maalesef bizi atıl hale getiriyor. Hastalıklar artıyor, hareket kabiliyetimiz gittikçe geriliyor. Bu çağın en büyük tuzaklarından biri, konfordur. Çünkü insan vücudunun konforu arttıkça, insanın sahip olduğu hayatta kalma silahları elinden gidiyor. Bir de bunu teknoloji ile daha da ileri taşıyınca, ortaya teknoloji olmadan yaşayamayacak hale gelen insanlar ortaya çıkıyor.

İnsan vücudu kilometrelerce yürüyebilecekken şimdi bir sokak öteden yiyecek alıp taşırken yoruluyor. Hayatta kalmak için tarlada birçok fiziksel faaliyet yaparken, şimdi oturmaktan hem duruşu bozulmuş hem eklemeleri deforme olmuş durumda. Dizi ağrıyor, beli ağrıyor, merdiven çıkamıyor. Elimizdeki olanakları, amaçları doğrultusunda kullanmadığımızda, yapabileceklerimizi köreltiyor, kendi vücudumuza en büyük kötülüğü yapıyoruz.

Televizyon, internet, iletişim araçları, tüm bunlar bizim için büyük olanaklardır. Ama bunları gerektiği gibi kullanmakta önemlidir. Bilgisayar, televizyon, internet, Facebook, Instagram hayatımızın her anına hâkim artık. Çağımızın çocukları, 4-5 yaşında olanlar dahi, tablet ve akıllı telefonları kullanarak birçok şeye kolayca ulaşabiliyor. Ekranlarda gördükleri ve özellikle çizgi film kahramanları ile kendilerini özdeşleştirme ile onlara bağlanıyorlar. Seyrettiklerinin rengine bürünüyorlar. Yeni nesiller giyim-kuşam, davranış yönüyle çevresindeki büyüklerle değil de ekranlardan takdim edilen yaldızlı karakterlere özeniyor. Bencil, manevi değerlerden uzak, tarihine ve milletine yabancı, hatta düşmanlık besleyen, günübürlük heveslerle yaşayan bir nesil gelmektedir.

İnsan, olanaklarıyla ortaya çıkardığı şeylerin sınırlarında kalıp esiri olabiliyor maalesef. Etrafımız, ekranda gördükleriyle kendini bütünleştiren kişilerle dolu. Teknolojinin faydaları elbette yadsınamaz ama maalesef maddi-manevi zararları olabileceğini de göz önünde bulundurmak gerekir. İnternet, cep telefonları, bilgisayarlar hem cehalete karşı bir silah gibi kullanılabilir, hem de gelişimi destekleyebilir. Bunlar, doğru ve uygun bir şekilde kullanıldığı ölçüde faydalıdır. Ama kötü amaçlar doğrultusunda kullanılırsa da felaket kaçınılmaz olur.

Uçsuz bucaksız teknolojik yeniliğe rağmen insan bazen bazı şeyleri anlamakta ve kabul etmekte sınırlı kalabiliyor. Bazı şeyler cevapsız kalıp açıklanması zor olabiliyor. İnsan ruhu; vücuduyla, yaşamı; zamanla, dünyası da; yeryüzü ve gökyüzü ile sınırlanmıştır. Ne yaparsa yapsın, nereye giderse gitsin, dünyadaki her şeyin bir sonu olduğunun bilincindedir. Sınırları aşmaya, sonsuzluğu anlamaya çalışır, ama sonunda bir sınır olduğuyla yüzleşir.

İnsan için birçok şeyin bir sınırı vardır. Mesela; dayanabileceği kadar sıcaklık ya da soğukluk derecesi, kaldırabileceği kadar ağırlık, tüketebileceği kadar besin miktarı söz konusudur. Örneğin; vücudumuzun dayanabileceği en yüksek ateşin; 41° olduğu, aksi takdirde ateşin, 42°'yi bulduğu zaman, insanın kendi vücut proteinlerinin de bozulmaya başlayacağı söylenmekte. Süreceği hayat dahi sınırlıdır insanın. Ünlü din bilgini Mevlana Celaleddin Rumi'nin de dediği gibi; “Ne kadar zengin olursan ol, ancak yiyebileceğin kadar yersin. Denize testiye daldırın alabileceği kadar su alır, gerisi kalır.”

İnsanın günlük yaşamda sınırlarını belirleyen kavramlardan biri de zamandır. “Zaman, insanın ürünü olmadığı gibi, insan da zamanın ürünü değildir.” “Mahkûmu olduğu zaman” hızla geçer ve insan, geçip giden zaman karşısında hiçbir şey yapamaz. İçinde bulunduğumuz an, ellerimizin arasından kayıp gider. Sınırsız çabamız, aklımız, bilgimiz hızla geçen zaman karşısında yetersiz kalır. İnsanın bildiklerinin, madden ve manen bütün olanaklarının hiçbir önemi yoktur geçip giden zaman karşısında. Prof. Dr. Engin Geçtan, *İnsan Olmak* adlı kitabında bu konuyla ilgili olarak şunları söyler: “İnsan bir zaman tüketicisidir. Zaman insanı sınırlar. Ama çoğu insan şimdi yapamadığını ileride yapacağı sanısındadır, önündeki zamanı sınırsızmışçasına harcar.”

Her insan, çevresinde bulunanlarla, mutlu, huzurlu, barışçıl bir ortamda yaşamak ister. Mutlu insanlar daha açık, daha rahat, daha verici ve yaşamla daha uyum içindedirler. Yaşam sanki onlar için bir aynadır; sevgi ve anlayış dolu yüreklerinin her yere yansıdığı bir ayna. Mutsuz insanlar ise sık sık gergin olurlar, içe dönüklüğe eğilimlidirler. Daha mutlu olmanın yolu yaşama kendinden bir şeyler katmayı yani vermeyi öğrenmektir. Yaşamın en olumlu ve doğal amacı, kaynaktan almayı ve yaşamın süreçlerine neşeyle katılarak kaynağa vermeyi öğrenmektir. Yaşama sevinci ve bereket, özgürce akmak demektir.

Yaşamak istediği hayatta, sınırlarının ötesine geçmeye çalışsa bile varlığının gerektirdiği şartlar, onu, aşamayacağı sınırların içine hapseder. Gençken, hayatın hiç sonu yokmuş gibi düşünür, hoyratça kullanır. Ama yaşlandığında şartlar, düşünceler değişmiştir artık, zamanın tadını çıkarmaya, her anı ölümsüzleştirmeye çalışır. Gençlik gözüyle zaman; sonsuz bir gelecektir ama yaşlılık açısından kısa ve hızlı bir geçmişten başka bir şey değildir. “Yaşamın ne denli kısa olduğunu öğrenmek için yaşlanmış olmak, yani uzun yıllar yaşamış olmak gerekir. İnsan ne denli yaşlanırsa insani olaylar tümünden ve teker teker o denli küçük görünürler. Gençliğimizde sabit ve kararlı ir biçimde önümüzde duran yaşam, şimdi gününbirlik olayların hızlı bir akışı olduğunu gösterir.”

İnsanın sınırlarla yüzleştiği bir konu da özgürlüktür. Bazılarına göre sınırsızlığı ifade eden, bazılarına göre ise sınırları olması gereken bir kavram. Aslında kabul etmemiz gerekir ki, bizim özgürlüğümüz, başkasınıkiyle sınırlıdır. Bir insanın özgürlüğünün başladığı yerde, bir

başkasınınki sona erer. Örneğin; düşünmekte özgürüz ama fikrimiz başkasını rahatsız ediyorsa orada özgürlükten bahsedilemez. Müzik dinlemekte özgürüz ancak dinlediğimiz müzik türünü ve sesini çevreye ve çevrede bulunanlara göre ayarlamamız gerekmektedir.

Yapılan araştırmalar, fiziki ve ruhsal sınırlarımızı da ortaya koymaktadır. Örneğin; kulaklarımızın erişebildiği en hassas ses düzeyinin 100.000 Hertz olduğu söylenmektedir. İnsan kulağının 20 Hertz ile 20.000 Hertz arasındaki sesleri duyabildiği düşünülüyordu fakat su altındaki dalgıçların işitme testlerini yapan bir araştırmacı, dalgıçların 100.000 Hertz'e kadar ki frekansları algılayabildiğini gördü.

Dünya genelinde doktorlar, bir insanın yemek yemeden, sadece su içerek 56 güne kadar yaşayabildikleri konusunda hemfikirlenir. Elbette vücuttaki yağ miktarı, metabolizma hızı, hava sıcaklığı ve kararlılık bu sürede en belirleyici etkenlerdir.

Yine araştırmalara göre; en yüksek kan kaybı sınırı %'sinin 40 olduğu söylenmektedir. Kanımızın %30'u akıp gitse de yaşamımıza devam edebiliriz. Ama bu %'lik oran 40'a ulaşırsa acil kan nakline ihtiyaç duyarız.

İnsanın sınırlarını zorlayan durumlardan biri de; oksijensiz bir ortamda hayatta kalma olasılığıdır. Araştırmacılara göre, oksijen desteği olmadan çıkabileceğimiz en fazla yükseklik; 8850 m olarak belirlenmiştir. Dünyanın en yüksek dağı olan Everest'in zirvesine tırmanma denemeleri birçok kez haberlere konu olmuş ve bu başarıya ulaşanların geneli oksijen desteği alarak amaçlarına ulaşmıştır. 1981'de 14 bilim adamı, oksijen desteği almadan Everest'e tırmanmaya çalışmıştır. Ama içlerinden sadece 2'si zirveye ulaşabilmiştir.

Özet olarak diyebiliriz ki; bilgisinin ve öğrenme isteğinin sınırı olmayan insan, teknolojinin de sınırsızca gelişmesinden faydalanarak birçok şeyi yapmaya olanak bulmuştur ama yapabileceklerinin kendisiyle ve çevresiyle sınırlandırılmış olduğunun da bilincindedir. Hayatta hiçbir şey imkânsız olmamakla birlikte bu, her şeyin mümkün olduğu anlamına da gelmez. Herkesin ve her şeyin mutlak bir sınırı vardır. Ama insanın sınırları, hayal edebileceğimizin ötesinde ve her türlü zorlu koşula uyum sağlayabilecek mükemmelliktir.

Kaynakça

- Barbier, E. (1891). *La Descendance de l'Homme*, Libraire-Editeur, Paris
- Baud, F. (1958). *Les relations humaines*, Presses universitaires de France, Paris.
- Berger, G. (1949). *Homme et ses limites*, Mendoza, Argentin.
- Bolsche, G. (1899). *La descendance de l'homme, traduit de l'allemand par. Victor Dave*, Paris.
- Chirpaz, F. (2001). *L'homme précaire*, Presses universitaires de France, Paris.

- Elias, N. (2000). *Zaman Üzerine*, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.
- Fromm, E. (1994). *Kendini Savunan İnsan*, Say Yayınları, İstanbul.
- Gannaz, F. (2016). *Homme, définition dans d'autres dictionnaires*, <https://www.littre.org/definition/homme>.
- Geçtan, E. (2003). *İnsan Olmak*, Metis Yayıncılık, İstanbul.
- Heidegger, M. (2001). *Zaman ve Varlık Üzerine*, A Yayınları, Ankara.
- Le Bon, G. (1892). *L'Homme et les sociétés, leurs origines et leur histoire, première partie, l'homme développement physique et intellectuel, réimpression*, Editions Jean-Michel Place, Paris.
- Meriç, C. (1999). *Sosyoloji Notları ve Konferanslar*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Orban, R. (2010). *Fiches sur l'évolution biologique de l'homme*, Museum, Bruxelles.
- Rostand, J. (1962). *L'homme*, Gallimard, idées nrf, Paris.
- Rousseau, J. J. (2007). *Toplum Sözleşmesi*, Bulut Yayınları, İstanbul.
- Schopenhauer, A. (1998). *Yaşam Bilgeliği Üzerine Aforizmalar*, Kabalcı Yayınevi, İstanbul.

LES EFFETS DE LA CULTURE TURQUE EN OCCIDENT CHEZ YAVUZ BÜLENT BAKİLER

Hamza KUZUCU¹

Résumés

C'est ce que l'on appelle un récit de voyage lorsqu'une personne donne des informations sur les lieux où elle se promène et parle de sa culture, de ses traditions, de sa richesse géographique et du mode de vie des personnes chacun dans un style littéraire. Ces récits sont apparus chez les écrivains avec les désirs de voyager et de découvrir de différents pays et cultures, ces désirs continuent chez les hommes depuis l'Antiquité jusqu'à nos jours. Les Turcs avaient régné, près de six siècles plusieurs pays dans différentes géographies. Ils les ont gouvernés avec une tolérance remarquable. On pourrait accepter ce système de gouvernance comme une légende. La plus grande épopée qu'ils ont réalisée était de pouvoir garder des nations séparées vivant ensemble dans la paix et la paix sous un même toit pendant des siècles. Ainsi, en mettant l'humanité au centre de leurs idées, ils ont assuré la continuité d'un empire plein de prospérité pendant six siècles, grâce aux valeurs qu'ils donnaient à la justice, à l'égalité et la tolérance. Yavuz Bülent Bâkiler nous invite à faire un tour culturel, historique et sociologique des pays balkaniques en Europe sous le règne de L'Empire ottoman pendant cette période « *De Skopje au Kosovo* » et « *Les Traces Turques en Europe* » dans ses œuvres et reflète les traces Turques qui n'ont pas été effacées dans l'espace européenne. Dans les récits de voyage de Bâkiler mentionnés ci-dessus, nous y analyserons comme thèmes; le respect des personnes entre eux, la place importante des lieux et monuments dans la vie sociale et l'effet de ces thèmes sur le comportement des individus seront examinés. En tant que méthode, notre étude est basée sur une méthode de recherche sur une perspective de méthode comparative historico-sociologique.

Mots clés: Yavuz Bülent Bâkiler, Empire Ottoman, De Skopje au Kosovo, Les Traces Turques en Europe

EFFECTS OF TURKISH CULTURE IN THE WEST IN YAVUZ BÜLENT BÂKİLER

Abstract

When somebody gives information about places that he sightsees and tells their culture, tradition, geographic richness, and life style of local people by putting it on paper in a literary style, it is called travel writing. Travel writing arose from people's desires regarding travel different places. People's desires to travel and discover different places still continue since the ancient times. While Turks were chasing numerous conquests in

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Mütercim-Tercümanlık Bölümü.

different places throughout almost six centuries, they did not make history only with their gallantness. The grandest epic made by them was to make different nations coexist under a single roof peacefully for centuries. Thus, they assured continuity of an empire during six prosperous centuries constructed with justice, equity and toleration by putting humanity in the center. With his books “From Skopje to Kosovo” and “Traces of Turks in Europe”, Yavuz Bülent Bâkiler invites us to a cultural, historical, sociological travel in two European Balkan countries reigned by Ottoman Empire those days and reflects us non-erased traces of Turks in Rumelia. Existing in Bâkiler’s books mentioned above, themes such as respect for the human starting to get lost recently; important places in our social life and opinions concerning human behaviors will be analyzed in this study. As method, this study will be grounded on a research method based on comparative historical-sociological perspective.

Keywords: Yavuz Bülent Bâkiler, Ottoman Empire, From Skopje to Kosovo, Traces of Turks in Europe

Une courte biographie de Yavuz Bülent Bâkiler

Yavuz Bülent Bâkiler, originaire d'une famille immigrée azerbaïdjanaise, est né à Sivas. Il a terminé ses études primaire et secondaire à Sivas, Gaziantep et Malatya. Après avoir obtenu son diplôme de la Faculté de droit de l'Université d'Ankara en 1960, il a travaillé pour une courte durée pour le journal « Nouvel Istanbul ». Ensuite, il a préparé et présenté divers programmes culturels à la radio TRT Ankara. Il a travaillé comme avocat à Sivas entre 1969 et 1975, comme conseiller juridique au sous-secrétariat de la réforme agricole et terre du Premier Ministère de 1975 à 1976 et il a travaillé à la télévision d'Ankara de 1976 à 1979, et a été nommé sous-secrétaire adjoint du ministère de la Culture et du tourisme de 1979 à 1980. Après le coup d'Etat du 12 septembre, il a été nommé conseiller au ministère de la Présidence et a continué son service dans ce ministère jusqu'en 1992. Après sa mission de deux ans, il a pris sa retraite en 1994.

L'originalité de son œuvre

Dans ses travaux, Bâkiler s'est incliné sur l'Anatolie et le peuple d'Anatolie et a exprimé leurs problèmes d'une manière constructive. Il a un langage simple et facile à comprendre, un style clair. Il est resté attaché aux valeurs nationales et spirituelles. Il s'est rendu en Yougoslavie pour le « Festival de Poésie Struga » dans les années 1976-1977 sur décision commune du ministère de la Culture et du ministère des Affaires étrangères. À son retour en Turquie, il a préparé et présenté une émission de télévision intitulée « Les œuvres turques à Skopje ». Il a ensuite publié cette émission dans son livre intitulé « *De Skopje au Kosovo* ». C'est le premier livre en prose de Bâkiler, il a été publié en 1979. Dans ce travail, les Turcs en Yougoslavie, les nouveaux développements sur ce pays et les besoins urgents des Turcs qui y vivent sont mentionnés :

Je suis allé en Yougoslavie pour la première fois en 1976. À cette époque, le pays était dirigé par un État social-socialiste fédéral. L'État socialiste était composé de six républiques ; Serbie, Slovaquie, Bosnie-Herzégovine et Monténégro.

Le maréchal Tito était président et il était en vie.

J'ai participé à des soirées de poésie réalisées en 1976 en Yougoslavie, pour représenter notre Etat. Au cours de ce voyage de 10 jours, j'ai visité les villes importantes de la Yougoslavie. Je suis resté principalement en Macédoine. Ce livre a été écrit à la fin d'un beau voyage. J'ai également préparé un programme documentaire intitulé « Œuvres turques à Skopje » sur notre télévision nationale. Ma deuxième visite en Yougoslavie a eu lieu 24 ans plus tard. (Bâkiler, 2012 : 9)

Dans cette étude, nous allons analyser les reflets des expériences culturelles et architecturales créées par les Turcs pendant leur domination, en particulier dans les pays des Balkans situés au sud-est de l'Europe. Cette étude est basée sur le récit de voyage de Yavuz Bülent Bâkiler, « *De Skopje*

au Kosovo » et de son œuvre d'analyse-recherche « *Les Traces Turques en Europe* ».

On sait que les Turcs se sont étendus à une vaste région grâce à leur vision et à leur tradition de l'État. La nation turque est considérée comme l'élément dominant de cette géographie, qui s'étend de la Grande Muraille de Chine aux Balkans. En tant qu'homme littéraire et ayant une vision et pensée nationalistes. Bâkiler a présenté cette vaste géographie dans ses œuvres et la culture qui s'y est développée au fil de du temps. La perception de Yavuz Bülent Bâkiler à l'égard de la patrie est une géographie qui s'étend de l'Asie centrale aux Balkans. Cette géographie est le "Monde Turc". Selon Bâkiler, Tachkent, Samarkand et Boukhara sont des terres bénies. L'Irak, l'Anatolie et les Balkans sont tous des terres turques.

Bâkiler, ayant des idées nationalistes, apparaît comme un écrivain qui soutient l'idée de "Turan". Cette idée est définie comme une pensée idéologique qui a pour but d'unir les pays les turcophones. Cette idée couvre les limites d'une grande géographie allant de l'Asie Centrale à l'Anatolie et à Roumélie.

Nous pouvons considérer les deux œuvres de Bâkiler : « *De Skopje au Kosovo* » et « *Les Traces Turques en Europe* », à la fois comme un livre de voyage et un livre d'histoire culturelle. Il décrit la vie et les œuvres des Turcs et de différents peuples dans les Balkans ainsi que leur situation actuelle. Dans ses livres de voyage, il décrit non seulement les lieux, les beautés de la géographie balkanique, mais aussi l'amour et le respect des gens intégrés dans les gènes de la société. L'auteur observe que les personnes s'éloignent rapidement des valeurs culturelles et spirituelles dans les sociétés actuelles.

L'effet de la Langue Turque

Aujourd'hui, dans les langues des nations européennes, nous voyons les traces éblouissantes de notre langue. Le turc occupe une place importante dans les langues des Balkans. Outre les cafés, maisons, villages et villes turcophones, il existe également de grands centres turcophones. Dans les langues balkaniques, les mots d'origine turque occupent une place importante.

Öztuna Yilmaz, dans « *La Grande Histoire de la Turquie* » affirme, ci-dessous, que l'effet de notre belle langue turque sur les langues balkaniques est halal comme le lait maternel :

Il y a encore des traces de la culture turque et du turc dans chaque pays. Des centaines de villages en Hongrie sont encore d'origine turque. Le turc, comme toutes les langues impériales, a donné et pris beaucoup. Si nous le disons avec un peu d'exagération, il a donné des mots à chaque langue et a pris des mots de chaque langue. Le turc est une langue, en général parlé par près de 120 millions de personnes. De plus, c'est une grande langue de culture, de science et de poésie. Il est classé onzième parmi les langues les plus parlées

dans le monde. Dans certaines langues des Balkans, la proportion de mots d'origine turque représente 30% de l'ensemble du lexique des langues balkaniques. Le turc apparaît dans plusieurs domaines comme : Vêtements turcs, cuisine, coutumes, musique et danse sont encore valables dans les peuples vivant du Maroc à la frontière chinoise. (Bâkiler, 2017 : 12)

L'effet de l'héritage ottoman dans les pays balkaniques

Nous avons tendance à nous comparer le reste au monde et à penser que nous sommes supérieurs grâce à la confiance de notre passé. Pour plusieurs personnes d'entre nous, dans les pays des Balkans, on y constate à quel point les peuples dans lesquels nos ancêtres vivaient étaient sensibles et pensifs. Ceux qui ont créé l'art et la civilisation turcs à Skopje sont dans l'autre monde. Mais les œuvres qu'ils ont laissées ont été préservées pendant des siècles.

Ville reflétant les traces de l'Empire ottoman : Skopje

Skopje est la capitale de la Macédoine, qui a pris sa place en tant qu'État indépendant sur la carte politique mondiale après la dissolution de la Yougoslavie.

Le « Pont de Pierre » relie les deux côtés de la ville. La population de Skopje dépasse 800 000 habitants. Ce pont est l'héritage culturel de l'Empire ottoman, qui y a régné pendant cinq siècles. Bien que de nos jours les murs séparant les habitants préoccupent la pensée des hommes dans différents pays du monde. « Pont de Pierre », rassemble les personnes vivant des deux côtés de la ville depuis des siècles.

Bâkiler nous décrit avec des chiffres l'effet de l'héritage ottoman concernant l'urbanisation, l'enseignement, la religion et de divers sujets de Skopje dans « *De Skopje au Kosovo* » en se référant à une recherche faite par Ayverdi, ainsi :

Je me suis dispersé de la ville de Tetovo à Skopje comme une feuille d'automne. Mon cœur battait avec mille émotions. Parce que Skopje était paré par les turcs et de la langue Turque. C'était une ville ottomane. (Bâkiler, 2012 : 55)

Bâkiler se référant aux travaux d'Ayverdi, nous donne une importante liste concernant les patrimoniaux turcs à Skopje :

En me référant à un des articles de Ekrem Hakkı Ayverdi, j'ai remarqué que le magnifique Empire ottoman durant 523 années, dans l'ensemble de la Yougoslavie, il avait construit 3 500 mosquées et salles de prière, 1 500 écoles, 300 madrasas, 400 couvents de derviches, 1 fontaine, 500 auberges, 200 hamams, 25 hospices, 50 saint-sépulcres, 40 tours de l'horloge, 15 bazars, 60 maisons de soupes populaires, 40 caravansérails, 15 bibliothèques, 1 000 distributeurs d'eau, 25 écoles théologiques, 100 ponts, 50 tours, avaient été construits et animés. Selon Evliya Çelebi, seulement à Skopje, au 17ème siècle, il y avait 10 060 maisons, 2150

boutiques, 120 mosquées et salles de prières, 70 écoles pour les petits enfants et 20 couvents de derviches. (Bâkiler, 2012 : 55)

“La ville disparue” est une élégie de Yahya Kemal pour sa ville natale de Skopje. Il dit que la ville a d'abord été conquise sous le règne de Beyazit Khan surnommé « la foudre ». Skopje est une ville de l'héritage des enfants qui ont conquis Anatolie et Roumélie. Skopje est l'un des meilleurs exemples de l'urbanisation ottomane. Selon Yahya Kemal, l'esprit et l'essence de l'art islamique est la poésie, son corps et sa forme est l'architecture. Skopje est la continuation de Bursa, la première capitale de l'Empire ottoman, située au pied de la montagne Shar et c'est une ville que nos ancêtres ont gagnée en versant leur propre sang. Notre poète ressent profondément la tristesse de la quitter. Mais même si nous n'y sommes pas, c'est en nous ;

Avec ses coupoles de couleur turquoise elle n'était qu'à nous.
Elle était seulement à nous, elle était nous avec son visage et son âme.

Üsküp était la continuité de Bursa à la montagne de Char.
Elle était un jardin de tulipes pour du sang pur versé.

(...)

Une ville perdue, en laissant son image dans mon cœur
La plaie de la séparation est profonde.

Même si cette séparation dure longtemps, même si les années passent

Même si nous ne sommes pas en toi, tu restes en nous. (Bilici, 2010 : 57-70).

Exemples d'art Universel de L'architecture Ottomane : Le « Pont De Pierre » de Skopje / Macédoine

Le « Pont de Pierre » de Skopje est l'un des sites les plus importants de la ville. Le pont a été construit à l'époque du Sultan Mehmed Conquérant. (1451 et 1469). Le « Pont de Pierre », qui relie les deux côtés du fleuve Vardar et traverse le centre de la capitale macédonienne Skopje, est l'un des symboles de l'Empire Ottoman à Skopje. Dans l'image ci-dessus, nous

voyons que le « Pont de Pierre » est l'un des principaux symboles de la capitale de la Macédoine.

Mosquée Alaca – Tetova - Macédoine

La Macédoine, dans les siècles précédents, était l'un des centres les plus importants de l'Empire ottoman, elle conserve son héritage impérial depuis des siècles. Dans la ville Kalkandelen qui est également connue sous le nom de Tetova, en 1495 la mosquée Alaca a été construite par les soutiens de deux sœurs ; Hurşide et Mensure Hanım. À l'intérieur de la mosquée, on y trouve des motifs de villes et de paysages, de la calligraphie et des motifs végétaux faits avec des décorations du style baroque-rococo, ses caractéristiques ont une la place unique dans ce domaine d'architecture mondiale.

Du XVIIème au début XVIIIème siècle, l'Empire ottoman a fasciné l'Europe. Cette fascination apparait dans différents domaines tout y est sujet d'admiration. C'est l'époque des Turqueries, le monde turc se résume à des thèmes comme, beaux-arts et arts décoratifs, ouvrage textile tissé ou brodé, les costumes, le harem et la culture de café, etc... La Turquerie se propage en Occident par l'intermédiaire des récits des voyageurs. Bâkiler nous décrit ses pensées sur l'effet de la Turquerie en Occident dans « *Les Traces Turques en Europe* » ainsi :

L'architecture, la musique, le costume turc, traditions turques... Ils ont influencé le monde Occidental pendant de nombreux siècles. (...) Dans les pièces avec des tapis turcs, les dirigeants serbes désiraient vivre comme les Turcs et s'habiller comme des Turcs. Le café turc cuit dans des barbecues turcs est le goût que l'Occident a appris de nous.

A Belgrade, la maison de deux étages construite pour l'épouse du Prince serbe Milos, les Serbes l'appellent « Konak » une sorte de demeure. Les caractéristiques les plus importantes de cette demeure, ce sont, à la fois avec son architecture et ses beautés de l'esprit et l'esthétique turque qu'elle possède. (Bâkiler, 2017 : 99)

L'effet de la mode vestimentaire représente la personnalité d'un individu et accorde de l'importance à son apparence, que ce soit consciemment ou inconsciemment. Le costume des Orientaux a incité parfois les Occidentaux à imiter cette mode dans leur pays. Bâkiler nous annonce quelques exemples de ce fait :

Les visiteurs du musée observent que Milos est habillé dans le costume Ottoman de l'époque avec une grande admiration.

Mihail, le fils de Milos, se sent passionné et fier quand il porte les gilets et les chemises cousus à la mode turque.

Quant à Lubiça, la femme de Milos, elle considérait que le fait de s'habiller comme des femmes turques était comme une attitude de noblesse et de grâce. Une sensibilité noble qui s'embellissait en s'habillant avec le style turc ! (Bâkiler, 2017 : 99)

Le Pont de Mostar

La ville de Mostar est au carrefour du monde oriental et du monde occidental. Le « Pont Mostar » construit en 1566 par l'étudiant de Mimar Sinan, l'architecte Hayreddin, a une importance stratégique, culturelle et touristique pendant des siècles. Bâkiler exprime ses impressions ainsi :

Le Pont Mostar ; pierre sous forme d'un croissant :

Une des principales destinations touristiques de la Yougoslavie ! La ville a été construite autour de deux pentes raides de la rivière Neretva, on dirait qu'elle est coupée avec un couteau.

C'est Fatih Sultan Mehmet qui a conquis Mostar pour la première fois dans notre histoire et il a commencé à la décorer avec des œuvres turques. Le paysage actuel de la ville est le même que celui qu'à l'époque du conquérant.

Avec ses différentes œuvres turques, Mostar est aujourd'hui la source d'or du tourisme ! (Bâkiler, 2017 : 99)

Pont Mehmed Pacha Sokolović de Višegrad (Drina) – Bosnie-Herzégovine

Pont Mehmed Pacha Sokolović de Višegrad (Drina) a été construit à la fin du XVIe siècle sur la rivière Drina, à l'est de la Bosnie-Herzégovine, le pont Mehmed Pacha Sokolović de Višegrad a été construit par Mimar Sinan, l'architecte de la cour, Ce pont est caractéristique de l'apogée de l'architecture monumentale et du génie civil ottoman. Ce pont, ayant une longueur d'environ 180m, a une valeur géostratégique. Il a témoigné d'importants échanges culturels entre les Balkans, l'Empire ottoman et le monde méditerranéen, entre la chrétienté et l'islam, sur une longue durée de l'histoire. Bâkiler souligne que l'écrivain yougoslave Iva Andric avec son œuvre "Pont de Drina" a reçu le prix Nobel en 1961 grâce à l'une des œuvres les plus importantes de notre génie de l'art, Mimar Sinan. Le narrateur dit aussi que ce pont est le seul lien qui relie la Bosnie à la Serbie et, plus loin, à d'autres parties de l'Empire ottoman et même à Istanbul.

Conclusion

Pour conclure, on a pu remarquer à travers cette présentation que Yavuz Bülent Bâkiler a étudié dans ses œuvres « *De Skopje au Kosovo* » et « *Les Traces Turques en Europe* », la culture, l'histoire, la littérature et le mode de vie des Turcs vivant dans les Balkans, sous une optique si bien historique que culturelle. En effet en s'inspirant des œuvres architecturales que nous avons mentionnés. Bâkiler tente de créer des ponts culturels entre la Turquie et le Monde Turc. Ces travaux ne se sont alors pas uniquement réalisés à titre informatif, c'est surtout pour permettre aux différentes communautés d'origine turque de connaître entre elles et d'apprendre à s'aimer à nouveau pour vivre dans une meilleure paix intérieure car elles ont en effet été forcées de vivre sans se connaître pendant des années.

Bibliographie

- Bilici, F. (2010). « Les Balkans ottomans : un monde englouti », *Anatoli*, 1, 57-70.
- _____. (2010). « Les Balkans ottomans : un monde englouti », *Anatoli* [En ligne], 1 | 2010, mis en ligne le 01 août 2016, consulté le 05

décembre 2019. URL : <http://journals.openedition.org/anatoli/370> ;
DOI : 10.4000/anatoli.370

Bâkiler, Y. B. (2012). *ÛskÛp'ten Kosova'ya, (De Skopje au Kosovo)*,
Yakın Plan Yay., İstanbul.

_____. (2017) *Avrupa'da TÛrk İzleri, (Les Traces Turques en
Europe)*, Yakın Plan Yay., İstanbul.

BOUNDARIES OF THE BODY POLITICS IN MEDIEVAL HAGIOGRAPHICAL ROMANCE

Hülya Taflı Düzgün¹

Abstract

The boundaries addressed in Medieval England are of various kinds. They include not only the socio-cultural, political and geographical frontiers that romance of medieval England imagine and imply, but also demarcations of metaphors, such as the boundary between factuality and fictionality; boundaries between different genres of literature; and boundaries between different kinds of experience such as magic, miracles, supernatural and divine. Particularly tangible manifestations of divine favour abound in the romances of medieval England. In other words, Saints' lives are concerned in distinctive ways with the body, as it is expected in a genre so largely founded in the martyrs' imitation of Christ's passion. In this sense, *La Estoire de Seint Aedward le rei* (henceforth *seint Aedward*) is an intensely body-conscious text, and this paper looks into the boundaries of the king's body and the body politics in this hagiographical romance. *Seint Aedward* is an ideological project to construct several kinds of stable body; the text works on and through Edward's body to figure the body politic, and when the material body expires, it is assimilated into the more powerful body of the church. Matthew Paris's ideological project is itself a creation of a textual corpus, selectively inscribes his own chosen ideologies onto the body of the king. He is a textual body that figures as a site of struggle, differentiation, and appropriation, as a virgin, Saint, and palimpsest respectively. As a politicised discursive nexus, the body functions as a kind of inscriptive surface. This is everywhere evident in the nexus of body material and body politic, manipulating Edward into a palimpsest-rewritten for the fifth time since his demise, and even retold three times in distinct narrative strands of Paris's *Seint Aedward*: the textual body, the rubric, and the illustrations. The aim of this paper is to explore how the boundaries of Edward will be reshaped and how each Edward is erased in turn to make a room for the next Edward, where both the manuscript and his body are re-inscribed with a new agenda.

Keywords: Medieval, Literature, England, Boundaries, Hagiography, Romance

¹ Assoc. Prof. Dr., Erciyes University, Faculty of Letters, Department of English Language and Literature.

The boundaries addressed in Medieval England are of various kinds. They include not only the socio-cultural, political and geographical frontiers that romance of medieval England imagine and imply, but also demarcations of metaphors, such as the boundary between factuality and fictionality; boundaries between different genres of literature; and boundaries between different kinds of experience such as magic, miracles, supernatural and divine. Particularly tangible manifestations of divine favour abound in the romances of medieval England. In other words, Saints' lives are concerned in distinctive ways with the body, as it is expected in a genre so largely founded in the martyrs' imitation of Christ's passion. In this sense, *La Estoire de Seint Aedward le rei* (henceforth *seint Aedward*) is an intensely body-conscious text, and this paper looks into the boundaries of the king's body and the body politics in this hagiographical romance.

Seint Aedward survives in Cambridge University Library MS Ee.3.59 and it is an intensely body-conscious text. It is an ideological project to construct several kinds of stable body; the text works on and through Edward's body, using the material body to figure the body politic, and when the material body expires, it is assimilated into the more powerful body of the church. Paris's ideological project is itself a creation of a textual corpus, rewritten from a canon of previously Edward *Lives*, and selectively inscribes his own chosen ideologies onto the body of the king. He is a textual body that figures as a site of struggle, differentiation, and appropriation, as a virgin, Saint, and palimpsest respectively. As a politicized discursive nexus, the body functions as a kind of inscriptive surface. This is everywhere evident in the nexus of body material and body politic, manipulating Edward into a palimpsest- rewritten for the fifth time since his demise, and even retold three times in distinct narrative strands of Paris's *Seint Aedward*: the textual body, the rubric, and the illustrations.

The details incorporated in each of Edward *Lives* are not ecumenical in nature but adapted according to contemporary concerns. The first, the eleventh century *Vita Aedwardi Regis*, is an encomium of the Godwins; both the *Vita Beati Eadwardi* and *Vita Sancti Edwardi* on the following century, were engaged in promoting Westminster through Edward's canonization, while the nun of Barking's *La vie d'Edouard* depicts a king endowed with 'court spirituality' (Fenster and Wogan-Browne, 2008: 22). The visual and textual expression of Edward varies from the old, frail and very quickly dead figure in the Bayeux tapestry, to the depiction of a king with a fiery temperament and a love of hunting in the first anonymous *Vita Aedwardi Regis*, before morphing into a man imbued with a growing spirituality from Osbert of Clare's *Vita*, through to Aelred's, to the Barking Vie and Paris' *Seint Aedward*.

As Fenster and Wogan-Browne comment, both Osbert and Aelred 'participated in a form of learned, institutional *fama*-making *fama sanctitatis* that is, they engaged in writing holiness on the body.

Intensifying this Paris transformed and translated Aelred's corpus by being particularly preoccupied with bodily wholeness. Edward is a focus of mystical and miraculous kingship, which is constructed as a saintly parallel and a guarantee of the rule of King Henry III. The king was particularly interested in the visual portrayal of the monarch as a figure evident in the stained glass windows of his Great Halls. However, it was Edward who represented an enduring royal presence to Henry. He commissioned, for example, the scene of the ring episode depicted in the *Seint Aedward* for the splay opposite his bed in the Painted Chamber at Westminster, the coronation of Edward behind the bed (Binski, 1986: 36). Furthermore, Edward's picture was painted on his thrones, and Henry wore Edward's regalia at his coronation. It is apparent that Henry III's kingship was promoted in the figure of Edward. In the shadow of Edward, the king was around him to understand about his own kingship. Taking *Seint Aedward* into account, the King fed many people mirroring the episode of Edward's ring. The state of the King's body and the body politic are linked here. The king's patronage in Westminster and elsewhere of art celebrating his unity with his peers, and a unified body politic, is refigured by Matthew Paris in Edward's words: 'You, Lords and you, the people, who are the crown and the kingdom, if you stand together (as one body) every one of your neighbours will fear to do you harm' (Fenster, 2008: 114). In spite of his personal preference not to marry, he recognizes his people's requests as legitimate. 'He wants to reward his men, because a king does not have his men completely when he does not have the hearts of his people (108). Matthew Paris is clear in his *Seint Aedward* that 'God and his saints have one common will'. 'He is the head of his saints and ours, and he wants what his apostles want' (115). After becoming king, the link between the monarch's body and the state is made explicit as 'they prayed to God to protect their rightful Lord Edward for a long time. The taste of the country good then' (103). Matthew Paris, at this point, tries to forge a unity between a body-material, politic and textual. The prophesy (tree image) of Henry makes it clear that when the regal line is legitimate, the tree is furnished with branches, flowers and fruit, and embellishes with leaves and greenery. Matthew Paris appears to mould Henry III as the fulfilment of Edward's death-bed image that one of his descendants would unify the kingdom.

This notion of Henry's pre-natal election is prefigured by Paris in his depiction of the English people calling for Edward 'as was said on Palm Sunday to the son of Mary. He was chosen king before he was born and called the blessed king' (103). By depicting Jesus, Edward and Henry III, Paris uses the void left by Edward's absence of children to imply that Henry III is metaphorical son of Edward: 'Jesus, I have no father, but you' (101). In other words, Paris embodies the idea of the flesh and blood of Christ in the Eucharist as the mingling of the human substance of man with the divinity of Christ. When Edward witnesses the raising of the host as

the infant body of Christ himself. In the text, it has also been noted that Edward returns from the dead, and when he dies again, it is ‘pure and whole and virginal in body’ (159). This preoccupation with the integrity of the king’s body and the concern that it be free from decay is most palpable in the closing section of the *Seint Aedward*, describing Edward’s uncorrupted corpse: ‘The cloth in which Edward’s body was wrapped was found whole and unfaded. They handled his head, his hands, his chest, and folded his hands as on a sleeping living body’ (172). The fragmentation of relics and body does after all enable maximum participation in a Saint’s cult, as Wogan-Browne states ‘virgin bodies produce identity, treasure, territory, and revenue in an endlessly fecund process of dissemination and translation’ (2001: 68). Participation in a Saint’s cult involves collecting, kissing, touching or wearing relic-pieces, and thus each fragment must be understood as signifying or even transmitting the power of originary wholeness. Wogan-Browne asserts that ‘wholeness, not dismemberment is the crucial desire of Saints’ lives’ (2001: 68).

The emphasized wholeness is in keeping with the virginity of this childless king, symbolic of his corporeal integrity, and representative in turn of the integrity of the kingdom. The bishop’s guardianship of Edward’s body confers guardianship of his church. The church is protected as the king’s whole body: ‘If anyone should undertake to prevent, take away, sell, or in any way disturb, damage, worsen, or destroy [the church’s] freedom...they may have no place among the elect’ (132). Indeed, the king’s body is closely associated with the church bodies, especially that of Westminster, which looms over the text evoking ‘the medieval metaphoric association between ‘body’ and ‘building’ as containers or vessels’ breeding ‘a polyvalent and shifting use of both concepts’ (44). The repetitive motif of empty vessels being filled figures the king’s body as a container: ‘the holy spirit filled him with joy’ (101), he was ‘filled with compassion, gentleness and humility’ (107) and ‘he was so filled with the wisdom of the celestial’ (144). In turn, when Edward fears bodily harm and maim during exile, ‘he put his hope in God. He went into a church’ (107). As a fragile virginal body, Edward must be safely enclosed, and Westminster effectively becomes Edward’s anchor hold. Enclosure images pervade virgin narratives, manifested most evidently in the figure of the recluse in her anchor hold, and indeed, as an open grave was kept in the corner of anchoritic cells, so Edward and Henry III made room for their tombs in Westminster.²

Edward ‘instructed that his body be placed in a sepulcher in the church’, and in the same passage the sheer strength and power of

² In *De Institutis Inclusionarum* Aelred refers to the virgin and his sayings may be applied to Edward here. For further information see, Huntington in *Medieval Virginites*, 2003, 128. Also, for further information on anchoritic cells, see Wogan-Browne’s *Saints’ Lives*, 2001, 28.

Westminster is emphasized – the ‘great hewn stones’, the ‘wide and deep foundation’ that is ‘very hard and strong’ from ‘good and faithful craftsmanship’ (129) – in contrast to his fragile vessel. As Edward is eventually struck by fever and his material body becomes enfeebled, he simultaneously ‘enriched the church and adorned it’ (154), as his new container. Likewise, as Binski puts it ‘in 1245 the new church was planned in such a way as to retain the position of the high altar and to expand the plain of the apse yet further eastward in order to create an autonomous shrine space (1995: 90). Seemingly planned as a royal mausoleum, Binski recalls that Paris writes in *St Peter* as offering to make Westminster ‘his frequent resort to open the gate of heaven, so privileging it as a burial place (1995: 91). Locating one’s resting place so exactly is to cause a fixation on the body in death. *Memento mori* prepared the spectator for death by stimulating the imagination into active contemplation, it ‘remembered’ the future. Similarly, exhuming bodies for translation, also engages in translating the body into life-like *memento mori*, and Edward’s body in the closing passage of the *Seint Aedward* becomes a memento of wholeness from holiness.

Edward’s miracles that proceed from his body in the form of restoring bodily completeness proceed from this site precisely because it is virginal. This originary wholeness is emphasized by what Baswell calls the ‘marvelous unstable bodies’, the ‘othered subjects [that] define bodily integrity by their radical alterity’ (2013: 28). The power of an enduring body-both Edward and his church- is its intense embodiment of foundation, legitimacy, continuity and its ability to confer and defend identity. As

Wogan-Browne states of Saints’ lives in general, ‘Inviolable and continuous identities are underlined not only in their lives, but even more importantly in their post-mortem careers’. Baswell has already noted the symmetry evident in the order and type of cure enacted pre and post death (2013: 27). Likewise, Fenster and Wogan-Browne have stated that achieving this by leaving out many of the posthumous miracles in his source Aelred’s *Vita*, Paris purposefully creates symmetry to force into relief the difference in power between bodily presence before death, with the power of the new body in death (68).

In enacting his first miracle on the body of the Irish cripple Michel, the cure will only be effective if king Edward himself ‘deigns to carry [him] on his own shoulders to the church’ (123). The requirement of the king’s body in the equation lessens by the end of his life as he heals the last four blind men by association. A servant needs only the king’s water to invoke his name to cure the men, for the king’s power has grown, as conveyed by ‘word spread to countries far away’ (144). Near to death, he is like the spiritual *imitatio Christi* and he becomes a more powerful body in death as a cripple and seven blind men from further a field are cured at the site of his tomb, before he both cures Harold’s gout and he afflicts him

with the arrow through the eye, far from the site of his body. As Paris puts it ‘A man’s body may be buried but its power cannot be hidden. The body of a virgin cannot be corrupted in death’ (160). Interred within Westminster, he has effectively become one with Christ’s body, since within the shifts of ‘metaphoric associations between ‘body’ and ‘building’ as containers or vessels, the church could be thought of as ‘analogous to Christ’s own body’ and in turn ‘to the body of a man who lived similarly, in *imitatio Christi*. Edward’s body is figured as contained and protected by this living, incorrupt body enabling Paris to assert in the rather aggressive exhortation closing the poem, that Henry III ‘must’ look after this ‘house of kings’ (172).

It has been generally stated that Edward seems the least bodied presence of the text, seemingly reinforced by his representation in the illustrations, ‘sitting or lying down on about thirty occasions – only once discomposing himself physically on the occasion of carrying Michel’ (Binski, 1990: 344). He is, however, not quite as ‘sedate’ as Binski states, embodying as he does a different sense of mobile in the episodic rhythm of prayer, vision, cure and prophesy (1990: 344). It may be a gentle amble, but it is none the less movement, and significant movement at that, from corruptible mortality to sanctity, from unruly bodies made stable. If the figure of the king seems static in the illustrations, it is because the background figures function to create a sense of movement from left to right between frames, either gesturing towards the next frame with their arms or physically walking out of frame into the next (folio 26v and folio 27v in CUP, Ee.3.59).

To conclude, the fixed nature of Edward is perhaps fitting for a figure of enduring virginity, enacting as he does a ‘validating image of integrity and stasis outside of historical change and decay’ (Wogan-Browne, 2001: 24). Concentrating entirely on this mode, however, is to risk Edward that begets many kinds of stable body, from the mirrored body politic and the building of Westminster within the text, to the created institutional identity that survives it, to be manipulated by Henry III. Therefore, Edward is a textual body that figures as a site of struggle, differentiation, and appropriation, as a virgin, Saint, and palimpsest. As a politicized discursive nexus, his body functions as a kind of inscriptive surface. This is everywhere evident in the nexus of body material and body politic, manipulating Edward into a palimpsest- rewritten for the fifth time since his demise, and even retold three times in distinct narrative strands of Paris’s *Seint Aedward*: the textual body, the rubric, and the illustrations. The boundaries of Edward as a virgin, Saint, and palimpsest are reshaped and each Edward is erased in turn to make a room for the next Edward, where both the manuscript and his body are re-inscribed with a new agenda.

References

- Baswell, C. (2003). "King Edward and the Cripple" in *Chaucer and the Challenges of Medievalism: Studies in Honour of H.A.Kelly*, (eds.) Donka Minkova and Teresa Tinkle. Frankfurt: P.Lang, 15-29.
- Binski, P., & Society of Antiquaries of London. (1986). *The Painted Chamber at Westminster* (Occasional paper (Society of Antiquaries of London). New series; 9). London: Society of Antiquaries of London.
- Binski, P. (1995). *Westminster Abbey and the Plantagenets: Kingship and the Representation of Power*. New Haven: Yale University Press.
- _____. (1990). "Reflections on *La Estoire de Seint Aedward le rei*: hagiography and kingship in thirteenth century England", *Journal of Medieval History* 16: 333-50.
- Huntington, J. (2003) "Edward the Celebrate, Edward the Saint: Virginity in the Construction of Edward the Confessor" in *Medieval Virginites*, (eds.) Anke Bernau, Ruth Evans and Sarah Salih. Toronto: University of Toronto Press, 119-39.
- Wogan-Browne, J. and T. S. Fenster. (2008). *The History of Saint Edward the King*. Tempe: Arizona Center for Medieval and Renaissance Studies.
- Wogan-Browne, J. (2001). *Saints' Lives and Women's Literary Culture*. Oxford: Oxford University Press.

THE BOUNDLESSNESS OF CHRONIC DESPAIR OR DYSTOPIA IN THE CONTEXT OF THE EAST AND THE WEST

İhsan ÜNALDI¹ – Özben TUNCER²

Abstract

Since the times of Plato, both fictitious ideal societies and future societies full of darkness and catastrophes have been fictionalized in Western literature and philosophy. Traditionally, the former was called utopia and the latter was called dystopia. This paper discusses the hidden existence of the concept of dystopia in religious terminology in the East that emerged after our study of George Orwell's *1984* and Anthony Burgess's *A Clockwork Orange* in the context of New Historicism. In addition, in the current study, it is also emphasized that a fictionalization of a future that includes dark scenarios for humanity can be perceived as a reflection of the individual anxiety disorder stemming from survival instinct as a collective consciousness of humanity.

Keywords: dystopia, utopia, the east, the west.

¹ Assoc. Prof. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Faculty of Education, Department of Foreign Languages Education.

² PhD Candidate.

Introduction

With the birth of a new genre in literature with Don Quijote by Miguel de Cervantes in 1615, new insights and ideas emerged as to the dimensions of literature. With the birth of this new genre, literature, which was still mostly oral and a means of entertainment, was definitely expanding and grasping a hold onto other realms like philosophy, religion and other forms of art. What was once regarded as a leisure or a bedtime activity started to become one of the molders of intellectual life. Until Don Quijote was published, literature was dominantly related to romanticism and fairy tales. After its publication, for the first time in literature history, Cervantes helped people understand the difference between romance and reality, which, in time, led to the creation of literary realism. In his novel Cervantes tries to put forward is that opposites can actually complement and, to an extent, improve each other. One other concept that Cervantes unveiled in his novel is that reality matters but what actually matters more is how people perceive reality from their own perspectives. There are two main characters in the novel: Don Quijote and Sancho Panza; the first being ridiculously romantic and the other a layman who is well-grounded into the real world. Throughout the novel, the reader sees the events from both points of views, and through the end while Don Quijote becomes less and less romantic, Sancho Panza becomes less and less realistic; thus, a balance is created.

The discussion regarding the differences in perception of reality has continued ever since Don Quijote was published. People perceive reality differently, that's for sure, but it is easier to see these differences when people actually talk or write about them. One of the most important domains where tangible discussions can be observed is, no doubt, literature. People create worlds and characters through literature and these creations can clue other people about how the creator –the author–perceives the world around us. When it comes to perceiving the current situation of humanity upon which the future of humanity depends, we can see the differences in perception even more clearly. One mind looks to the world and creates an ideal future-world, another mind creates a doomed one.

To most of us, fiction might appear like a domain where possibilities are endless and where unbridled imagination expands intellectual experience of humanity. However, as is the usual case, the reality concerning this creative domain isn't exactly like what it looks like. Fiction is a creation process through writing, but this process is never a total "anarchy". Creation of places, people or plots is acceptable to the human mind as long as they have internal consistency. In other words, imagination is somehow bound to real world around us and it can hardly get out of the boundaries of human reason.

Like all human beings, fiction writers also grow and live in societies in which their mindsets are shaped and organized. From the very first day we are born, if not in our mothers' wombs, we start becoming a part of the language and the culture that we are born into, and fiction writers aren't exceptions in this respect.

Utopia and Dystopia

To get a better sense of the word 'dystopia', we must first explain the meaning of the word 'utopia' and the world of utopia. The word 'utopia' is derived from the word 'topos' which means 'country' in ancient Greek language. Whereas utopia means an 'impossible world', it is a way of expressing an ideal society that is desired. Utopia, which is a kind of mental design, is an approach area that is based on the purpose of creating better societies or a state model. Although imaginary, utopias are not completely detached from reality and formed only by dreamers. Utopians understand the real world well, and they approach critically to the reality around them. Utopianism is actually an aspiration for alternative worlds that cannot be achieved but can be imagined. Utopia is based on the idea that the world is a gloomy, dark and hopeless place and its aim is to reform it.

According to the Merriam-Webster's Encyclopedia of Literature, the word utopia first occurred in Sir Thomas More's book of that name, published in Latin as *Libellus ... de optio reipublicea statu, deque nova insula Utopia* (1516; "Concerning the highest state of the republic and the new island Utopia"). In Utopia More describes a pagan and communist city-state in which institutions and policies are entirely governed by reason. The order and dignity of such a state was intended to provide a notable contrast with his description of the unreasonable state of the Europe of his time, which he saw being divided by self-interest and greed for power and riches. (1152)

Although in the above definition we can see a straight and one-dimensional point of view, the term itself actually contains two opposite concepts as both "good" or "no" place to be. As one of the examples of ideal places described as 'utopia' goes, "Atlantis, where happy people live in peace and harmony on the island, the ideal society of Plinythe Elder in the moon, the Elysian lands that are not affected from the natural conditions of the people in the Iliad, and away from the rage of Hades are explained as the name of a happy life." (Gether, 2012: 9). Utopian works are actually criticisms of the situations of the period in which they are written, and at the same time they are texts that mention the future is hidden in the current situations or circumstances. Therefore, they must be approached as much as political texts as they are approached literary ones. It would be better to describe utopias as 'drums of war' than imaginary places. Because the aim of creating utopias is to eliminate the source of badness, poverty, inequality and injustice in the society. Against the idea

that 'capitalism has no alternative', 'a new world is possible' motto makes it possible the idea that society can be re-established in different forms.

On the other side of the equation lies the concept of *dystopia*. As intellectual continued to dream, fictionalize and discuss about utopias, the world also continued to witness wars and mass destruction of cities and people, which in turn, triggered an opposing point of view. In simple terms, the term dystopia refers to an imaginary state or society where people suffer from injustice stemming from a totalitarian or post-apocalyptic authority. Apparently, the term dystopia was coined in a Utopian work by John Stuart Mill by adding the prefix "dys" (from the Ancient Greek meaning "bad") and reinterpreting the initial U as the prefix "eu" (Ancient meaning "good") instead of "ou" (Ancient Greek meaning "not"). Tisdall (2016) describes the coinage of the term as follows: "It was more than 350 years before the now familiar antonym 'dystopia' came along -coined in 1868 by the philosopher John Stuart Mill." Before this term was coined, another term "cacotopia" which originally meant wicked (Ancient Greek) was around and it also had negative connotations concerning politics and the governments. Utopian concepts appeared long before dystopian concepts, and therefore it is quite natural to assume that dystopian point of view is actually a reaction to the utopian works. For example, one of the best-known utopian fictions, Edward Bellamy's *Looking Backward* (1888), became so popular in his time that it somehow caused the creation of its opposites. For example, Anna Bowman Dodd published a dystopian work called *The Republic of the Future* (1887), which fictionalize a future New York where women and men are equal, all children are taken care of by the state, all work is handled by machines, a situation which leaves the citizens with nothing else except to spend their time at the gyms, obsessed with their bodies and being fit.

Dystopian point of view casts serious doubts on social progress, and the basic rationale underlying dystopia is warning rather than promises like utopians. Actually, dystopias lie in the basic survival instinct of human-beings which acts upon bad scenarios, with what we might call "what if" fears or worries. Men and women with fancy dresses embracing their existence and trying to deal with non-mundane things are not how the dystopian paradigm perceives social life. Dystopian works make the reader ask questions such as: "What if machines take over our lives?", "What if every aspect of our personal lives are watched and recorded?", "What if we are already enslaved by some ultimate human authority and not even aware of that?"

Up to the 20th century, the dystopias created by fiction writers started to look like reality. As the new era of weapons created by advanced technology set in at the beginning of the 20th century, fears stemming from the common survival instinct of humanity started to appear on newspapers. People started to think that dystopias were not imaginary at all. Armed with

new and strong weapons, new political movements emerged. Some of them, like Marxist-Leninist movements, promised to wipe out all inequalities on earth, while some others like Nazism was obsessed with the unification of his people around a mythical heritage. The worst part of these movements was that one could not say “I am on no one’s side.” These movements, by nature, were determined to annihilate all others who were not on their sides. This is why, we can see some dystopian writers like George Orwell involving actively in wars; he fought actively against both fascism and communism.

Since the emergence of the first novel in the 17th century, as was mentioned earlier, readers have wanted to create ways to understand and measure the real values of fiction. It is a form of art obviously and when the topic at hand is art there is no mathematical way of measuring or distinguishing the good fictions from the bad ones. Discussions about the functions and true value of literature, the genre of novel particularly, have always been around since the beginning. However, paradigm shifts have been inevitable as the genre has become more available to common people. Compared to those in the previous centuries, once seen as “the common reader” by Virginia Woolf, the readers of the 20th and 21st century have turned into well-equipped college graduates becoming more than just “common”. She defined the common reader as follows:

worse educated, and nature has not gifted him so generously. He reads for his own pleasure rather than to impart knowledge or correct the opinions of others [. . .] Hasty, inaccurate, and superficial, snatching now this poem, now that scrap of old furniture, without caring where he finds it or of what nature it may be so long as it serves his purpose and rounds his structure, his deficiencies as a critic are too obvious to be pointed out; but if he has, as Dr. Johnson maintained, some say in the final distribution of poetical honours, then, perhaps, it may be worthwhile to write down a few of the ideas and opinions which, insignificant in themselves, yet contribute to so mighty a result.

Woolf’s “hasty, inaccurate, and superficial” reader has changed a lot in a short time. In the age of media and speed, the modern reader has become aware of school of thoughts like Marxism, feminism and even postmodernism. The modern reader has lost his/her connection with gods, and now is searching for new connections. With the decline of religion and related ideas (at least in the West where novel was born), nearly all forms of art have started to fill the gap in social life that was created by religion. George Gordon put it this way in 1946 (Wheen, 2004: 82):

England is sick, and [. . .] English literature must save it. The Churches (as I understand) having failed, and social remedies being slow, English literature now has a triple function: still, I suppose, to delight and instruct us, but also, and above all, to save our souls and heal the State. (10)

It might look like, from Gordon's point of view, an unnecessary burden is attributed to literature; it is hard to believe that literature will literally "save a country", but all in all it is also obvious that the function of literature and its criticism have been witnessing serious changes. For example, one of the first definitions of literary criticism came from Leslie Stephen, and he foreshadowed a more science-like critical method by stating that,

...though criticism cannot boast of being a science, it ought to aim at something like a scientific basis, or at least to proceed in a scientific spirit. The critic, therefore, before abandoning himself to the oratorical impulse, should endeavour to classify the phenomena with which he is dealing as calmly as if he were ticketing a fossil in a museum. The most glowing eulogy, the most bitter denunciation have their proper place; but they belong to the art of persuasion, and form no part of scientific method. (4)

New Historicism is a relatively new approach to literature which emerged as a reaction and, interestingly, as a part to classical historicism in 1980s. The classical historic approach to literature regards events throughout history in a cause and effect rationale. Things taking place one after another are regarded as causes and effects in a linear model. Fiction is strongly tied up to the political, economic and social events in its time; history, in a way, creates fiction. Therefore, understanding a literary work is only possible through understanding its time. In Encyclopedia Britannica the classical historicism in literature is defined as follows:

literary criticism in the light of historical evidence or based on the context in which a work was written, including facts about the author's life and the historical and social circumstances of the time. This is in contrast to other types of criticism, such as textual and formal, in which emphasis is placed on examining the text itself while outside influences on the text are disregarded. New Historicism is a particular form of historical criticism.

It is sometimes difficult to see the difference between the classical historical point of view to literature and the point of view embraced by the New Historicism. Veesper (1989) suggests that every New Historicist point of view has the following features in common:

- every expressive act is embedded in a network of material practices;
- every act of unmasking, critique and opposition uses the tools it condemns and risks falling prey to the practice it exposes;
- literary and non-literary "texts" circulate inseparably;
- no discourse, imaginative or archival, gives access to unchanging truths, nor expresses inalterable human nature;
- [...] a critical method and a language adequate to describe culture under capitalism participate in the economy they describe.

New Historicism is, in a sense, the re-evaluation of history as we know it; actually, it is a matter of questioning the perspectives. As it is

implied above, the New Historicist paradigm regards history as full of contamination as seeing or telling about the “unchanging truth” is impossible as people see things only as much as the perspectives that their contexts allow them. That is to say; historical, social, economic and cultural agents all come together to shape people’s mindsets, and for a person who is living in that environment it is nearly impossible to get rid of these elements while thinking or during the act of literary creation. For example, dystopia, might be regarded as a by-product of the western mind as it is impossible to find noteworthy dystopian literature in the Far East, Asia or other “non-western” parts of the world.

George Orwell’s *1984* was once referred to as “the masterpiece that killed George Orwell” (McCrum, 2009). Trying to get over a heavy tuberculosis, Orwell (2014) wrote the followings about the act of writing:

Writing a book is a horrible, exhausting struggle, like a long bout of some painful illness. One would never undertake such a thing if one were not driven by some demon whom one can neither resist or understand. For all one knows that demon is the same instinct that makes a baby squall for attention. And yet it is also true that one can write nothing readable unless one constantly struggles to efface one’s personality.

In those years, Orwell is not only mentally strained but he is also struggling with physical problems. Adding to this, the heavy burden of creation is on his shoulders. Moreover, the political ups and downs in Europe are not helping either. Under these circumstances, he tries to visualize a future world and fictionalize the end of the 20th century and names his book *1984*. The apocalyptic year *1984* has come and gone, but that year was no different than the others and nothing extraordinary is mentioned in history books.

Although assuming the opposite might be tempting to most, creative writing cannot be isolated from the era that it belongs to. Orwell’s *1984* was first published in 1949; however, it can be claimed that the related ideas were seeded as early as in 1944 (Orwell, 2014). In his work, the setting is London, a part of the nation Oceania. The state in Oceania is totalitarian, and it imposes very strict rules over basic human needs like freethought and sex. The Party is also trying to implement a new language that they created: The Newspeak. New editions of a Newspeak dictionary are published by the Party, and the words in the dictionary, especially the ones related to freedom and rebellion are removed systematically; rather than trying to enhance Newspeak’s vocabulary, the Party is trying to decrease the number of words in it because the Party is somehow sure that it is the language that controls human mind. In this language, there is a group of words called the B vocabulary:

...everything that had or might have political significance of any kind was fitted into the B vocabulary. The name of every organization, or body of people, or doctrine, or country, or

institution, or public building, was invariably cut down into the familiar shape; that is, a single easily pronounced word with the smallest number of syllables that would preserve the original derivation. (386)

For example, the word “science” does not appear in this group of words; instead, we see the word *Ingsoc* which covers any kind of meaning related to science. This linguistic regulation prevents citizens from accessing too much knowledge as such a regulation is sure to promote a holistic way of thinking rather than an analytic one. However, language is not the only means through which the Party controls its people. It is sure that enemies keep people together.

Through the creation of a common enemy, Emanuel Goldstein, the Party tries to keep its authority absolute. Goldstein is depicted as the evil leader of The Brotherhood, which is the biggest threat to Oceania’s existence. Goldstein is only present on TV screens and propagandas, but it is obvious to the reader that he is only a fabrication of the Party.

In this book, Orwell creates a bleak and gloomy future for the mankind. Why such a book was written has been discussed from many different aspects, but one thing is generally accepted: in this work, George Orwell simply warns people on the dangers of totalitarianism and attacks on basic human right especially freedom of thought and speech.

It contains no prophetic declaration, only a simple warning to mankind. Orwell did not believe that 35 years after the publication of his book, the world would be ruled by Big Brother, but he often proclaimed that 1984 could happen if man did not become aware of the assaults on his personal freedom and did not defend his most precious right, the right to have his own thoughts. (Bossche, 1984)

Of course, the idea that freedom of speech and thought are in grave danger did not appear suddenly out of nowhere; the author witnessed radical political changes of his time; he realized how a couple of leaders’ ambitions could make millions of others suffer. Therefore, it becomes critical to have some insights about the social and historical background of the age that Orwell witnessed.

A Clockwork Orange, another dystopian black comedy novella, was written by Anthony Burgess in 1962 and was the result of a three-week project. The setting is a small town in England and presumably in 1980s. The main theme of the book is untouchability of free will, and in relation to this, the main argument of the current analysis is that the novel *A Clockwork Orange* was written under the influence of existentialism which was an important philosophical and literary movement before and at the time when the novel was written. In other words, it is proposed that the core ideas of existentialism played a significant role in determining the dystopic nature of the work.

When it was first published, neither the writer himself nor the first publisher regarded it to become a classical, all-time seller. Burgess has

created many works among which *A Clockwork Orange* seemed to be an ordinary one at the very beginning but now seems to be the one to be remembered. Referring to the novel, the author puts it this way: "It seems likely to survive, while other works of mine that I value more bite the dust." (Burgess, 1986). Burgess has other "more valuable" works, but he is famous for *A Clockwork Orange*. The title, *A Clockwork Orange* refers to people being manipulated by outside forces. As Burgess puts it, "I mean it to stand for the application of a mechanistic morality to a living organism oozing with juice and sweetness." (Burgess, 1986). Therefore, anyone who cannot use his/her own free-will but is made to think and act as programmed is a clockwork orange. While "clockwork" represents the outside, manipulating force, "orange" represents the organic aspect.

Anthony Burgess was raised a Catholic. He lost his mother and sister at a very early age and raised by a stepmother, and his father lived in the pubs more than he did in his house. He studied English language at Manchester University and met his future wife Lynne. When they got married and he started his career as an officer, his wife Lynne Burgess was raped by four men, became an alcoholic and drank herself to death. Apparently, the author himself led a very difficult personal life and in the period when he wrote *A Clockwork Orange*, western philosophers were discussing *existentialism*. The world had left two world wars behind and was in a state of despair. As usual, God had forsaken his own children alone in their fights among themselves and millions of people had been killed, the majority being the young. The tragedies forced European minds to pull the "heaven" down to earth. Influenced from Friedrich Nietzsche's self-creating superhuman, philosophers like Jean Paul Sartre, Albert Camus and Simone de Beauvoir were discussing the reality (or absurdity) behind human existence, and a new philosophical and literary movement, known as existentialism, was born. Existentialism can briefly be summarized as the way individuals learn and experiencing life themselves through the use of free will. Existentialists emphasize the importance of free will and thinking and they oppose any outside force oppressing people and trying to shape their minds. Therefore, human consciousness must be "freed" from all types of manipulation including religion. However, when religion and all the traditions related to it are removed from human life, a dark and gloomy world is all that is left behind. This point is where absurdity of existence comes to the scene. Albert Camus's famous book *The Fall* (1956) ends with the following phrases: "It is too late now; it will always be too late. Fortunately." (Camus: 153). European literary minds and philosophers were in the course of creating negative mind sets maybe as a result of the gloomy atmosphere created by violence, which is present in human nature, at a global scale.

New Historicism sees history as a network of events having reciprocal effects among them. A specific event in history, be it a creative

act, is affected from the previous events that are related to it; however, the creative act also has effects on the history to be created. In other words, history creates art, and art creates history. For example, *A Clockwork Orange* was not a big success when it was first written in 1962. However, when Stanley Kubrick, a Hollywood movie director, saw the overlaps with this novel and his peculiar sense of art and made a movie out of it, and *A Clockwork Orange* became a part of the Western culture. In the movie, Kubrick decided to use the North American version of the novel with the last chapter missing, and Burgess was not happy with it because the book and the movie seemed incomplete to him. Even as an incomplete movie, it has had many effects over the Western popular culture. For example, other famous movies *Trainspotting* (1996) and *Goodbye Lenin* (2003) have several references to the movie. Famous TV shows like *The Simpsons* and *South Park* also have similar references. In addition to movies and music, it is possible to find references to the book and the movie in the sports culture. For example, football team of the Netherlands was once referred to as “Clockwork oranges” both because of their orange team colour and their systematic and clockwork-like football style.

Young people all over the world, especially in the western countries, still continue to dress as *droogs* for Halloween, or we can see rock bands like Guns ‘n Roses dressed as *droogs* in their concerts, or in their video clips (*Welcome to the Jungle*, 1987) they show rehabilitation scenes similar to the one tried on Alex. Global figures of the popular culture like *The Simpsons* make occasional references to Alex in cod-Cockney, which keeps the novel and related ideas to it warm. In addition to these, Burgess’s inventive attempts in the novel has been shaping writers from all generations since the novel was first published. With the help of this novel to a certain extent and other factors added to it, intellectual minds have been convinced that language can be a subject to creation; in other words, language can be used to create and at the same time it can also be created. Moreover, in an interview with Malcolm McDowell, who played the leading role of Alex in the movie, McDowell suggests that the bleak and gloomy future that was depicted by Burgess decades ago is now becoming a reality with about seven million prisoners being kept in the prisons all around Northern America.

As history affected the creation of *A Clockwork Orange*, similarly the novel has had its limited effects on the course of history as was the case with 1984. The idea of young people freely living their lives without any attachment to any kind of authority brought about a new generation in the USA: the Hippies. Much like Alex, young people of this generation sought a life of freedom. Although in the novel Alex was depicted as a teenager full of hatred and violence, which stands on the opposite side of the ideas of the Hippie generation, at his core Alex is actually a good person; what he is trying to realize is to prove that no choice can be imposed over him.

In other words, if Alex was imposed to choose *the bad* over *the good* he would have probably chosen *the good* this time; to him, it is not a matter of good or bad, it is a matter of freedom.

Burgess is not happy with the “false” reputation of *A Clockwork Orange*; he even goes further to repudiate it because the book is now far away from what it was meant to be at the very beginning. It has now become a part of the popular culture but many people see it upside down. Burgess explains this sour situation as follows:

We all suffer from the popular desire to make the known notorious.

The book I am best known for, or only known for, is a novel I am prepared to repudiate: written a quarter of a century ago, a jeu d'esprit knocked off for money in three weeks, it became known as the raw material for a film which seemed to glorify sex and violence.

The film made it easy for readers of the book to misunderstand what it was about, and the misunderstanding will pursue me until I die. I should not have written the book because of this danger of misinterpretation.” (Burgess, 1985: 205)

He relates the false reputation of the book directly to Stanley Kubrick’s movie that was produced in 1971. The movie focuses on pornography and violence while sidelining the futuristic and psychological aspects of the book. The book emphasizes the notion of free will and the claim is that when left to their own devices people will choose good over evil, and in order to reach this maturity they might be forced to experience violence first hand. At macro level, it is possible to see the reflections of this insight in our modern world. Today, global violence is at its peak all over the world. Terrorists are stronger than many governments. The modern world is like a rambunctious teenager as Alex once was. At the beginning of the 21st century, 21 being the symbol of maturity according to Burgess, one hopes to see the end of global terrorism and its turning into a global peace.

The most important issue in the novel is that the core reasons why Alex is so full of hate and violence is absolutely overlooked by the society he lives in. The danger is not the youth or its unrestrained ways, but it is the society and their methods that try to control them through overbearing means. That is to say, violence to control violence actually brings more violence. It is this potential risk that Burgess is trying to warn us about the future. He feared the possibility that the state was ready to take over people’s brains and turning them into “good little citizens without the characters” (Burgess, 1989). One would naturally expect solutions to the problems that the author puts forward in the book, but it does not seem to be one of the author’s concerns; he is just trying to show the reader a deep change in a teenager’s evil mind. The reasons of this evil are also out of scope.

Burgess was raised a Catholic and this might have been the reason he was somehow obsessed with the idea of “sin”, and it is possible to see

the reflections of this obsession. Pride, lust, sloth and wrath, nearly all deadly sins in Christianity find a place in the novel. In addition to the scattered sinful acts throughout the novel, the part where the results of rehabilitation are presented to the press is also a reference to Christian God in that Alex is beaten and insulted in front of the press and cannot or does not hit back. This scene is quite similar to what Jesus went through before crucifixion. Jesus is made to carry his own cross on his shoulders, he is beaten up, tortured and insulted before Roman citizens and cannot or does not utter a single word. In relation to this, at the end of the treatment after being presented to the press, Alex became a Jesus unwillingly. Furthermore, this type of forced encounter with a curious crowd is also a part of Christian culture. It has been narrated that, before the crucifixion of Jesus, the governor Pontius Pilatus presented the beaten up “man” to the mob by yelling out “Ecce homine!” meaning “Here is the man, your king.” This reference is a cliché in the Western literature, and in *A Clockwork Orange* it is like the symbol of a painful end through crucifixion at micro level, but at macro level, it also represents the end of humanity. Before his last breath, Jesus is told to have yelled “Eli, Eli! Lama sabaktani!” meaning, “My lord, my lord! Why have you forsaken me?”. This scream represents a deep disappointment. At the end of the 20th chapter of the novel, Alex is also left alone and goes through a brief realization of something new about himself:

I opened my glazzies (*eyes*) up to sign, not knowing what I was signing and not, O my brothers, caring either. Then I was left alone with the glorious Ninth of Ludwig van. Oh it was gorgeosity and yumyumyum. When it came to the Scherzo I could viddy (*see*) myself very clear running and running on like very light and mysterious nogas (*foot*), carving the whole litso of the creeching (*scream*) world with my cut-throat britva (*razor*). And there was the slow movement and the lovely last singing movement still to come. I was cured all right.

Although these lines seem to be promoting a happy end, as we see in the 21st chapter, Alex is about to commit a suicide attempt. This scene is not a salvation but rather a damnation. Alex does not die at the end but existentialist insights appear in his mind. To some, the end of the novel is a bit cliché as Alex looks back on his life and understands his wrongdoings and as a new and more responsible person, he doesn't want his future children to do the same mistakes:

In this final chapter, Burgess has Alex growing out of his wrongdoings, looking back and regarding it as all a little bit sad and embarrassing – the antics of daft kids – and, as the cliché goes, determined that his own children won't make the same mistakes he did. Basically, it's the beautiful truth of redemption, and the stunningly mundane lesson of real life. It profoundly isn't dramatic; but it has social truth, intellectual honesty and the intrinsic morality

of proper storytelling. This raises the uncomfortable question: which is more important to the novelist? To the reader? (Welsh, 2014: iii)

By the use of this cliché, the author, knowingly or unknowingly, might be emphasizing the fact that every generation is bound to make the same mistakes that its previous generation had made and with an increased intensity. That is why, the future is bleak and gloomy because the mistakes that the current generation is making will be repeated in the future, and the generations to come will add newer dimensions to these mistakes. At this point, a reference is needed to the human-made disasters detailed in the previous chapter; the first World War was a big mistake with about 40 million casualties, but the second World War was even a bigger mistake with over 60 million casualties. When we do the math, the third World War might wipe off well over 100 million people from the face of the earth.

In the Eastern context, the terms utopia or dystopia don't seem to exist. There have been numerous studies claiming that neither utopia nor dystopia is a matter of concern in the Eastern geography. However, the reality might be lying in the depths of religious traditions and social conventions in the East. To begin with, it has been strongly claimed that not a single Muslim scholar has ever thought of settling down and ameliorating a temporary place, the earth (Özgür, 1998). Only one incident in the history of Islam contradicts with this claim and that is the case with Hassan-i Sabbah. He was a missionary who tried to convert the people of the Alborz Mountains of northern Iran to Isma'ilism in the late 11th century. In a mountain fortress called Alamut, he tried to create a heaven on earth, resembling, in many parts, of a Utopian. However, by many scholars, he is regarded as a heretic, and his ideas have never had a place in the mainstream Islam.

Kumar (2006), again strongly, claims that it is impossible to find utopias in non-Western or non-Christian countries. In addition to this, some even go further claiming that, the word *bid'a* in Arabic means both novelty and heresy (Yavuz, 2003). Yavuz (1985) holds the idea that in Islam, earth is no place to be enhanced or reduced. Since Dystopia is a type of resonance of Utopia, one might suppose, it is equally unlikely to find dystopias in the Islamic geography. However, this paradigm might not be as consistent as it sounds.

In the non-traditional Islam, which is sometimes referred to as heresy, the belief in an Antichrist and a savior from God is one of the credenda, which means that if one rejects the idea of an Antichrist and a savior, s/he faces excommunication. According to the scenario, the coming of an Antichrist and then the savior is the sign denoting the end of the world, and therefore the beginning of the afterlife. In addition, the coming of a savior follows dark and gloomy days on earth. Wars, famine and disasters all precede the coming of the savior. The critical point here is that,

these dark scenarios don't come out of the holly texts, but they stand as pure fictions created by the followers of certain unorthodox, so-called heretic sects. The creators of these gloomy scenarios also promote the idea that wars, famine, chaos and disasters are actually good because they all make way and speed up the coming of a savior, thus salvation. These scenarios in the East and the Dystopic mindset in the West seem to be overlapping in that they both foresee a dark future for mankind, which in fact contradicts with the New Historicist paradigm because, all in all, the fear of a dark future seems to be a reflection of the universal human survival instinct, whose traces can be found both in the Western literature and Eastern 'heretic' beliefs and traditions.

References

- Bossche, E. D. (1984). The message for today in Orwell's 1984. *The New York Times*. Retrieved from <https://www.nytimes.com/1984/01/01/nyregion/the-message-for-today-in-orwell-s-1984.html>
- Burgess, A. (1985). *Flame into being: The life and work of D. H. Lawrence*. London: Heinemann.
- Burgess, A. (1986). *A Clockwork Orange*. New York: Norton.
- Burgess, A. (March, 1989). *Face to face* (Interview with Jeremy Isaacs for BBC Four).
- Camus, A. (1956). *La chute*. Paris: Galimard.
- Gether, C. (2012). Utopia & contemporary art. Eds. Gether, C., Hoholt, S., & Laurberg, M., *Utopia and The Contemporary Art*. ARKEN Museum of Modern Art, Skovvej.
- Gordon, G. S., & Gordon, M. C. (1971). *The Discipline of Letters*. Folcroft, Pa: Folcroft.
- Historical Criticism. (2015). *Encyclopædia Britannica*. Encyclopædia Britannica Ultimate Reference Suite. Chicago: Encyclopædia Britannica.
- Kumar, K. (2006). *Modern Zamanlarda Ütopya Ve Karşı-Ütopya*. İstanbul: Kalkedon.
- McCrum, R. (2009, May 10). The masterpiece that killed George Orwell. *The Guardian*. Retrieved from <https://www.theguardian.com/books/2009/may/10/1984-george-orwell>
- McDowell, M. (2016, February 2). We are so medieval: Malcolm McDowell says A Clockwork Orange is becoming reality, 45 years after its release. *Dailymail*. Retrieved from <https://www.dailymail.co.uk/news/article-3428537/We-medieval-Malcolm-McDowell-says-Clockwork-Orange-reality-44-years-release.html>
- Orwell, G. (1992). *1984*. New York: Everyman's Library

- _____. (2014). *George Orwell: Essays*. London: Penguin Books.
- Özgür, M. K. (1998). Bir Ütopya Taslağı: Hayat-I Muhayyel. *Türk Dünyası Araştırmaları*, 53: 133-160.
- Said, E. (1985). *Beginnings*. New York: Columbia University Press.
- Stephen, L. (1877). Charlotte Brontë, *Cornhill Magazine*, 36 (1877), 723–9
- Tisdall, N. (2016). Postcard from Belgium: The Birthplace Of Utopia. *Financial Times*. <https://www.ft.com/content/2f94aa6a-a0f8-11e6-891e-abe238dee8e2>
- Utopia (1995). *Merriam-Webster's Encyclopaedia of Literature*. Springfield: Merriam-Webster.
- Veesser, H. Aram (1989). *The New Historicism*. New York: Routledge.
- Welsh, I. (2014). *Introduction to A Clockwork Orange*. London: Folio society
- Wheen, F. (2004). *How Mumbo-Jumbo Conquered The World*. New York: Harper Perennial.
- Woolf, V. (1925). *The common reader*. Retrieved from <https://ebooks.adelaide.edu.au/w/woolf/virginia/w91c/chapter1.htm>
- 1.
- Yavuz, H. (2003). *Kara Güneş*. İstanbul: Can Yayınları.

***HOMO SACER IN THE CITY: SPATIAL POLITICS OF
EXCLUSION IN J. G. BALLARD’S EMPIRE OF THE SUN***
İsmail Serdar ALTAÇ¹

Abstract

James Graham Ballard is an author who is known as one of the keen observers of the social and accompanying spatial shifts taking place in the 20th century. Although his oeuvre is filled with “ballardian” science fiction, his mid and late career is also marked by such autobiographical and semi-autobiographical works as *Empire of the Sun* (1984), *The Kindness of Women* (1991) and *Miracles of Life* (2008). The gated-communities, with which Ballard had been preoccupied throughout much of his career, have globally become one of the significant components of the urban spaces today. The proliferation of these communities has been creating a widening gap between those inside and those outside, to an extent that citizenship can no longer continue to be an overarching term for all of the urban dwellers. This paper aims to examine the birth of gated-communities and their impact on the public space of the city in *Empire of the Sun*. Set in Shanghai, the birthplace of J. G. Ballard, the novel relates a fictional account of Ballard’s childhood in Shanghai on the eve of World War II and in the Lunghua Civilian Assembly Camp during the war. This paper will firstly deal with the impact of Ballard’s post-war fictions, with regard to spatial politics, on *Empire of the Sun*, a semi-autobiographical novel. Secondly, it will aim to demonstrate how the spatial paradigm which situates homo sacer, a person who can be killed with impunity according to Roman law, outside the city has shifted towards a new understanding in which homo sacer is situated within the city after the establishment of the gated-communities in the novel. It will be concluded that *Empire of the Sun* testifies to the disintegration of the city as a public space as a result of the introduction of homo sacer into the urban space.

Keywords: J. G. Ballard, city, space, gated-community, homo sacer

¹ Dr., Nevsehir Haci Bektas Veli University, Faculty of Science and Letters, the Department of English Language and Literature.

“Peace had come, but it failed to fit properly”
(*Empire of the Sun*: 296)

Introduction

Konstantinos Cavafy’s “Waiting for the Barbarians” (2007 [1898]) is a significant text that implies much about the politico-spatial understanding of the Western societies which had been in effect for centuries. In the poem, while the space inside the gates accommodates an inventory of political bodies (e.g. senate, emperor, consuls, and praetors) providing with an order, the space outside the walls is implied to be a source of peril and indeterminacy. A second dichotomy between these two spaces is that while the first can be defined with complexity and subtlety, the latter is characterized by plainness in that it involves only barbarians. These dichotomies are reminiscent of what Giorgio Agamben refers to as “*bios*” and “*zoe*” as the fundamental political categories of Western politics. These two terms designate two kinds of lives to which the ancient Greeks refer. While *zoe* designates that aspect of human life shared by all living organisms, *bios* indicates “the form or way of living proper to an individual or a group” (Agamben, 1998: 1). He claims that “in the classical world [...] simple natural life is excluded from the polis in the strict sense” (1998: 2), which is to say that the citizens of a city could be defined by *bios* and they were a part of a system that, by its very nature, expelled *zoe*. Thus, *zoe* embodies a paradoxical relation to the city and sovereign. It is included in the domain of the sovereign only through its exclusion. According to Agamben’s understanding of biopolitics, the logic of inclusive exclusion is the means by which the sovereign operates, rather than an inclusiveness that rules the people. He argues that “[i]n Western politics, bare life has the privilege of being that whose exclusion founds the city of men” (1998: 7). While the city symbolizes the order and rule, outside the city becomes a state of exception.

Agamben focuses on the Roman legal figure, *homo sacer*, to highlight that *bios*, or political life, is not a taken for granted characteristic for the people in the European history that he traces from the ancient Greece until the 20th century. *Homo sacer* refers to a person “who *may be killed and yet not sacrificed*” in religious rituals (Agamben, 1998: 8). The life of *homo sacer* is neither under the protection of a juridical order nor a topic of any juridical order, which puts him into a state of exception. He is the figure, says Agamben, “with respect to whom all men act as sovereign” (1998: 84). Although *homo sacer* belongs to the ancient Roman law, it casts a long shadow on the biopolitics of Western modernity. Especially the 20th century reincarnated this figure in the Nazi concentration camps and later in the refugee camps where “the most absolute [inhuman condition] that has ever existed on earth was realized” (Agamben, 1998: 166). Those who have entered these camps have been stripped of their human and citizen rights, which shows that the camps are the places where

bare life is produced. As such, camps are at the opposite pole of the axis whose other end is occupied by civil society and city.

However, urban life which has come to be largely associated with dystopic images testifies that camp and its logic cease to be an exception. In the face of gradually diminishing public space, the cities have not only lost civility (Sennett, 2002) but also, contrary to its classical function, it has become the location of bare life. As a result of the high levels of perceived danger, a person in the city feels more akin to *friedlos*, a man without peace who is the Germanic counterpart of *homo sacer*. This paper aims to examine the spatiality of *homo sacer* in *Empire of the Sun*, with an emphasis on the role of gated communities and spaces of exclusion. It will be argued that the boundaries of camp, as the traditional site of *homo sacer*, shifts in the novel, only to include a wider geography. Kong (2009) examines the biopolitical connotations of the novel, highlighting the figure of *homo sacer*. However, this study aims to demonstrate the function of the gated communities and spaces of exclusion in the shifting spatiality of *homo sacer*.

Patricia Garcia (2015) argues that “space occupies a primordial position in Ballard’s text” (71) in that it functions as an actor in these works. To Garcia’s argument, one may add that the gated-communities are the most frequented spatial form in his fiction. Blakely and Snyder (1997) define the gated communities as the “residential areas with restricted access in which normally public spaces are privatised. They are security developments with designated perimeters, usually walls or fences, and controlled entrances that are intended to prevent penetration by non-residents” (2). This definition underpins the utopian connotations associated with gated communities. In the face of the images of the cities suffering from lawlessness and violence, these communities have become the locations of residence among the affluent milieu of the society. Although the typology of these communities may vary, as lifestyle, prestige, and security zone (Blakely and Snyder, 1997), the idea of a perceived danger precipitates their development in its all typologies. However, in many of his works, Ballard is obsessed with proving that gating out the city does not necessarily mean that the evil is filtered out. Ballard’s such novels as *High-Rise* (1975), *Cocaine Nights*, *Super-Cannes* (2000) and *Millenium People* extrapolate the psychopathological consequences induced by the homogeneity, affluence and the resultant boredom in the gated communities. These works, set in the postwar period, portray either a loss of social competences needed to navigate through socially compelling issues or a rebellion to the conditions of boredom and regulatory nature of the built environment. Thus, these novels usually focus on the internal social problems precipitated by the homogeneity and the affluence of the communities. However, *Empire of the Sun* differs from these novels in that it focuses on socio-spatial outcomes and meanings of

the gated communities within a wider urban space. Though the novel appears to be a detour from the Ballard's science fiction, being a semi-autobiographical work, Ballard projects his postwar observations on socio-spatial trends which shaped his science fiction, onto his memories of Shanghai years in *Empire of the Sun*. The most explicit proof of this argument is the conversion of the internment camp into a gated community at the end of the novel, instead of a high school as it is in reality and as Ballard (2008) also notes in his biography entitled *The Miracles of Life* (271).

Towards the End of the City

In the novel, the destitute conditions of the Chinese and Eastern European refugees in Shanghai lucidly depict the threats against which *homo sacer* is vulnerable. In a stark contrast with the living standards of the British citizens, the refugees suffer from both the scarcity of economic means and epidemic diseases: "Real war was the thousands of Chinese refugees dying of cholera in the sealed stockades at Pootung, and the bloody heads of the communist soldiers mounted on pikes along the Bund" (14). Too much preoccupied with the war in the Europe, the British simply remains oblivious to the inhuman treatment of the refugees in the city. The relationship between Jim and the servants illuminates the relationship between the sovereign and *homo sacer*. Referring to Jim's misbehavior at home the narrator remarks that "[t]he nine Chinese servants would be there, but in Jim's mind, and in those of the other British children, they remained as passive and unseeing as the furniture" (16). Despite the disapproval of his parents, he occasionally threatens the servants to kill them, which signals the sovereign's position in relation to bare life. In Jim's understanding, the Chinese lives are simply negligible. The Eastern European refugees shares a similar fate with the Chinese. Jim's nanny, Vera Frankel is a Jew who fled from the Nazi army occupying Poland. Ironically, her family lives in a ghetto which would be similar to one where they would live if they had been captured by the Nazis:

She and her parents had escaped on one of the last boats from Hitler's Europe and now lived with thousands of Jewish refugees in Hongkew, a gloomy district of tenements and faded apartment blocks behind the port area of Shanghai. To Jim's amazement, Herr Frankel and Vera's mother *existed* in one room. (17) [italics mine]

The employment of the verb "exist" in this statement implies that the life of *homo sacer* is no more than a matter of existence. These refugees are "excluded from political and social context to which [they] once belonged" (Agamben, 1998: 185). The irony of the Jews as *homo sacer* in a non-German territory is further consolidated by the continual assaults of the Nazi groups living in Shanghai on Jewish refugees (37). The Nazi attack on the Jews is made possible by the suspension of law in the city. Despite

the supremacy of the British in the city, the text undermines the apparent superiority of the British rule, continually referring to the indifference of the British soldiers guarding the city to the anarchic environment pervading the city. As a result of this indifference, Shanghai becomes a city which can be defined by a Hobbesian state of nature. Therefore city, which had been associated with civilization and protection, passes through a reversal of role by which it becomes a locus of violence. Diken and Laustsen (2002) summarize this transformation as follows:

City life turns into a state of nature characterized by the rule of terror, accompanied by an omnipresent fear. This fear is not the fear of punishment that follows transgression of the law but stems from knowing that there is no law to transgress. Here, we have the underlying fantasy behind contemporary urban life: The city is an unpredictable and dangerous site of survival, an “urban jungle.” (291)

Though the British appear to be colonial sovereigns in Shanghai, they are not exempt from the “fear” that Diken and Laustsen emphasize in their portrayal of modern metropolises. The consequences of this fear are evident in the spatial practices of the Western settlers. Their retreat into the suburbs of the city is a result of this urban fear. Zygmunt Bauman (2007) warns that such tendencies “[normalize] the state of emergency in which urban residents, addicted to safety yet perpetually unsure of it, dwell daily” (72). The extensive use of automobiles, which is a concomitant outcome of suburban sprawl, serves as a protection from the dangers of the city. Until the Japanese occupation, none of the European settlers visit downtown Shanghai without a car. These vehicles become instruments by which they exercise their right to live in a space, which would be called “camp” by Agamben. Following the Japanese occupation, there is an illustrative scene explaining the biopolitical function of the automobiles in the city. Roaming in the streets of Shanghai, Jim is threatened by a Chinese boy. In an attempt to evade him, Jim says that “I am waiting for my chauffeur [...] No- he is over there” (58). Jim’s reaction is a result of the protective role ascribed to the automobiles in a crime-ridden city. However, the function of the automobiles as a protective shell serves to further decay of the city, a process that leads to a network society where geography is obliterated from the mental maps of the British residents. As to the impact of the automobiles on the city, Sheller and Urry (2000) state that “[t]he environment beyond the windscreen is an alien other, to be kept at bay through the diverse privatizing technologies incorporated within the contemporary car” (747). As a result, the overprotective environment where Jim grows up poorly prepares him to live with the ‘alien other’.

The Rise of Gated Communities

Japanese occupation of Shanghai marks the shift of the biopolitical framework in which Jim is situated. Jim is not only separated from his

parents during the turmoil of the Japanese *blitzkrieg* but also separated from the community which had been protecting his life in a dangerous city. The disappearance of the British after the Japanese attack strips Jim from his *bios* and transforms him into *homo sacer* who has no legal rights. Although Jim occupied the sovereign position before the war- e.g. when he threatens his *amah* to kill her (18) - he is slapped by one of the Chinese *amahs* during his search for food in the streets of Shanghai (68). The narrator summarizes his condition follows: "A peculiar space was opening around him, which separated him from the secure world he had known before" (76). In this 'peculiar space', he becomes equal to the stateless refugees suffering from hunger and diseases in Shanghai's ghettos. In the scenes following the Japanese occupation, Jim is left to meet such immediate physical needs as hunger just like an animal. He continually feels compelled to change residence and sneak into abandoned houses to find food. When he settles in one of the houses, he is chased away by an Iraqi woman living in the same building (79). Jim's expulsion from the building is a natural result of the disturbance of the order that his presence creates in the building. According to this order, the place of a British boy after the Japanese occupation is Japanese internment. For this reason, until his detainment by the Japanese forces, Jim is *friedlos*, a man without peace. The protection that he needs is ironically provided by the Japanese army. The point at which Jim enters the camp marks a positive biopolitical shift in his life as well as in the lives of the other British citizens. Under Japanese detainment, the first camp where he is temporarily located is a former cinema building where the sick prisoners are held. Although the sick prisoners are left either to die or without proper medical assistance, a fate also shared by *homo sacer*, the fact that the Japanese separate the healthy prisoners from the others implies that the British and other allied prisoners are not in a position of *homo sacer*. The condition of re-joining the politically protected British community is recovery from the contagious diseases in this temporary camp. Accordingly, when Jim is found fit to leave the detainment center, he is placed among a group of prisoners heading towards the new internment camps established in the outskirts of the city.

During the Japanese's search for a camp to accommodate this group, they arrive at a camp, only to be refused. What is strange about this refusal is that the group is not refused by the camp's Japanese guards but by the British prisoners on the ground that the group may have brought disease from Shanghai. In contrast with the Nazi concentration camps into whose entry signals the loss of citizenship and right to live, this camp displays an almost absurd twist of power relations. The narrator relates that "[t]he Japanese sentries opened the barbed-wire gates, but the British prisoners immediately closed them and began to shout at the Japanese sergeant" (154). The prisoners sustain their political existence in a way that is

superior to their captors. This scene is a telling example in which the spatiality of *homo sacer* mutates whereby outside the physical camp becomes the location of *homo sacer*, rather than inside the physical camp.

After this camp, they arrive at the Lunghua Civilian Assembly Center where they would be interned until the end of the war. However, there is a huge gap between their internment and the final months of the war in the narrative. The omission of the years in which the Japanese forces counterbalanced the American army seems to be a deliberate act of the author in an attempt to highlight the new biopolitical function of the internment camp in the middle of a geography disturbed by war. Just like the camp they had visited before arriving at Lunghua, the prisoners sustain their political existence through their civic activities and mechanisms of decisions to run the camp. Far from being maltreated, they are protected against the dangers that may be inflicted by the hungry Chinese and the American air raids. Even if there may be some examples in which the prisoners seem to be maltreated, the underlying reasons may be totally different from what a child's point of view may grasp. For instance, Jim thinks that they receive no food from the Japanese "as a reprisal for a Superfortress raid that devastated Tokyo" (179). Although the interruption of the food supply is related to the American air raids, the provision of meager amount of food to the prisoners is not a result of an urge for reprisal but a natural result of interruption of supply routes. The malnutrition of the prisoners is no more severe than that of the Japanese soldiers guarding the camp. The narrator discloses that "the Japanese guards were almost as badly fed as their British and American prisoners" (165). Since the novel is just a fictional account of Ballard's early life, the details regarding the treatment of the prisoners may be taken with a grain of salt. However, a study carried out by Bernice Archer (2004) about the Western internees in the Japanese camps confirms that the internees retained their political existence in the camps during the war:

The Japanese did not force the civilian internees into slave labour in mines or building railways as were the military POWs; rather the work the civilian men had to do was related to the maintenance of the camp and their own survival. (88)

In this respect, Lunghua camp in both reality and Ballard's account is diametrically opposed to the biopolitical qualities of the Nazi concentration camps. While both Lunghua and Nazi camps are those spaces "opened when the state of exception begins to become the rule" (Agamben, 1998: 169), the function of Nazi concentration camps was to strip the inmates/citizens of their rights, to denationalize them and consequently to reduce them to bare life (*zoë*) in order to 'justify' the atrocities inflicted upon them. Lunghua, on the other hand, illustrates an example in which the apparent sovereign, who opens up the camp, does not act as such. The people on whom the Japanese act as sovereign are the

Chinese villagers whom they murder with “impunity” (pp. 151,158, 160, 163). The Chinese are either worked to death or beaten to death without any reason:

[The Japanese] surrounded a Chinese coolie who pulled a rickshaw which had brought one of their officers from Shanghai. [...] [They] strode briskly on either side of him. None of them was armed but they carried wooden staves with which they struck at the wheels of rickshaw and at the shoulder of coolie. [...] Raising their staves, they struck him a blow on the head, then strolled away as if deep in thought. (pp. 227-228)

The discrepancy between the treatment of the Chinese and the allied prisoners, both of whom are official enemies of Japan, is exactly the discrepancy between bare life and political life, respectively. However, contrary to its traditional biopolitical function, camp becomes a place where life is promoted while outside the camp accommodates those who “does not deserve to live, destined to a future more or less close to death” (Agamben, 1998: 185). The logic of the camp and the state of exception represented by camp sprawl over a wider geography. As a result, the physical camp turns into a space whose borders need to be continually fortified to keep positive biopolitics inside:

Outside the guardhouse, a work party of British and Belgian prisoners were strengthening the fence. Two of the prisoners unwound a coil of barbed wire, which the others cut and nailed to the fencing posts. Several of the Japanese soldiers were working shoulder to shoulder with their prisoners, ragged uniforms barely indistinguishable from the khaki of the inmates. (179)

The enforcement of the camp borders, a precaution against the hungry Chinese, has the same logic with the gated communities which mushroomed after the war. Especially, when the Japanese defeat becomes imminent, the guards keeping the inmates in cease to patrol the perimeter, leaving the camp and its management only to prisoners, which turns the camp into a *de facto* civilian settlement (234). Although the Japanese authority weakens towards the end of the novel, the American army does not immediately arrive to restore order and the space around the camp becomes a no-man’s land: “By June 1945, the landscape around Lunghua was so hostile, roamed by bandits, starving villagers and deserters from the puppet armies, that the camp and its Japanese guards offered the only security” (175). The continual deferral of the peace results in a disbelief in the restoration of order among the prisoners and also a skepticism about the peace itself. The rightfulness of these fears is proved when the Japanese decide to transport the prisoners. Though the prisoners start a long march with their Japanese guardians, after the A-bomb the Japanese soldiers disappear, leaving them unguarded and vulnerable to any danger in a space where the laws are suspended. The narrator describes this space of indistinction as follows: “The whole of Shanghai and the surrounding

countryside was locked into a zone where there was neither war nor peace, a vacuum that soon be filled by every warlord and disaffected general in China” (305). Thus, outside the gates of the camp, without Japanese protection, Jim becomes a *homo sacer* once again. For instance, when he sees the members of Chinese puppet army he thinks that “if he approached them, they would kill him for his shoes” (277) or when an American fighter flies over him “it [occurs] to him that the pilot might kill him for fun. He [raises] the cartoon of Chesterfields and Reader’s Digests, displaying them to the pilot like a set of passports” (291). Since the ground on which he stands belongs to *homo sacer*, Jim feels obliged to prove his national identity in order not to be killed. Coupled with the nascent armed conflict between the Kuomintang, the nationalist Chinese forces and the communists, the space between Shanghai and the camp becomes totally uninhabitable for Jim. As a result, he resolves to go back to Lunghua camp, the only place where he can be at peace. Jim’s return to Lungua camp marks another decisive moment signaling the withdrawal of people into biopolitically positive camps. Losing his belief in the end of the war, Jim even thinks that “[h]e was going back to his real home. If Shanghai was too dangerous, perhaps his mother and father would leave Amherst Avenue and live with him in Lunghua” (291).

After the arrival of the American army and Jim reunites with his family in Shanghai, he wants to visit Lunghua camp again:

Jim expected to see Lungua camp deserted but far from being abandoned, the former prison was busy again, fresh barbed wire strung along its fences. Although the war had been over for nearly three months, more than a hundred British nationals were still living in the closely guarded compound. (348)

This scene is the official announcement of the common genealogy between the camps and the gated communities in the novel. Bülent Diken’s (2004) comparison of the refugee or concentration camps and the gated communities is highly elucidatory at this point:

[O]ur society seems to be producing two kinds of camps; [...] those voluntary camps where the entry is blocked but the exit is free, and those where entry is free but exit is blocked. Some camps are designed to keep people (outcasts) ‘out’, some to keep people (inmates) ‘in’. In both cases, the principle is founded on the distribution of (the possibilities of) entry and exit. (99)

Both types of camps are extralegal in that the normal juridical order is suspended in these spaces. The gated communities are the result of an incredulity towards the state’s ability to police the city. In that respect, they may be considered to be “‘spatial products’ with varying degrees of administrative autonomy” (Murray, 2017: 304). Due to their extralegal status, the gated communities resemble the Nazi camps. However, as to the legal condition of the inmates, they strictly differ from each other.

In conclusion, the novel foregrounds that an architecture built for war and state of exception retains its materiality and affects the spatial organization of the urban space in the post-war period. The withdrawal from the public space of the city both signals the end of city and city's positive biopolitical order. The novel shows that a process that begins with the retreat into the suburbs culminates in the establishment of gated communities which is a space of exclusion par excellence. In this new organization of the urban space, camp-like structures become the only places where political existence of the people conserved. Although it is not strictly classified as one of the dystopias of J. G. Ballard, *Empire of the Sun* reflects a dystopian vision of the city in which it is left to *homo sacer*.

References

- Agamben, G. (1998). *Homo sacer: sovereign power and bare life*. Stanford: Stanford University Press.
- Archer, B. (2004). *The internment of western civilians under the Japanese 1941- 1945*. London: Routledge.
- Ballard, J. G. (1975). *High-rise*. London: Cape.
- _____. (1996). *Cocaine nights*. London: Flamingo.
- _____. (2000). *Super cannes*. London: Flamingo.
- _____. (2003). *Millennium people*. London: Harper Collins.
- _____. (2006). *Empire of the sun*. London: Harper Perennial.
- _____. (2008). *Miracles of life*. London: Harper Collins.
- Bauman, Z. (2007). *Liquid times: Living in an age of uncertainty*. Cambridge: Polity.
- Blakely, E. J. and Snyder M. G. (1997). *Fortress America: gated communities in the United States*. Washington: The Brookings Institution.
- Cavafy, C. P. (2007[1898]). *C. P. Cavafy: the collected poems*. Trans: Evangelos Sachperoglou. New York: Oxford University Press.
- Diken, B. and Laustsen C. B. (2002). "Zones of indistinction: security, terror and bare life". *Space and Culture*. Vol:5 No: 3, pp. 290- 307.
- Diken, B. (2004). "From refugee camps to gated communities: biopolitics and the end of the city". *Citizenship Studies*. Vol:8 No:1, pp. 83-106.
- Garcia, P. (2015). *Space and the postmodern fantastic in contemporary literature: the architectural void*. New York: Routledge.
- Murray, M. (2017). *The urbanism of exception: the dynamics of global city building in the twenty-first century*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Sheller, M. and Urry J. (2000). "The city and the car". *International Journal of Urban and Regional Research*. Vol: 24 No: 4: 737-757.

**“OVERSTEPPING OF THE THEORY OF L. N. GUMILEV’S
“PASSIONARITY” ITS LIMITS AND ITS EMBODIMENT
IN OUR TIME ON THE BASIS OF THE VIRTUAL WORLD”**

Leyla Hacızade¹

Abstract

Russian philosophy, like other philosophies in the world, is based on ancient philosophy. Despite the fact that Russian philosophy in the Soviet, especially in the Stalin period developed even more slowly, but still this development did not end. Especially in the second period of the 90’s, this development became more visible and faster.

Therefore, philosophy at the end of the Soviet period and philosophy after the Soviet regime are connected with each other.

The basis of our work is the theory of “passionarity” of Lev Gumilyov. This theory becomes more interesting if we use it to analyze our contemporary time. Particular attention is attracted when we consider the virtual world.

In this study it will be used the method of reflection. In addition, the merging of different centuries, blurring the boundaries between reality and unreality (virtuality) are also among the topics of this study.

Keywords: Blurring the boundaries, the theory of "passionarity", the method of reflection, philosophy, the virtual world.

¹ Assist. Prof. Dr., Selçuk University, Faculty of Letters, Department of Russian Language and Literature.

The period that begins after the second half of the 20th century is called as information period. Because the technology has entered in our lives to such an extent that we cannot even do anything without it. In such a new environment, there have been taken shape a new society and a new generation. The main determinant of this shaping is the computer, that is, the Internet. This channel of intensive information transmission has a global network, and this network has turned into a virtual world.

This technological development has not occurred in a short time. For this result, the world and humanity had to survive a lot. To many scientists and sociologists this evolution seems especially interesting. Because it is connected with the history of mankind itself.

One of these scholars involved in the history of social society is Lev Gumilyov (1912-1992) - a Russian historian, archaeologist, writer and translator. Besides, the son of Anna Akhmatova and Nikolai Gumilyov. This founder of ethnological theoretical disciplines was excited (forced to think) by questions about the history and culture of especially the people in Eurasia. L. Gumilyov wrote about this in his work "Ethnogenesis and the Biosphere of the Earth," which is the basis of this study.

The author of the book "History of Russian Philosophy" - Galina Petrovna Kovaleva with these words gives a brief summary of "Ethnogenesis and the Biosphere of the Earth": "Working at the intersection of natural science and humanitarian research, Gumilyov tries to change the humanitarian material with natural science methodology. Actually, for him ethnology is a science that processes humanitarian materials using natural science methods." (see: <https://refdb.ru/look/2243626-pall.html>, Kovaleva, 2014: 149-150).

About the role and development of man, as a social being, these words of Yusif Rustamov, the author of the book "Fundamentals of Philosophy" also coincide with the Gumilyov's opinion: "The social state of people is the union of material ties in the period of real life action and the material sphere created by them." (Rustamov, 2007: 334).

As we have said before, humanity is living a new era. In this era, all former beliefs are destroyed. Among these beliefs, the reality takes place on the top. The boundaries between reality and unreality are erased. Firstly, society observes this new situation, then tries to understand, and then accepts it. But in our time it is already accepted thanks to the new generation.

This is where our aim in this study arises: how should we accept the whole world around us: as reality or not? And how should the new generation accept it? And how all these developments reflected on the other spheres of society? What shook the earth under human's feet? Did the man himself do this?

The answer of this question, unfortunately, is yes. Because according to the theory of the American philosopher Alvin Toffler, a

person who survived firstly agricultural, then the industrial, and then the post-industrial period, made many technological discoveries. The culmination of these discoveries can be considered as the virtual world. The reformation of society is clearly felt. And this was prophesied to us by Gumilyov with his term "Passionarity". Here another question arises: is a new "Ethnos" really emerging with its *passionaries*? In order to better reveal the matter, first of all we must look at how the author gives the meaning of this term:

"So, passionarity is the ability and desire to change the environment, or, translating into the language of physics, to violate the inertia of the environment's state of matter. The impulse of passionarity is so strong that the ones who have this attribute - passionaries cannot force themselves to predict the consequences of their actions. This is a very important circumstance, indicating that passionarity is not an attribute of consciousness, but of the subconscious; it is also an important sign expressed in the specificity of the constitution of nervous activity. The degrees of passionarity are different, but so that it has manifestations that are visible and fixed by history, it is necessary that there should be many passionaries, i.e. this is not only an individual attribute, but also a populative" (Gumilev, 2001: 275)

As a philosopher, Gumilyov's opinions and theories are very interesting and important. They reflect a generation of modern time, more than his own. Studying the work "Ethnogenesis and the Biosphere of the Earth", to make such conclusion that the virtual world, which is taking shape especially recently, can be called as an *ethnos*, and the last generation as *passionaries*, will not be wrong. Because, according to the Gumilyov's description, we can observe passioner ones, that have subconscious attitudes and also affect the other people. These affected people have been ethnos in time. As a result, by increasing number of these people, the ethnoses are increasing, too. In our time, this process is more easy thanks to virtual world (internet). The events that may happen in a very long time at the beginning of the century, now it is happening just with the one click.

According to the methods of reflection, we can say that "Ethnogenesis and the Biosphere of the Earth" clearly reflects the new society. In the opinion of Yusif Rustamov, it can better seen this development: "A man firstly saw an explosion of knowledge in the 60s of the 20th century, and in order to survive this, it was necessary to invent new tools to preserve it. This is not only an era of knowledge, but also an era in which there are many changes in all areas and this brings different social results (Rustamov, 2007: 437). But looking at the virtual world, reflecting the new society, negative results are most distinguished than positive ones, that Gumilyov himself foresaw this: "Functioning of the external system of ethnoses' connections can lead to both accelerated development and a recession and even death, if the exchange's value

exceeds some critical and different meanings in principle for different moments of the ethnos' life ” (Gumilev, 2001: 307).

The virtual world in our time already has its own reality, its own rules, its own language, its own literature, its own culture, etc., which are global and borderless. Especially for these reasons a society that has arisen in the virtual world can be called as an *ethnos*. But not everyone in it must be called as *passionaries*. Gumilyov defines such people as follows: “Therefore, passionarity is a biological sign, and the initial impetus that violates the inertia of rest; it is the appearance of a generation that includes some passionary individuals. They, by the fact of its existence, violate the familiar environment, because they cannot live with everyday worries, without an aim that carries them away.” (Gumilev, 2001: 290). And he classifies them like this:

Subpassionaries

- HARMONIOUS PERSONS (The only difference is that in dynamic ethnic groups there are presenting and working passionaries, investing their excess energy in the development of their system. (Gumilev, 2001: 292))

- “DEGENERATES”, “VAGGERS”, “VAGIERS-SOLDIERS” (Finally, the ethnos almost always contains a category of people with a “negative” passionarity. (Gumilev, 2001: 293))

The most interesting fact is that “Passionarity can appears in a very different character traits, with equal ease generating feats and crimes, creation, good and evil, but leaving no room for inaction and calm indifference (Gumilev, 2001: 271). To this situation we can give this example: in our time most of people have their own account on different web sites and they share something (posts, stories, etc.) daily.

This new ethnos should have everything at that moment and without any difficulties. Everything at them changes every moment. Of course, a lot of information can also be achieved with one “click”. It has become very difficult to give something new and hold attention.

In pedagogical area this situation is especially a sensitive subject. Because there is a new student profile consisting of ethnoses. So, teachers have an important role. They should not only teach these ethnoses, but also learn their new language, which they use among themselves and only in the virtual world, that is, this language is peculiar only to the virtual world.

The language used among ethnoses can be analyzed carefully, with new methods that can response these new developments and new mass. And also it can be given a new name to this language (such as ETHNOVIRTU-LINGUA), because it differs from jargons in terms of characteristics and birth, etc. And even a new method of education can also be called as, for example, ETHNOVIRTU-EDU, which includes all new audiovisual methods with attempts of holding attention of the new *ethnos*.

“Ethnopsychology, in contrast to psychology, studies the motives of system behavior at the population level, i.e. at the level of order higher than the body, which is also a system, and quite complex. In direct observation, ethnopsychology is inaccessible for us, but its function - ethnic behavior is easily perceived and felt.” (Gumilev, 2001: 268). According to Kovaleva, Gumilyov calls the ethnos “a group of people united territorially, as well as by proper cultural factors like the unity of language, self-awareness, traditions.” (<https://refdb.ru/look/2243626-pall.html>, Kovaleva, 2014: 150). Even at the beginning (in the representative part) of his work, Gumilyov emphasizes that wild behaviors for achieving large world incomes in a very short time are called barbarities Gumilev, 2001: 15).

At the end, we can say that we are experiencing a new time, in which all new and all results are not predicted. We must overcome and survive, but at the same time we must try not to spend and not to lose our values. Of course, new ethnoses are born, as Gumilyov defined, but we must make sure that there will be created harmonious ethnoses, not vagabonds.

References:

- Gumilev, L. N. (2001). “Kavimlerin Türeyişi Ve Yeryüzü Üzerindeki Yaşam Bölgeleri”, Çev. Dr. Nuri Eyüpoğlu, Ötüken Neşriyat, İstanbul.
- Rustemov, Y. (2007). “Felsefenin Esasları”, Nurlar Neşriyat-poligrafiya Merkezi, Bakü.
- Kovaleva, (2014). “Rus Felsefesi Tarihi”, Çev. Kasım Mominov, Çizgi Kitabevi, Konya.

AMIN MAALOUF IN BETWEEN TWO WALLS

Mahir Raşit MERT¹ – Hasan BAKTIR²

Abstract

Amin Maalouf is a Lebanese-born French writer who depicts the Orient, its people, its culture and its traditions in his novels. His Arab-origin and life experience in France and his Christian origin provide him an alternative vision to look at and criticize both worlds. His vision reflects the ancient glory of the oriental and present success of the European civilization. He compares the two worlds; judges, appreciates and attacks the corruption. The readers feel a distinctive narrative voice that crosses the border of nation and civilization. The narrator sometimes feels like the oriental and stages the oriental characters with diverse cultural, ethnic and national identities. The same narrative voice shifts his perspective and looks at the orient from the European perspective. The readers are taken into the diverse and complex world in which the borders are clearly distinguished as well as discriminated. In *Samarkand* (1998) the protagonist is a rebel who feels stranger in his homeland. In *Origins: A Memoir* (2004) characters move across the borders of the new and old worlds. Maalouf is an experimental writer of the borders. He has a special tone which sometimes seriously, sometimes ironically deconstructs the whole idea of borders. For instance, migration is an important theme for Maalouf. Using such a theme, he transmits the characters in between the new and old worlds. The movements also reflect the limit and meaning of identity. The readers follow the process and observe how the migrations and movements change perceptions, life views, identities and ideas of the characters. And thus; although they return their homelands physically, almost all his characters feel like a stranger in the end. The present paper aims to discuss the border of Maalouf's characters. We will also attempt to explore the cultural, political and humanistic boundaries of Maalouf.

Keywords: Amin Maalouf, boundaries, the Orient, the West

¹ Lecturer, Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji University, School of Foreign Languages.

² Assoc. Prof. Dr. Erciyes University, Faculty of Letters, Department of English Language and Literature.

Amin Maalouf is a Lebanese-born French writer who depicts the Orient, its people, its culture and its traditions in his novels. His Arab-origin and life experience in France and his Christian origin provide him an alternative vision to look at and criticize both worlds. His vision reflects the ancient glory of the oriental and present success of the European civilization. He compares the two worlds; judges, appreciates and attacks the corruption. The readers feel a distinctive narrative voice that crosses the border of nation and civilization. Maalouf is an experimental writer of the borders. He has a special tone which sometimes seriously, sometimes ironically deconstructs the whole idea of borders. For instance, migration is an important theme for Maalouf. Using such a theme, he transmits the characters in between the new and old worlds. The movements also reflect the limit and meaning of identity. The readers follow the process and observe how the migrations and movements change perceptions, life views, identities and ideas of the characters. And thus; although they return their homelands physically, almost all his characters feel like a stranger in the end.

The world created by Amin Maalouf in his books is a world where there are not any borders and everything that causes borders is completely destroyed. He states that everything that determines borders, such as language, race, religion, culture, and identity, is the biggest obstacle to globalization. He dreams of societies that recognize and understand each other better thanks to globalization and desires a world with fewer conflicts thanks to this recognition and understanding. Maalouf thinks that both physical borders and borders in the mind prevent people from living peacefully together and he feels that he is not the only one who desires this dream. He believes that people have no choice but to live together in harmony and states that the real question is how to manage it (Cem, 2009). Maalouf thinks that having a lot of borders causes conflicts and in one of his interviews he states that the division of multinational and multicultural states with wide borders in the Near East and Central Europe revealed a lot of small states with narrow borders. These small states caused world wars and regional conflicts and couldn't provide consistency (Cem, 2009). Maalouf conveys this idea to his readers in his novel *Origins: A Memoir* through his grandfather Botros.

My grandfather was not opposed in principle to the Ottoman Empire. He would have liked to see it change into a constitutional monarchy rather than disintegrate. He proclaimed proudly that he was an "Ottoman citizen," and his dream was to see a large state made up of many nations, in which all men would be equal, regardless of religion or language, and would exercise their rights under the leadership of an honest, benevolent sovereign. (Maalouf, 2008: 122)

In his various works by using different characters, Maalouf tries to convince the readers that it would be easier to establish peace in regions

where the borders are large and few in number. For instance, in his novel *Ports of Call*, he tells the story of Ossyane, the son of an Ottoman Prince, and Clara, a Jewish struggling for peace, who both try to gather Middle Eastern societies under a single roof. And at the end of the book by bringing them together, he gives a message that the conflict, which has been lasting for decades, can only be destroyed by removing the borders and getting together (Timur, 2004: 705). Some details such as having two different orchestras, one for Western music and one for Eastern music, in the wedding ceremony of Ossyane and Clara, the handshaking between Arab-Muslim Mahmoud and Jewish Stefan, Ohannis Pasha's speech in which he describes Turks, Armenians, Arabs, Greeks and Jews as the five fingers of the august sultanate hand (Maalouf, 1999: 30) are expressions used by Maalouf to demonstrate that if the states remove the physical and mental borders they will have more peaceful and comfortable atmosphere. Maalouf's hope is not only limited to the Middle East and Central Europe but also includes the whole world. He defends the opinion that people should accept the world as a large and multinational continent without any borders and claims that this should be the primary mission of future generations (Cem, 2009). In his acceptance speech in elite French Academy, he expressed that he committed himself to this mission, too and he also stated that he will continue to keep both Lebanese and French identity together throughout his life.

Among the cultures I'm proud of, a wall rises in the Mediterranean. I don't want to cross the wall to move from one collar to another. I want to bring down the wall of disgust - the Europeans and Africans, the West and the Muslim world, the Jews and the Arabs - and contribute to the destruction. This has always been the reason for my life, the reason for writing, and I will continue this work in your community. (Maalouf, 2017: 30)

Although Maalouf seems to go beyond the border, the characters in his novels have difficulty in crossing the line. Although they somehow exceed the physical limits and join a new world, they are usually trapped in mental borders created by society and people. For instance, in his novel *Doğu'dan Uzakta (The Disoriented)*, a dialogue between Adam and Ramiz reveals that it is harder to exceed borders in minds than to exceed physical borders:

When I travel to Europe, I am treated as well as all the rich people. People are smiling at me, leaning open the doors, selling everything I want to buy. But they despise me and hate me. I'm nothing but a rich barbarian in their eyes. Even though I have the most beautiful Italian costume on my back, I'm naked in their eyes in a spiritual sense. Why? Because I belong to a defeated people, a defeated civilization. (Maalouf, 2014: 222)

When you exceed a border, a new border meets you. Because even if the physical limits are exceeded, you may have to continue your life as

the "other" or "stranger" within a new boundary, unless the limits in the mind are exceeded. Another dialogue between Adam and Ramiz shows us that these two Oriental men, who exceeded physical borders and set sail for a new world, are still within a boundary. "Ramiz: "Don't you tend to spontaneously mute when you speak Arabic in a public space in Paris?" - Man: "Without a doubt" (Maalouf, 2014: 222).

At this point, Maalouf emphasizes the necessity of a unique global culture and expresses that in spite of rejecting this culture, it would be better to make contributions to it. In order to create a global culture, people should change and improve their own identities. The thing that forms the culture of a society is the identities of people that take part in that society. The identity of an individual both innate and adventitious. In this regard, Maalouf thinks that individuals should object to having a single restricted identity. The existence of borders creates prejudices. If there is a border, the people outside that border will continue to be defined as "the other" even if they have the same characteristics as those in it. In *Origins: A Memoir*, Maalouf's grandfather Botros is aware that although most of the Lebanese people are Christians just like the Europeans, they are considered as worthless and "the other" in the eyes of Europeans (Tatar Kırılımsı, 2017).

You are not unaware that for many years, the peoples of the world have viewed us with disdain and contempt. They consider us weak-willed and devoid of moral principles. They compare their advancement to our backwardness, their glory to our humiliation, their development to our decadence. More generally, they comment on our powerlessness in ways that are painful to hear. (Maalouf, 2008: 116)

With reference to this quotation, it can be concluded that according to Amin Maalouf the concept of "the other" in Europe is not related to religion but geographic borders. At this point, Maalouf frequently states that Europe should exceed its own borders and recognize "the other" to get beyond both physical and mental borders. In his novel *Leo the African*, it is stated that individuals should not hesitate to exceed the boundaries created by people and their ideas. "When men's minds seem narrow to you, tell yourself that the land of God is broad; broad His hands and broad His heart. Never hesitate to go far away, beyond all seas, all frontiers, all countries, all beliefs" (Maalouf, 1994, p.368). Throughout the book, Maalouf emphasizes the idea of belonging to the world, not belonging to a single identity, culture or boundary. Like many of his novels, Maalouf emphasizes globalization in *The Gardens of Light* and dreams of bringing humanity together into a single universal religion through the character of Mani. In *Samarkand* Maalouf deliberately mentions Hassan Sabbah in order to demonstrate the circumstances that may be caused because of the boundaries formed by religions and beliefs. Hassan Sabbah, who had strict rules borders in terms of religion and sects, was a historical figure who

turned his followers into killers that took the lives of people with different religions, beliefs or viewpoints. By means of Hassan Sabbah, Maalouf gives a message that borders created by religion can be dangerous and fatal.

In his novels, Maalouf frequently emphasizes the importance of migration and identity on removing the borders which may be fatal from time to time. In most of his books, Maalouf uses migration and immigrants to demonstrate how these two concepts are important for establishing globalization, global peace, and understanding. He believes that migration can improve people's own life and global life. Being constantly on the move, traveling new locations and expanding horizons are frequently mentioned in *Origins: A Memoir*.

And please don't tell me that remaining one's whole life in one's birthplace is in the nature of things. Look at water! Don't you see how fresh and beautiful it is when it flows toward the horizon and how viscous it becomes when it stagnates? (Maalouf, 2008: 79)

Maalouf takes a dim view of being stuck in one place throughout life and supports the idea that being on the move improves people. He believes this idea so much that not only the content of his books but also their titles reveal his thought. In 2004, Maalouf published a semi-biographical novel titled as *Origins: A Memoir*. He explains why he has chosen the word "origins" instead of "roots" although he mentioned his family tree.

Roads, unlike trees, do not sprout from the ground wherever the seeds happen to fall. Like us, they have origins—illusory origins, since roads don't have real starting points. Before the first curve, just behind us, there was a prior curve, and another one behind that one. (Maalouf, 2008: 13)

The main theme of the novel is represented through Botros and Gebrayel and it based on migrating from Lebanon or staying there to struggle for living (Tatar Kırılmış, 2017: 172). Moreover, throughout the novel, it is frequently stated that the reason for migration is ignorance and it cannot be stopped unless ignorance is defeated.

With reference to Amin Maalouf's novels, it can be concluded that migration helps people to understand "the other" and themselves and when they comprehend these two matters, boundaries start to vanish. In one of his interviews, Maalouf says that people who migrate from one place to another have a very important mission and he states that they have to be aware of the importance of the mission and they should be encouraged by other people, too. "They can be a meeting point between the two communities, the society in which they are born and their intellectual societies. If you ask me, these people should be encouraged to undertake this task" (Cem, 2009). Maalouf defends that everybody should recognize their "other" and thinks that in this context migration has a significant role in removing the boundaries. Although Maalouf mostly emphasizes the positive sides of migration, he also expresses the difficulties and negativity that may come up. In the same interview, he states that migration and

immigrants impoverish the society they abandon. Maalouf tells the reader through the characters in his novels that migration can have negative effects not only on society but also on the migrant. For instance in *Doğu'dan Uzakta (The Disoriented)*, the main character of the novel Adam explains the feeling of alienation when he returns homeland after many years.

I pass the customs, give my passport, take it back, and walk out of the crowd ... There is nobody. Nobody calls me, nobody expects me. Nobody knows me. I came here to find a ghost friend and I've already become a ghost myself. (Maalouf, 2014: 43)

The feeling expressed by Maalouf through Adam can be regarded as one of the most problematic effects of migration on human identity. Immigrants may sometimes feel that they don't belong anywhere. Sometimes their inner world causes this feeling and sometimes the people around them may make them feel that way. For instance, Tanya's words that hurt Adam the most are those related to the feeling of belonging somewhere. "What hurt me most in Tania's attack was that she said 'go home'. I may see Paris as my home now. But does that prevent me from feeling at home in the city where I was born?" (Maalouf, 2014: 43). While expressing his feelings and condition, Adam, who is not able to speak his mother tongue freely in France and welcomed as a stranger in his birthplace, demonstrates the impact of migration on human identity.

And since I was thirteen, I felt like a guest everywhere. A guest who is often welcomed by a hug and sometimes just tolerated; but I have never seen myself as an eligible resident. Unlike any other, out of harmony with the society, - my name, my look, my attitude and behavior, my accent, my real or hypothetical belonging. Completely foreign. Both in the land where I was born and later in exile. (Maalouf, 2014: 43)

Crossing the borders and taking a step into a new world not only make the boundaries ambiguous but also affect human identity. Maalouf expresses the positive effects of migration on human identity. He thinks that in order to solve the problems caused by identity differences created by the modern world, it is necessary to remove the borders and have a global identity or multi-identity. He also defines himself in that way and accepts both Lebanon and France as his hometown. He explains his opinions in *In the Name of Identity*:

How many times, since I left Lebanon in 1976 to live in France, have people asked me, with the best intentions in the world, whether I felt "more French" or "more Lebanese"? And I always give the same answer: "Both!" I say that not in the interests of fairness or balance, but because any other answer would be a lie. What makes me myself rather than anyone else is the very fact that I am poised between two countries, two or three languages and several cultural traditions. It is precisely this that defines my identity. Would I exist more authentically if I cut off a part of myself? (Maalouf, 2003: 1)

He believes that a person shouldn't restrict his/her identity with a single religion, language or nation. He wants to convey his opinions to the readers therefore the characters in his novels are constantly on the move and they realize their complicated identities during these journeys. For instance, in *Ports of Call*, the main character Ossyane believes that people, regardless of their identity, do not belong to a single race, that they are all earthlings and that they should behave in this way. And exemplifies it through his own ancestors, the Ottomans.

I come from a part of the world where, throughout the history, there has been one occupation after another, and my own ancestors occupied for centuries a good half of the Mediterranean. What I loathe, however, is racial hatred and discrimination. My father was Turkish, my mother Armenian, and if they were able to hold hands in the midst of massacres, it was because they were united by their rejection of that hatred. That is my inheritance. That is the place I come from. (Maalouf, 1999: 60)

The feeling of belonging to a single race may cause discrimination and create borders. The easiest way to overcome race-based problems in both the multinational states and the globalized world is to put aside the concept of race and accept the fact that all people are Earthlings. Throughout the book, Maalouf expresses how fatal human identity may become. And he offers a solution for this fatal situation: being united under a single identity that embraces all the people, being an Earthling.

To conclude, Amin Maalouf makes his characters migrate between East and West. By means of these migrations, he enables his characters to exceed both physical boundaries and boundaries in the mind. He clearly defends that the borders created by people in terms of race, religion, culture, and identity can be destroyed by migration. He expresses that migration will help people to understand and recognize "the other" and also themselves and this will lead to social peace and tranquility. He emphasizes that people shouldn't get stuck in a single race, religion, nation or identity and accept the idea of being an Earthling that can gather every single person under an embracing and moderate identity. Maalouf states that people should not spend their life in a single location and exceed the borders and set sails for new horizons. Based on the negativity and difficulties he experienced in his novels, Maalouf depicts a world without wars where people do not see each other as "the other", and live peacefully under a single roof.

References

- Cem, İ. (2009). *İpek Cemle Dünyayı Yönetenler: Amin Maalouf*. Retrieved from www.global-leaders.tv/arsiv/amin_maalouf.asp
- Maalouf, A. (1994). *Leo the African*, London: Abacus Paperback
- _____. (1997). *The Gardens of Light*, London: Abacus Paperback
- _____. (1999). *Ports of Call*, London: Harvill Press

- _____. (2003). *In the Name of Identity*, London: Penguin Books
- _____. (2008). *Origins: A Memoir*. New York: Farrar, Straus and Giroux.
- _____. (2014). *Doğu'da Uzakta*. New York: Farrar, Straus and Giroux.
- _____. (2017). *Fransız Akademisine Kabul Konuşması*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Tatar Kırılmış, İ. (2017). *Amin Maalouf'un Yolların Başlangıcı Adlı Eserinde 'Ben ve Öteki' Kavramları*. Dede Korkut Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, 6/ 14, s. 168-182
- Timur, K., (2004). "Amin Maalouf'un "Doğunun Limanları" Romanında Orta Doğu Sorununa Çözüm Önerileri", Türk Dili , 635, 698-709.

BİR GÖÇMEN GÖZÜYLE ALMAN EĞİTİM SİSTEMİ

Mehmet Burak BÜYÜKTOPÇU¹

Özet

Bu çalışmada, Melda Akbaş'ın 2013 yılında yayımladığı *Neden Bize Soran Yok?* (Warum fragt uns denn keiner?) adlı eserinde kaleme aldığı Alman eğitim sistemi eleştirisi üzerinde durulmuştur. Bir göçmen ve aynı zamanda bir öğrenci olarak eğitim sisteminde gördüğü aksaklıkları dile getirirken, siyasetçilerin de okul hayatından habersiz olarak aldıkları kararları eleştiren eserin ana kahramanı, Alman öğretmenler ve siyasetçiler hakkında çeşitli imgeler oluşturmuştur. Bu bağlamda çalışmanın bir kısmında bu imgelerin incelenmesi amaçlanmış ve nesnel yorumlama tekniği ile yorumlanan imgeler üzerinden bir göçmen gözüyle Alman eğitim sisteminin olumlu ve olumsuz yanları ortaya konmaya çalışılmıştır. Yazarın oluşturduğu imgeler eklektik imge inceleme yöntemine göre analiz edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Göçmen Edebiyatı, Alman Eğitim Sistemi, İmge, Göçmen Yazarlar, Almanya'daki Türkler.

THE GERMAN EDUCATION SYSTEM FROM AN EMIGRANT'S PERSPECTIVE

Abstract

This study focuses on Melda Akbaş's criticism of German education system which she details in her memoir titled *Warum fragt uns denn keiner?* (Why Doesn't Anyone Ask Us?). As an emigrant student, the main character of Akbaş's work refers to the defects she witnesses in German education system and criticizes politicians' decisions taken being unaware of the school life; thereby, she creates various images of German teachers and politicians. In this respect, this study partly aims to investigate these images and to manifest positive and negative aspects of German education system from an emigrant's viewpoint via images interpreted with technique of objective interpretation. The images highlighted by the writer are studied in accordance with the method of eclectic analysis.

Keywords: Migrant literature, German Education System, Image, Emigrant Writers, Turks in Germany

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Kafkas Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı.

Giriş

1961 yılında Almanya ile Türkiye arasında imzalanan Ankara Antlaşması'yla Türklerin Almanya'ya yolu açılmıştır. Yaklaşık 60 yıldır Almanya'da varlığını sürdüren Türkler artık üçüncü kuşağı yaşamaktadır. Sayıları yaklaşık iki yüzü bulan göçmen yazarlar sadece düz yazı ve şiir örnekleriyle değil, aksine tiyatro ve sanat ile de adlarından sıkça söz ettirmektedirler. Misafir işçi edebiyatı (Gastarbeiterliteratur) olarak anılan bu yazın türü artık Türk-Alman Edebiyatı olarak anılmaya başlamıştır. Misafir işçi edebiyatının ilk yıllarında eserlerinin birçoğunu Türkçe kaleme alan yazarlar varken, üçüncü kuşak yazarların çoğunun artık eserlerini Almanca aktardıkları görülmektedir (Zengin, 2011: 589-592; İnkaya ve Asutay, 2018: 162-163; Schnell, 2008: 625-626).

Almanya'da Türk kökenli nüfusun fazla olduğu bölgelerdeki okullarda Türk kökenli öğrencilerin ayrımcılığa maruz kaldığı ve bu bölgelere yeterlik seviyeleri düşük öğretmenlerin gönderildikleri bilinmektedir. Ayrıca, Alman nüfusun çoğunlukta olduğu bölgelerde de yer yer eğitsel sorunların varlığı dikkat çekmektedir. Bu sebeple, çalışmada son dönem Türk-Alman yazarlarından Melda Akbaş'ın *Neden Bize Soran Yok: Okulda Ne Yanlış Gidiyor?* adlı eseri temel alınarak imgebilimsel yaklaşımla bir göçmenin Alman eğitim sistemine bakış açıları, bu konudaki önyargıları ve yargıları tespit ve analiz edilmeye çalışılacaktır. Çalışma konusunu oluşturan Melda Akbaş'ın ikinci eseri olan bu çalışmasına yönelik Türkiye'de yapılan benzer çalışmalara rastlanmamıştır.

Melda Akbaş Kimdir?

23 Nisan 1991 tarihinde Berlin'de dünyaya gelen Melda Akbaş, büyük bir aileye sahiptir. Melda Akbaş'ın kitabını yazmasına da zemin hazırlayan olaylar, eğitim aldığı okul hayatında yaşadıkları olmuştur. Charlottenburg okul komitesine lise yıllarında seçilen Akbaş için bu yıllar dönüm noktası olarak anılmaktadır. Daha sonra, Charlottenburg geneli okul temsilcileri başkanı seçilmiş ve Almanya'daki Türkleri tanıtmak için faaliyetlerde bulunmuştur. *Der Spiegel* ve *ZDF* gibi gazeteler Melda Akbaş'ın hayatını filme aktarmak istemişlerdir. Akbaş ve çalışma arkadaşlarının Almanya'da göçmen kökenli gençlerin okula başlarken yaşadıkları entegrasyon sorununu dile getirmesi, Alman medyasında da büyük yankı uyandırmıştır. Yazarın 2010 yılında yayımlanan *Dilediğim Gibi, Camii ve Mini Etek Arasındaki Hayatım* ve 2013 yılında yayımlanan *Neden Bize Soran Yok: Okulda Ne Yanlış Gidiyor?* isimli iki adet eseri bulunmaktadır (İnkaya ve Asutay, 2018: 163-164; Büyüktopçu, 2014).

Alman Eğitim Sistemi

Almanya’da eğitim zorunluluğu bulunan bazı ülkelerden farklı olarak, evde eğitime izin verilmemektedir. Çocuklar, kamunun eğitim görevi esasları doğrultusunda bir okula devam etmek zorundadırlar ve bu eğitim, çocuk altı yaşındayken başlar ve en az dokuz yıl devam eder. Dokuz yıllık eğitimin ilk dört yılında çocuklar ilkokula (Grundschule) giderler ve ilkokulun ardından Hauptschule adlı temel eğitim okulu gelir ve dokuzuncu sınıfın sonunda sona erer. Bu eğitimden sonra ortaokul (Realschule) gelir ve bu eğitim de onuncu sınıfın sonunda alınan diplomayla son bulur. Sonrasında öğrenciler isterse meslek okullarına gidebilir ya da lise (Gymnasium) eğitimi almak üzere öğrenime devam edebilirler. Lise diplomasını alan öğrenci ise, bir yüksekokulda okuma hakkı kazanır.

Yüksek eğitim düzeyine sahip Alman devlet okullarının ücretsiz olduğu bilinmekle birlikte öğrenci nüfusunun %10’luk kısmı özel okullara gitmektedir. Alman okullarında merkezi bir yapının aksine on altı eyaletin ilgili eğitim bakanlıklarının iradesinde bir yönetim anlayışı mevcuttur. Bu sebeple, eyaletler arasındaki eğitim politikaları da farklılık göstermektedir. Bununla birlikte, Almanya’daki çoğu okulda hızlı internet, yeni ders yöntemleri ve bu yöntemlerden hoşlanan öğretmen sayılarında da sıkıntılar yaşandığı bilinmektedir. Ayrıca, Almanya’da eğitim başarısının sosyal kökene bağlı olması sebebiyle fırsat eşitliği konusunda da herkesin aynı mesafede bu duruma yaklaşım göstermediği bilinmektedir (Solga, 2009; Eberhard, 2006). Bu bağlamda, çalışmanın konusunu oluşturan Alman Eğitim Sistemi’ne bir göçmenin perspektifinden bakılacağı için imge ve imge inceleme yöntemlerine de değinmek faydalı olacaktır.

İmge Kavramı

İmge kavramı ilgili olduğu her alana göre farklılık göstermektedir, ancak imge için genel tanım “zihinde tasarlanan ve gerçekleşmesi özlenen şey, düşün, hülya, genel görünüş, izlenim, imaj, duyularla alınan bir uyaran olmaksızın bilinçte beliren nesne ve olaylar” (TDK, 1998: 1076) olarak kabul edilmektedir. Wilpert (2001) ise, imgeyi “gündelik dilin kaybolmak üzere olan görsel ifadelerini güncelleştiren ve arttıran yazındaki görsel çağrı aracı olarak dilsel ve görüntüye dayalı ifadelerin tüm biçimlerin genel bir tanımı” olarak yorumlamaktadır (89). Atakay (2004) ise imgeyi, “edebiyattan psikolojiye, iletişim biliminden resme, mimariden felsefeye birçok alanda kullanılan terim olmasından dolayı tanımlanması, üzerine konuşulması güç bir terim” olarak yorumlamaktadır (67). Ayrıca genel olarak imgeler ötekini de araştırma nesnesi yapmakta (Logvinov, 2003: 203) ve bu sebeple çalışmanın konusunu oluşturan Bir Göçmen Gözüyle Alman Eğitim Sistemi’ni incelemeyen önce hangi imge türlerinin inceleme malzemesini oluşturacağını da belirlemek faydalı olacaktır.

Knieper (2005: 38) ve Mitchell (2008: 9-77) imgeyi grafik, algısal, düşünsel, optik ve dilsel olmak üzere beş farklı tür içerisinde sınıflandırmaktadır. Düşünsel imgeler genel olarak duyusal verilerin ve dış görünüşlerin incelenmesi için kullanılan bir başlık olarak kabul edilse de (Mitchell, 2008), rüyalar, anılar ve fikirler de düşünsel imge türüne girmektedir. Algısal imgeler, fizyologların, nörologların ve sanat tarihçilerin filozoflar ve edebiyat eleştirmenleriyle ortak bir çalışma yaparken kendilerini buldukları bir tür sınır bölgesi olarak işaret edilmektedir (Mitchell, 2008: 10-11). Dilsel imgenin ise içerisinde söz sanatlarını bulunduran imge türü olarak edebiyat eleştirisinin inceleme alanına girdiği düşünülmektedir. Buna ek olarak Trapp (1999) düşüncelerin nesnelerin imgesi olduğunu, sözlerin de düşüncelerin imgesi olduğunu aktararak imgelerin doğruluğunun ancak insanların ve nesnelerin doğru sunumlarıyla geçerli olabileceğini söylemiştir (40). Bu yüzden dilsel imgelerin geçerliliğini sürdürebilmesi de imgenin konusunu oluşturan olay ya da kişilerin gerçeğe uygun aktarılmasıyla sağlanabilir. Dilsel imgeler tek başına edebi ürünleri incelemeye yeterli olmamakla birlikte, düşünsel ve algısal imge inceleme kuramlarından da faydalanılması gerektiği düşünülmektedir. Edebiyat  r nlerinde, özellikle anı kitapları, seyahatnameler ve otobiyografiler incelenirken sadece dilsel imge inceleme yöntemlerinden yararlanılması, incelemenin söz sanatları bağlamında yapılmasını sağlayacağı ve bu, incelemenin genel anlamda kısır kalmasına sebep olacağı için düşünsel, algısal ve dilsel imge kuramlarından oluşan eklektik kuram sayesinde Melda Akbaş'ın ortaya koyduğu imgeleri incelemenin daha yararlı olacağı kanısına varılmıştır.

Bir Göçmen Gözüyle Alman Eğitim Sistemi

Kaleme aldığı kitabında, lise yıllarında yaşadığı eğitim sorunlarını dile getiren Akbaş, Alman okullarındaki öğretmenler hakkında da çeşitli imgeler oluşturmuştur. Bu imgelerin bir kısmını kendi hayatından  rnekleyerek aktaran Melda Akbaş, bir kısmını ise, akraba ve arkadaşlarından görüp işittikleriyle dile getirmiştir. Eserin başında eğitim sistemine yönelik eleştirilerinde hem haklı olduğunu ispatlamak hem de bu eleştirileri dile getirenin ilk kendisi olmadığını vurgulamak için şu aktarımda bulunmuştur:

Tıpkı diğerleri gibi benim aklıma da daha iyi yapılabilecek bir düzine nokta gelirdi. Ama bizim eğitim sistemimize küfreden yeterince kitap var. (2013: 2-3)

Özetle “insanın bu sistemi kötülemesi için dünya kadar sebebi var ama bilimsel yayınlar bu işi bizim için yapıyorlar” mesajı veren yazar, hemen eserin başında Alman eğitim sistemi için söyleyeceklerini destekleyici kanıtları sunmuştur. Yer yer okulların gerçek görevlerini yerine getiremediğinden yakınan yazar, kendi hayal dünyasını da aktararak okura bir  topya sunmuştur:

Herkes için işlevini yerine getiren bir okul ya da dahası bir eğitim sistemi hayal ediyorum. (2013: 3)

“Bu hayalim gerçekleşirse, ancak o zaman kaliteli ve eşit eğitim sisteminden bahsedebiliriz” düşüncesini hissettiren Melda Akbaş’ın bu söylemiyle genelleme yollu Alman okullarında ayrımcılık yapıldığını vurguladığı da görülmektedir. Hatta bu düşüncesini sonraki aktarımında kanıtlama yoluna gitmiştir:

Gerçek bir değişim süreci için kesin olan şey, nihayetinde öğrencilerin eşit haklara sahip konuşma arkadaşı olarak kabul edilmesidir. (2013: 6)

Yukarıdaki düşüncesini kuvvetlendirmekle kalmayan yazar, “biz öğrenci de olsak, birey olarak öğretmenlerle eşit haklara sahibiz ve bunun göz önüne alınarak bizimle iletişim kurulmasını talep ediyoruz” mesajını yine ayrımcılık karşıtı görüşüyle vermiştir. Öğrencilerin fikirlerine saygı duyulmasını ve onların da dinlenilmesi gerektiğini yine okul hayatından örnekleyen yazar, beklentilerinin aslında fazla olmadığını ve sadece öğrenci gözüyle neleri beğenmediklerinin sorulması gerektiğini vurgulamıştır. Ama bunun yapılması bir yana, herhangi bir konuda bile fikirlerinin alınmadığını dolaylı yoldan şöyle aktarmıştır:

Saat 8’den 14’e kadar okulda oturuyoruz ve özetle neleri kötü bulduğumuzun sorulmasını bekliyoruz. (2013: 7)

Okul saatleri süresince neredeyse bir şey yapmadıklarını vurgulayan Akbaş, 8’den 14’e kadar oturuyoruz söylemiyle de eğitsel faaliyetler adına da herhangi bir girişimde bulunulmadığının altını çizmiştir. Bununla birlikte, eğitim sisteminde öğrenci fikirlerinin daha önemli olduğunu dolaylı yoldan dile getiren yazar, bu konuda ne idarenin ne de üst düzey yöneticilerin fikir aldığını, her şeyi bildikleri gibi yapmaya devam ettiklerini ve yenilik konusunda herhangi bir adım atılmadığını eleştirel yolla aktarmıştır.

Çok fazla öğretmen değişikliğinin özellikle ilkökul çağında, öğrencide uyum sorunu yaşattığı bilinmektedir. Yazar ise, bu sayının çokluğuna değinerek, aslında Alman eğitim sistemindeki bu yanlışın öğrencinin çok aleyhinde bir tutum olduğunu vurgulamıştır. Hatta bu konudaki eleştirisini daha ileriye götürerek öğretmenlerin de yöntemler konusunda ne kadar yetersiz olduğunu şöyle dile getirmiştir:

Yedinci sınıftan itibaren daha karmaşık oldu. Burada her birini saymayacağım. Ama aslında sadece benim on ikinci sınıfa kadar otuz altı farklı öğretmenim oldu- vekâletler hesaba katılmamıştır! (2013: 8)

Otuz altı farklı öğretmenin derse girmesi öğrencide sadece uyum sorunu yaşatmaz, aksine çocuk yaştaki bu öğrencilerde sarsıntıya da neden olacak bu uygulamanın sonlandırılması için konuyu özellikle kaleme aldığı düşünülen Akbaş’ın, öğretmen sayısındaki fazlalığı dile getirirken vekil öğretmenleri de hesaba katmadığını söylemesi okurda, “sanki neredeyse her aya bir öğretmen değişikliği yaşanıyor” düşüncesini oluşturmuştur.

Yukarıdaki aktarımında da dile getirdiği gibi bunun için yapılacak bir şey olamadığını, zaten bu konuda da kimsenin kendilerine sormaya tenezzül etmediğini yine açıkça ortaya koymuştur.

“Fikir üretmedim, çünkü bunu gerçekleştirebilecek bir öğretmen yoktu” düşüncesini de okurda hissettiren yazar, öğretmenlerin eğitim ve öğretime yönelik faaliyetlerde eksik olduğunu vurgulamış, hatta bunu sonraki aktarımıyla ispatlayıcı tutum göstermiştir.

Öğretmenlerimin belli bir konuyla ya da yöntemle karakterimi güçlendirmek istedikleri konusunda hiç fikir üretmedim. (2013: 18)

Öğretmen, özellikle ilkokul çağından itibaren öğrencinin karakterinin şekillenmesinde çok önemli rol oynamaktadır. Akbaş, bu durumu yine eleştirel üslupla dile getirerek “bunu yapabilecek öğretmenlerim hiç olmadı, mevcut öğretmenlerim de zaten derse girip gittiler” şeklinde düşünce oluşturmuştur. Önceki aktarımları da dikkate alındığında Akbaş’ın bu söyleminde haklı olduğu görülmektedir.

Tıpkı bazı öğrenci arkadaşlarım gibi, ben de her şeyi kendi kendime öğrenme sürecimde halletmek zorunda olmayı reddettim. (2013: 32)

“Ben bugün bu haldeysem, bu sadece kendi çabalarım olmuştur. Başarımlarımın ve karakterimin sırrı ancak ve sadece kendi emeklerimle mümkün olmuştur.” düşüncesini doğrudan aktaran yazar, bu konuda tek kişi olmadığını da bazı arkadaşlarım aktarımıyla sunmuştur. “Ancak eğitim yıllarımda bu konuyu ben de diğer arkadaşlarım gibi reddettim. Her şeyi biz yaparsak okul neden var?” gibi sorunları da okurda hissettiren yazar, yaşadığı bölge içerisinde eğitim alanındaki aksaklıkları böyle dile getirmiştir. Bu görüşlerin ardından, öğretmenleri teşvik edecek nitelikte olan kurumların da görevlerini yerine getirmediğine değinen Akbaş, öğretmenlik mesleğini diğer meslek grupları içinde aşağılayıcı tutum göstermiştir:

Sanırım, öğretmenlik hiçbir teşvikin gerçekleştirilmediği tek meslektir. (2013: 33)

Diğer meslek gruplarının adını vermese de bilinen tüm meslek grupları içinde öğretmenliğin Almanya’da hak ettiği değeri görmediğini vurgulayan yazar, “değer verilmesi bir yana, bu mesleği geliştirmek için yenilikçi ve teşvik edici yaklaşımların bile olmadığını” dolaylı yoldan aktarmıştır. Öğretmeni Alman eğitim sistemi içinde sadece küçük görmekle kalmayan yazar, bu tip öğretmenlerin öğrenciler için çok tehlikeli olduğunu şöyle aktarmıştır:

Sadece yeterli olmayan değil, aksine biz öğrenciler için de tehlike oluşturan ve buna rağmen öğretmen kalmasına müsaade edilen birçok öğretmen gördüm. (2013: 34)

“Yetersiz öğretmenler öğrenci için hep bir tehlike unsuru olmakla birlikte, öğretmenlik mesleğinin hakkıyla yapılmaması ve bunu denetleyecek mekanizmaların sağlıklı çalışmaması sonucu, biz öğrenciler için tehlike oluşturan, ama yine de bu mesleğe devam etmesine izin verilen birçok öğretmen var” düşüncesiyle birlikte hem öğretmenleri hem eğitim

sistemini hem de üst düzey yöneticileri suçlayan Akbaş, okurda da Alman Eğitim Sistemi'ndeki öğretmenler için “yetersiz, sorumsuz ve işini bilmeyen” gibi sıfatların hissedilmesine sebep olmuştur. Yine kendi öğretmenlerinin yetersizliğini hem öğretmen açığına eleştirel yaklaşımıyla dile getirmiş hem de Almanca dersine giren gazetecinin bile kendi öğretmenlerinden daha ilginç yöntemle dersi ele aldığını şu sözlerle vurgulamıştır:

Gerçi benim doğru bulduğum, kriz yönetiminin bir başka şekli; bir keresinde Almanca öğretmeni olarak bir gazetecimiz olmuştu. Bu kesinlikle enteresandı. (2013: 42)

Kriz yönetiminde üst makamların gerekli özen göstermeden ve öğrencinin psikolojik durumunu göz önünde bulundurmadan görevlendirme yapmasını eleştirse de, burada Akbaş, Almanca öğretmeni olarak derse görevlendirilen gazetecinin bile dersi, mesleği öğretmenlik olan bireylerden daha enteresan ve eğlenceli hale getirdiğinin mesajını vermiştir. Eyaletler arasında eğitim politikalarındaki farklılıklardan duyduğu rahatsızlığı da yine öğretmenlerin iş yükü üzerinden eleştiren Akbaş, küçük şehirdeki öğretmenin kendini yetiştirmek için yapacağı etkinliklerin takip edilmediğini de dolaylı yoldan okura sunmuştur:

Kesinlikle, Neukölln'de temel eğitim okulundaki öğretmenin Baden-Württemberg'deki küçük bir kasabada ders işleyen birinden yapacağı çok daha fazla şey vardır. (2013: 59)

Alman eğitim sistemi içerisinde öğrenciyi bu denli ihmal eden öğretmenliği meslek olarak da sorgulayan Akbaş, yaşadığı sıkıntıları genelleyci ve abartılı tutumla dile getirmiş ve “hastalık, virüs” gibi eğretilmeleri de kullanarak öğretmenliği bulaşıcı bir hastalıkmiş gibi göstermiş, okurda öğretmenlere karşı olumsuz hisler uyandırmıştır:

Kesinlikle, mütemediyen, öğretmenliğin artık meslek olmadığı, aksine bir hastalık, herkese bulaşan bir virüs olduğu hissine kapılıyorum. (2013: 63)

Öğretmenleri denetleyen mekanizmanın ilk etapta müfettişler olduğunu aktaran yazar, müfettişlerin denetlemeleri sonunda hiç değilse öğretmenin demokratik ve girişimci olup olmadığını sözlü olarak paylaşmalarını talep etmiştir. Ancak bunun dahi yerine getirilmediğini doğrudan aktarım yoluyla okura sunmuştur.

Pedagojik iklimde bizim müfettişlerimiz açıkça bir öğretim elemanının demokratik ve girişimci olup olmadığını söyleyebilirler. (2013: 120-121)

Öğrenci eğitsel faaliyetlerini artıracak aktivitelerin sadece ticari derneklere bırakılmamasını da tavsiye eden Akbaş, bu konuda okullara da çok iş düştüğünü vurgulamıştır. Ancak önceki aktarımlarından hareketle, Melda'nın bu konuda da Alman eğitim sistemini daha kaliteli hale getirecek adımların atılmayacağı düşüncesinde olduğu söylenebilir.

Uygulamaların ve serbest eğitim alanlarının oluşturulmasının sadece ekonomik birliklerin görevi olmadığını düşünüyorum. Okullar da bu hedef için birlikte çalışmalılar. (2013: 181)

Öğretmenlerin öğrencileri sıkıntıya sokacak davranışlarda buldukları ve bir öğrencinin eksikliğini gördüklerinde onlara acı vermek için her çabayı sarf ettiklerini dolaylı yoldan hissettiren Akbaş, kendisini üzme gücü yetecek bir öğretmenin olmadığını şöyle aktarmıştır:

Arman, Anita ve beni hiç üzemedi. Biz bir geçmişi olan insanlardık. Bir göç geçmişi. (2013: 183)

“Benim göçmen olmak gibi acı dolu bir geçmişim varken, ne daha acı verici olabilir” düşüncesini doğrudan aktarırken, dolaylı olarak da Almanya’da hala kabul görmediğini ve göçmen olarak adlandırıldığını dile getirmiştir. Yine öğretmenlerin öğrenciyi üzmemekten zevk aldığını da dolaylı yoldan dile getirerek, “öğretmenler, yetersiz olmalarına karşın, bu eksiklerini örtbas etmek için, öğrencinin açığını kollayan bir zihniyetedirler.” düşüncesini de okurda hissettirmiştir. Ancak, Türk tarihinde göçün hüznünlü mazisine de gönderimde bulunarak, vatandan ayrı olmak ve kabul görmemek gibi konuların, artık üçüncü kuşağı yaşayan göçmenler için halen sorun teşkil ettiğini de göstermiştir.

Sonuç

Almanya’da artık altmışıncı yılını doldurmaya hazırlanan Türk göçmenlerin edebiyatının da Almanya’da kabul gördüğü anlaşılmış ve bu bağlamda bu yazın türü için artık Göçmen Edebiyatı kavramı yerine Türk-Alman Edebiyatı kavramının kullanılmasının daha doğru olacağı kanısına varılmıştır. Almanya’da Türk kökenli nüfusun fazla olduğu bölgelerde bu öğrencilerin negatif ayrımcılığa maruz kaldığı görülmüştür. Melda Akbaş’ın ortaya koyduğu imgeler, eklektik kuram doğrultusunda yorumlanmış ve elde edilen bulgular bazen şaşırtıcı nitelikte olmuştur. Alman eğitim sisteminin aksaklıklarından bir göçmen olarak Melda’nın değil, bilimsel yayınların da yakındığı görülmüştür. Öğrencilerin görüşlerinin kesinlikle dikkate alınmadığı, hatta öğrenciye fikir üretmek için bile imkân verilmediği sorunları tespit edilmiştir. Bugün, eğitim konusunda çeşitli Avrupa ülkeleri tarafından örnek gösterilen Alman okullarında da ayrımcılık yapıldığı görülmüştür. Öğrencinin bu eğitim sistemi içerisinde bir robot gibi görüldüğü ve her gün aynı saatte aynı eylemlerin yapılmasının beklendiği saptanmıştır.

Yazarın eğitim aldığı okulun istisnai oluşturup oluşturmadığı bilinmemekle birlikte, ülke eğitim sistemi içinde zorunlu hallere bağlı olarak çok fazla öğretmen değişimi gerçekleştirildiği ve bunun pedagojik açıdan öğrencilerde sarsıntı yaşattığı saptanmıştır. Bunun sonucunda öğretmeni “öcü, kötü bir varlık, hastalık, virüs ve dahası böcek gibi” gören bir neslin yetiştiği tespit edilmiştir.

Öğretmenlik mesleğini yapanlara, mesleki gelişim kursları ve onları teşvik edecek eğitimlerin de verilmediği imajı oluşmuştur. Ayrıca, denetim mekanizmaları olarak müfettişlerin de “kapalı kutu” olması eleştiri konusu olmuştur. Özetle, Alman eğitim sisteminde öğrencilerin, öğretmenlerinin akademik açıdan yeterli olup olmadığını sorgulama hakları olduğu ama bu hakkın ellerinden alındığı yargısı tespit edilmiştir. Buna zemin hazırlayanların sadece öğretmenler değil, onları da yöneten üst düzey amirlerin sebep olduğu tespit edilmiştir.

Çalışmada dikkat çeken diğer bir konu da yazarın kendisini halen “göçmen” olarak tanımlaması olmuştur. Ancak bu aktarımda sadece yazarın değil, Alman toplumunun görüşlerinin de etkili olduğu görülmüş ve artık Alman pasaportuna sahip Türk kökenli insanların her şeye rağmen Alman olarak görülmediği tespit edilmiştir. Ayrıca yazarın göç olgusundan bahsederken tercih ettiği kelimeler dikkate alındığında, bu geçmişinden kendisinin de haz etmediği ve memleketine özlem duyduğu yorumuna ulaşılmıştır.

Kaynakça

- Akbaş, M. (2013). *Warum Fragt Uns Denn Keiner?-Was in der Schule Falsch Läuft*. München: C. Bertelsmann Verlag.
- Atakay, K. (2004). *İmge. Kitaplık*. Sayı: 74 (Temmuz-Ağustos). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları
- Büyüktopçu, G. (2014). *Melda Akbaş'ın So Wie Ich Will Adlı Romanında Kültürlerarasılık*. Yüksek Lisans Tezi Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı.
- Eberhard, V. (2006). *Das Konzept der Ausbildungsreife – ein unklares Konstrukt im Spannungsfeld unterschiedlicher Interessen? Wissenschaftliche Diskussionspapiere, Heft 83*. Bonn: BIBB.
- İnkaya F., Asutay H. (2018). *Melda Akbaş'ın “Dilediğim Gibi-Cami ve Mini Etek Arasındaki Hayatım” Adlı Esrinde Farklı Göçmen Kuşağı İzlerinin İncelenmesi*. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: II, Sayı: 3
- Knieper, T. (2005). *Kommunikationswissenschaft. Bildwissenschaft*. Frankfurt am M.: Suhrkamp Verlag.
- Logvinov, M. I. (2003). *Studia Imagologica: zwei methodologische Ansätze zur komparatistischen Imagologie. Germanistisches Jahrbuch GUS „Das Wort”*, 203-220
- Mitchell, W. J. T. (2008). *Bildtheorie*. Frankfurt am Main: Suhrkamp Verlag.
- Schnell, R. (2008). *Die Literatur der Bundesrepublik. Deutsche Literaturgeschichte-Von den Anfängen bis zur Gegenwart*. Stuttgart: J. B. Metzler. 580-662

- Solga, H. (2009). *Der Blick nach vorn: Herausforderungen an das deutsche Ausbildungssystem*. Wissenschaftszentrum Berlin für Sozialforschung. Berlin.
- Trapp, J. (1999). *Lectures on Poetry*. C. Hitch and C. Davis.
- Türkçe Sözlük*. (1998). Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Wilpert, v. G. (2001). *Sachwörterbuch der Literatur*. Stuttgart: Alfred Kröner Verlag.
- Zengin, D. (2011). *Alman Edebiyatı-19. Yüzyıldan Günümüze Kadar*. Ankara: Pelikan.

1917 REVOLUTION AS A MOVEMENT VIOLATING THE BORDERS

Mehmet Fırat ARAMACI¹

Abstract

XXth century from its beginning witnessed inevitable political, social and cultural changes in the history of mankind. Especially in this century began theoretical and practical violations of the borders in the last century. It's certainly possible to say that scales and results of the changes of this time can be associated with violation of the borders. One of the changes that was brought about by XXth century is Russian Revolution in 1917 which took place during the First World War. This revolution turned an ideology that had been only K. Marx and F. Engels's theoretical view in their articles and in views of socialists, who supported not only proletarian dictatorship, but lower classes' power before the revolution, from theory into practice. Our paper deals not only with violation of theory in 1917 revolution, but also answers the question: "Why did an ideology that arose in Western Europe spread in Eastern Europe and Asia?". Aim of our paper is both dealing with violation of ideological borders that changed Russia's politic structure and violation of borders between the west and the east. Besides, our paper also contains aspiration to give wide perspective about milestones in Russian history on the eve of 1917.

Keywords: Borders, 1917 Revolution, Ideology, East and West

¹ Research assistant, Selcuk University, Faculty of Letters, Department of Russian Language and Literature.

Introduction

Revolutions play an important role in history. Regarding the rise of great civilizations such as Roman Empire, Ottoman Empire and Great Britain we cannot consider not only such civilizations' strong political systems, social and economic standards and elite classes but also social and political groups which have resisted against their political standards for centuries and attempted to create their alternative political, economic and social standards. This fact in world history significantly explains definition and importance of the political term "revolution". One of certain definitions of revolution has been made by Russian historian and politician Vyacheslav Nikonov. According to him, revolution is a coup organization of an elite opposition with the help of masses that could change a government's administration system (Kosmach, 2014: 392-393). From this definition it can be concluded that revolutions have organizational, social and changing characteristics. They also transform the current political system by destroying the old one.

Political and social structures for centuries have been transformed because of various incidents. Political and social perception gained different approaches thanks to versatile strong political powers and opposing powers against them. Those conflicts created revolutions which changed understanding of life and administration. For instance, in the Middle Ages in European countries were dominated by local leaders called feudal leaders alongside with kings and the Church. However, revolution of new military technologies and impact of Renaissance and Reforms on society devastated the power of feudal leaders. This situation gave rise to central kingdoms to take control. It can be said that Renaissance and Reform created its own revolution and effect on political system of their time. The same can be deduced from French Revolution in 1789. This historical event brought about many political changes when it took place in the end of XVIIIth century. As a result, a social class that is interested in not only in commerce and industry, but also in politics, philosophy and literature became stronger in government.

One of essential result of revolutions is violation of borders. Revolutions, about which we mentioned, violated physical and political borders of Europe. Besides, some movements can turn into revolutions violating borders between theory, practice, philosophy and geography. That kind of revolution took place in XX. century when the world witnessed dramatic political changes. This happened especially in Russia that was one of the most politically chaotic countries of the time.

Great Russian Revolution in 1917 or Great Violation of Borders in 1917

When the First World War broke out, Russian Empire intervened in this conflict so as to support its allies in the west and protect its interests in

Eastern Europe and Balkans. Intervention of Russian Empire in the war was also seen by Russian monarchy as Patriotic War in 1812 (Belousov et. al., 2014: 222). The monarchy wanted to use this global conflict as an instrument of patriotism in country, hoping to unite society under the flag of nationalism. Nevertheless, Tsar Nicholas the II totally forgot the defeat in 1905 against the Japanese and similar hopes for patriotism before the first Russian Revolution in 1905. Besides, during the war Tsar became the only representative of government (Belousov et. al.: 222). All these hopes for patriotism and precautions, however, couldn't stop social movements. Having destroyed Russian monarchy, revolutionary movements, which initiated at the beginning of the XX century and Russian Revolution in 1917, caused development of a new perception in politics. Progress and ideological characteristics of February Revolution in 1917 should be taken into consideration in order to understand the way to violation of borders of that time.

Progress of February Revolution

During the First World War, economic, social and political situation of Russian Empire were worse than the situation in 1905. Despite the Duma (Parliament) and ministers, Tsar was the main source of power. For that reason some crisis like economic, government that are the elements of a revolution, broke up (Kosmach, 2014: 393) except for elite opposition with masses was gaining strength (Kosmach, 2014: 393).

On February 1917, all these crisis and conflicts turned to an explosion. One of differences of February Revolution from the First Russian Revolution in 1905 was imperial army's attitude towards revolution. In 1917, Russian army joined the revolution and played a significant role in abdication of Nicholas the II (Hacızade, 2017: 20). On March 3rd 1917 a temporary government, which had ruled Russia till October, was established. Having got rid of Tsar's authority, this post-revolutionary temporary government initiated its actions. Owing to the government, labour unions and political parties, without which mentioning about a democratic society and effectiveness of a state were impossible. With these actions construction of a new order began (Belousov et. al., 2014: 187).

If we consider the temporary government with a comparative approach, it is possible to see that, February movement is realization of Russian intellectuals' ideas in XIX. Century. In addition to this fact, February Revolution has similar characteristics to French Revolution in 1789. After the Revolution, the government made New Free Russia's birth declaration. It was also a declaration of the old system's death and accomplishment of struggle (Belousov et. al., 2014:187). In this new system Union of Cadets, Social Democrats and other parties represent themselves in the government. Unlike the old systems, policies like

Russification, the Temporary Government declared independence of other ethnic and religious groups such as Polish, Finnish, and Jews. In this declaration about “duties of ministers”, such decisions as freedom of press, freedom of belief and freedom of unions can also be seen (Belousov et. al., 2014: 187). If we consider these policies, it can be deduced that atmosphere of Russia after the February Revolution reminds of the atmosphere in France after 1789.

Consequences of February Revolution and politics of the Temporary Government can be regarded in the perspective of borders. First of all, the February Revolution, started to change the physical borders of Russia. The events, after the revolution, especially civil war, which is a peak of ideological polarization, defined the borders of new Russia. But during the time of the Temporary Government, it can be understood that administration policies stayed within the borders of liberal values. Borders of liberal values and ideals of bourgeois were violated in October 1917. Some failures of the Temporary Government can be regarded as reasons of October Revolution. Even though it created a democratic atmosphere, the Temporary Government failed to achieve some political and social goals or its policies contradicted with some of these goals such as problem of villagers, problem of war and problem of Soviets.

Despite the fact that in February Revolution the labours played a vital role the villagers were also a major part of the revolution. According to American political scientist Paul Johnson, villagers played a critical role both in February Revolution and in October Revolution (Kosmach, 2014: 397). At that time population of villagers in the country outnumbered the population of labours and almost all Russian army consisted of villagers (Kocmach, 2014: 397). The Temporary Government could not solve many problems like problem of rights over the land. Thus, this failure caused a movement more radical than February.

War is another problem that The Temporary Government could not solve. Actually policies of the government contradicted with demands of people. It decided to continue the war on the Eastern Front with a motto “War till the victorious end!” By this decision The Temporary Government neither regarded psychological situation of army on the frontline, nor demands for peace, and economic situation of country (Belousov et. al., 2014: 234).

First Soviet appeared during the first Russian Revolution in 1905. It functioned as association of labours at strike. Then, Soviets were improved and became one of notable actors in Russian politics, especially after October Revolution. However, the Temporary Government did not give Soviets chance to rule the country or at least tried to restrict them. For that reason, when the Temporary Government tried to found a new state, its failures and some policies caused a quite radical movement to gain power.

And this radical movement was a real violation of political and ideological borders of the time.

October Revolution

October revolution or according to some researchers October level of revolution had entirely distinctive characteristics. It is needed to analyse October Revolution, which was led by Vladimir I. Lenin and Bolshevik Movement, with its fundamental elements.

As it was mentioned before, the Temporary Government consisted of different parties and groups. One of those parties was Social Democratic Party, which has socialist characteristics. Nevertheless, Vladimir Lenin's arrival from Switzerland from exile changed political stability and radical movements started to gain momentum.

During the late XIX century, socialist ideas were spreading through Europe. Owing to the basic ideas of socialism -this will be an answer for our work- public movements turned into socialist ideologies. Socialism in Russia became popular not only with fundamental movements like *Narodnaya Volia (Will of People)* but also with intellectual actions of former supporters of villagers. In 1883 former populist G.V. Plekhanov founded a revolutionary group called "Freedom of Labour" and with other revolutionaries struggled to spread Marxist ideology translating K. Marx's and Frederich Engels's works (Hacızade, 2017: 13). Then in early 1890, V.I. Lenin emphasised result of these actions in the discussions about capitalism. By mentioning about "Legal Marxism", he explained that Marxist works became widespread faster than monarchy's reflexes and mechanism of censorship and gained popularity among people and publishers (Walicki, 2004: 638-639). It can be concluded that by violating the borders of monarchy's reflexes and mechanism of censorship, Russian Socialist Movement became popular. But socialist movement needed important steps to come to power. So the conquest of Soviets by Bolsheviks who were socialist revolution supporters was one of the important steps taken.

The purpose of Soviets in 1905 was to solve labours' problems and maintain order of the strike in factory in Ivanovo- Voznezensk (Hacızade, 2017: 19). Then Soviets played a key role in labour movement. Bolsheviks, who supported a strict discipline in Socialist Party, had not been active before arrival of Lenin. Social Democrats like Leon Trotsky and Mensheviks, who supported flexible discipline in the party were active (Hacızade, 2017: 19). After Lenin's Arrival to Russia, Bolsheviks had started to use Soviets to realise their revolution. Before the October Revolution Bolsheviks became a vital part in the Soviets and finally on October 1917, they came to power with motto "All Power to the Soviets". They also used demands of peace and reform of land, which were

mentioned before (Zharkov et. al., n.d., <http://www.gorby.ru/userfiles/file/doklad.pdf>).

Thanks to violation of Soviets' borders Bolshevik came to power in Russia. Socialist ideals' realization became practice and despite realisation attempts of socialism in Europe, which stayed as attempts, Russian Socialism created a new political system. Realization of radical ideas means not only getting rid of old system, but means building a new one. (Zharkov et. al., n.d., <http://www.gorby.ru/userfiles/file/doklad.pdf>). And the basic idea of new system was Marxism, which was needed to be considered.

Marxism appeared in Europe, where industry became widespread and labour class working in the factories existed concretely. Capitalist industry brought about conflicts between labour class and bourgeoisies, who owned factories and instruments of industrial production. Marxism was born on the basis of this conflict. In their philosophical works, K. Marx and F. Engels rejected bourgeois' property over instrument of industrial production (Kosmach, 2014:409). Ultimate purpose of Marxism and Communism is to capture these instruments and use them for labour class and lower classes.

By considering basic characteristics of Marxism, which is origin of socialism, we realise that this ideology started to exist in Europe. In Addition, its basis is the conflict between to concrete classes (labours and bourgeois). These facts and borders of socialism force us to ask a fundamental question: "How is it possible an ideology that was born in the West, to realise in an Eastern European country?" In other words, how is it possible to violate ideological borders between Europe and Russia? This question should be answered by explaining social and political distinctions between Europe and Russia and a political conspiracy theory, which is one of the most important theories in modern Russian history.

Theory about Violation of Russia's Borders

When Russia and Europe in the XIX century are compared, distinguished differences between them can be seen. For instance, in the west a fast spread of industrialization, new concrete classes and individual ideas affected by Renaissance and humanism, basis of which is human, are seen. As Jacob Burckhardt emphasises, main source of the Renaissance is humanism (Hankins, 2005: 73). For this reason, in the west stronger individual ideas are observed. After the Renaissance, individual ideas are seen in different forms.

Although intellectuals in Russia and even monarchy (Catherine II.) tried to embrace Renaissance's ideas, the main difference of Russia is that Russian intellectuals and monarchy interpreted these ideas as social mission and a citizen's debt (İnanır, 2017: 40). Till the late XVIII century

both in works of Russian authors and in policies of monarchy effects of ideal man for his society and his country is seen.

Another difference between Europe and Russia was social classes, which determined intellectual and philosophical works. In contrast to social classes in Europe, villagers were one of distinguished economic and social classes in Russia. Russian intellectuals had always discussed about their status in society, their rights. During the first half of XIX century, Russian intellectuals tried to free them from landlords (Pomeshiks), who owned not only land, but also villagers' rights and labour (Volkov, 2007: 9). That's why, social movements in Russia were far more active because there was an active group that lived in villages and are engaged in agriculture. And their status in society often caused riots. Intellectuals tried to solve this problem with social ideas. That's why Russian social and politic movements were closer to social ideas than individual ideas. After reforms in 1861 they continued to support ideas like Marxism.

The second answer of our question is deliberate violation of borders because in this theory we encounter effects of Germany, which is one of main enemies of Russian Empire in The First World War. While fighting on two fronts during the war, Germany sought a way to lighten its situation on the fronts. This included opening new fronts and closing old ones. According to this theory, Germany supported Russian revolutionaries in 1917. In other words, political strategies helped socialist movement violate political borders. Russian researcher Nikolai Starikov identifies this support as "dark moments in the history of Russian revolution" (Starikov, 2012: 9). Darkness attracts both the author and some revolution supporters. Actually, one of these dark moments was uttered by one revolutionary leader P. N. Milyukov (Starikov, 2012: 9). His statement suggests that during that time something happened out of Revolutionary Leaders' control. For instance, Revolutionary Socialist Party (S.R.)'s leader uttered this event like this:

Neither Bolsheviks, nor Mensheviks nor labours, and SRs could call Petrograd's labours to streets independently or in an organized way. (Chernov, 2007: 100)

The theory's international dimension is German government's vital role in these "dark moments" and its financial aid for Russian Revolutionaries. When February Revolution took place, V. I. Lenin wrote in a letter to Alexander Kollontai that now labour leader came to power (Starikov, 2012: 119). At the same time Lenin started to seek ways to arrive in Russia without problems. He had various alternatives that gave him a chance to arrive in Russia via countries that are allies of Russia. First, he considered these alternatives. And a way through Germany was another option (Starikov, 2012: 123). Then he planned to arrive in Russia via Germany and Finland. Theory suggests that Lenin received financial aid

from Germany and promised to make peace with Germany after the revolution. Germans helped Lenin so as to lighten their situation on the Eastern Front. This time the borders were violated under control of political actors. German theory shows that it is simple ideological borders between countries to violate, if two political actors have similar interests. It also shows that close interests of Russian communists and Germans violated theoretic and practical borders.

Conclusion

Russian Revolution in 1917 is one of the most important events in the modern world history. This revolution that happened during the First World War turned an ideology from theory into practice. Borders between theory and practice were violated and first socialist republic in history was founded. In its first stages revolution was within the borders of democracy. Especially actions of the Temporary Government prove February Revolution's boundaries. However, its democratic characteristics violated monarchy's borders. Freedom that the government brought devastated the boundaries of monarchy's autocratic atmosphere. Then failures of democratic government brought about a more radical movement's revolution. Process of intellectual works of Russian revolutionaries and their organization in Russia can be seen among radical revolution's reasons. However, if we consider basic ideology, which started to exist in industrialized Europe, we have to question socialist revolution's possibility to happen in the east.

Political, social and economical distinctions between Russia and Europe are the first answer for this question. But a conspiracy theory is one of the most important theories of modern Russian history. Germans' aid for Russian socialist movement made socialist revolution possible to happen in Russia. We have two answers for one question. Each answer triggered the other answer to be possible. Distinctions between Russia and Europe made social movements possible to spread faster and more efficiently in Russia. When these movements turned to a revolution, close interests of Germany and Russian socialists made it possible to mention the second answer.

References

- Belusov, L. S. et. Al. (2014), *Pervaya Myrovaya Voyna I Sud'ba Europeyskih Tsvilizatsiy* [The First World War and Destiny of European Civilization], Moscow, Moscow State University Press.
- Chernov, V. (2007), *Velikaia Russkaia Revolyutsia* [The Great Russian Revolution], Moscow, Russia.
- Hacızade, N. (2017), *Vladimir İlyiç Lenin ve Rus Devrim Hareketi* (Vladimir Ilyich Lenin and Russian Revolutionary Movement,

- Istanbul, *Liderlerin Sovyeti Devrimden Perestroyka'ya (Soviet of The Leaders From Revolution To Perestroika)*.
- Hankins, J. et. Al. (2005), *Renaissance Humanism and Historiography Today*, New York, Palgrave Advances In Renaissance Historiography.
- İnanır, E. (2017), *Rus Edebiyatında Aydınlanma Çağı [Enlightment Age in Russian Literature]*, Istanbul, Istanbul University Press.
- Kosmach, V. A. (2014), *Velikaya Russkaya Revolyutsiya 1917-1922 gg. I yiy o Posledstviya: Opyt Sravnytelno-Istorycheskogo Analysa [The Great Russian Revolution 1917-1922 and its Consequences: Experience of Comparative- Historical Analysis]*, Pskov, *Metamorphosis of History* (5), P: 391-420.
- Starikov, N. (2012), *Razgadka "russkoy" Revolyutsii [Analysis of "Russian" Revolution]*, Moscow, Russia.
- Volkov, V. V. (2007), *Krestianskaya Reforma, 1861 Goda v Ekonomicheskoy i Sotsiokulturnoy Izmereniakh [Rural Reforms in 1861 in Economic Socio-Cultural Dimensions]*, Kaliningrad, *Journal of Baltic Federal University name of I. Kant* (12), P: 15-20.
- Walicki, A. (2004), *Rus Düşünce Tarihi Aydınlanmadan Marksizme (2nd Edition) [A History of Russian Thought- From the Enlightenment to Marxism]*, Istanbul, İletişim Publishing.
- Zharkov, V. Al. "Russkaya Revolyutsia 1917 Godadlya Nashei Strany i Myra [Russian Revolution of 1917 for Our Country and World], (<http://www.gorby.ru/userfiles/file/doklad.pdf>) 27.09.2019.

**THE REFLECTION OF GOD ON THE EARTH:
CONCEPT OF NATURE IN HENRY DAVID THOREAU'S
*A WEEK ON THE CONCORD AND MERRIMACK RIVERS***

Melih Karakuzu¹ – Fatih Öztürk²

Abstract

The purpose of this study is to explore the concept of nature in Henry David Thoreau's *A Week on the Concord and Merrimack Rivers* (1849). Nature as an organic being is among the most prominent themes for the writers dealing with ecological issues, and the approach towards it may show a great variety. One of the most important American writers in this aspect, Thoreau takes nature in the centre of his work and clearly observes it as a glorious organic entity. In the study, while the moments that the glory of nature expresses itself are brought into the forefront, its superiority over artificiality is also purported.

Keywords: Henry David Thoreau, *A Week on the Concord and Merrimack Rivers*, nature, artificiality.

¹ Assoc. Prof. Dr., Erciyes University, Faculty of Letters, Department of English Language and Literature.

² Lecturer, Firat University, School of Foreign Languages.

Henry David Thoreau (1817- 1862), one of the most powerful voices of the American literary world, wrote mainly at a time when the people all around the country were experiencing a transitional period from the rural to urban, which was at the same time an inevitable transition from the simple to the complex. The products of Industrial Revolution such as trains and combine harvesters were being used to a great extent and its effects had already begun to be seen in almost every aspect of daily life from transportation to agriculture. Undoubtedly, the new lifestyle, which was largely dependent on technology, influenced the way how people viewed nature, and the new image of nature was anything but based on equality. People, consciously or unconsciously, started to increase the distance between themselves and nature. The human-nature companionship, at least in the rural, seemed to come to an end and the relationship between the two underwent a dramatic change. Lynn White (1967) explains this situation in this way; “Man’s relation to the soil was profoundly changed. Formerly man had been part of nature; now he was the exploiter of nature” (70). After the highly influential dualistic and mechanistic views of early scientists like Francis Bacon (1561-1626) and Rene Descartes (1596-1650), the new technological devices strengthened the idea of human’s mastery over nature and his use of it as he wishes. This feeling of superiority brought about a fallacious exercise of power over everything related to nature.

Luckily, the misuse and overuse of nature did not escape all the writers’ notice and some literary personalities tried to draw attention to the issue even in the mid-nineteenth century. The common opinion of such writers was that as long as the anthropocentric discourse maintained its dominance within the literary circle, it would be impossible to create a change or awareness among the people; so, the thing to be done was to replace this kind of discourse with an ecologic one. Besides, the idea of man’s creation in the image of God, which easily justifies the human superiority and dominion over nature, was to be totally taken over by an alternative idea like that of Saint Francis who “[t]ried to depose man from his monarchy over creation and set up a democracy of all God’s creatures” (White, 1967: 73). To create this democracy, the men of letters had a great responsibility and they could only create a consciousness about the going on of the things by a discursive change which would result in ecologically oriented works (Callicott, 1994: 184). It is apparent that Thoreau was aware of the necessity of this change and he tried to reflect this in his works. Furthermore, he saw that many writers did not deal with nature enough and criticised them openly:

They do not in the least teach the divine view of nature, but the popular view, or rather the popular method of studying nature, and

make haste to conduct the persevering pupil only into that dilemma where the professors always dwell. (Thoreau, 1998: 79)

All the scientific and religious justifications of human rule over the whole creation needed eradicating and Thoreau was one of the pioneers of this nature consciousness. As a well-known transcendentalist, he was well aware of the inner goodness and purity of not only nature but also people. He was sure that some human inventions like religion or authority were the things that turned this refinement upside-down. The thing to do was certain for him: one had to go away from the spoiled and artificial society and live within the wilderness to explore the perfection underlying nature and within him. J. A. Hubbell (2010) explains the situation, “Nature refers to wild, unspoiled backcountry, the antithesis of the modern, anthropocentric city. Out in the rural backcountry, the writer can strip off corrupting layers of culture, and then dwell, achieving environmental consciousness” (14). This was what Thoreau exactly did. Though criticised from time to time with the claim that he was not a real eco-writer in that his experiences in the wild were for a transitory period of time and he was never a real dweller of nature, his contributions to the nature-oriented understanding can never be denied. The work in question is of great importance in this vein as it is the field where the writer expresses the perfection/glory of the nature and the superiority of nature over the artificiality quite often, which supplies enough evidence for Thoreau to be taken as a nature writer.

The author begins the book with some historical information about the Concord, yet it does not take a long time for him to turn back to the outbursts of excellence in which he is abiding now. In a passage where he mentions the rivers like the Mississippi, the Ganges, and the Nile, he demonstrates how important and how beneficial the ways of nature are for the humans to survive:

They are the natural highways of all nations, not only levelling the ground and removing obstacles from the path of the traveller, quenching his thirst and bearing him on their bosoms, but conducting him through the most interesting scenery, the most populous portions of the globe, and where the animal and vegetable kingdoms attain their greatest perfection. (Thoreau, 1998: 13)

As the lines clarify, the author not only concentrates on the beauty of the nature, but also he puts emphasis on its helpful ways for all of the beings, humans being in the first place. One can easily catch the Romantic aura of his sentences while he draws scenery of harmony between the nature and all the surrounding. In fact, what he does is creating an atmosphere of wholeness; the oneness of all organic and inorganic beings in the universe, “the undivided universe” as the physicist David Bohm (1993) names it (6). The nature and humans can live in harmony, and nature may present many benefits for the people. They do not have to be binaries, though they have been presented so for hundreds of years, and they can go on together undivided. Later on, the writer makes another

comment on the issue, “We had come away up here among the hills to learn the impartial and unbribable beneficence of Nature” (Thoreau, 1998: 234). Now that he has shown how good nature can be for all the beings, he goes one step further and makes a claim which seems to be a bit too romantic and idealized: “Nothing that naturally happens to man can hurt him, earthquakes and thunder-storms not excepted” (Thoreau, 1998: 242).

It is quite meaningful that just after a few pages of the first instance focusing on the material benefits of nature, the writer supplies an example for the intellectual gains of it, as well, “For lore that’s deep must deeply studies be, As from deep wells man read star-poetry” (Thoreau, 1998: 18). In this context, nature becomes to be a source of inspiration for the poet. The person to write a piece of poetry does not need to seek for inspiration, as the inspiration is to be found anywhere around. The only issue is the way one looks at the physical environment. As long as one knows how to appreciate nature, s/he can easily find the necessary light in somewhere near. Nature is the poem of God, and just like its creator, it is perfect in all terms. It contains the intellectual wisdom for the poet to read, and in this context the poet clearly comes to be the person who has internalized a nature-based view towards the universe. Accordingly, he provides more examples that show nature as a poem of the Creator when he expresses, “The revolutions of nature tells us fine tales, and make as interesting revelations, on this river’s banks, as on the Euphrates or the Nile” (Thoreau, 1998: 287).

After he has shown nature as the helper of the humankind on both physical and spiritual dimensions, unsurprisingly he presents the reader with a nature which is self-sufficient and can survive without human intervention. During a passage about how humans have disturbed nature with such ways as building dams and canals resulting in a serious decrease in the number of various types of fish like Salmon and Shads, he ironically states that even after these human destructions, nature has the potential to restore itself:

Perchance, after a few thousands of years, if the fishes will be patient, and pass their summers elsewhere, meanwhile, nature will have levelled the Billerica dam, and the Lowell factories, and the Grass-ground River run clear again, to be explored by new migratory shoals, even as far as the Hopkinton pond and Westborough swamp. (Thoreau, 1998: 29)

In these few lines, the writer openly expresses and ironically criticises the human action over nature. In fact, he, allusively, handles with the issue of science and progress, as well. It is not difficult to infer that Thoreau does not believe in the possibility of progress through science, as, the examples of seemingly human improvement, dams and canals bring nothing but disturbance and destruction. His message at this point is one of the most striking ones in the work: nature is a self-sufficient and organic

entity. It can survive by itself and even human actions that are taken as a symbol of betterment on the surface can be rather destructive for nature. This egoistic view of the humans is at the target, and just after a few paragraphs, he explicitly attacks on the anthropocentric approach of the people and their mechanistic view of the nature:

Away with the superficial and selfish phil-anthropy of men,-who knows what admirable virtue of fishes may be below low-water-mark, bearing up against a hard destiny, not admired by that fellow-creature who alone can appreciate it! Who hears the fishes when they cry? It will not be forgotten by some memory that we were contemporaries. (Thoreau, 1998: 31)

Nevertheless, this is not all the author is to say on the subject. After this criticism of human intervention and the anthropocentric view of nature, he argues that nature does not need help and even can help people to restore themselves:

Men nowhere, east or west, live yet a natural life, round which the vine clings, and which the elm willingly shadows. Man would desecrate it by his touch, and so the beauty of the world remains veiled to him. He needs not only to be spiritualized, but naturalized, on the soil of earth. (Thoreau, 1998: 304)

He empowers this argument with another instance when he comes across two men sailing like *the birds fly* and *the fishes swim*; “It reminded us how much fairer and nobler all the actions of man might be, and that our life in its whole economy might be as beautiful as the fairest works of art or nature” (Thoreau, 1998: 40).

Nature has the physical and spiritual power that can exalt the humanity together with all the living creatures. It is a helper for the people with both its beauties and intellectual stimulus. It is the glory of God on the Earth where all the people have a chance to read the words of the Creator and take advantage of this to dignify themselves.

In relation to the preceding examples showing the glorious and perfect dimension of nature, the writer also emphasizes the superiority of nature over any human-made item, that is artificiality. The first point he makes about the issue is representing nature as better than civilization in general. In one of such instances when he hears the voice of a hound, he states:

This natural bugle long resounded in the woods of the ancient world before the horn was invented. The very dogs that sullenly bay the moon from farm-yards in these nights excite more heroism in our breasts than all the civil exhortations or war sermons of the age. “I would rather be a dog, and bay the moon,” than many a Roman that I know. (Thoreau, 1998: 34)

Apparently, the author takes the hound and the sound it makes superior to human’s so-called civilization. The sound of the hound is clearly over the human made horn, symbolizing the human inventions in

general. This situation indicates the superiority of nature creation to human creation. In this passage, he also clarifies the nature's existence before the civilization. Even before the simple human inventions like a horn, nature and its creatures were there. So, nature is the owner of the universe and it has a say over its own going on. People's struggle to create dominance over nature and its beings is not fair, as nature is the real dweller of the Earth.

Later on, he makes another claim on the issue, "In the wildest nature, there is not only the material of the most cultivated life, and a sort of anticipation of the last result, but a greater refinement already than is ever attained by man" (Thoreau, 1998: 255). It is explicit that human will never be able to reach the perfection of nature. Even the wildest nature has more civilization than the most cultivated human life, and nature was, is, and will be over humanity for ever.

Following these instances to show nature above human being, he implicitly shows nature's superiority over religion, another man-made matter. During a period when he tells a story about how he was reprimanded by a minister for not going to the Church, he says, "[I] was bending my steps to a mountain-top on the Sabbath, instead of a church" (Thoreau, 1998: 61). His preference of nature to church is important in this context. It is crucial to catch the point that he does not accept religion and church as a direct bearing of God, and he is well-aware that religion and church have been mostly shaped by the humans in accordance with their own interests. In a similar manner, he also devalues the morality system and states, "[w]e may say that the laws of Nature are the purest morality" (Thoreau, 1998: 292).

Finally, he compares nature to art in general. It is not surprising that for Thoreau, art can never match the beauty and perfection of nature, and he proves this with various examples and statements. One of such statements comes when he claims that nature is the greatest artist: "The finest workers in stone are not copper or steel tools, but the gentle touches of air and water working at their leisure with a liberal allowance of time" (Thoreau, 1998: 200). Nature is a whole and it works in harmony with the air or water. They are all part of nature and they are among the elements supplying nature's excellence. When one takes one of these elements out, the running of nature is damaged. So, what is needed is the respect for nature's wholeness and oneness.

A similar exemplification comes afterwards when a scene catches his attention. He sees the beautiful trees which are making an admirable fence around a field faultlessly and he puts forward that, "Art can never match the luxury and superfluity of Nature" (Thoreau, 1998: 257).

It is explicit that Thoreau does not debase art, and even he appreciates it. Yet, the point he makes is that even though art is so beautiful and alluring, it can never challenge nature, which is unquestionably much better. This idea reminds of Lord Byron's (1991) sentences that reveal the

magnificence of nature, “[a]ll images drawn from what is beautiful or sublime in the works of NATURE, are more beautiful and sublime than any images drawn from ART...” (400).

Obviously, Thoreau has a consciousness and concern of nature in his *A Week on the Concord and Merrimack Rivers*. He accepts nature as an organic entity, and by this way, he opposes the traditional mechanistic view of nature coming from centuries ago. He openly states that nature does not need humanity to survive as it has the potential for self-restoration, but humanity does need nature. Furthermore, almost any human action, including especially the technological devices, is to bring more harm than benefit to nature. So, he questions the idea of science and progress. Nature has glory because it is the reflection of God, and nothing artificial, from religion to art, can match with nature. It is as impeccable as anything can ever be.

References

- Bohm, D. and B. J. Hiley. (1993). *The Undivided Universe: An Ontological Interpretation of Quantum Theory*. New York: Routledge.
- Byron, L. (1991). *The Complete Miscellaneous Prose*. A. Nicholson (Ed.). Clarendon Press.
- Callicott, J. B. (1994). *Earth's Insights: A Multicultural Survey of Ecological Ethics from the Mediterranean Basin to the Australian Outback*. Berkeley: University of California Press.
- Hubbell, J. A. (2010). A Question of Nature: Byron and Wordsworth. *Wordsworth Circle*, 41.1, 14-18.
- Thoreau, H. D. (1998). *A Week on the Concord and Merrimack Rivers*. H. D. Peck (Ed.). New York: Penguin Group.
- White, L. (1967). The Historical Roots of Our Ecologic Crisis. *Science*, 155, 1203-1207.

**BEYOND THE FRINGES OF MELANCHOLIA:
DEPRESSED SELF IN ANNA LAETITIA BARBAULD'S
"A THOUGHT ON DEATH" (1814)¹
Mustafa Zeki ÇIRAKLI² - Öznur YEMEZ³**

Abstract

Borders of melancholia and depression refer to a blurred array of fringes beyond which the self seeks to express itself rather than healing the suffrage. This paper explores the depressed self in Anna Laetitia Barbauld's "A Thought on Death" (1814) concerning the features of melancholia and depression; the former refers to a powerful source of creativity and the latter to a paralyzing boundary of inactivity. The "wise passiveness" of a romantic poet, as in the case of Barbauld, and "the passive wisdom" revealed through the lines of the poem are punctuated with the symptoms of melancholic mood as well as depression. The study, considering Barbauld's poem, aims at investigating the limits of aesthetic transformation (from dark melancholy to white melancholy, namely "leucocholy") with references to the underlying themes of loss and pain. The study scrutinizes the verbal indicators of possible therapeutic cure through poetic discourse as well as certain literary symptoms of melancholy and depression. The paper also explores the melancholic mind of the implied reader and the depressed implied persona as well as the historical one. The study, therefore, with the analysis of melancholic persona represented in the poem, argues that narrative voice manifests itself through certain discourses imbued with aesthetic transformation and that the depressed narrative voice in the text remains beyond the fringes of melancholy, even though it includes quite a few melancholic verbal indicators, which hardly demonstrates a shift from dark melancholy to *leucocholy*, the aestheticized form of the depressed mood.

Keywords: depression, dark melancholy, white melancholy, aesthetic transformation, Barbauld

¹ This paper, including revisions and new discussions, is based on the research carried out as part of the following PhD study: Yemez, Öznur. "Aesthetic Transformation and Functional Displacement of Melancholy: The Analysis of Melancholic Persona in the Selected Works of Eighteenth-Century Poets". Supervised by M. Z. Çıraklı, Karadeniz Technical University, Trabzon, Turkey, December 2018.

² Assoc. Prof. Dr., Karadeniz Technical University, Faculty of Letters, Department of English Language and Literature.

³ Dr., Selçuk University, Faculty of Letters, Department of English Language and Literature.

Introduction

Born into a middle class, Anna Laetitia Barbauld⁴ was one of the most significant poets of Romanticism.⁵ Barbauld was not only a prolific poet that produced many renowned works in various genres to reach a wider audience/readership, she “was also an admired essayist, regarded by her contemporaries as superior to Joseph Addison and nearly the equal of Samuel Johnson” (McCarthy & Kraft, 2002: 12). In addition to her multidimensional authorial persona, she displayed remarkable skills as a literary critic as well⁶. The literary career of Barbauld can be outlined as, according to McCarthy & Kraft, “taken altogether, Barbauld's career can be described as that of a typical ‘person of letters’; she belongs to the first generation of professional women writers in England whose work was received with unqualified admiration” (2002: 12). McCarthy and Kraft argue that since poetry was the only socially acceptable literary sphere for women at the time, Barbauld “constructed a self an identity” through poetry (2002: 19). Barbauld’s works “manifested, rather, something like a completed humanity” (2002: 25).

Barbauld is not a melancholic poet in the way the critics envisaged and explored in many of the other women writers at the period. Nevertheless, the poem “A Thought on Death” reveals the traces of a melancholic poem indicating symptoms of depression, which can be discussed within the framework of melancholia. The poem represents depression as a transitional phase or as a psychological mental/state between dark and white melancholia. Hence, borders of melancholia and depression refer to an indistinct assortment of peripheries beyond which the self seeks to prompt itself rather than healing pain. This paper explores the depressed self in “A Thought on Death” (1814) with regard to the features of melancholia and depression, the former refers to a strong motive behind creativity and the latter to a paralyzing phase of inactivity. The study, considering Barbauld’s poem, aims at examining the limits of aesthetic transformation (from dark melancholy to white melancholy, namely *leucocholy*) through verbal indicators. The paper additionally explores the melancholic mind of the implied reader and the depressed implied persona as well as the historical one. The study, therefore, with the analysis of melancholic persona represented in the poem, argues that narrative voice manifests itself through certain discourses imbued with aesthetic transformation and that the depressed narrative voice in the text experiences depression between two modes of melancholy.

⁴ She was Anna Aikin till 1774.

⁵ McCarthy & Kraft (2002) states that Barbauld is not the pioneering author of the romanticism but also “an innovating writer for children” (11).

⁶ Barbauld penned the first biography of Samuel Richardson, did editing and wrote reviews for the English novels (McCarthy & Kraft, 2002: 12).

Theoretical Background: Depression as a Border between Dark and White Melancholia

Depression is a disease that bears a close resemblance to the melancholy of the 18th century. It is a relatively fresh concept appeared in the early 19th century. Until that time, depression was not a medicalized term, or, in other words, it was not classified and categorized as a mental disease on its own. The term depression originates from Latin *depressio(n-)*, from *deprimere* ‘press down’ and refers to severe sadness and unhappiness, typically also with feelings of inadequacy and guilt, despondency or dejection, often attended by extreme lack of energy and ultimate inactivity, figuratively put, a form of paralysis. Hence, Depression is simply an umbrella term covering many mental ailments or, in other words, a blanket term, just like melancholy is. What is more, the depression of the modern world can be compared to melancholy in terms of having diverse qualities, causes and symptoms or as depicted by Ingram et al “modern depression can be equated with the classical understanding of melancholy as a range of temperamental possibilities” (32).

Depression occurs merely due to a kind of loss which amounts to a sufficient reason. Hence, although melancholy and depression can be compared to each other, they still signpost an essential difference concerning the transition from loss to lack. Depression is associated with loss, but melancholy has to do with sadness and fear without reason. Radden in her *Moody Minds Distempered* states that depression is caused by a loss, a trauma, a lack which shows that it is not without reason. At the core of depression lies a response to a conscious loss, unlike melancholy.

Depression, mourning or melancholy is an outcome of redirecting the anger and hatred stemming from the loss of the love object into one’s self that is no longer to be distinguished from that object. Mainly depression is a composite that might be called melancholy/depressive, whose borders are blurred, and within which the psychiatrists ascribe the concept of “melancholia” to the illness that is irreversible on its own (that responds only to the administration of antidepressants). (1989: 10). Therefore, Kristeva stresses the two common characteristics: “a) object loss and b) modification of signifying bonds” (1989: 10). The crucial point here is the relationship of the persona with language, which shows ‘the symbolic bond’. In the case of depression, the symbolic bond is distorted or destructed in a way that it figuratively paralyzes language use, slowing down thinking and decreasing psychomotor activity (1989: 10). So, depression, sadness, mourning or melancholy end up in two common ways “a) intolerance for object loss and b) the signifier’s failure to ensure a compensating way out of the states of withdrawal in which the subject takes refuge to the point of inaction (pretending to be dead) or even suicide” (1989: 10).

The aesthetic transformation from dark melancholy to white melancholy (or vice versa) has two transitional phases: depression and mourning. Kristeva explains that the borders of melancholia and depression are not distinguished, and melancholia is a condition that can be remedied only with the antidepressants. The persona starts from mourning or depression, associated with loss, and then the suffrage evolves into one of the modes of melancholy. Hence, depression is a mental state that marks a border between dark melancholia and *leucocholy*. In the case of the artists and for those who can produce through language having a ripped connection with language, depression is a curable ‘disease’ and a passage to the state of white melancholia, associated with artistic creativity. On the other hand, depression can be a passage to dark melancholia, referring simply to figural paralysis and a lost connection with language. In such cases, the ultimate inactivity of the persona accompanies the incurable dark melancholia, where memory is redirected towards the past rather than the present.

Of the Text: “A Thought on Death” (1814)

As a woman poet for whom “poetry is a potentially transformative medium of expression that is capable of enlarging or diminishing human experience, of aiding or harming life” (Watkins, 2012: 98), Barbauld explores “death in life” and “life in death” in her poem. The poem is hardly an elegy even though it deals with the theme of death from the beginning. The melancholic persona mourns not for the death of a loved one but rather blesses death in the form of mourning, indicating depression due to indispensable loss of life. Such a projection and foreshadowing indicates an obsession with the idea of death, which recurrently haunts the melancholic persona, who at times deems suicide and self-harm as a way of salvation and the only way of escape from the depressive mental state. As Ingram puts forward in his article entitled “Death in Life and Life in Death: Melancholy and the Enlightenment” that “nevertheless, there was certainly a powerful link within the depressive temperament between personal identity and death that could take a variety of forms, some of them suicidal and some, as I shall be arguing, resistant to suicide” (2006: 91). Barbauld’s poem, therefore, does not follow a path that does not solely consider death as a kind of horror or a holy blessing but also ponders the time of death as horror or blessing.

1 When life as opening buds is sweet,
2 And golden hopes the fancy greet,
3 And Youth prepares his joys to meet,--
4 Alas! how hard it is to die!

5 When just is seized some valued prize,
6 And duties press, and tender ties
7 Forbid the soul from earth to rise,--

8 How awful then it is to die!

9 When, one by one, those ties are torn,
10 And friend from friend is snatched forlorn,
11 And man is left alone to mourn,--
12 Ah then, how easy 'tis to die!

13 When faith is firm, and conscience clear,
14 And words of peace the spirit cheer,
15 And visioned glories half appear,--
16 'Tis joy, 'tis triumph then to die.

17 When trembling limbs refuse their weight,
18 And films, slow gathering, dim the sight,
19 And clouds obscure the mental light,--
20 'Tis nature's precious boon to die.

Analysis: Depression as Represented in “A Thought on Death”

“A Thought on Death”, one of the most well-known poems of the author, was penned in November 1814, “first saw print in Boston in 1821” (McCarthy & Kraft, 2002: 175) and relates the melancholic contemplation of the historical author as well as the implied author on the convenient and inconvenient timing of death. The poem begins with an adverb clause “when” that can be interpreted as a signifier of the death and life anxiety of a past middle-age historical author. In lines [1], [2] and [3], conventional stock metaphors and figures, such as “opening buds” and “golden hopes” are used to portray the vividness of life. Only in the last line of the first quartet, the reader can hear the direct address of the speaker: Alas! How hard it is to die! This address also bears an emotive exclamation and a rhetorical component, which gets beyond the descriptive discourse of the melancholic persona and presents the reader with her expressive enunciation. The poetic persona is apparently afflicted with mood reversals and transitions, for the broken language does not flow on the same path. Within this framework, language functions as anxiety-punishment mechanism instead of a reward system, as Kristeva suggests. She states that “instead of functioning as "rewards system," language, on the contrary, hyperactivates the "anxiety-punishment" pair (Kristeva 10). Within this context, the poetic persona is forced to agitation and death anxiety as she attempts to exist in the linguistic realm. Even though the author begins the poem in a cheerful mode, she is enslaved, discouraged and demoralized through language towards the last line by the inevitability of death. In lines [7], [8], [9], the impersonal tone is consolidated with the grammatically wrought passive voice, where there is no grammatical subject. The actor, the subject of the descriptive or metonymic section, remains invisible until line [8]. In this stanza, “seized prize”, “duties press”, “tender ties” and

“forbid the soul” reveal “the way of the world,” in William Congreve’s terms. This marks degradation in terms of worldly life. Unlike the previous quartet, the world is presented more negatively, not an appealing one for the persona, whose chronic melancholia grows acute when she contemplates these features. The imprisonment of the soul on the ground is a reference to the fact that the persona cannot find a place for her in this world. Even the very modifiers that appear in the lines do not belong to her as they just repeat the conventional depictions and descriptions of the worldly traits. Then, the reader hears the voice of the melancholic persona in line [8]: How awful then it is to die! The expressive enunciation stresses her mood and anxiety of death. The third quartet signs another step through the degradation in the portrayal of the worldly life. The theme of death becomes apparent. For example, “one by one, those ties are torn / And friend from friend is snatched forlorn” marks the issue of death and loss of friends. Then, “mourning” arouses as an inevitable outcome of loss, and loneliness is presented to be an essential feature of worldly life. In line [12], the reader hears the expressive enunciation of the melancholic persona, and her mode of sadness and emotive tone of anxiety is indicative as well. In the fourth stanza, the melancholic persona makes a direct reference to religion with the words “faith firm”, “conscience clear”, “words of peace”, “the spirit” and “visioned glories” and reveals spiritual inclinations about the afterlife. The poetic persona believes that death becomes a sort of triumph and joy if one is to have led a life of piety. The theme of death and religion is rendered more obvious and direct in this quartet as well. In the last stanza, the persona defines death as a holy blessing rather than joy or triumph and the attitude of the poetic persona toward death turns out to be firmer and more resolute. With “trembling limbs” that “refuse their weights”, “films, slow gathering” that “dim the sight” and “clouds” that “obscure the mental light”, death becomes “nature’s precious boon”. At the end of the poem, the melancholic persona yearns for death as if she is coming much closer towards death in her final years. With the end of the lines, she desires the end of her life. The persona starts the poem with good spirits, cherishing hopes for the future, and reveals the eventual longing for death in the last line. The therapeutic effect of the literary work on both the implied author and historical author in addition to the historical reader and implied reader, thus, comes to an end with the end of the poem that signals the end of the life whereas, throughout the poem, it also increases the anxiety of both parts as the work is centred on death. The initial and final words of the poem (“when” and “die”) are indicative in that the former (life) stands for the transitory world while the latter belongs to the melancholic persona, who starts with the sad mode of death and ends up in the same mode. As regards the title of the poem, the speaker resists entering the delightful realm of poetic discourse. “Thought” is associated with “contemplation,” “suspicion,” “paranoia,”

“presumption” that all indicate the anxiety of the mindful persona. Since this state of mind is accompanied by the idea of “death,” the poem, as a representation of the writing experience of the persona, invites the reader to a realm of melancholia. Therefore, the title sounds more of a pamphlet than a poem. All in all, it is explicit that the poem is centred on the three phases of life: youth, middle age and old age. If the age of the historical author is considered, it can be said that the author is past the middle age when first penned this poem and is in the period when she regards death as both “easy” and “triumph”. Even though the poem provides a curative effect on the dark melancholy of the historical author and reader, it does not heal this mental state completely for either of them, as indicated with the last line.

Table 1: Verbal Indicators in the Poem

Verbal Indicators	Symptoms	Explication
[1] When life as opening buds is sweet, [2] And golden hopes the fancy greet, [3] And Youth prepares his joys to meet,-	Positive description Manic phase youth	Impersonal voice Conventional stock metaphors
[5] When just is seized some valued prize, [6] And duties press, and tender ties [7] Forbid the soul from earth to rise,-	Negative descriptions Degradation Mature life	Impersonal Passive voice
[9] When, one by one, those ties are torn, [10] And friend from friend is snatched forlorn, [11] And man is left alone to mourn,-	Loneliness Negative Adult life, being experienced middle age	Impersonal Passive voice
[13] When faith is firm, and conscience clear, [14] And words of peace the spirit cheer, [15] And visioned glories half appear,-	Positive Fluctuating mood, Manic phase Middle age Relative revelation, spiritual inclinations	Passive voice
[17] When trembling limbs refuse their weight, [18] And films, slow gathering, dim the sight, [19] And clouds obscure the mental light,-	Growing old Verbal indicators Show weakness and frailty of life	Passive voice
[4] Alas! how hard it is to die! [8] How awful then it is to die!	Striking Dickinsonian Irony Surrender to death	Active, emotive voice of the

[12]Ah then, how easy 'tis to die!	Moment of Death, Disappointment	melancholic persona
[16]'Tis joy, 'tis triumph then to die.	Signs of Protracted Depression	Expressive enunciations
[20]'Tis nature's precious boon to die.	Lingering at the stage of Depression	

Conclusions

Barbauld's poem does not follow a path that considers death solely as a kind of horror or a holy blessing; the melancholic persona explored over the course of the poem marks the time of death as horror or blessing, between which lies depression as a border. In the poem, the melancholic persona mourns not for the death of a loved one but rather mourns and at the same time blesses death itself. The obsession with the idea of death often haunts the melancholic person who at times deems suicide and self-harm as a way of salvation and the only way of escape from the mental state. The persona is, therefore, lingering at the stage of depression. Thus, depression, the paralyzing phase of inactivity may grip the depressed self of the persona. The persona, writing Poetry, clings to language, thereby keeping his/her connection with language. Hence the very presence of the 'poem' indicates aesthetic transformation and reveals that the represented depression in the poem shows a possible transitional phase into white melancholy. The poem, the discourse produced by the persona, shows that the symbolic bond is not distorted or destructed at all, rather the persona attempts to recuperate from the figural paralysis due to depression. The poem (discourse, artistic product) is not a sign of cure in Kristevan sense but a 'dim' hope for life. The very use of language helps the persona not fall into dark melancholia, even prevents his/her suicide. Yet, the poem hardly indicates a transformation to leucocholy.

References

- Barbauld, A. (1802). *The poetical works of Mr. William Collins: With a prefatory essay*. London: Cadell and Davies Strand.
- Ingram, A., et al. (2011). *Melancholy experience in the literature of the long eighteenth century: Before depression. 1660-1800*. London: Palgrave Macmillan.
- _____. (2006). "Death in life and life in death: melancholy and the enlightenment." *Gesnerus* 63, 90–102.
- Kristeva, J. (1989). *Black sun: depression and melancholia*. New York: Columbia University Press.
- McCarthy, W. and E. Kraft, (Ed). (2002). *Anna Laetitia Barbauld: Selected poetry and prose*. Toronto- Canada: Broadview Literary Texts.
- Radden, J. (2009). *Moody minds distempered: Essays on melancholy and depression*. New York: Oxford University Press

ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНЫЙ ПОДХОД К ПРЕПОДАВАНИЮ СИНТАКСИСА И СТИЛИСТИКИ РУССКОГО ЯЗЫКА КАК ИНОСТРАННОГО

Olga Dalkılıç¹

Резюме

Данная статья рассматривает потенциал стилистического комментария в рамках дисциплины русского синтаксиса. Актуальность данного исследования состоит, с одной стороны, в наличии структурных лагун между русским и турецким синтаксисом. С другой стороны, преподавание русского как иностранного и преподавание стилистики основывается на постепенном переходе от языка к речи, от структуры к функции в процессе овладения языком. Таким образом, данная статья имеет целью описать стилистически значимые синтаксические структуры, проанализировать их роль в интердисциплинарном процессе преподавания синтаксиса при помощи стилистического комментирования и выявить потенциал методических связей между дисциплинами синтаксиса и стилистики. Автор опирается на фундаментальные работы по стилистике и методические разработки по синтаксису, анализирует личный опыт преподавания и синтезирования данных дисциплин.

Ключевые слова: синтаксис, стилистика, русский язык как иностранный, интердисциплинарный подход, стилистический комментарий.

¹ Lecturer, Erciyes University, Faculty of Letters, Department of Russian Language and Literature.

INTERDISCIPLINARY APPROACH TO TEACHING SYNTAX AND STYLISTICS OF RUSSIAN AS A FOREIGN LANGUAGE

Abstract

The present article discusses the potential of performing stylistic comments during the course of Russian syntax. The importance of the present research lies, on the one hand, in the structural gaps of Russian and, in particular, Turkish syntax. On the other hand, the position of both teaching Russian as a foreign language and teaching stylistic involves an acquisition progress from language to speech, from the structure to the function. Thus, the present article issues to describe stylistically meaningful syntactical structures, to analyze their role in an interdisciplinary process of teaching syntax by giving a stylistic comment and to identify the potential methodical connections between the disciplines of syntax and stylistics. The author relies on the fundamental works in stylistics and methodical elaborations in syntax, and discusses on own practice of teaching and connecting both disciplines.

Keywords: syntax, stylistics, Russian as foreign language, interdisciplinary approach, stylistic comment.

Введение: Цель и предмет работы

Преподавание языка в университетском контексте традиционно рассматривается как совокупность отдельно взятых дисциплин. Причём, подходы к обучению иностранному языку базируются прежде всего на принципах коммуникативности, ситуативности и интегрированности, то есть процесс обучения предполагает связь учебного материала не только с реальной коммуникативной средой, социальным и тематическим контекстом, но также и связь со смежными дисциплинами, в которых объект изучения представлен с иного аспекта.

Учебные пособия и программы по иностранным языкам, учитывая данные принципы, планируют процесс познания учащегося поэтапно, хронологически, с целью проведения возможных параллелей и конструирования нового знания на базе обращения к уже изученным элементам. Так, изучение стилистики русского языка как иностранного по хронологической представленности в программе обучения, как правило, приходится на третий учебный год одновременно с дисциплиной синтаксиса, являясь следующим логическим звеном после завершения ознакомления с морфологией и лексикологией на предыдущем курсе, а с фонетикой – на вводном фонетико-грамматическом. Это позволяет – опять же в общепринятой традиционной форме – поэтапно, на фонетическом, морфологическом, лексико-фразеологическом и синтаксическом уровнях познакомить будущего филолога или нефилолога со стилистическими особенностями русскоязычного текста, показать связь между целью и языковыми средствами каждого отдельно взятого стиля. Причём для нефилолога, то есть для изучающего русский язык как иностранный, преподавание специальной дисциплины – будь то синтаксис, стилистика или другой предмет – должно быть как можно в большей степени интегрировано в естественный речевой процесс, основано на функциональном использовании языковых единиц, мотивировано реальными ситуациями и решением значимых для учащегося задач, в том числе и экспрессивных.

Останавливаясь на предметах, параллельных по хронологической представленности в программе – стилистике и синтаксисе, следует учитывать, что с одной стороны, освоение присущей каждому стилю лексики и фразеологии предполагает работу со словарями – Толковым, синонимов, фразеологическим, а морфологические средства того или иного стиля речи имеют своё отражение в словообразовательном словаре. С другой же стороны, познание иностранным учащимся синтаксиса не только как совокупности принципов комбинирования слов и словосочетаний в законченную мысль, но и как выразительного средства языка требует

дополнительного стилистически углублённого пояснения со стороны преподавателя. Более того, данный контекст, по мнению автора данного исследования, требует подкрепления структурными примерами по мере параллельного изучения как дисциплины стилистики, так и синтаксиса. То есть, изучение синтаксических особенностей в рамках изучения стилистики следует интегрировать и в изучение стилистических оттенков в рамках изучения синтаксиса.

Следуя данному принципу и «растущёвая» границы между двумя дисциплинами, преподаватель может не только в течение всего годичного курса по изучению дисциплины синтаксиса снабжать учащегося поурочными примерами из области стилистики, тем самым проводя параллели с этой дисциплиной и получая возможность закрепить материал, но также и поэтапно изучая структурные особенности русского предложения, можно постепенно, поуровнево, в зависимости от пройденной синтаксической темы, давать учащимся стилистический комментарий и воспитывать понимание зависимости стилистической окраски текста от синтаксической структуры предложения – его вида, порядка слов, наличия или отсутствия определённых членов предложения, синонимии или антонимии союзов и их семантики. Таким образом, данная статья на основе примеров из преподавательской практики предлагает анализ метода интердисциплинарного подхода к изучению синтаксиса и стилистики русского языка как иностранного.

Методы и материалы: Теория и терминология функциональной стилистики

Как было упомянуто выше, следует учитывать, что изучение иностранного языка не только предполагает освоение его основополагающих лексико-грамматических принципов, но и должно базироваться на функциональных языковых потребностях, то есть на необходимости, желании выразить себя эффективно в определённом практическом контексте и соответственно устоявшимся нормам того или иного этикета (официального, научного, публицистического, художественного, разговорного, к примеру, сетевого этикета). Один из основоположников функциональной стилистики В.В. Виноградов подчёркивает, что стиль – это общественно осознанная и функционально обусловленная, внутренне объединённая совокупность приёмов употребления, отбора и сочетания средств речевого общения в сфере того или иного общенародного, общенационального языка, соотносительная с другими такими же способами выражения, которые служат для иных целей, выполняют иные функции в речевой общественной практике данного народа (Виноградов, 1981: 19). Затрагивая межкультурную образовательную перспективу,

русский лингвист В.Г. Костомаров настаивает на том, что функциональный стиль – это главное содержание продвинутого этапа обучения, причём избираемые для учебной работы контексты должны анализироваться не как тексты определённого содержания, а именно с точки зрения их построения, их композиции (Костомаров, 2010: 322).

Таким образом, в образовательном контексте ведущие российские лингвисты считают отличительной чертой развития методики преподавания русского языка иностранцам постепенный, но явный выход за пределы изучения структуры в сферу функционирования, из языка – в речь (Виноградов, Костомаров, 1967, цит. по: Костомаров, 2010: 322). В свою очередь «медиатором» в этом процессе в большой степени выступает именно синтаксис. Так, исключительное значение синтаксиса для стилистики по мнению значимого лингвиста А.Н. Гвоздева определяется тем, что, во-первых, предложения являются основной единицей речи, обслуживающей мышление и общение; во-вторых, тем, что предложения в русском языке отличаются необычным разнообразием построения (Гвоздев, 1955: 259, цит. по: Ефимов 1969: 202). В частности, в турецкоязычном образовательном контексте, участником коего является автор данной статьи, ведущая роль синтаксических характеристик текста в привитии учащимся стилистических навыков подтверждается и результатами исследований, сравнивающих синтаксическое разнообразие русского и турецкого языков, демонстрирующих вариативность и многоплановость воспроизведения турецкого предложения на русском языке (Antonova-Ünlü, 2019). Начиная уже с противоположного построения русского (SVO) и турецкого (SOV) предложения, учитывая значимую разницу между ролью интонации в данных языках (вопрос без вопросительного слова в турецком языке требует вопросительной частицы), и уделяя особое внимание агглютинативному характеру турецкого языка (что влияет на морфологическую и синтаксическую взаимосвязь слов), невозможно переоценить эффективность междисциплинарного подхода к преподаванию русского языка в контексте турецкоязычного реципиента в рамках дисциплин по синтаксису и стилистике. Таким образом, в силу отсутствия синтаксического структурного эквивалента в родном языке может не только затрудниться понимание и точный перевод, но и образуются функционально-стилистические лакуны. Следовательно, синтаксису изучаемого, в частности, русского языка свойственен потенциал по формированию стилистических навыков при изучении русского языка как иностранного.

Обсуждение: Синтаксические структуры и стилистический комментарий

Вышесказанное можно считать причиной эффективности проведения стилистических параллелей и осуществления стилистических комментариев на занятиях по синтаксису. Уже начиная со структурного (простые и сложные), семантического (свободные и несвободные), вопросного (предикативные, атрибутивные, объективные и релятивные) и грамматического (связь между членами синтагмы – согласование, управление и примыкание) разбора синтагмы, учащийся получает представление о значимости и (не)самодостаточности определённых видов синтагм, то есть о понятиях и стилистической функции распространённости, о роли эквивалентов в выразительности речи, об их синонимичной функции. Несмотря на то, что понятие «синтаксического синонима» ещё до сих пор не может считаться точно определённым, в стилистику включаются проблемы синтаксической синонимии (Виноградов, 1981: 11).

Синтагма VS Предложение

А.И. Ефимов на этот счёт обращает внимание на то, что уже советские лингвисты (Л.В. Щерба, В.В. Виноградов и др.) разработали принцип выделения в качестве единицы стилистического синтаксиса синтагмы – минимальной смысловой и ритмо-мелодической единицы речи (Ефимов 1969: 200). По определению В.В. Виноградова, синтагма является интонационно организованным, семантически (по смыслу) объединённым синтаксическим компонентом связной речи, соотносительным с другими однородными её компонентами (Виноградов, 1981: 11). А.И. Ефимов добавляет, что особое значение имеют приёмы симметрического положения синтагм, вариации словорасположения, каламбурные сочетания, оригинальное использование обособленных синтагм, к которым относятся приложения, обращения, вводные слова, причастные определения и сравнения (Ефимов, 1969: 200).

Однако, не стоит оставлять без внимания тот факт, что основным «героем» стилистического синтаксиса всё же является предложение – более сложная и более законченная композиция (там же). Её законченность, принимая формы полные и неполные, распространённые и нераспространённые, согласованные и несогласованные, простые и сложные, союзные и бессоюзные, прямые и обратные по своей последовательности, прямые и косвенные по способу передачи чужой мысли, создаёт контексты и примеры коммуникативных ситуаций, наделяет функцией, то есть стилистическим оттенком определённую мысль, реплику, утверждение, отрицание, вопрос или восклицание.

Нетипичность и экспрессивность синтаксической конструкции

Так, по словам опять же В.В. Виноградова, в стилистику, во-первых, вмещаются те синтаксические явления, которые не составляют сердцевину синтаксической структуры языка и по большей части выходят за рамки изучения типичных для данного языка основных видов словосочетаний и предложений (Виноградов, 1981: 11). Сюда входят упомянутые несвободные синтагмы, неполные, в частности, эллиптические предложения и инверсия, которую А.И. Ефимов определяет как мотивированное нарушение обычного порядка слов (Ефимов, 1969: 202).

Во-вторых, к стилистике относятся вопросы о функциях и сферах применения параллельных синтаксических оборотов, а также композиционно или семантически ограниченных, «связанных» синтаксических явлений, характерных лишь для тех или иных разновидностей речи (Виноградов, 1981: 11).

Наконец, со стилистикой иногда связывается проблема экспрессивных – выразительных и изобразительных – оттенков, присущих той или иной синтаксической конструкции или тем или иным комбинациям синтаксических конструкций, а также проблема так называемых «синтаксических фигур речи» (*syntaxis ornata*) (там же). Так, традиционными единицами поэтического синтаксиса, начиная с античных риторик, считались такие «синтаксические фигуры», как период, риторический вопрос, эллипсис и др. (Ефимов, 1969: 196). Эти «фигуры» употребляются во многих европейских языках и входят в международный арсенал средств синтаксической изобразительности, они используются в различных жанрах художественной литературы, в публицистике, в ораторской речи и т.п. (там же).

Большой интерес представляет для стилистики поэтический синтаксис, в особенности, его сложная конструкция – период (там же: 203). В переводе на понятия синтаксиса период – это преимущественно сложное предложение, в котором несколько придаточных, как правило однотипных, как бы замыкаются (греч. *periodos* - круг) главным, или же несколько равноценных главных, соединённых по способу сочинения, образуют цельную в смысловом и законченную в интонационном отношении гармоническую единицу (там же). Различают двух-, трёх-, четырёхчленный и многочленный периоды (там же). Речевые периоды характерны не только для слога художественных произведений (там же: 204). Они употребительны во многих «жанрах» литературного языка, особенно в ораторской речи (там же).

Порядок слов и синтаксический синоним

Свободный порядок слов русского языка называют главной сокровищницей синтаксической синонимии (Пешковский, 1930: 157, цит. по: Пленкин 1964: 97), а, следовательно, и стилистики. Так, по словам А.М. Пешковского, благодаря порядку слов сочетание, состоящее, например, из пяти полных слов допускает 120 перестановок; а так как каждая перестановка слегка изменяет значение всей фразы, то получается 120 синонимов (там же). Данное утверждение относится к термину «синтаксический синоним», упоминающийся в работах В.В. Виноградова и других лингвистов.

Так, уже в рамках предшествующей синтаксису и стилистике дисциплине лексикологии, при изучении темы синонимов преподавателем, кроме абсолютного, идеографического и контекстуального характера синонимов, подчёркивает и их стилистическую направленность. К примеру, выражения «Привет!» и «Здравствуйте!», «Как дела?» и «Как поживаете?», «Пока!» и «Доброго вечера» не только раскрывают завесу падежной обусловленности эллипсиса и являются очередным примером ситуативных неполных предложений и обращений, но и напоминают о стилистической функции той или иной конструкции иностранному учащемуся, наравляющему при встрече с преподавателем сказать «привет», «ты», «пока-пока». В свою очередь, при рассмотрении темы обращений на уроках по синтаксису преподавателем проводится ретроспектива к теме синонимов и, таким образом, интеграция знаний, приобретённых в рамках данных курсов.

Стилистика односоставных предложений

Методические издания отмечают, что рассматривая односоставные предложения, каждый учитель обыкновенно останавливается на стилистической роли назывных предложений, предложений неопределённо-личных и безличных (Пленкин, 1964: 99).

Так, при рассмотрении назывных предложений указывается, что они обыкновенно употребляются в начале текста или абзаца, когда нужно дать описание, ввести читателя в ту обстановку, где развернётся действие: «Сибирь, Алтайский край...» (там же). Когда употребляется несколько назывных предложений подряд, автор уподобляется художнику, который редкими, размашистыми мазками создаёт контуры будущей картины: «1917 год. Петроград. Смольный...» (там же). В свою очередь, автор данной статьи, проводя в пример строки известного учащимся А. Блока «Ночь. Улица. Фонарь. Аптека...» не только указывает на их односоставный назывной структурный характер, но и при помощи жестов, мимики и, в особенности, интонации, продемонстрировать экспрессивную роль данного вида предложения.

Снова обращаясь к методическим пособиям, следует уточнить, что во время наблюдений за неопределённо-личными предложениями учитель указывает, что чаще всего такими предложениями юбывают пословицы, афоризмы, то есть выражения, имеющие отношения ко многим лицам (там же). В этих предложениях заключена обобщающая сила опыта многих (там же). Эти предложения сосредоточивают внимание читателя не столько на действующем лице, сколько на самом действии (Пленкин, 1964: 99-100). Ими охотно пользуются писатели, когда они считают необходимым оставить действующее лицо в тени, когда нужно взволновать читателя описываемой картиной, заставить задуматься, затронуть те чувства, которые читатель наверняка испытал или близок к ним, когда нужно свести с ними, что называется, лицом к лицу (Пленкин, 1964: 100). В результате создаётся довольно тесное единство между читателем и писателем, возникает лирический настрой изложения (там же): «Чуден Днепр при тихой погоде <...>. Глядишь и не знаешь, идёт или не идёт его величаявая ширина...» (Н.В. Гоголь). Следует подчеркнуть широкую синонимию пословиц русского и турецкого языков. Однако, не стоит упускать из вида и даже использовать в качестве антипода порой противоположные морфологические механизмы построения турецкой пословицы: если в русском языке пословица основана на предикате – глаголе в форме 2.л. ед.ч. или 3л. мн.ч. наст. Вр., то для турецкого языка это более пассивные глагольные формы. Таким образом, в данном контексте благодаря имеющимся семантическим сходствам облегчается понимание русской фразеологии, что, в свою очередь, позволяет сконцентрироваться на структурно-синтаксическом материале и его стилистическом характере и комментарии.

Основываясь на описании исследователей-методистов, безличные предложения указывают на такие действия, которые происходят как бы сами собой, без воли человека, без участия какого-либо конкретного действующего лица; оно как бы теряется, растворяется, исчезает (Пленкин, 1964: 100). Приветствуя учащихся и интересуясь их настроением, состоянием, здоровьем, преподаватель может проиллюстрировать стилистические характеристики безличных предложений при помощи вопросов преподавателя и ответов учащихся, записывая их на доске: «Как поживаете?» - «Прекрасно!» / «Отлично!» / «Хорошо!» (предикат выражен наречием); «Вам не холодно / не жарко?» / «Окно открыть / закрыть?» (предикат выражен инфинитивом); «Вам сегодня не думается?» (предикат выражен возвратной формой глагола); «Надо больше читать / отдыхать / гулять / заниматься спортом» (предикат выражен модальной конструкцией с инфинитивом) и т.д.

Методисты также подчёркивают, что, безусловно, полное проявление стилистических качеств вышеуказанных предложений мы можем увидеть только в контексте, поэтому после того, как учащиеся познакомились с каждым видом односоставного предложения, полезно провести урок по использованию всех видов простого предложения в одном контексте (там же: 101). Однако, программа не всегда предусматривает достаточное количество часов для осуществления практикумов, в связи с этим в задачу преподавателя должна входить иллюстративность учебного материала, будь то эмоциональная, мимическая, жестикулятивная окрашенность примеров и, таким образом, интенсивность стилистических комментариев.

Стилистика сложносочинённых и сложноподчинённых предложений

Так, отмечается, что чтение деловых бумаг (заявлений, объяснительных записок, докладных записок) – хороший иллюстративный материал для занятий, на которых изучаются предлогные сочетания как «в связи», «по мере», «вследствие», «в продолжение», «в течение», «в заключение», так как эти речевые средства свойственны преимущественно деловому, канцелярскому стилю (там же: 89). Связывая дисциплины синтаксиса и стилистики, преподаватель в ходе работы над особенностями официально-делового стиля речи уделяет внимание приобретению навыка написания заявления, использованию в нём сложных отыменных предлогов, и, параллельно, рассматривая причинно-следственные связи в сложноподчинённых предложениях, предлагает вниманию учащегося стилистические синонимы – предлогные сочетания как альтернативу союзу. Следовательно, тема сложноподчинённых предложений также имеет широкий потенциал для осуществления стилистического комментария синтаксического материала на уроках русского как иностранного.

Как утверждают исследователи, сложносочинённые предложения в этом отношении тоже имеют междисциплинарную перспективу. По их мнению, бесполезно остановить внимание учащихся на стилистическом различии союзов-синонимов «да» - «и», «да» - «но», «когда» - «если», «когда» - «едва» - «как только» - «только что», «потому что» - «оттого что», «так как» - «ибо», «тоже» - «также» - «и», «или» - «либо» (там же: 92). В контексте турецкоязычного реципиента особенно «треугольник» союзов «а» - «и» - «но» имеет особую актуальность в связи с пересечением семантических полей турецких аналогов данных союзов с русскоязычными. Более того, турецкий язык располагает омонимом русского «да», значения которого частично синонимичны, что

требует как морфологического, так и стилистического комментария со стороны преподавателя.

Так, важно донести до учащегося мысль о том, что сложные предложения – необходимые конструкции, позволяющие выразить мысль более гибко, более точно, более глубоко, поэтому в них есть нужда и учёному, и писателю-художнику, и хорошему рассказчику, и оратору, и инженеру, и учащемуся (там же: 108-109): «Учащиеся должны понять, что если простое предложение сообщает рассказу большую динамичность, указывает на сравнительно быструю смену явлений... то сложным предложением события передаются в более медленном темпе, о них рассказывается обстоятельнее, с большими подробностями, более детальным описанием признаков или обстоятельств, при которых совершается действие» (Текучев, 1963: 390, цит. по: Пленкин, 1964: 108).

Снова обращаясь к теме сложноподчинённого предложения, подчёркивается уместность в теме союзов переделки прямой речи в косвенную при помощи союзов «что» и «чтобы» (Пленкин, 1964: 93).

Исследователи отмечают, что, выполняя практическую работу по замене прямой речи косвенной, мы учим наших учащихся лишь технике замены, но не проводим наблюдений над стилистическим различием между прямой и косвенной речью и не говорим учащимся, когда лучше использовать один способ, когда – другой (там же: 117). Анализ любого отрывка из художественного произведения покажет, что прямая речь несёт большую смысловую нагрузку, нежели косвенная, и писатель использует её в тех случаях, когда ему нужно передать нечто важное и весомое или когда необходимо показать особенности персонажа – его характера, его манеры говорить и т.д. (там же). Следовательно, производя на уроке замену прямой речи косвенной или наоборот, преподаватель на фоне семантической роли союзов «что», «чтобы» и др. должен иметь целью разъяснить контекст использования той или иной конструкции, её экспрессивный потенциал, стилистическую функцию.

Выводы: Значимость стилистического комментария синтаксического материала

Таким же образом специфика слога (индивидуального словесно-художественного стиля) писателя наиболее отчётливо проявляется в синтаксисе (Ефимов, 1969: 196). Следует различать речевые средства, в которых потенциально заложены экспрессивно-изобразительные свойства, и конструкции, которые приобретают экспрессию в контексте (там же: 199). Именно поэтому важно сопровождать разбор синтаксических конструкций стилистическим комментарием во имя избежания, с одной стороны, стилистических ошибок, а, с другой – с целью развития чувства языка, которое формируется на базе

языкового опыта, познания функционирования языка не только в лексико-грамматических рамках, но и на стыке коммуникации при помощи синтаксических конструкций и коммуникации при помощи лингво-стилистических кодов и инструментов.

Исходя из вышесказанного можно сделать следующие выводы о значимости интердисциплинарного подхода к преподаванию синтаксиса и стилистики русского языка как иностранного и об осуществлении стилистического комментария на уроках по синтаксису. Во-первых, эффект повторения элементов стилистики и невербальная, экспрессивная наглядность примеров способствует закреплению изученных или планируемых к изучению стилистических особенностей на материале синтаксических конструкций. Во-вторых, интегративный характер стилистического комментария синтаксического материала ведёт к более глубокому и детальному пониманию зависимости стиля речи от синтаксической композиции. В-третьих, примеры преподавателя, наполненные экспрессией и создающие на уроке эффект «погружения» в ситуацию, в стиль, повышают вовлечённость учащегося в учебный процесс и, отвечая принципам коммуникативности, интерактивности и ситуативности – столь значимым в обучении русскому языку как иностранному – повышают осознанность выбора, то есть функции синтаксической конструкции в определённом контексте.

Список использованной литературы

- Виноградов, В. В. (1981). *Проблемы русской стилистики*. Москва: Высшая школа, 320 с.
- Ефимов, А. И. *Стилистика русского языка*. Москва: Просвещение, 262 с.
- Пленкин, Н. А. (1964). *Предупреждение стилистических ошибок на уроках русского языка*. Москва-Ленинград: Просвещение, 152 с.
- Костомаров, В. Г. (2010). Преподавание русского языка иностранцам в свете категорий стилистики. *Статьи старых лет*. Под. Ред. Ю.Е. Прохорова. Москва: ИКАР, с. 314-322.
- Antonova-Ünlü, E. (2019). Syntax-pragmatic and morphology-pragmatic interfaces in sequential bilingual language acquisition: The Case of Russian-Turkish and English-Turkish bilingual children. *International Journal of Bilingualism*, 23(5), 1137-1158.

**“THE DEVIL IS NOT AS BLACK AS IT IS PAINTED:”
RE-PRESENTING TURKEY IN FREDERICK BURNABY’S
ON HORSEBACK THROUGH ASIA MINOR**

Rabia KÖYLÜ¹

Abstract

For the Ottoman Empire, the second half of the nineteenth century is characterised by social and political turmoil. On the one hand, the Empire had to struggle against the uprisings of ethnic minorities at home; on the other hand, the security of its borders was in danger due to the threat of Russian expansionism. In the Western world, the Empire was continually being defamed through negative representations suggesting that the Ottomans were intolerant to the ethnic and religious minorities and even massacred the Christians. Turcophobia swept through the West with the help of the press. Upon the appearance of such news, a British army officer, Frederick Gustavus Burnaby (1842- 1885) decided to visit Anatolia in his annual leave in order to get first-hand accounts about the current situation in the area. Upon this travel, he penned a travelogue, *On Horseback through Asia Minor* (1877) which includes his memoirs in Anatolia. During this stay, as reflected in his travelogue, he observed that the news about the oppression of the ethnic and religious minorities was not based on reality. In fact, the Empire reached a stalemate due to Russia’s provocative activities targeting the minorities. Therefore, throughout the travelogue Burnaby reflects his observations in an ostensibly objective manner and emphasises the plight of the Empire under current circumstances in an attempt to make propaganda in favour of the Turks (Akillı, 2009: 1). To this end, he re-presents the Turks in a more favourable way, suggesting that “Turks were not all inhuman beasts as . . . portrayed” (Michell, 1985: vii). As his representations also reveal, he seems to have achieved a healthy cross-cultural communication with the Turks after going beyond the realm of representations and being freed from the prejudices. In this context, this proposed study aims to analyse and discuss how Burnaby re-presents Turkey² and the Turks after transgressing the political borders.

Key Words: Frederick Burnaby, *On Horseback through Asia Minor*, Turks, representation, Christian minorities

¹ PhD Candidate, Hacettepe University, Faculty of Letters, Department of English Language and Literature.

² Turkish Republic was not founded at the time; however, Burnaby refers to the region as such.

Frederick Burnaby is known for his adventurous life and his interest in politics. He could speak French, German, Italian and Russian, co-founded weekly journal *Vanity Fair* with Thomas Gibson (1842-1922), served as a war correspondent for *The Times*, and visited many countries including Sudan, North Africa, Spain, Russia and, Turkestan and Asia Minor under Turkish rule, even at the expense of risking his life (Michell, 1985: v-vi). The purpose of his visits, particularly to Khiva in Tashkent and to Asia Minor, was to gather necessary information about the extent of Russian expansionism and, the efficiency of the Turkish troops in case of an outbreak (Hopkirk, 1990: 377). His two travelogues that he penned after his visits, *A Ride to Khiva* (1876) and *On Horseback through Asia Minor*³ (1877) are loaded with his anti-Russian sentiments (Hopkirk, 1990: 375-76). In order to comprehend the motivation behind Burnaby's anti-Russian sentiments, an overview to the Eastern question in late nineteenth-century British political is required.

Towards the late nineteenth century, the Eastern question occupied British political agenda more often as the Russian-Turkish relations in the area were reaching to a head. For some British, their interests were in great danger, as Britain would soon become the loser of the "Great Game," a term first coined by a British intelligence officer Arthur Collony (1807-1842) in order to describe the power struggle between Russia and Britain over the control of Central Asia (Hopkirk, 1990: 1-2). In Britain, although "there had been a broad consensus between political parties about the need to maintain the territorial integrity of Turkey as a barrier to the expansion of Russian power and influence into the Balkans" (Lee, 2005: 86), the oppositional ideas concerning the alleged massacres in Bulgaria⁴ against the Christian minorities resulted in disagreements on the solution of Eastern question (Lee, 2005: 86). The so-called massacres, alleged to have been carried out by Turkish irregular troops, provoked great reaction among the politicians: Tory party leader Benjamin Disraeli remained hesitant,⁵ believing that "any move which could lead to the break-up the Ottoman Empire was to be curbed" (Heraclides and Dialla, 2015: 152), whereas William Gladstone suggested an "immediate Turkish withdrawal from the 'province they have desolated and profaned'" (Lee, 2005: 86-7). In this political atmosphere, the image of the "Turk" in the Western world,

³ For the sake of convenience, the name of the travelogue will be abbreviated as *On Horseback* hereinafter.

⁴ According to Shaw and Shaw "While no more than 4,000 Bulgarian Christians had been killed (and considerably more Muslims), the British press trumpeted the charge of 'Bulgarian horrors,' claiming that thousands of defenseless Christian villagers had been slaughtered by fanatical Muslims" (1977: 162).

⁵ For further information about Disraeli's party politics in regard to the Eastern question see "Party Politics in the Eastern Question" in Marvin Swartz's *The Politics of British Foreign Policy in the Era of Disraeli and Gladstone*.

which had already been blackened since the Greek War of Independence as the “oppressor of freedom, cruel and bloody foe, an enemy of civilization, the epitome of barbarism” (Schiffer, 1999: 240), deteriorated even more as a result of such assertions as Gladstone’s:

Let me endeavour very briefly to sketch . . . what the Turkish race was and what it is . . . They were, upon the whole, from the black day when they first entered Europe, the one great anti-human specimen of humanity. Wherever they went, a broad line of blood marked the track behind them; and, as far as their dominion reached, civilization disappeared from the view. They represented everywhere government by force, as opposed to government by law. (1876: 10)

Such statements conduced to a negative public opinion about the Turks and, as a result, negative representations appeared more often in the British press (Burnaby, 1985: viii).

In his introduction to *On Horseback*, Burnaby suggests that this negative representation of Turkey and the Turks in the British press aroused his interest in the issue; therefore, necessitated a visit to Asia Minor:

Two letters appeared in the columns of the leading journal signed by gentlemen belonging to the Church of England, saying that they had seen Christians impaled by the Turks. Pamphlets were written and speeches made in which the subjects of the Sultan were held up to universal execration. Several distinguished Russians, who happened at that time to be in England, threw oil on the flames which had been kindled. . . It was difficult to arrive at the truth amidst all the turmoil which prevailed. *Were the Turks such awful scoundrels?* (Emphasis mine, 1985: xiii)

Although Burnaby remarks that his purpose of visit was to discover if the news that appeared in the press was true, in fact, he seems to restore the image of the “Turk” through his representations in order to help the Empire receive necessary support against Russia. As reflected several times throughout his travelogue, Russians does not genuinely support the Christian cause, but provokes the minorities to rise against the Ottoman rule (277-278). In addition to this, the Russians distort the facts in regard to the massacres and mislead the public opinion (334-335). The reason why Burnaby assumed such a task is that Russian expansionism no doubt threatened the British interests in the East, particularly those in India. In a despatch from Mr. Layard (Ambassador at Constantinople) to the Earl of Derby, appended to the travelogue, why Britain had to take a special interest in Russian expansionism is clearly stated:

IT WOULD PROBABLY SIGNIFY LITTLE TO THE REST OF EUROPE WHETHER RUSSIA RETAINED ARMENIA OR NOT. BUT ENGLAND HAS TO CONSIDER THE EFFECT OF THE ANNEXATION TO RUSSIA OF THIS IMPORTANT PROVINCE UPON THE BRITISH POSSESSIONS IN INDIA.

RUSSIA WOULD THEN COMMAND the WHOLE OF ASIA MINOR and THE GREAT VALLEY OF THE EUPHRATES AND TIGRIS, WHICH WOULD INEVITABLY FALL INTO HER HANDS IN THE COURSE OF TIME. (*Emphasis original*, 332-33)

Obviously, Britain would not accept being defeated by Russia in the “Great Game;” therefore, necessary measures had to be taken by the authorities. Throughout his travel from Constantinople to Ardahan, wherever he drops by, Burnaby asks about the Christian-Mohammedan⁶ relations to the locals and discovers that there is no intentional misbehaviour against the Christian minorities although there are certain shortcomings caused by the enforcement of laws and out-dated judicial system, from which the Turks also equally suffer (104). Ironically, the rumours even within the borders of Anatolia are enough to distort the image of the Turk without any outer provocation. For instance, in Yuzgat,⁷ he is informed that “[in Sivas] the Christians are horribly ill-treated by their Pacha. The prison is full of Christians” (91). Arriving at Sivas, he inquires if the news is true and visits the prison in Sivas. He is informed that only six of the one hundred and two prisoners are Christians, many of them are Kurds and Circassians (140). In the prison of Divriki, there are only seven prisoners, six of whom are Turks and only one is Armenian. However, such fake news asserting that the Christians are unjustly arrested and ill-treated never comes to an end during his travel. In another instance, he is informed that some Mohammedans tied a cross to the tail of a dog and as it ran, the little boys stoned it and caused the cross to be dragged in mud (180). When he inquires the reliability of the source, he discovers that it is another made up story:

. . . ‘Did you see it yourself?’

‘No, but I have heard of it.’

‘Who told you?’

‘A man in Arabkir’

‘Had he seen it?’

‘No, he had not been in Malattia, but he had been told the story.

Everyone has heard of it.’ (180-81)

Such dialogues in the travelogue strengthen the idea that the news about Turks is usually made up stories; therefore, not necessarily reflects the truth. He encounters three American missionaries in Sivas and asks them “if they had ever known of any Christians who had been impaled by Pacha’s orders” (142), which is greeted with astonishment by them as they think: “Turks were by no means a cruel race; but that their system of administrating justice was a bad one” (143). The more locals he meets, the

⁶ Throughout the travelogue, the term Mohammedan is equated with the Turk.

⁷ Burnaby most likely wrote down the names as he heard them. In order not to disrupt the coherence with the primary source, the names are written as they appear in the text.

more information he gathers about where the breakdown of Turkish-Christian relations is originated from:

. . . [T]wenty five years ago the Turks and Christians got on well together, but ever since the Crimean War the Russian government has been actively engaged in tempering with the Armenian subjects of the Porte, and has been doing its best to sow the seeds of affections among the younger Armenians . . . If it were not for Russian intrigues . . . we Turks should be very good friends with the Christians. (145-46)

Burnaby finally recognises that most of the statements about Turkish uncontrolled power exercise upon the Christian minorities are only stories: “Like many other statements which had been made to me by the so-called Christians in Anatolia, it turned out to be a fiction” (157). Throughout his travel, Burnaby never encounters any deliberate cruelty intended to the Christian minorities, yet rather discovers the ungratefulness of the minorities. For instance, locals suggest that if a war breaks out with Russia, the Kurds will “go with the side which pays them the most money” (226), The Persians, “[would] kiss you on one cheek, and . . . stab you behind your back” (268) and Armenians “would turn them against [Turks] and join the Russians” (170). Although there are many other representatives of the minorities in travelogue who are willing to make the supreme sacrifice for the Empire, according to the accounts, the impressions that they leave on the locals and the authorities make them unreliable partners in their cause. In this sense, the Ottoman Empire is represented as a country surrounded by enemies at home and abroad; therefore, an urgent help is needed by the British government.

In his representations, Burnaby seems to have made great effort to create an atmosphere of objectivity. Akıllı argues that “Burnaby is clearly fascinated by the Turkish custom and is eager to share his fascination with his British readers. Yet making a direct statement to that end would probably not be good for his assumed objectivity and impartiality” (2009: 6). For this reason, he represents the Turks both with their virtues and vices. In addition to this, when he discovers a negative behaviour of a Turk, he does not appropriate it to the whole nation and represent it as something stereotypical, but rather considers it something universal, peculiar to all human beings. Hospitality and generosity, which are considered “Ottoman virtues” (Schiffer, 1999: 258), repeatedly appear throughout the travelogue from the very beginning to the end. Wherever he drops by, he is hosted in the best manner, receives gifts and is welcomed pleasantly. He accounts that:

The hospitality of the Turkish nation is proverbial. The generosity of the Turks is equally great. In fact, they carry this virtue to excess. Sometimes after having admired a horse, I have been surprised to find that the steed has been sent to my stable, with a note from the owner, entreating my acceptance of the animal. (75)

Even a Russian prisoner, who stays there after the Crimean War, prefers Turkish rule because, he asserts, “no one is beaten here; when a man is hungry, no Turk will ever refuse him a mouthful of food” (173). Hospitality, therefore, brings individuals from different nations and cultures closer regardless of their political standings, religious beliefs and cultural background. To this end, recurrent references to Turkish hospitality in the travelogue helps Burnaby create a more favourable image of the Turks as a peaceful nation, embracing even a Russian prisoner, despite the tense relations with Russia. In parallel with this, such virtues, in fact, help people from different cultures develop a healthy cross-cultural communication as can be observed in Burnaby’s relations with the locals. Although they do not share a common national and cultural heritage, certain universal virtues connect people from different cultures and make the cross cultural communication possible. Honesty, for instance, seems to remove the borders between the belief systems, as stated by a local in the travelogue, “[a]ll religions are good, provided that the man who practices them is honest” (189). As such representations reveal, Burnaby seems to emphasise the fact that although cultural and political borders part people, universal values may still bring them together.

In addition their hospitality and generosity, Turks, as Burnaby observes, are usually clean people, even cleaner than Armenians: “The Armenians in their habits of body are filthy to the last degree. Their houses and clothes are infested with vermin. The Turks, on the contrary, are much cleaner, and are most peculiar about the use of the bath” (65). In addition to this, he accounts for certain seemingly-odd behaviours of the Turks. For instance, when the Caimacan in Divriki prefers to eat with his fingers, Burnaby inquires its reason and receives the following response: “It is so much cleaner . . . I first wash my hands, and put them into the dish; but I do not clean my own fork—that is the duty of the servant, who, perhaps, is an idle fellow” (174). Burnaby does not elaborate on this answer, like a person in charge who has to unveil the motivation behind such seemingly-primitive behaviour, and goes on to describe his experiences. Although he seems to be surprised by such a habit, he avoids any judgemental commentary upon the subject; but rather enables the readers to understand the motivation behind such a choice.

Besides presenting favourable virtues of the Turks, Burnaby mentions certain vices of them as well. For instance, they are not punctual at all like the English (14), they “are not in the habit of smiling” (230) they are sometimes superstitious (233), they oppress their women and do not educate them properly (25, 165, 175). However, strangely, the vices of the Turks are usually overshadowed by their virtues. Throughout the travelogue, if any negative behaviour is observed in a Turk, it is not elaborated and also not attributed to the whole nation. For instance, when Osman, Burnaby’s first servant, fools him, his infidelity and maliciousness

are not appropriated to the Turks; he is only replaced by another servant who has a better conduct of his behaviour. Although Burnaby tries to create an atmosphere of objectivity, he is careful enough in order not to create a negative public opinion in his image making process. He draws attention to the functioning of ideology and representations on public opinion and advises his readers to transgress the borders, both political and cultural, in order to see that “the devil is not as black as it is painted” (75).

In conclusion, Burnaby in *On Horseback* tries to restore the image of the Turk which deteriorated in his time. Through his representations, he re-presents the Turks in a more favourable way so that the Empire could receive necessary support against Russia. Although his primary motivation is considered the benefit and interests of the British Empire, his action underlines the necessity of transgressing the borders, not only the political ones, but also the cultural ones, suggesting that real borders are the ones that people construct with their prejudices.

References

- Akıllı, S. (2009). “Propaganda through Travel Writing: Frederick Burnaby’s Contribution to Great Game British Politics.” *Edebiyat Fakültesi Dergisi* 26 (1), 1-12.
- Burnaby, F. (1985). *On Horseback through Asia Minor*. Gloucester: Alan Sutton.
- Gladstone, W. E. (1876). *Bulgarian Horrors and the Question of the East*. New York and Montreal: Lovell, Adam, Wesson and Company.
- Heraclides, A. and A. Dialla. (2015). “The Bulgarian Atrocities: A Bird’s Eye View of Intervention with Emphasis on Britain, 1875–78.” *Humanitarian Intervention in the Long Nineteenth Century*. (pp. 148-168). Manchester: Manchester UP.
- Hopkirk, P. (1990). *The Great Game: On Secret Service in High Asia*. Oxford: Oxford UP.
- Lee, S. J. (2005). *Gladstone and Disraeli*. New York: Routledge
- Michell, S. (1985). “Biographical Note.” *On Horseback Through Asia Minor* (pp. v-x). Gloucester: Alan Sutton.
- Schiffer, R. (1999). *Oriental Panorama: British Travellers in 19th Century Turkey*. Amsterdam: Rodopi.
- Shaw, S. J. and E. K. Shaw (1977). *History of the Ottoman Empire and Modern Turkey: Reform, Revolution, and Republic: The Rise of Modern Turkey, 1808-1975*. New York: Cambridge UP.
- Swartz, M. (1985). *The Politics of British Foreign Policy in the Era of Disraeli and Gladstone*. London: Macmillan.

FRANSIZCA'DAN TÜRKÇE'YE ŞİİR ÇEVİRİLERİNDE GÖZ ARDI EDİLEN RENKLER

Sadık TÜRKÖĞLU¹ – Deniz KÜZECİ²

Özet

Bu çalışmada bazı çevirmenler tarafından Fransızcadan Türkçeye yapılan şiir çevirilerinde göz ardı edilen renk anlatımları incelenmiştir. Özellikle renk sıfatlarının göz ardı edilmesinin hedef dildeki şiir metnine anlamsal ve şiirsel olarak nasıl bir etkide bulunduğu araştırılmıştır. Araştırmanın örneklemini Rimbaud'dan ve Verlaine'den Türkçeye çevrilen şiirlerden alınan örnek dizeler oluşturmaktadır. Yöntem olarak anlamlandırma süreçleri, şiir çeviri teknikleri ve yorumlamaya dayalı çözümleme tekniği kullanılmıştır. Özellikle renk sözcüklerinin bağlamdan çıkarıldığında şiirsel heyecanın kaybolduğu kanıtlanmaktadır. Söz konusu şairlerden yapılan çevirilerin kaynak metinden uzaklaşarak hem anlamsal hem de şiirsel açıdan eksik bir şekilde hedef metne dönüştüğü saptanmıştır. Bunun da hem şiirsel, edebi ve estetik zevkin kaybolmasına hem de anlamsal açıdan kaynak metinle hedef metnin birbiriyle örtüşmemesine neden olduğu kanıtlanmaktadır. Şiirsel metinlerin çevirilerini yapmanın zor olduğu göz önüne alındığında yorumlama tekniğinin daha çok kullanıldığı görülmektedir. Ancak çoğu zaman bire bir çevrilebilecek durumda olan renk sıfatlarının göz ardı edilmemesi gerektiği kanısına varılmıştır. Özellikle Rimbaud'nun şiirlerinde çevrilmesi güç dilsel yapıların bulunduğunu söylemek gerekir.

Anahtar sözcükler: Şiir çevirisi, şiirde renkler, Rimbaud'da Renkler, Verlaine'de renkler, Renklerin çevirisi.

THE COLORS WHICH HAVE BEEN IGNORED IN POETRY TRANSLATIONS FROM FRENCH TO TURKISH

Abstract

In this study, the color expressions which are ignored in the translation of poems from French to Turkish by some translators have been examined. In particular, it has been investigated how the neglecting of color adjectives has affected in terms of semantic and poetic way on the text of poetry in the target language. The sample of the study has been consisted of sample verses taken from the poems translated from Rimbaud and Verlaine into Turkish. As the methods, interpretation processes, poetry translation and analysis techniques based interpretation have been used. Throughout the study, it is proved that poetic excitement disappears when especially color words are emitting from context. It has been found that the translations made from the said poets have been turned into the target text both in

¹Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı.

²Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı.

semantic and poetic terms by digressing from the source text. It has been proved that this causes not only poetic literary, and aesthetic tastes are lost but also the source do not jibe with target text in terms of semantic way. Considering that to translate poetic texts is difficult, it is seen that interpretation technique is used more, it is concluded that the colors adjectives which can be translated directly literal translation should not be ignored. It has been found that there are linguistic structures which are difficult to translate especially in Rimbaud's poems.

Key words: Translation of poetry, colors in poetry, Colors in Rimbaud, Colors in Verlaine, Translation of colors.

Giriş

Şiir metinleri üzerine çeviri etkinliği yapmanın zor olduğu tüm çevirmenler tarafından bilinmekte ve itiraf edilmektedir. Bunun en önemli nedeni şiirde kullanılan kafiye ve uyaklardan kaynaklanan güçlüklerdir. Bu, her zaman bir dilin özelliklerini başka bir dile tam olarak aktarma olanağı bulunmamasının ortaya çıkardığı bir sonuçtur. Çeviri etkinliği kuramsal seviyede, bire bir çeviri, uyarlama ve yorumlama olmak üzere farklı ve üç boyutlu çeviri yöntemlerinden yararlanılarak gerçekleştirilmektedir. Şiir çevirisinde bu yöntemler kısmen birlikte kullanılabilirler gibi çoğunlukla üçüncüsüne başvurulmaktadır. Çünkü kaynak metnin aslına uygun olması için hece sayısının tutturulmaya çalışılması ve uyakların mümkün olduğu kadar eşdeğerde oluşturulmasının hedeflenmesi, bazı sözcüklerin bağlamdan çıkartılması ve bazı sözcüklerin de bağlama eklenmesinin zorunlu olduğu görülmektedir. Böyle durumlarda şiirin hedef metninde/çevirisinde renk anlatımları başta olmak üzere bazı sözcüklerin göz ardı edilerek eksik kalması şiirsel heyecanın ve zevkin gerektiği gibi sağlanamamasına neden olduğu gözlenmektedir. Bazen bir şiirden bir sözcük çıkarıldığında veya bağlamda olmayan bir sözcük eklendiğinde şiirsel büyümenin / özelliğın kaybolduğı görülmektedir. Kaynak dildeki dizeler ile hedef dildeki dizeler arasında anlamsal farklılıklar olduğu ve çevrilen dizelerdeki anlamın kaynak dildeki anlamı vermediğı hissedilmektedir. Renk sözcüklerinin şiir çevirilerinde göz ardı edilmesi veya yorumlamaya dayalı olarak farklı sözcüklerle karşılanması anlamsal açıdan ve şiirsel heyecanı sağlama açısından bir eksiklik olduğu düşüncesinin oluşmasına neden olmaktadır. Kaynak dildeki dizeler ile hedef dildeki dizeler arasında anlamsal farklılıklar olduğu ve çevrilen dizelerdeki anlamın kaynak dildeki anlamı vermediğı görülmektedir.

Şiir dilinde niteleme sözcüklerinden yararlanmanın başat bir rol oynadığı kabul edilir. Şiirsel yazın dilinde niteleme yapan en önemli sözcükler renk sıfatlarıdır. Bu renk sıfatları tüm dilsel biçimleriyle şiirsel yazın eserlerinde yer almaktadır. Ancak şairler tarafından en çok yeğlenen biçimlerinin sıfat biçimleri olduğu söylenebilir. Şiirsel metinleri renklendirmek onların en etkili görevleridir. Şiir metinlerinde bir taraftan düz anlamlarıyla yer alırken diğer taraftan yan anlamlarıyla çok ilginç eğretilemeler ve alışılmamış bağdaştırmalı dizelerin kurulmasına imkân verirler. Her şairin bir renk evreni vardır. Şairler az ya da çok, bilinçli ya da bilinçsiz renk anlatımlarını kullanırlar. Örneğın simgeci şairler Baudelaire'in *Uyuşumlar* adlı şiirindeki "Renkler, sesler, kokular birbirlerine cevap verirler" (Baudelaire, 1964: 39) dizesinde ifade edildiğı gibi yoğun bir şekilde renk sözcüklerinin kullanımına başvururlar. Bu şairlerin renkleri kullanım sıklığı "romantiklerin kullanım sıklığından çok daha fazladır." (Cohen, 1966: 116) Bu oran romantiklerde yüzde yirmi üç iken simgecilerde yüzde kırk altıdır.

Tüm renk sıfatları hem kendi birincil anlamları hem de kullanıldıkları eğretilmeli/değişmeceli anlamları içinde ele alınmaktadır. Kimi yazarlar renk sözcüklerine kendilerince çeşitli biçimlerde birtakım anlamlar yüklerken kimileri de sıradan varlıkları nitelemek için kullanırlar. Buna bağlı olarak, edebi eserlerde ve özellikle şiirlerde renklerin kullanıldığı ve aynı zamanda anlamlarının olduğu konusunda farkındalık uyandırdıktan sonra onların okuyucuda bir estetik duygu uyandırdığı, çoğu zaman belirli bir oranda okurun edebi zevkine uygun düştüğü, yine okuyucu üzerinde heyecan uyandırdığı görülür. Ancak şiir çevirilerinde renklerin göz ardı edilmesi hem çevirinin doğruluğunu hem de bu edebi ve estetik zevki olumsuz yönde etkilediği düşüncesini uyandırmaktadır. Bazen bir dizeden bir sıfat çıkarıldığında geriye şiirsellik adına hiçbir şeyin kalmadığı görülmektedir. Buna göre şiir çevirisinde renklerin veya başka sıfatların bire bir çevirisinin yapılması olanaklı iken kafiye ve hece ölçüsünü tutturmak amacı ile anlam yüklü bir sözcüğün göz ardı edilmesi hem anlamsal açıdan olumsuz sonuçlara ve hem de biçimsel olarak kötü bir şiir çevirisinin ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Rimbaud'dan Yapılan Çeviriler

Rimbaud tüm şiirlerinde yoğun bir şekilde renk sözcüklerini, özellikle renk sıfatlarını kullanır. Siyah ve beyaz renk şiirlerinde en çok yeğlenen renklerdir. Rimbaud'nun *Ofelya*, *Çiçekler hakkında şaire söylenenler*, *Sarhoş Gemi*, *Michel et Christine* ve *Açlık Törenleri* adlı şiirlerinin Alkan tarafından yapılan çevirileri ele alındığında siyah ve beyaz renklerin göz ardı edildiği görülmektedir. Rimbaud'da Siyahla ilgili üzerinde durulacak en dikkat çekici noktalardan biri siyahın suyun, ırmağın, göllerin ve gökyüzünün rengi olmasıdır. Burada siyah renk sıfatı doğadaki öğelerin betimlenmesinde kullanılmaktadır. Ancak siyah rengin doğada bulunmayan bir renk olduğu göz önüne alınırsa yan anlamsal olarak şairin algısında olumsuz gördüğü her şeyi tıpkı Hugo gibi siyahla niteleme çabası olduğu düşünülebilir. Aslında siyah/kara rengin doğada sembolik bir değeri yoktur. Siyah beyaz karşıtlığı üstü kapalı olarak veya açık bir şekilde birçok bağlamda ortaya çıkmaktadır. Rimbaud'nun *Ofelya* adlı şiirinde iki dördlükte iki defa ayrı iki dize içerisinde siyah ile beyazın karşıtlık içeren birlikteliği dikkati çeker. Aşağıda bu iki dördlüğün iki farklı çevirisi bulunmaktadır. Çevirilerin birinin bir diğeri ile tam olarak örtüşmediği açıkça görülmektedir. Buraya alınan farklı çevirilerde bazen göz ardı edilirken bazen de bire bir çevrilmektedir. Aynı dördlükler Alkan tarafından hem beyaz hem de siyah renk göz ardı edilirken Orhan Veli çevirisinde bire bir verilmektedir. Siyah ve beyaz renklerin birlikte kullanıldığı dizelerden seçilen örnek iki dördlük:

Sur l'onde Calme et noir où dorment les étoiles
La blanche Ophélie flotte comme un grand lys,
Flotte très lentement, couchée en ses longs voiles...

- On entend dans les bois lointains des hallalis.
Voici plus de mille ans que la triste Ophélie
Passe fantôme blanc, sur le long fleuve noir,
Voici plus de mille ans que sa douce folie
Murmure sa romance à la brise du soir.
(Rimbaud, 1993: 27)

Yıldızların uyuduğu sessiz, kara,
Dalgalarda Ofelya iri bir zambak
Yüzüyor duvaklı, uzanmış sulara...
-Avcı borularının ezgisinde bak.
Bin yıl geçti, Ofelya yine üzgün,
Uzun sularda kefen gibi akıyor.
Bin yıldır, gündüz gece, deli gönlünün
Hüzününü meltem yellerine döküyor. (Alkan, 1993: 79)

Yıldızların vurduğu durgun, karanlık suda
Beyaz Ofelya, büyük, beyaz bir zambak gibi,
Gelin esvapları içinde dalgalanmada.
Uzak ormanda yerlilerin gürültüleri.

Mahzun Ofelya, beyaz bir tayf gibi, yıllardır
Dolaşır bu siyah nehrin suları içinde.
Deliliği içinde bir şarkı mırıldanır,
Bir çocukluk şarkısı, akşam serinliğinde. (Kanık, 1984: 81)

Ofelya adlı şiirin ilk iki kıtasında siyah ve beyazın zıtlık içinde geçtiği dizelerde Alkan birinci dördlüğün ikinci dizesinde beyazı; ikinci dördlükte ise siyah rengi göz ardı ederken beyaz rengi de kefen olarak çevirmiş. Diğer taraftan hedef metinde beyaz Orhan Veli tarafından her defasında verilmiş. Ancak birinci dizedeki kara sıfatı karanlık olarak çevrilmiş. Aslında beyaz hayalet olarak çevrilmesi gereken Fransızca “fantomeblanc” ifadesi Türkçeye kefen olarak çevrilmiş. Beyaz hayalet bir metafor olarak kaynak metinde yer almaktadır. Böyle bir ifadeye kefen olarak anlam vermek belki belirli bir oranda karşılayabilir ama çevirinin sınırlarını zorlamaktadır. Anlamın duygu değeri olarak bir şeylerin eksik kalmasına neden olmaktadır. Nehri niteleyen uzun sıfatı aktarılırken siyah sıfatı tamamen göz ardı edilmiş görünüyor. Ayrıca birinci dördlüğün son dizesi de her iki çeviride çok farklı görünmektedir. Aynı ifade birincisinde avcı borularının ezgisi olarak ve ikincisinde yerlilerin gürültüleri olarak farklı biçimlerde çevrilmiş.

Bu şiirde özellikle doğal öğelerle süslenmiş bir dilin kullanıldığı görülmektedir. İki defa siyah ve iki defa da beyaz renk kullanılmaktadır. Birçok dizede olduğu gibi bu iki dizede de Rimbaud siyah rengi eğretilmeli olarak kullanır. Uzun kara nehir ifadesi birkaç yerde yinelenir. Buna göre denilebilir ki nehrin rengi mavi yerine çoğunlukla siyahtır. Ofelya üzgündür ve eğretilmeli olarak beyaz bir hayalet gibidir.

Birincisinde Ofelya'nın rengi beyazdır ve göndermeli olarak bir zambak beyazlığına benzetilmiştir. İkincisinde ise Ofelya üzgündür ve bir eğretileme ile uzun siyah bir nehir üzerinde beyaz bir hayalete benzetilmiştir. Her iki yerde de Ofelya'nın rengi beyazdır ve bulunduğu uzamın rengi siyahtır. Birincisinde uzamın rengi yıldızların uyuduğu siyah ve sakin dalgalar olurken ikincisinde uzun siyah bir nehrin üzerinde beyaz bir kefen gibi akmaktadır. Her iki durumda da siyah arka planın rengi iken beyaz ön plandadır. Ayrıca çevirisinde beyaz hayalet anlamına gelen sözcük kefen olarak çevrilmiş. Bundan başka Alkan çevirisinde beyaz ve kara sıfatı çeviride göz ardı edilmiştir. Siyah beyaz karşıtlığı içinde sular ve dalgalar siyahla nitelenirken Ofelya beyazdır. Bu bağlamda Ofelya hep beyaz, bulunduğu uzamın rengi de hep siyahtır. Bu ne anlama gelir? Beyazın anlamlarına bakıldığı zaman saflık, masumiyet, arılık ve temizlik ifade ettiğine göre Ofelya bu özelliklerin hepsini taşımaktadır. Siyah ise kötü, üzücü, karanlık ve yaslı gibi anlamlara gelmektedir. Bunları anımsattıktan sonra denilebilir ki Ofelya üzüntü ve kötülükler içinde saf, temiz, arı ve masum kalabilmektedir. Böylece Ofelya hem bir çiçek olarak hem de bir kadın olarak şiirsel anlamın ve heyecanın temel noktası olmaktadır. Bu dörtlüklerin çevirisi yapılırken bütün bu ortaya çıkan anlamsal özelliklerin dikkate alınması gerekir. Bundan başka Ofelya isminin Shakespeare'in trajedilerinde, en ünlü piyeslerinden biri olan Hamlet'te bir kadın kişiliktir. Rimbaud bunu şiirine almıştır.

Çiçekler Hakkında Şaire Söylenenler adlı şiirden alınan bir başka örnek kıtada yine aynı şekilde siyah renk sıfatı tamamen göz ardı edilmiş. Oysa "kara/siyah gökyüzü" olarak çevirmek aslında hem birebir çeviriye olanak vermekte hem şiirsel heyecanı korumakta hem de anlamsal kaybın engellenmesi adına daha doğru bir anlatım gibi görünüyor. Bunun yanında *Siyah gökyüzüne doğru* ifadesi ıskalanırken bir de sarı sıfatı eklenmektedir. Kaynak metinde sarı renk sıfatı bulunmamaktadır:

Ainsi, toujours, vers l'azur noir
Où tremble la mer des topazes,
(Rimbaud, 1993: 96)

Sarı yakut denizinin, böylece,
Sarsıldığı göklerde, geç vakte dek, (Alkan, 1993: 105)

Hece ölçüsü ve uyakları dikkate almadan birebir çevirisini yaptığımızda şöyle bir çeviri ortaya çıkmaktadır: "*Kara ufuklara doğru her daim böyle / Yakut denizinin titrediği,*" Değerli taş olarak belki yakutun rengi sarıdır ama çevirmen tarafından siyah renk göz ardı edilerek burada bağlama bir renk olarak sarı eklenmiş. *Sarhoş Gemi* adlı şiirin sondan bir önceki dörtlüğünde yine siyah renk sıfatı göz ardı edilmiş:

Si je désire une eau d'Europe, c'est la flache
Noir et humide où vers le crépuscule embaumé
(Rimbaud, 1993: 87)

Avrupa sularını istesem, hoş kokulu tan yerine doğru

Siyah ve nemli küçük su çukurudur bu*

Avrupa sularını bana sorsalar eğer,

Derim ki: yarıklardan aksınlar ince ince, (Alkan, 1993: 117)

Siyahın göz ardı edilmesinin yanında kaynak metinden uzaklaşılarak tamamen farklı bir çeviri biçimi ortaya çıkartılmıştır. “Siyah” ve “nemli” sıfatlarının her ikisi de bağlamdan çıkmış görünüyorlar. “La flache” sözcüğü küçük su birikintisi, küçük gölet veya suyun derinleşip durgun hale dönüştüğü yer anlamındadır. Yapılan tercümede anlam tamamen değiştirilerek farklı bir anlam verilmiştir. Şiirdeki sözcüklerin anlamlarının değiştirilmesi dışında şiir metninde olmayan birtakım ifadelerin yer aldığı da dikkatimizi çekmiştir. Kaynak şiirde olmayan “derim ki”, “yarık”, “ne aksın”, ve “ince ince” ifadeleri hedef metne fazladan eklenmiştir. Göz ardı edilen renk sıfatları ve hedef metne eklenen sözcükler şiirin yapısal ve anlamsal bütünlüğünün değişmesine neden olduğu gibi şiirin kaynak metninde verilmek istenen duygu ve heyecanı da bir tarafa ötelemiştir.

Michel et Christine adlı şiirde kızıl veya kızgınfilimsi sıfatı savaşçıları nitelemektedir. Kızıl tunç olarak çevrilmiş ve kaynak metinde bağlamda olmayan yorgun ve baş kelimesi eklenmiş veya alın baş olarak çevrilmiş. Kaynak metinde gökler çoğul iken hedef metinde tekil olarak verilmiş. Burada aslında birebir çeviri yapma olanağı bulunmaktadır. *Alınları kara gökler altında kızıl savaşçılar* şeklinde çevrilerek daha doğru bir şekilde hem anlamsal öğeler yerinde kullanılır hem de edebi sanat boyutunda ki kapalı anlam korunabilirdi:

Après, la claire de lune! Partout la lande,

Rougis et leurs fronts aux cieux noirs les
guerriers (Rimbaud, 1993: 96)

Chevauchent lentement leur pale coursiers!

Les cailloux sonnent sous cette fière bande !

Ve işte ay ışığı! şavkıyor fundalıklar

Kara gökyüzü altında tunç başları,

Geçiyor sürüp atlarını, yorgun savaşçılar

Çınlıyor nalların altında çakıl taşları.

(Alkan, 1993: 131)

Yukarıda verilen dizelerde görüldüğü gibi su ve gökyüzü siyahla nitelendirilmiştir. Gerçekten anlamlandırılması ve çevrilmesi zor dizeler olduğu söylenebilir. Bu dizelerin geçtiği şiirlerin çevirilerine bakıldığı zaman siyah rengin hep göz ardı edildiği görülmektedir. Bu yüzden çevirilerinin aslına uygun olarak olağan nitelemeleriyle yapılması bizce daha akla uygun görünmektedir. Avrupa sularını şaire sorsalar onun vereceği yanıt diz çökmüş hüznü dolu çocukların mutlu olmak için kâğıt gemilerini yüzdürecekleri siyah ve nemli küçük bir su çukuru olduğudur. Neden mavi değil de siyah bir su çukuru? Burada siyahın devreye girmesi

eğretilemeli bir şekilde anlamsal olarak aslında bu yerin kötü bir yer olduğunu, mutluluk verici olmadığını anlatmak için olumsuz bir hava oluşturma amacı gütmektedir. Aynı zamanda şairin yaşadığı Ardennes bölgesinde nehirin yaptığı dairesel bir su yatağını anımsatmaktadır. Bu bölgeyi çevreleyen suyun derinliğini ve yoğunluğunu belirtmek için de siyah rengi kullanmış olabilir. Yoksa doğrudan olağan biçimiyle suya kendi rengini verseydi şiirsel büyüünün bozulacağı açıktır. Başka çalışmalarımızda da (bak. Türkoğlu, 2002) her zaman söylediğimiz gibi siyah renk bulunduğu bağlama olumsuz bir anlam katmaktadır. Şair belki de bilinçli olarak bunu yapmaktadır. Suyun ve gökyüzünün rengi genellikle mavi ile nitelenmesi gereken dilsel bir olgudur. Dilin olağan mantığına uygun olan budur. Su ve gökyüzü kırmızı ve pembe renk sıfatları ile de nitelenmektedir. Bu durumda gündeğümü ve günbatımı esnasındaki görünümleri akla gelmektedir. Bağlamda bulunan sözcüklerin anlamlarına göre bu ortaya çıkmaktadır. Ama küçük su çukurunun siyahla nitelendirildiği bağlamda suyun neden siyah olduğu konusunda anlamı destekleyen hiçbir ifade bulunmamaktadır. Gökyüzünün siyah olması belki bulutlu, kapalı bir havanın göstergesi olabilir. Ancak suyun siyah olması açıklanması zor bir eğretilerdir. Bu yüzden belki çevrilerde siyah göz ardı edilmiştir. Kara bir hava yine eğretilerli olarak karanlık bir havanın yerine geçebilir. Zaten siyahın yan anlamları arasında karanlık ifade etmesi söz konusudur. Uzun ve kara bir nehir ifadesinde ise kara yine suyun rengidir.

Rimbaud'nun *Açlık Törenleri* adlı şiirinde yine siyah/kara sıfatı göz ardı edilmiş. Şiir zaten olağan bir şekilde aç insanların duygularını işlemektedir. Böyle bir durumda sürekli olumsuz anlamlar içeren bir sıfatı göz ardı etmek hiç doğru görünmüyor. Yukarıda söylenenler bu bağlam için de geçerlidir. Dünyanın veya havanın kara sıfatı ile nitelenmesi aç bir insan için son derece uygun düşmektedir:

Mes faims, c'est les bouts d'air noir;
L'azur sonneur;
- C'est l'estomac qui me tire.
C'est le malheur. (Rimbaud, 1993: 110)
Açlıklarım son ucundayız karanlığın
Ufuk çanlarını çalıyor
-Yine tuttu midemin ağrıları
Kazınıyor. (Alkan, 1993: 152)

Belki de "Açlıklarım" sözcüğü açlıktan gözleri kararmış bir insanı betimlemektedir. Ancak açlık kelimesinin çoğul olması yoksulluk içerisinde kıvranan ve sürekli bir yiyecek arayışı içerisinde olan bir açlık biçimini hatırlatır. Sürekli aynı şekilde açlık mücadelesi içerisinde yaşayan insanın ümitsizliğini ve içinde bulunduğu çıkmazı mısralarda gözleyebiliriz. Bu olumsuz durum "kara" sıfatı aracılığı ile yoğunlaştırılmış ve açlığın boyutuna vurgu yapılmıştır. Bu kara günler bir

gün biter ifadesinde olduğu gibi şair “kara” sıfatı aracılığı ile insanın istemediği en kötü ve en olumsuz anlarını dile getirir.

Kara bir hava karanlık olarak çevrilmiş. “Kara hava” ile karanlık arasında anlamsal bir yakınlık vardır. Ama çevirisinde kara/siyah sıfatının geçme olanağı, çevrilebilme olanağı bulunmaktadır. Bu yüzden bu sıfatın göz ardı edilmemesi gerekirdi. Ayrıca çevirisinde son ucundayız derken “son” sıfatı da eklenmiş bağlama. Asıl metinde son sıfatı bulunmamaktadır. Uç sözcüğü de tekil değil, çoğul olarak yer almaktadır. Yani sözcüğü sözcüğüne çevrilirse “Açlıklarım, kara hava uçları” şeklinde “c’est les bouts” ifadesi ile açıklanmıştır. Bu açıklamada “kara” renk sıfatı içinde bulunulan durumu ifade ederken “les bouts”/sonları kelimesi ile olumsuz durumdan ümitli duruma geçişi sağlar. Kara havanın/günlerin sonlarının yaklaştığını ifade etmek için kullanmıştır. Bundan başka bir sonraki dizede yer alan “ufuk” sözcüğü de bu kara hava sözcüğüyle uyum içinde yer almaktadır.

Rimbaud’nun *İlk Kudas Törenleri* adlı uzun şiirinde siyah yedi kez geçmektedir. Buraya alınan ilk iki kıtasında görüldüğü gibi siyah renk iki defa geçmektedir. Birincisinde “siyah acayıplık” ifadesi çeviride göz ardı edilmiştir. Köy kiliselerine ve din adamlarına ağır eleştiriler söz konusudur. Aynı zamanda şiirin ilk dördünlüğünde kiliselerin eski olmasından dolayı renklerinin soluk olduğu ve özelliklerini kaybettikleri söylenir. Bu anlatım içinde renklerinin yaşlı/eski olduğuna vurgu yapılır. Eskimiş renkler akıp giden yaşam içinde dallardan sızan ve çarpık camlardan uzanan güneş tarafından uyarılır. Bu betimsel şiir anlatımı içinde kapalı kutsal alanlarla yaşamın daha canlı olarak hüküm sürdüğü doğal açık alanlar karşılaştırılır. Altı dizeli ilk iki kıta bu karşılaştırma üzerine kuruludur. Her iki kıtada da siyah renk geçer:

Vraiment, c'est bête, ces églises des villages
Où quinze laids marmots encrassant les piliers
Écoutent, grasseyant les divins babillages;
Un noir grotesque dont fermentent les souliers:
Mais le soleil éveille à travers les feuillages
Les vieilles couleurs des vitraux irréguliers.
La pierre sent toujours la terre maternelle.

Vous verrez des monceaux de ces cailloux terreux
Dans la campagne en rut qui frémit solennelle
Portant près des blés lourds, dans les sentiers ocreux,
Ces arbrisseaux brûlés où bleuit la prunelle,
Des nœuds de mûriers noirs et de rosiers furieux.
(Rimbaud, 1993: 70)

Şu köy kiliseleri zırvanın zırvasıdır
Direkleri kirleten on beş küçük yumurcak
Ayaklarından gelen kokular gibi ağır
Aptalca vaazları dinler hırıldayarak.

Yaşam yürür, dallardan sızan güneş uyarır
Yaşlı renkleri çarpık camlardan uzanarak

Oysa taşlar, burcu burcu, anaç toprak kokar
Toprak kokar, görkemle titreyen yeşil kırdır
Kızıl dağ yollarının kıyısında başaklar
Çakaleriklerinin gönderdiği dallarda,
Karadutta ve de dağ güllerinde yaşam var.
Yaşam var, al toprağa bürünmüş çakıllarda.
(Alkan, 1993:108)

Siyah acayıplık ifadesi bir eğretilemedir. Siyahın burada yine kötü anlamı devreye girmektedir. Olağan olarak bu istenmeyen bir durumu belirlemektedir. Ayakların mayalandığı kara acayıplık kötü kokuların yerine geçebilir mi? Çevirenin algısına bağlı olarak bu mümkündür ama burada siyah rengin ayaklardaki kire, pasağa gönderme yaptığı söylenebilir. İkincisinde ise doğrudan bir meyvenin türünü belirleyen kalıplaşmış bir ifade olarak düz anlamıyla alınabilir. Renk sıfatlarının olağan dil dizgesine uygun gelmesi ya da gelmemesi şiir dilinde farklılıklar ortaya koymaktadır. Kimi yer de uygun gelmekte kimi yerde ise yan anlamsal olarak başka bir şeyi ifade edebilmektedir. Burada bütün renk sıfatlarının yan anlam içermesi eğretileme yapması ya da yapmaması söz konusu değildir. Bağlamlarda kimi zaman betimsel/ olağan anlamları ile yer alırlarken kimi zaman da kolay anlaşılır eğretilmeler yaptıkları ve anlaşılması zor alışılmamış bağdaştırmalı yapılar ortaya koydukları görülmektedir. Rimbaud'nun şiirlerinde bu şekilde birçok anlatımın yer aldığı söylenebilir. Cansız nesnelere, ırk, gözler, kirpikler, giysiler şeytanlar, kurtlar, iskeletler, zehir, köşeler, bakışlar, büyü, korsanlar, hayaletler, gökler, periler, maden ocakları, sular, kuşlar, kollar, ülkeler ve hava siyah rengin nitelediği diğer sözcüklerdir. Aslında bu sözcüklere bakıldığı zaman siyah ile kullanıldığı zaman nerde eğretilme nerde doğrudan bir niteleme olduğu kolayca anlaşılabilir. Başka dikkate değer bir nokta dörtlüklerde geçen siyah dışında diğer renk sıfatları bire bir aktarılmış ve bu durumda çevirinin hem aslına uygun hem de şiirsel heyecanı ve anlamı sağladığı izlenimi bizde uyanmaktadır. Bundan dolayı uygun bir çeviri yapılmıştır denebilir.

Yeşil renk sıfatı göz ardı edildiği için alınan bu örnekte mitolojiden esinlenerek oluşturulmuş olan Rimbaud'nun *Kır Tanrısının Başı* adlı şiirinde öncelikle özne ile fiil arasındaki uyumsuzluk göze çarpmaktadır:

Dans la feuillée, écrin vert taché d'or,
Dans la feuillée incertaine et fleurie
De fleurs splendides ou le baiser dort,
Vif et crevant l'exquise broderie,(Rimbaud, 1993: 51)

İçinde öpücükler uyuyan
Görkemli çiçeklerle donanmış,
Yaprakları nakış gibi oyan

Mücevher kutusu altın bir baş.(Alkan, 1993: 124)

Çevirisinde yeşil niteleme sıfatı göz ardı edilmiş olsa da dörtlüğün zaten bire bir çevirisi zor görünmektedir. Burada eylemler üzerinde durmak gerekirse kimi eylemler alabileceği öznelere anlamsal olarak bütünleşmişlerdir. Ancak bu dörtlükdevrik bir cümlemin çok karmaşık bir şekilde şiire dönüşmüş hali gibi görünmektedir. Bu yüzden çevirmen dörtlüğü sondan başa doğru çevirerek dörtlüğü yeniden oluşturmuş görünüyor. Bu arada kutuyu niteleyen yeşil sıfatını göz ardı etmiştir. Aslında anlamı aktarmada bunu gerektirecek bir zorluk görünmüyor “altın yaldızlı yeşil mücevher kutusu” diye çevirebilirdi.

Rimbaud'nun *Yeni Evliler* adlı şiirinde beyaz renk kutsal sıfatı ile birlikte hayaletleri nitelemektedir. Alkan'ın çevirisinde hayaletler melekler olarak çevrilmiş. Şiirde geçen Bethléem Filistin'de bir kent olan Beytullahim'dir. Melekler de Beytullahim'in melekleridir:

Ô spectres saints et blancs de Bethléem,
Charmes plutôt le bleu de leurs fenêtres!

(Rimbaud, 1993:108)

Ey Beytullahim'in kutsal, aşk melekleri sizler,

Okşayın camlarının alaca mavisini!(Alkan, 1993:140)

“Beyaz hayaletler” ifadesi“aşk melekleri”şeklinde çevrilerek beyaz göz ardı edilmiştir. Beyazın kadın tenindeki çekiciliğine bakılarak belki bu yüzden aşk melekleri olarak çevrildiği düşünülebilir. Meleklerin beyaz renk sıfatı ile nitelenmesi aslında onların suçsuz, günahsız, temiz ve saf olduklarını belirtmektedir. Meleklerin rengi zaten filmlerde ve tiyatro sahnelerinde ve birçok yerde hep beyazdır. Bu bağlamda belki onların bu durumuna gönderme yapmak için beyaz renk yeğlenmiş olabilir. Şiirin bağlamına bakıldığı zaman da aslında aşk melekleri ifadesi uygun değil gibi görünmektedir. Çünkü şiirin tümüne bakıldığında bağlamda söz konusu olan şey aşk değildir. Dinsel bir olguya gönderme yapılarak Filistin'deki Beytullahim kenti söz konusu edilmiştir. Hz. İsa'nın burada doğduğunu savunan İncil eleştirmenlerinden hareketle şair bu sözcüğü yeğlemiş ve şu anlama gelen dizeye yer vermiştir: Evinizi akşam duadan sonra barut alevi gibi solgun bir ışık aydınlatmazsa camların alaca mavisini okşayın demektedir. Işığın, gün ışığının olmaması durumuna bağlı olarak insanın çaresizliğine vurgu yapılmaktadır.

Daha önce incelenen şiirsel metinlerde olduğu gibi kırmızı; mavi gibi gökyüzünün rengidir. Kırmızının gökyüzünün rengi olması büyük bir ölçüde günbatımında ve gündeğümünde doğanın kırmızıya dönüşmesine bağlıdır. *Asılmışların Balosu* adlı şiirde ölülerin içine doğru sıçradığı gökyüzünün rengidir kırmızı:

Oh! Voilà qu'au milieu de la danse macabre
Bondit dans le ciel rouge un grand squelette fou
(Rimbaud, 1993: 30)

Hey! İşte ortasında ölüler dansının, bak,
Sıçırıyor çıldırmış bir iskelet gökyüzüne,

(Alkan, 1993: 82)

Gökyüzü kırmızı ile nitelendirilmiş ama çevirisinde kırmızı göz ardı edilmiş. Oysa şiddet ve ölümle kırmızı arasında doğrudan bir anlamsal ilişki vardır. Bu anlamlar şairin veya yazarın imgeleminde birbirlerini doğal olarak çağrıştırırlar. Şiirde asılarak idam edilmiş ve iskelete dönüşmüş insanların sıra dışı bir şekilde betimlenmesi gerçeküstü bir bakış açısını ortaya koymaktadır. Asılmış ve asıldıktan sonra zamana bağlı olarak iskelete dönüşmüş –belki de bu yerde terkedilmiş de asılı bir şekilde iskelete dönüşmüşler ve öylece asılı duruyorlar- insanların bir araya toplanıp yaşayan insanlar gibi bir düş aleminde sunulması gerçekten çok farklı bir bakış açısının ürünüdür. Bu düş aleminde gökyüzünün kırmızı rengi de bu asılmışların yaptığı balonun havasına son derece uygundur. İdam tutuklularının cezaları sabah seher vaktinde infaz edildiği için buradaki kırmızı sabah gündeğümünün kırmızısı olabilir. Kırmızının sıfat fiil biçiminin kullanıldığı ve suları nitelediği *Parisli Savaşçının Şarkısı* adlı şiirde gündeğümünde veya günbatımında güneşin kızılığının suların üzerine yansmasıyla rengi kızıla dönüşmektedir (Rimbaud, 1993: 54).

Bir benzetme içinde gökyüzünün kırmızı ile nitelendiği ikinci örnek dize renk sıfatlarının yoğun olarak bulunduğu *Esrik Gemi* adlı şiirdedir. Buraya aldığımız iki farklı çeviri birbirinden farklı başka şiirlermiş görünmektedir. Bu dörtlükte işte çevirenler tam olarak yorumlamaya başvurmuşlardır veya başvurmak zorunda kalmışlardır:

Libre, fumant, monté de brumes violettes,
Moi qui trouais le ciel rougeoyant comme un mur
Qui porte, confiture exquise aux bons poètes,
Des lichens de soleil et des morves d'azur,
(Rimbaud, 1993: 87)

Gökyüzünün kızaran duvar gibi damını
Bendim, özgür, sislerde tütün içerek oyan,
(Alkan, 1993: 117)

Tanınmış ozanlara güneşin cüzamını
Gökyüzü sakağısı ve reçeller taşıyan:

Büründüm mor dumanlara, başıboş, derbeder,
Delip geçtim karşımdaki kızıl semaları;
Güvertemde cins şaire mahsus yiyecekler:
Güneş yosunları, mavilik meduzaları. (Eyüboğlu)

Burada gökyüzünün günbatımından dolayı kırmızı olduğu açıktır. Ayrıca sislerin rengi de mor olarak verilmiştir. Alkan'ın çevirisinde mor renk göz ardı edilmiştir. Ancak şunu belirtmek gerekir: Bu iki dizinin bulunduğu bağlamda güneş, gündeğümü ve günbatımı sözcükleri hiç geçmemektedir. Şiirin tümünü kapsayan bir eğretileme içinde kendisini sarhoş bir gemi gibi gösteren şairin kullandığı sözcüklerin bunu böyle çağrıştırdığı düşünülebilir. Diğer taraftan Eyüboğlu'nun çevirisinde azur sözcüğü mavilik olarak aktarılmış ve mor renk göz ardı edilmemiş

görünüyor. Her iki dize karşılaştırıldığında elbette ki bu da estetik ve edebi farkı ve şiirsel heyecana yaptığı katkıyı yalnızca bir dörtlükte bile ortaya koymaya yetiyor.

Verlaine'den Yapılan Çeviriler

Verlaine'den yapılan şiir çevirilerinde göz ardı edilen renk sıfatları, renk anlatımları Rimbaud'nunkine göre çok daha azdır. Bağlama göre beyaz eller ifadesinde beyaz renk saf, temiz, suçsuz, güzel ve çekici gibi anlamsal özellikleri ile ön plana çıkmaktadır. Burada beyaz yerine siyah olsaydı anlamsal bağlam kirli, pis, kötü, karanlık, suça bulaşmış gibi olumsuz anlamlar içerecekti. O zaman kalbin kırılmaması için bir çaba salık verilmezdi. Anlamsal olarak beyazın bu bağlama olumlu katkısı ve şiirin bu etkiye göre düzenlenmiş olmasına neden olmaktadır. Beyaz rengin elleri nitelediği diğer iki şiirde aynı olumlu anlamları oluşturduğu görülmektedir. Verlaine'in sone tarzında yazılmış *Geçmiş Ola* adlı şiirinin birinci üçlük kıtasında tekil olarak geçmektedir beyaz el, ancak beyaz sıfatı Orhan Veli çevirisinde göz ardı edilmiştir:

Sa voix douce et sonore, au frais timbre angélique.
Un sourire discret lui donna la réplique,
Et je baisai sa main blanche, dévotement. (Verlaine, 1993:198)

Bir melek sesi kadar tatlı, o kadar derin,
Hafif bir gülümseyiş cevap verdi sesine,
Öptüm ellerini ibadet edercesine (Kanık, 1984: 79)

Orhan Veli'den alınan bu çeviride beyaz göz ardı edilmiş olmasına rağmen ses ahengi ve uyakların ustaca oluşturulmasıyla şiirsel heyecanı sağladığı görülmektedir. Aslında ellere beyaz sıfatı eklenseydi dizinin daha şiirsel olacağı kuşkusuzdur. Çünkü beyaz sıfatı çıkarıldığı zaman şiirsel büyü bozulmuş gibi görünmektedir. Hem de kaynak metinde el tekildir. Çevirisinde sıfat kullanılmadığı gibi tekil olarak yer alan eller bizim kültürümüze uydurularak çoğul olarak verilmiş. Şiirin temel bağlamına ve şairin de duygusal eğilimine göre öpülesi el beyazdır. Beyaz yukarıda da söylendiği gibi bu bağlamda da temiz, saf, güzel, vb. gibi bütün olumlu anlamsal özellikleri içinde barındırmaktadır. Bir diğer beyaz el *Kadın ve Dişi Kedi* adlı şiirin ilk dörtlüğünde geçmektedir. Beyaz sıfatının ellerle birlikte kullanıldığı dörtlüğün göz ardı etmeden yapılan çevirisinin farkı görülmeye değer olduğu için örnek olarak buraya alınması uygun görüldü. Kadın ve dişi kedi arasında bir koşutluğun kurulduğu bu şiirde kadına bu kez bir yergi söz konusudur. Bu nankörlük olabilir:

Elle jouait avec sa chatte, Kedi ile oynuyor kadın,
Et c'était merveille de voir Ne de güzel yaraşmış bak
La main blanche et la blanche patte Karanlığında akşamın
S'ébattre dans l'ombre du soir. Beyaz el ve beyaz ayak.
(Verlaine, 1993: 231) (Alkan)

Bu kez beyaz renk sıfatları göz ardı edilmemiş. “Beyaz el ve beyaz ayak” dizesinde her iki organ da beyazdır. Kedinin eli yok ayağı beyaz. Beyaz el ile beyaz ayağın ne kadar güzel uyduğuna vurgu yapılmaktadır. Bu uyuşum akşamın alaca karanlığında söz konusu ediliyor. Şiirin bütününe bakıldığı zaman kadının bir şeyler gizlediğine kedinin de katil tırnağını gizlediğine değiniliyor. Beyazın yukarıda verilen anlamları bağlamda yine yer almaktadır. Ancak bu görünürde böyledir. Çünkü her ikisinin de eldivenleri beyazdır. Gerçekte söz konusu olan şey, ellerin beyaz olmadığıdır. Eldivenin içindeki ellerin temiz, saf ve suşuz olmadığı vurgulanıyor. Beyaz eldivenin içindeki ellerin rengi verilmiyor. Belki de bu ellerin rengi siyahtır. Kötülük yapan ellerdir. Bağlamlara göre rengin anlamı şaşırtıcı bir şekilde değişiklikler de göstermektedir. Renk anlatımları bulunduğu bağlamdan soyutlanarak çözümlenemez ve çevirisi de tersine zor değildir. Kolay bir şekilde yapılabilir düşüncesindeyiz. Buna göre denilebilir ki burada olduğu gibi aslında renk sıfatlarının bire bir çevirisi yapıldığında daha uygun daha anlamlı bir çeviri ortaya çıkabilir.

Aynı bölümün ünlü *Gök Öyle Mavi ki* adlı şiirinde gökyüzünün damların üzerindeki sıradan görünümü şiire konu olmuştur:

Le ciel est, par-dessus le toit, Gök öyle mavi, öyle durgun,
Si bleu, si calme ! Damlar üzerinde!

Un arbre, par-dessus le toit, Yeşil bir dal sallanadursun
Berce sa palme. Damlar üzerinde.

(Verlaine, 1993: 244) (Tarancı, 1994: 232)

Her şeyden önce ilk dizede gökyüzünün ve mavinin salık verdiği dinginlik duygusu aynı bağlamda birliktedir. Damlar üzerindeki sakin ve mavi gökyüzü ile sallanan yeşil bir dal arasındaki koşutluk renklerle verilen bir rahatlık ve sakinlik duyumsamasıdır. Verlaine dikkati olağan insanların fark edemediği sıradan anlık görümlere çekmektedir. Bu görünümdeki sıradanlık aslında gündelik yaşamın her zamanki durağan sıradanlığı değildir. Doğaya bağlı geçici bir anın, doğadan kaynaklanan bu güzelliklerin şiire alınarak göz önüne dikilmesidir. Çevirisinin bir şair tarafından yapıldığı hemen kendisini göstermektedir. Yine Verlaine’den alınan bu dörtlükte ise Tarancı yeşil sıfatını Türkçesine ekleme yapmıştır. Kaynak metinde yeşil sıfatı yoktur. Çevirmen kendi duyumsamasına göre bir şeyler ekleyip bir şeyleri çıkarmaktadır. Bir düzyazı metninin veya şiirin çevirisi yapılırken aslından uzaklaştıkça güzelleşmekte aslına bağlı kaldıkça daha az şiirsel görünmektedir şeklinde bir düşünce vardır. Ama renk sıfatlarının şiir çevirisinde uyak ve hece ölçüsünü tutturmak uğruna göz ardı edilmesi örneklerle gösterildiği gibi büyük bir eksiklik ortaya koymaktadır. Düzyazıda çoğunlukla birebir çeviriler yapılmaktadır. Bazen teorik metinlerde çevirme zorluğuyla karşı karşıya kalılabilmektedir. Ancak burada uyak ve hece ölçüsü kaygısı olmadığı için uyarılma veya yorumlama tekniğine başvurmak olasıdır. Sonuç olarak şiir çevirilerinde aslında sözcükleri göz ardı etmek yerine hece ölçüsünün göz ardı edilmesi

şiiirin şeklinin fazla bozulmaması koşulu ile ve dizelerin uzunluğu göz önüne alınarak daha doğru olur düşüncesine varılabilir.

Sonuç

Çalışmanın başlangıcında bütüncemizin içine Hugo'nun ve Lamartine'in şiirlerini de almayı düşündük. Ancak yaptığımız taramalar sonucunda bu şairlerden yapılan çevirilerde göz ardı edilen renk anlatımlarına rastlamadık. Bu yüzden çalışma Rimbaud ve Verlaine'in şiirleri ile sınırlandırıldı. Rimbaud çevirisinin Türkçede yarattığı güçlüklerin başında kullandığı sıra dışı dilsel yapılar gelmektedir. Rimbaud'nun Aydınlanmalar, Dizeler ile Cehennemde Bir Mevsim gibi yapıtlarında kullandığı dil gerçekten olağan dilsel dizgenin çok ötesinde özellikle alışılmamış bağdaştırılmalı yapılar üzerine kuruludur. Bu da Türkçeye çevrilmesinde çok büyük güçlükler ortaya koymaktadır. Ama çevrilemez değildir. Bu dilsel yapıları Türkçeye aktarmak söylendiği ve düşünüldüğü gibi olanaksız değildir.

Çalışma boyunca gördüğümüz gibi Eyüboğlu'nun *Sarhoş Gemi* adlı şiirden yaptığı ve özellikle diğer şairlerin yaptığı çeviriler son derece başarılı görülmektedir. Ancak renk sıfatlarının zaman zaman göz ardı edilmesi çevirilerde bir eksiklik oluşturduğu izlenimi vermektedir. Bu eksiklik şiirsel anlamın okuyucuda neden olduğu şiirsel heyecanın, yazınsal estetiğin ve dilsel yapının üzerine dayanmaktadır. Çevirinin en doğru düzeyde olması için şiir çevirisi yapan çevirmenin diğer çeviri etkinliklerinde olduğu gibi hem kaynak dile hem de hedef dile son derece hakim olması gerekir. Genellikle en güzel şiir çevirilerini şairlerin yaptığını biliyoruz. Onların da bunu yaparken kendilerinden bir şeyler ekleyerek kaynak metnin gönderme yaptığı anlamın dışına çıkarak yaptıkları görülmektedir. Çalışma boyunca göz ardı edilen renk anlatımlarının, renk sıfatlarının hedef metinde göz ardı edildiği ve bunun neden olduğu anlamsal değişimler incelendi. Bu konuda kendi önerilerimiz de verildi. Çevirilerde nerelerde eksiklik olduğu ortaya konuldu. Yaptığımız önerilerde görüldüğü gibi aslında Türk dili buradaki zorluk oluşturan yapıları ifade etmekte, bu anlamları karşılamakta son derece yeterlidir. Yeterli olduğunu düşünüyoruz. Bunu hem kendi deneylerimiz sonucu, hem de şimdiye dek Rimbaud'dan yapılan çevirileri göz önünde bulundurarak teyit ediyoruz. Rimbaud, kendi dilinin çok işlenmiş en uç bütün olanaklarını kullanmaktadır. Bizim bugünkü Türkçemiz olağan dil dizgesinin dışına çıkılsa bile, dilin olağan kuralları göz ardı edilse bile böyle bir olanaktan yoksun değildir.

Yine Fransız dili gibi, bu dil birkaçı bir yana, büyük ozanlarını -Edip Cansever, Can Yücel ve Necip Fazıl gibi anlaşılmazlık açısından Rimbaud'ya benzedikleri için bu örneği veriyoruz- vermiştir. Dilin böylesine yeni olanaklarını az çok denemiş olmamız Rimbaud'nun çevrilmesini çok da zorlaştırmıyor. Şiirde uyak ve hece ölçüsünün

aktarılmasının neden olduğu işte bu güçlük sonucu Rimbaud çevirileri Türkçede aslındaki o büyük gücü belki taşımamaktadır. Başka bir açıdan denilebilir ki bağlama göre aslında bu alışılmamış bağdaştırılmalı dilsel yapılar dilsel mantık veya dilbilgisi kurallarına uygunluğu aranmaksızın daha kaynak metne bağlı olarak çevrilirse daha güzel bir çeviri ortaya çıkar denilebilir.

Kaynakça

- Alkan, E. www.siirparki.com/pverlaine6.html
Alkan, E. (1995). *Şiir Sanatı*, İstanbul: Yön Yayıncılık.
Baudelaire, C. (1964). *Les Fleurs du Mal et Autres poèmes*, Paris: Garnier-Flammarion.
Cohen, J. (1966). *Structur ede Langage Poétique*, Paris: Flammarion.
Eyüboğlu, S. www.siirparki.com › rimbaud9
Greimas, A. J. ve Courtés J. (1979). *Dictionnaire Raisonné de la Théorie du Langage*, Paris: Hachette.
Kanık, Orhan V. (1984). *Bütün Çeviri Şiirleri*, İstanbul: Can Yayınları,
Rimbaud, A. (2001). *Dizeler*, Çeviren: Erdoğan ALKAN, Ankara: Çağdaş Matbaacılık.
Rimbaud, A. (1993). *Poésies*, Paris: Booking International.
Tarancı, C. S. (1994). *Otuz Beş Yaş*, İstanbul: Can Yayınları
Türkoğlu, S. (2015). *Şiir Dilinde Renk Anlatımları*, Konya: Çizgi Kitabevi.
Verlaine, P. (1993). *La Bonne Chanson et Autres Poèmes*, Paris: Booking International.
siir.sitesi.web.tr › arthur-rimbaud ›

**SAVAŞIN SINIRINDAN YANSIYAN ÇOCUKLUK ANILARI:
MANFRED BOFINGER “DER KRUMME LÖFFEL”**

Şenay KAYGIN¹

Özet

Alman çocuk kitabı yazarı olan Manfred Bofinger (1941-2006) çocukluğu İkinci Dünya Savaşında Berlin’de geçmiş ünlü Alman grafikçi, ressam, karikatüristtir. Yazarın Türkçeye henüz kazandırılmamış olan ancak ‘Yamuk Kaşık’ olarak çevrilebilen *Der krumme Löffel* adlı öykü kitabı, adeta bir resim çizer gibi ayrıntılı bir biçimde anlatılan çocukluk anılarını içerir. Kısa anlatılardan oluşan öykülerini Bofinger, sanatçı kimliğinin etkisiyle ‘bir çocukluğun minyatürleri’ olarak da adlandırmıştır. Onun savaş sonrası Berlin döneminin sınırlarını aşan anıları aynı zamanda yazarın savaşa dair anılarına bir geri bakış niteliğindedirler. Bu nedenle çalışmamızda yazarın yaşamöyküsünden hareketle ele almış olduğu öykülerinin geçtiği İkinci Dünya Savaşı dönemi tarihsel arka planı ve toplumsal sorunları, bir savaş çocuğu bakış açısından yansıyan örnekler ve anımsama edebiyatı/yazını çerçevesinde irdelenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Manfred Bofinger, İkinci Dünya Savaşı, Yaşamöyküsü, Çocuk Bakış Açısı.

**THE CHILDHOOD MEMORIES REFLECTED FROM THE
BORDER OF WAR: MANFRED BOFINGER
“DER KRUMME LÖFFEL”**

Abstract

Manfred Bofinger (1941-2006), the author of children’s books, is a famous German graphic artist, illustrator, and caricaturist who spent his childhood in Berlin in the second world war. *Der krumme Löffel*, the author’s story book which has not been translated into Turkish but could be translated as ‘Crooked Spoon’ contains his childhood memories in detail almost like drawing a picture. Bofinger named his short stories also as ‘miniatures of a childhood’ with the effect of his artistic identity. His memories going beyond the boundaries of the period of post-war Berlin have also the characteristics of recalling his memories related to war. For this reason, this study will examine the historical background and social issues in the period of second world war during which he wrote his stories based on his life story, the reflected examples from the perspectives of a war child and in the frame of reminiscence literature.

Keywords: Manfred Bofinger, The Second World War, Life Story, Perspective of Child.

¹ Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü.

Giriş

Berlin'de dünyaya gelen Manfred Bofinger (1941-2006), memleketi olan Berlin'e düşkünlüğü ile tanınan sanatçı yazarlardandır. Yazar bu nedenle neredeyse tüm çalışmalarının temelinde Berlin'e ilişkin anılarını / anekdotlarını / yaşanmışlıklarını yansıtır. Lise eğitimini Gymnasium zum Grauen Kloster'de tamamlayan Bofinger, 1959 yılında dizgicilik üzerine iki yıllık bir çıraklık eğitimi alır. Bunun üzerine 1961'den 1968'e kadar hiciv dergisi Eulenspiegel'de çalışma olanağı bulur.

Babası da aslında kendi halinde bir ressam olan Bofinger, çocukluğu Berlin'de geçmiş sıradan bir yaşam süren bir sanatçıdır aslında. *Der krumme Löffel* (Bofinger, 2010) adlı yapıtında, savaş sonrası Berlin'den birçok çocukluk anısını kaleme almıştır. Bofinger lise eğitimini gördükten sonra 'sanat yapmak' için sanata yönelmeye başlar. Gazetecilik yaptığı dönemlerde tipograf olarak çalışmaya başlamasının ardından serbest grafik sanatçısı, karikatürist ve kitap illüstratörlüğü yapan Bofinger, Eulenspiegel'in dışında düzenli olarak çocuk dergisi Frösi için de çalışmaya devam eder, üç yüzden fazla resimli çocuk öyküleri kitabı kaleme alır (Kriegel, 2011: 133).

Yazarın çocukluğuna dair savaş sonrası Berlin anılarını kaleme aldığı *Der krumme Löffel* 1946-1950 yılları arasını kapsar. *Der krumme Löffel*, yazarın yaşamından yansıyan birçok anıyı içerir. Bu nedenle *Der krumme Löffel*, otobiyografik bir yapıt görüntüsü çizer. Bofinger'in mizahi, derin, şaşırtıcı olan görsel dünyaları, onun söz konusu yapıtında açığa çıkar;

Savaş sonrası yıllarda bir tesisatçının önemi büyüktü. Sık sık sular ve atık su boruları patlardı. Eğer suların boşuna aktığı görülüyorsa, kurşun boruların çalınmış olması muhtemeldi. Klozet kapakları ile su muslukları ise altın değerindeydi. (Bofinger, 2010: 20)

Der krumme Löffel'de savaş sonraki Berlin anılarına adeta sanatçı kimliğiyle yaklaşan yazar, yıkıntıların/harabelerin arasından kurtulmaya çalışan bir çocuk bakış açısına da yer verir. Yapıtta ancak henüz tamamen erişilememiş düzenli bir toplumsal, mekânsal yaşamın sinyalleri verilirken, çocukluğuna denk gelen zaman sürecinde hala molozlardan/zor yaşam koşullarından kademeli olarak kurtulmaya çalışan yeni, yaşanabilir bir yaşamın kurmaya çalışıldığının da altı çizilir.

Almanya'nın İkinci Dünya Savaşı Dönemi Tarihsel Arka Planı

Almanya'nın Polonya'yı işgal etmesiyle başlayan İkinci Dünya Savaşı, tarihteki en büyük ve yıkıcı savaşlardan biri olarak belleklere kazınmıştır. Almanya'nın baskın rol oynadığı İkinci Dünya Savaşına giden süreçte Hitler'in etkisi büyük olmuştur.

Nasyonal Sosyalist Almanya ırkçı, parlamento ve farklı görüşlere karşıt bir yapıya sahiptir. Savaş öncesi kötü durumda olan Alman ekonomisi sarsılmış durumdadır. Almanya'nın borçlanması üzerine

Fransa, söz konusu borçlara karşılıklı halkı Alman olan bölgeleri işgal etmeye başlar (Sander, 2018: 20-22). Böylece İkinci Dünya Savaşı sürecinde Almanya ve İtalya'nın ırkçı politikaları birçok ülkeyi/coğrafyayı da etkilemiştir. Avrupa'nın belirli bölgelerinin ve Balkanların ekonomilerinin kontrolünü ele geçirmeye çalışan Hitler yönetimi, Yirminci Yüzyılın politik, ekonomik egemenliğini kurma açısından girişimde bulunmasıyla dikkatleri üzerine çekmiştir (Ortaylı, 2008: 205). Nazi Almanya'sı 1933 yılından itibaren; ari Alman ırkını oluşturmak ve sistemine karşı oluşturulan örgütlenmeleri ortadan kaldırmak için başta Alman Yahudileri olmak üzere birçok insanı yok etmeye başlar. Polonya Yahudileri bunların başında gelir. Ayrıca, toplumsal statülerine ve kültürel birikimlerine bakılmaksızın çoğunluğu Yahudi olmak üzere farklı sınıflardan olan insanlar gettolarda tutsak edilerek toplama kamplarına gönderilmiş ve ölüme terk edilmişlerdir. Yani, Almanya'nın 'holocaust' olarak adlandırılan ırkçı politikası Yahudilere yönelik hedef alınan bir eylem olarak bilinse de, Naziler ideolojilerini benimsemeyen neredeyse herkesi yok etmeye çalışmışlardır. Nasyonal Sosyalist Almanya'da kısa bir süre içerisinde ayrışmalar ve Nazi şiddeti artış göstermiş insanların gaz odalarında infaz edilmeleri başlamıştır (Langbein, 1995: 177). Nazi yönetimi daha ileri giderek insanları tıbbi deneylerde kullanarak 'Auschwitz' kamplarında yakmıştır (Langbein, 1995: 35).

'Der krumme Löffel'de Anımsama / Bellek / Çocuk Bakış Açısı

Her ne kadar anlatıcı, savaş dönemine ilişkin anılarını anlatma gereği duysa da, geriye dönük aktardığı yaşanmışlıklarının daha çok çocukluk yıllarına ait bölümler olduğu dikkat çeker. O, bu bağlamda kötü anılarından çok, onu eğlendiren, anlatırken bile mutlu olduğunu duyumsatan olaylara yer vermeye özen gösterir adeta. Anlatıcının, çocukluk ve gençlik dönemine ilişkin akıllarda kalan anıları, çok çabuk yok olmazlar aslında. O, söz konusu dönemlere dair olan anılarını paylaşmak yoluyla canlı tutmayı başarır. Bir çocuğun kültürel bellek ile ilgili temeli, çocuğun içerisinde bulunduğu zaman, mekân ve insanlar tarafından oluşturulmaktadır. Bu durumda çocuk kültürel bellek bağlamındaki ilişkiyi, zaman/mekân ve insanlar aracılığıyla kurar (İlhan, 2018: 166).

Anımsama edebiyatı, geçmiş deneyimlerin adeta bir fotoğrafı olarak görülmektedir. Aynı zamanda anımsama edebiyatının, tüm yaşama dair olanların kurgulanabildiği bir alan olarak da konuşulamayan/tabu olayların aktarılabilirdiği ve anımsama kültürüne katkıda bulunduğu ileri sürülmüştür (Erll, Nünning, 2005: 188). Bellek, anıların yaşanılan zamanda anımsanmasında ve neden anımsanılması gerektiğini canlı tutar. Bellekte kaydedilen yaşanmışlıklar/anılar hem birey hem de toplum açısından, hatırlanıp yeniden anlatıldığı sürece anlam kazanmaktadır. Bu nedenle belleklere kazanmış olan anılar, büyük önem taşır. Tıpkı bireysel

anımsamalarda olduğu gibi, kolektif anımsama/anma geçmişe dönük sorunlar/hesaplaşmalar, kolektif demansı/unutkanlığı da beraberinde/gündeme getirir. Aslında bilişsel sistem devreye girdiğinde bazı anıların unutulmasını zorunlu kılar, (Erll, Nünning, 2005: 33) ancak öyle anılar vardır ki bellek onun süreliğini güvence altına alır, bireye göre anımsanması zorunlu olan kısımlar, kötüye/olumsuza tercih edilirler. Bu tür bir yaklaşım biçiminin çocuk bakış açısının ya da çocukların belleklerinin hatırlama/unutma edimiyle yakından ilişkili olduğu söylenebilir. Bu bakımdan *Der krumme Löffel*'de anlatıcının çocuk belleğinden yansıyanların geçmişine duyulan özlemler olarak değerlendirilebilir.

Yazarın, *Der krumme Löffel* yapıtının içerisinde yine aynı adı taşıyan *Der krumme Löffel* adlı kısa öyküsü, anımsama/bellek, savaş döneminin ele alınması bakımından aslında yapıtın en çarpıcı kesitlerini sunar. Çünkü yazar bu bölümde, yapıtın başlığının anlamı üzerine ironik olarak algılayabileceğimiz göndermelerde bulunur. Anlatıcının '*yullarca dizlerimizin üzerinde süründük*', şeklindeki ifadesi, aslında çalışmanın genelinde üzerinde durulan, anımsama, bellek, anı gibi olguların açıklanması konusunda somut veriler sunar. 'Yamuk kaşık' olarak ifade edebileceğimiz *Der krumme Löffel*'in anlatı içerisinde birçok anlam ifade ettiğini söyleyebiliriz. İlk olarak yamuk kaşığın aslında, anlatıcının, anılarını bulup çıkarmak için kullandığı bir kazı aracı olduğunu söyleyebiliriz. Yamuk kaşık, belleklere kazınmış, unutulmaya yüz tutmuş, dönem Almanya'sının, sosyal, politik, toplumsal geçmişinin canlı tutulması bakımından, sürekli irdelenen ya da gündemde tutulmaya çalışılan geçmişle hesaplaşma/tabu sayılan konularının yüzeye çıkarılabilmesi açısından başvurulmuş bir gönderme aracı olarak da algılanabilir. Anlatıcı söz konusu göndermeleri simgesel olarak anlatmayı yeğler. Anlatıcı çocuk yaşlarda, yoksulluk günlerinde ucunda yamuk bir kaşığın bağlı bulunduğu oltaya benzer bir alet ile sokak izgaralarının/mazgalların arasına düşen eşyaları nasıl çıkardıklarını aktarır;

Karanlık olduğunda işe yarar bir şey bulur bulmaz, çubuğun ucundaki yamuk kaşık, mazgalın arasından karanlığa daldırılır, özenle bulunan eşya kaşığın üzerinde yukarıya doğru diğer elimize, oradan da pantolonlarımızın cebine çekilirdi. (Bofinger, 2010: 65)

Yukarıdaki alıntıda, çocukların hem bir oyun olarak hem de zorunluluktan/ihitiyaçları olduğu için mazgalların arasından çekip çıkardıkları eşyaların arka planında, geçmişte yaşanmış, unutulmak istenmeyen ya da, unutulmak üzere olan yaşanmışlıkların anımsanarak gündemde getirilmeye çalışılmasına yönelik ironik bir gönderme vardır. Ayrıca, tüm bu çocukların bulup çıkardıkları çok sayıda eşyalar, Nasyonal Sosyalizm Dönemine yönelik eleştirel bir ipucu niteliğindedir. Ancak, yapıtın genelinden hareketle yazarın bizzat tanık olduğu, savaşa

dair yaşanmışlıkların, çocuk anlatıcının bilinçaltına yer etmiş ve onu derinden etkilemiş olduğunu gözler önüne serer;

[...] bozuk para, üzerleri yeşillenmiş bakır sikkeler, misket, çivi, vida, düğmeler, renkli cam parçacıkları, sigaralar ve sigara izmaritleri, kemer tokaları, bisiklet supapları. Hatırimda kalanların arasında en değerli olanı olmasa da, kesinlikle en heyecan verici olanı, devasa bir mumyalanmış hamamböceğiydi. (Bofinger, 2010: 65)

Der krumme Löffel'de anlatıcı, yeni bir yaşama başladıkları savaş sonrası dönemde aslında sıradan yaşamını heyecanlandıran bir dizi anısını bazen okul sıralarından bazen oturduğu sokağın bir köşesinden bazen de aile büyüklerinin yaşam alanları olan küçük evlerinin dar odalarından yansıtır. Anımsama edebiyatı/yazını çerçevesinde ele alınan biyografi, otobiyografi, mektup, anı romanı gibi başlıca yapıtlar, bireylerin dolayısıyla toplumların belleklerine kaydedilen geçmişe dönük yaşanmışlıklarını kapsar, böylelikle de toplumların geçmişlerine yönelik ilişkilerini yansıtır (Kışmır, 2017: 257). Yazarın, anılarının konu edindiği *Der krumme Löffel* adlı yapıtı anımsama yazını çerçevesinde değerlendirilebilecek bir ürün olarak görülebilir.

Söz konusu anlatıda mekân, yapıtın temel belirleyenlerinden biri olarak görülebilir. Çünkü mekân anlatının olay örgüsü ile figürlerin şekillendirilmesini doğrudan etkileyen bir olgudur (Şahin Yılmaz, 2018: 30). Anlatıcının, özellikle yaşadığı mekânlara değinmesi, bellek-mekân ilişkisini akıllara getirir. Birey ve toplumlar için süreklilik kavramının önemi büyüktür. Bu bağlamda süreklilik ancak hatırlamak/unutulmamak ile canlı tutulmaya çalışılır. Kültürel Bellek”lerin canlı tutulmak istenmesi toplumlar için de gereklidir. Söz konusu gereklilik, genç nesillere kültür aktarımı yapılması ve toplumun sürekli olarak yeniden üretilmesi noktasında ön plana çıkar. Kültürel Belleğin canlı kalabilmesi için mekânların/alanların önemli etkisi vardır (Gülbetekin / Öztürk, 2016: 587). Anlatıcı müze/avlu örneğinde olduğu gibi mekânlara da dikkat çeker;

Avlumuzun atmosferi, fırın, mutfak atıkları, kömür/kiler, sabun dükkânlarının kokularından oluşmaktaydı. Kışın, çöp tenekelerinde özellikle yoğun bir sıcak kül kokusu vardı. [...] Tabiat Tarihi Müzesi bugünkü gibi kokuyordu [...]. (Bofinger, 2010: 10-11)

Anlatıcı için yaşadığı mekânların kokularının da anımsama noktasında ayrı bir simgesel anlamı vardır. Onun anlatısını oluşturan önemli ayrıntılardan biri de çocukluk yıllarında özümsemediği ve unutamadığı kokulardır. Anlatıcıya, kokuların eğlenceli gelmesi kadar aslında bilinçaltında çocukluk anılarının özleminin bulunduğu yönünde bir yorum yapılabilir. Onun anılarında, günün/dönemin şartları çerçevesinde sınırlı olanakların olduğu gerçeği yer etmiş gibidir. Çünkü fırın –ekmek-, kömür, savaş/yokluk dönemlerinin en önemli gereksinim duyulan kaynaklara örnek verilebilir. Ayrıca yazarın aslında yapıtın başından sonuna kadar, hemen tüm anlatılarına monte ettiği ya da gizlediği bir

Nasyonal Sosyalist gerçeği/geçmişi vardır denilebilir. Yukarıdaki alıntıdan da anlaşılacağı üzere yazar, fırın, sabun, sıcak kül kokusu gibi genelde sıkça yer verdiği sözcüklerle, Nasyonal Sosyalist Döneme göndermede bulunmaktadır adeta. Nazilerin İkinci Dünya Savaşı sırasında toplama kamplarındaki fırınlarda insanları yaktıkları, kemikleri ve yağlarından sabun yaptıkları birçok kaynakta iddia edilmektedir (Graf, 1993: 38-39).

Bir çocuğun kültürel bellek ile ilgili temeli, çocuğun içerisinde bulunduğu zaman, mekân ve insanlar tarafından oluşturulmaktadır. Bu durumda çocuk kültürel bellek bağlamındaki ilişkiyi, zaman/mekân ve insanlar aracılığıyla kurar (İlhan, 2018: 166). Koku, mekânın belleklerde bir deneyim olarak kaydedilmesini sağlayan önemli faktörlerden biridir (Ayan, Çeven / Belkayalı, 2019: 21). Bellek/anımsama çerçevesinde yapının genelinde kokunun önemini somutlaştıran kesitlerin sayısı oldukça fazladır;

Hiçbir kuşkunun yararı yoktu, savaş sonrası yılların soğuk kış gecelerinde kulaklarımı donma tehlikesi karşısında korumak zorundaydım. Kulaklarım, özellikle annemin bana hediyesini taktığım zamanlar -muhtemelen utancımдан- aşırı ısınırlardı. Çocuklar ince görgülere sahip değildiler. Ama hassas burunları vardır. Çocukluğuma dair tüm önemli mekânları ve şahısları kokularından tanıyabiliyordum. (Bofinger, 2010: 9-10)

İnsanlar savaş sonrasında günlük yaşamlarını sürdürebilmeleri için, bulabildikleri, kullanılabilir birtakım eşyalardan oluşan yaşam alanları oluşturmuşlardır kendilerine. Savaşın yıkıcılığını, daha çok yaşadığı mekânları anlatarak yansıtan anlatıcı, savaşın izlerini taşıyan eşyalardan oluşan odasından söz ederken de son derece ironik bir anlatım tutumu takınır. Anlatıcının, olayları aktarırken takındığı bu ironik anlatım tutumunun nedeni olarak, çocukluğuna dair belleğinde derin izler bırakmış olan anıların büyük etkisi olduğu düşünülebilir.

Yarım görünümlü odamda bir süre sonra katlanabilir kanepeyle değiştirilen bir çocuk yatağı dururdu. Üzerinde yanık izleri, bomba parçalarının delikleri bulunan bir dolap, kocaman çekmeceli daktilosuz bir daktilo masası mükemmelleştirilmiş çocuk odası mobilyaları. (Bofinger, 2010: 22)

Anlatıcının çocuk belleğinin aslında geçmişine, çocukluk anıları bakımından bir özlem duyduğu söylenebilir. Onun, Berlin'nin dışında çoğunlukla yer verdiği ve oraya adeta bağımlı olduğunu düşündüğü Treptower'in kuzeyinde bulunan Kiez bölgesine dair olan anıları bellek/mekân bağlamında da oldukça dikkat çekicidir;

Savaşla ilgili olan konular yaşantılar her zaman oyunlarımızın önemli konularından olmuştur. Kuzenlerim Petra ve Regine özellikle Ruslardan kaçan insanlar gibi kaçış oyunu oynarlardı benimle. Bunun için ışıklarda söndürülürdü. (Bofinger, 2010: 112)

Anlatıcının çocukluk anıları, daha çok çocukluğunun geçtiği savaş yıllarıyla ilişkilidir. Bu nedenle, kaleme aldığı neredeyse tüm anıları söz

konusu yıllarda yaşanmış zorluklara/sorunlara dayandırılarak ele alınmışlardır. Kötü anılarını unutmak istercesine geçirir ya ironik ya da eğlenceli/mizahi bir dille anlatır. Bu bağlamda anlatıcı alıntıda görüldüğü gibi çocuk yaşlarda savaş yıllarında oynadıkları oyunları anlatırken, insanların memleketlerini, ülkelerini terk etmek zorunda oldukları ‘kaçış’ olgusunu vurgular. *Der krumme Löffel*, yazarın birçok kısa anısının bir araya toplanmış şeklidir ve aynı zamanda yazarın yaşamöyküsü niteliğindedir. Onun bu yapıtta kaleme aldığı öyküleri, savaşı anlatan şiddet sahnelerini doğrudan içermezler ancak, savaşı anlatan kesitlerde, savaş dönemine dair yapılan göndermeler oldukça fazla dikkat çeker. Anlatıcı, çocuk yaşlarında tanık olduğu savaş dönemini ve sonrasındaki yaşamını anlattığı söz konusu yapıtta, onun bilinçaltında yer eden ve onu çok fazla etkileyen anılarını, yalın bir çocuk bakış açısından yansıtmayı başarmıştır adeta.

Sonuç

Alman yazınına *Der krumme Löffel*’le damgasını vuran sanatçı/yazar Manfred Bofinger, savaş yıllarına rağmen, Berlin’e karşı olan düşkünlüğünü, anılarını anlattığı söz konusu yapıtta kaleme almıştır. *Der krumme Löffel*, yazarın çocukluk yıllarına ilişkin, yaşamından yansıyan birbirinden ilginç anılarını içerir. Bu nedenle *Der krumme Löffel* adlı yapıtın otobiyografik bir yapıt görüntüsü çizdiğini rahatlıkla söyleyebiliriz, çünkü Bofinger kurgusunun büyük bir çoğunluğunu kendi yaşamından alınan gerçek olaylara yer vermiştir. Anlatıcının savaş dönemine ilişkin anılarının aktarıldığı çocukluk anılarını zamanda onu eğlendiren bölümler olarak dikkat çeker. O bu olayları anlatırken mutlu olduğunu duyumsatan ironik / eğlendirici bir ifade biçimi kullanmıştır. Yazarın söz konusu dönemlere dair olan anılarını paylaşmak istemesinin nedenleri arasında, onları canlı tutarak unutulmamasını sağlamak istemesidir. O bunun için, gerek zaman gerekse mekânların anımsanması yoluyla kültürel bellek bağlamında geçmişinin sürekliliğini de sağlamış olur.

Geçmiş deneyimlerin adeta bir fotoğrafı olarak görülen Anımsama edebiyatı, aynı zamanda tüm yaşamı kapsayan olayların kurgulanabildiği bir alan olarak da tabu olayların aktarılabilirdiği ve anımsama kültürüne katkıda bulunduğu söylenebilir. *Der krumme Löffel*’de savaş sonrası dönemde yeniden başlanan yaşamlarının aslında trajik yönlerine de bir gönderme bulunmaktadır. Söz konusu yapıt, hem Anımsama edebiyatı/yazını çerçevesinde hem de bireylerin, toplumların belleklerine kaydedilen geçmişe dönük yaşanmışlıklarını kapsaması/ aktarılması bakımından anımsama yazını çerçevesinde değerlendirme yapmayı olanak tanımıştır.

Kaynakça

- Astrid, E. (2005). *Ansgar Nünning. Literatur und Erinnerungskultur. Erinnerung, Gedächtnis, Wissen. Studien zur kulturwissenschaftlichen Gedächtnisforschung.* Hrsg. Günter Osterle. Göttingen: Königshausen & Neumann, 185-211.
- Ayan Ç. E. ve N. Belkayalı. (2019). Mekân, Bellek ve Koku. Kolektif Bellek olarak Peyzaj Kongre, 7. *Uluslararası Peyzaj Mimarlığı Kongresi*, 6-7 Kasım 2019, Antalya.
- Bofinger, M. (2010). *Der krumme Löffel*, Aufbau Verlag GmbH & Co. K.G.
- Graf, J. (1993). Der Holocaust auf dem Prüfstand Augenzeugenberichte versus Naturgesetze. AAARGH. Das Buch, 2. korrigierte Auflage, August 1993. 2/ The Zundelsite at in 1996. 3/ Der Wilhelm Tell Website at wahrscheinlich in 1998. Erişim Tarihi: 20.09.2019.
- Gülbetekin, M. ve Öztürk, M. (2016). Mekân [Kültürel] Bellek İlişkisi ve Yer Adları. *TÜCAUM Uluslararası Coğrafya Sempozyumu International Geography Symposium 13-14 Ekim 2016 /13-14 October 2016, Ankara.*
- İlhan, M. E. (2018). Bellek Çalışma Kılavuzu veya “Unutulanlar, Unutanları asla Unutmazlar”. *International Journal of Social Inquiry* Cilt / Volume 11 Sayı / Issue 2 2018 ss./ pp. 153-170.
- Kriegel, K. (2011). Manfred Bofinger. Rossipotti Literaturlexikon. <https://www.rossipotti.de/inhalt/dateien/Rossipotti-Literaturlexikon-eBook.pdf>, Erişim Tarihi: 12.10.2019.
- Kişmir, G. (2017). *Uwe Timm'in “Kardeşimin Örneğinde” (Am Beispiel meines Bruders) Bellek Yansımaları.* DTCF Dergisi 57. 1 (2017): 257-273.
- Langbein, H. (1995). *Menschen in Auschwitz.* Wien, München: Europa Verlag GmbH.
- Ortaylı, İ. (2008). Osmanlı İmparatorluğu’nda Alman Nüfuzu, Timaş Yayınları, 1. Baskı, İstanbul.
- Sander, O. (2018). *Siyasi Tarih 1918-1994*, İmge Kitabevi, 28. Baskı, Ankara.
- Şahin, Y. Z. (2018). *Thomas Bernhard’ın “Der Kulterer” Adlı Yapıtında Heterotopya.* Ankara: Akçağ Yayınları.

LANGUAGE AS A MIRROR OF *SELF* ON SOCIAL MEDIA

Tuba DEMİREL¹

Abstract

Social media, specifically Facebook, is used by billions of people worldwide. Due to this rapid global networking, the format of communication has varied; from text, image, video to GIFs, emojis, filters. This altered ‘communication’ hence ‘society’. A fuzzy border between *online* and *offline self* has emerged. It is not arguable that language serves as a useful tool to define the reflection of each *self*. This study investigates whether people represent themselves on an online group much different than they would face-to-face in a natural group meeting atmosphere and if artificially constructed self aims to reach an ideal self.

There has been a raft of studies in psychology on the self-presentation on Facebook according to gender (Kuo et. al, 2013), and the reasons of it (Tosun, 2012) and in sociology, (Birnbau, 2013, Song, 2012, Uimonen, 2013, Bazarova et. al, 2013, Lin & Qiu, 2013). This study aims to fill in this linguistic gap through an experimental research.

Keywords: self-representation, discourse analysis, language on social media

¹ Res. Assist. Hatay Mustafa Kemal University, Faculty of Science and Letters, Department of English Language and Literature.

Introduction

Facebook users connect using various “posts” such as written, and audio-visual which they can edit, delete, they can also especially for personal information, to set a privacy level and share the posts only with targeted audience within their networks. These features of Facebook² resemble in some sense to face-to-face communication. On the contrary, unlike on Facebook in real life we do not have the possibility to “undo” or “delete” a sentence after we produce it. Again, unlike on Facebook, we cannot click “hide from timeline” and reject or accept what has been shared with us by other people.

People tend to intentionally conceal and adjust their real being in order to gain attention and keep popularity within their network (Zhao et. al 2008). This self-promotion trend especially among young Facebook users has been under the spotlight of the recent social science research (Carpenter, 2012). Facebook users have a time-free and space-free realization of self. For example, an office worker may choose to *share* writtencomments anda picture of himself on holiday while he is actually working at office. This illustrates the opportunity to connect to any reality, any time, and any presence that they fancy.

Textual and conceptual clues help audience cognitively create a visualization of an individual on the other end of the network (Jacobson, 1999). Kerby (1991) explains that the language is not only a way to express self but also a way to realize *self* in words. That’s why, a linguistic study is essential to explore *self* represented in offline and online social contexts.

In particular, using discourse analysis techniques, this research explores how self-representation can be described and differentiated through the language used on Facebook and in face-to-face communications.

The definition of *Self*

Self is defined (Burke et. al 2009: 10) as a dynamic and complex entity, which is individual and social. It is underlined that self comes out in the course of social interaction, which creates a different society and it is claimed that self inherits a number of elements such as being a mum, a shopkeeper or a teacher. These particles of self, create the identity in the society. James (1890) explains these roles of selves, which emerges in independent contexts. This implies that *self* may be altered in the context of face-to-face interaction to the one that exists in the context of Facebook.

Apart from sociologists, sociolinguists defines *self* as an abstract unit, which includes many stable and fluid characteristics of a human. Self also bares solid attributions such as the age and gender but due to its

²Facebook Popular Features: <https://www.facebook.com/help/39327774048285> [accessed on 21.08.2013]

dynamic aspects a unique self is prone to exist differently in separate contexts (Sedikides and Brewer, 2001). Similarly, Gardner and Brewer (1996) states that “different self-construal may also coexist within the same individual, available to be activated at different times or in different contexts” (83). The variations of self are ultimately connected (Redfearn, 2004). The choice of self is often bound to the existing circumstances and more importantly the possible feedback to be gained. In this sense the idea of self is seen as a process of performance practically through self-representation. Ivanič and Camps (2001) found that before an oral self-representation, it is possible to know about self given various non-verbal expressions such as the body posture, type of clothes and shoes, the facial expressions. The linguistic style is specific to each individual such as accent and word choice, hence *language* is regarded to function *as a part of self*.

Self-Representation and Discourse

Self-representation is defined as presenting self in order to reshape the social process and practices by McHou and Rapley (2001: 28) and they underline that “self-representation constitutes discourse”. Discourse “is an instance of spoken or written language” (Celce-Murcia and Olshtain, 2000: 4), and when defined as a social phenomenon, it consists of all communicative behaviors of human (Schiffrin et. al, 2008: 100). It is also a flexible and adaptable system mainly practiced through language. It is the process of engagement of the individuals (Widdowson, 1996: 58) creating meaning to order the relationships socially (Fairclough, 2001: 232).

Language is a means of embodying our thoughts, ideas, comments and these are the reflections of any kind of experience or inheritance that human has within self. Language makes *self* become tangible as a sharable object in a sense. Stets & Burke (2003) suggest that language helps the individual to create a common meaning which wraps *self* within.

Social Media and Facebook

Boyd and Ellison (2007) explain social media sites that let its users to:

- create profile(s) with manageable visibility options within the social media site or publicly on the Internet
- share their network with the other users in the network
- connect other people in that network.

They are connecting people, through internet enabled devices (computers or smart phones) and bringing a feeling of togetherness (Bakardijeva, 2003), which creates virtual communities (Fuchs, 2008). Social media also lifts the shields of anxiety for those who would hesitate to interact face to face (Aydin 2012). Some users have two accounts: one dedicated to professional and the other to occasional relations. Users may

be discrete to some audience they prefer (Cornwell and Lundgren, 2001) and they may deliberately represent themselves in different ways depending on who these audiences are (Gibbs et. al, 2006). In this way, online self-representation may share and differ a lot with that of offline.

Online and Offline Self representation

The frequent use of social became a part of our daily routines (Fuchs, 2008). The society tends to adapt to the innovations and inventions quite rapidly that so-called offline life flows into a state that embeds various online involvements. Still, for many people receiving a handwritten letter cannot be replaced by an e-mail or a friend request on Facebook cannot compete with a handshake. That's why, when it comes to self-representation which is influenced by the audience and the context, it is hard to make a clear distinction between online and offline representation.

A new user of Facebook needs time and training to adapt to the privacy setting, the style and conventions of sharing posts and so forth. While an offline self-representation is fed by the lifelong experiences and observations of the individual and it occurs in a natural flow. Online representation, especially for the beginners, can be challenging, time consuming, complex and artificial. No matter how much social media sites would be appealing, many users struggle in handling their personal information. On the contrary, the reflections of an offline self representation such as choosing certain audience to share a secret, showing a photo to a friend, sharing information about your future plans with your family, do not require rearranging your privacy settings like those on Facebook. The necessity of abiding by the pre-set information and data sharing formats brings extra consciousness to the way self is represented online. For instance, each user on their Facebook profile have a tab called "about". In this sense, Facebook manages, rearranges and even interferes with the way people represent themselves. This makes everyone obey a mutual way of presentation.

Self representation, regardless of online or offline settings, occurs in different forms and it is prone to a deliberate change. Leary (2011) names the many representations as various *personas* that people bear separately relative to the ambiance of presence. During each interactional occasion, people wear different masks on the original self (Goffman, 1995). There is still no fixed formula of self-representation under the same circumstances, either.

Online self-representation can be named as the chance to be and behave to the extent of will regardless of time and space. When it comes to offline self representation, it is undergoing a metamorphic phase given the effect of wired networks. Individuals carry the reflections of their online selves on their real presence.

Levine et al. (2010) did a quantitative research on how self construal and self presentation are effected by the culture. Identity, as referred earlier, is generated by self. Georgalou (2010) shows that self in social media sites occurs as a discourse bound, collaboratively created reproductive form. In the literature, identity is shown as the atomic particle of self, which carries similar characteristics and occurs within a discursive context as well. On the other hand, in her research on the identities reflected on Facebook, Bouvier (2012) concludes, "...identity categories are not given in nature but created in language." Ithaca (1999) studied the probable difference between the writers presenting themselves in their autobiographies and their *real life – real time self* (4). The analysis of their words fromimplied that many writers tend to illustrate their optimal self.

Bouvier (2012) conducted a qualitative research where Facebook users were found highly probable to create an idealized version of their selves. Such alteration is named by Crandall (2007, cited in Barton and Lee 2013: 18) as "presentational culture" when individuals act on show

Lange (2007) analysed how YouTube users respond and react via the videos they share on each other's profile and how the posters conceal their identities through using nicknames. Barton and Lee (2013) evaluated the inorganic selves created intentionally by the users online and they indicate that more linguistic research should be done in different platforms with distinctive usages of language. Regardless of conscious or unconscious alterations of language, it serves as a pragmatic tool to reach the intended self-representation for individuals.

Purpose and Goals of the Research

The main hypothesis is driven from the previous studies showing that

- the online self is constructed more artificially aiming to reach an ideal self to gain acceptance in the virtual (i.e. online) community that the individual belongs.
- it is expected that people represent themselves on an online group much *different* than they would face-to-face in a natural group meeting atmosphere.

The research question, therefore, may be stated as "How the characteristics of self-representation may differ on Facebook and in face-to-face communication and how this can be identified and compared through language"?

Theoretical Foundations and the Framework for Analysis

The framework utilises three main approaches: One drawing on linguistic theory (1) and a new approach that is created by analysing and merging two different categorisations of self from sociology and psychology (2, 3). These existing three approaches are:

1. Social Language explained by Gee (2011)

2. Four classifications of self by Van Leeuwen, 1996

3. Three questions defining self by Barton and Lee (2013)

The linguistic theory called *social language* defines language as a tool to reach the identity of an individual as explained by Gee (2011) in his book “How to do Discourse Analysis”. Van Leeuwen (1996) studied the representation of social actors, people as social beings, through critical discourse analysis. He designates three major categorizations in the identification of *self*, reflected through language in daily life. On the other hand, Van Leeuwen’s classifications of self, covers the same concepts, which are inferred by the questions that Barton and Lee (2013) ask to reach the online identity. Unlike Van Leeuwen they have implied the characteristics of *self* within the online contexts through their research on various online social platforms. These converge to come up with a common definition of self, which will help this study to compare and contrast self on Facebook and in real world. In other words, this study is conducted from a social language perspective based on stated categorizations and linguistic analysis.

Firstly, the *meaning* and the *form* of the language used on Facebook and in the group interview by the participants will be analysed to reach the characteristics of self-representation.

Secondly, in order to reach both online and offline self, the language used on Facebook group and in the group interview is analysed within the classifications according to social language tool. Van Leeuwen (1996) gives mainly two categories for self-realization by social actors through language; functionalization and identification. *Functionalization* refers to what people do and their occupation. This can be traced through the suffixes such as *-er*, *-ist* like in the example of “pianist”. *Identification* is found in three different ways *classification*, *relational identification* and *physical identification*. *Classification* stands for the “fixed” identity of individuals such as age, race, class etc. Certain adjectives can give the classification clue as *English* in “the English teacher”. *Relational identification* explains the context bound self. This can be observed in the possessive language referring to certain relationships, kinships such as “my uncle, father of two”. Final category of self, *physical identification* is found in mainly the descriptive language making use of adjectives such as “blonde, bearded”.

Lastly, Borton and Lee (2013) states that online self is defined by asking three questions; *who we are*, *who we want to be to others* and *how others see us*. Self is divided in three categories where there is an unchangeable aspect explaining who we are in isolation and a context dependent aspect where *self* emerges as a product of the environment and finally changeable aspect of self, based on the audience. Barton and Lee (2013: 69) also state that “...the features of identity are often quantified

certain micro linguistic and grammatical features such as personal pronouns”.

1. Form	2. Meaning	3. Aspects of self
Nouns Adjectives	Who we are? <i>English, female</i>	Static Self Classified identification
Verbs: <i>to be, like, love</i>	Who we want to be to others? <i>Beautiful, cheerful, open minded</i>	Dynamic Self Physical identification
Compounds Adjectives Pronouns: <i>I, we</i>	How others see us? <i>A friend, a member of band</i>	Network dependent self Relational identification Functionalization

Figure 1 - Framework for Analysis

The table should be explained from the right to the left. The third column makes up the regenerated new main categories of self on Facebook and in real life. It establishes the basis of this research when doing the comparisons. Second column provides the questions to reach the main categories of self. The first column shows some of the features of language, which needs to be analyzed to answer the questions in the second column.

Research Design

The experimental set up is as follows:

- Ten native speakers of English, five females and five males, who are university students volunteered to take part in the research.
- Initially, an online questionnaire is used to determine demographics and Facebook usage.
- Next, participants signed up to closed Facebook group, created specifically for this research and answered pre-designed questions.
- Then, participants answered similar questions during a face-to-face group meeting and answers were recorded and transcribed.
- Answers from each participant both on Facebook and in the group interview were organized into an “answers grid” to be used to distinct *self*-representation by each participant both on Facebook and during face-to-face group interaction.
- Discourse analysis techniques are used to interpret the form and the meaning of the data. The differences and similarities seen in meaning and form are further investigated according to a new framework of analysis derived from the literature: *static, dynamic, and network dependent aspects of self*

Data collection involved a number of steps. After the pilot study the questions rearranged and went through ethical clearance of Sussex University. The call for participants announced e-mail, Facebook posts,

and poster adds which were hanged in the campuses of Brighton and Sussex University. Suitable consented respondents were added to the private Facebook group where thirteen people answered ten questions. Ten of them, five female and five male participated the group interview, which lasted for an hour. The answers are transcribed in the form of narratives. The collected data of Facebook and the group interview transcripts includes about 4.300 words each.

Data Analysis

The following three comparisons are:

- The first comparison is under the static aspect of *self*. Here the aim is to see how the participants are differing or showing similarity in the way they give information about their age, nationality and other relevant features of *self*.
- Second comparison is based on dynamic *self*, which shows the changing characteristics of *self*.
- Finally the third comparison is on network dependant *self*, which emerges in social context relative to the audience.

In this study only the *dynamic self* analysis could be included.

Dynamic Self

The dynamic self is the feature of *self*, which can change and/or even fade away by time, depending on the context and the audience. In this research the dynamic self mainly includes the epithets attained individually or by the society, as well as the interests, hobbies of an individual. Therefore the analysis of dynamic self is done in two steps;

- First various attributions to self are analyzed through first person singular pronoun “I” and its compliments. As Barker (2001:30) states ”Subjectivity and identity are constituted through the regulatory power of the discourse.”He shows that “I” forms a *position in language*, which stands for self.
- Second is the analysis of *emotive verbs* as like, love, enjoy (Fanego,1997) as they refer directly to what an individual desires, favours and also excludes which is another pillar of dynamic self.

The table below depicts some comprehensive examples of the analysis based on the first step aforementioned.

		FACEBOOK		GROUP INTERVIEW		
		positive	negative	positive	negative	
Females	I am a very friendly person I am a very cheerful person			I am an art lover	I am too sensitive	F1

	I am very feminine				
	<i>I think</i> I'm quite acaring friend			I am not a very practicing Muslim	F2
	I am a hard worker I am a happy go lucky person	I am vile fat and worthless			F3
	I am a good friend I am a keen traveller		I am <i>just</i> the biggest party girl	I am always drunk	F4
	I'm queer/a feminist.	I'm clumsy	I am very talkative	I am not religious I am not spiritual <i>I guess</i> I am pretty lazy	F5
Males				I am not spiritual	M1
	<i>I think</i> I'm quite loyal	I am a lazy friend <i>I guess</i> I'm a selfish friend too	I am a massive geek		M2
	I am a bit forgetful I am respectful		I am a massive geek	I am not spiritual	M3
					M4
	I am a keenswimmer and runner I also think im also quite a fun person			I am not gay	M5

Figure 2 – Use of *I am*

As shown in the table, while all females show positive self reflections, males do not. F4 and F5 are share direct negative utterances on Facebook and F1, F2 write no direct negative adjectives about themselves. As for males only M2 leaves negative comments about himself while M1 and M4 have no direct language describing their “self”s.

Participants mostly include intensifiers such as *very, quite, quite a* before positive adjectives while describing themselves. The use of *I think, I guess* as a preliminary modifier shows that the participants underline that the value/truth of their utterances is limited to their own belief (Mauranen, 1997: 129). For instance, F2 considers herself as *quite a caring friend* and M2 does as *quite loyal*. It should be underlined that such verbs of opinion or belief are used when there is already an intensifier before an adjective;

7.a I think I'm quite loyal

M2 in the given sentence soothes the meaning with adding *I think* just before a high degree a positive adjective. As in his negative post M2 adds *too* which gives a meaning of *also*.

7.b I am a lazy friend. I guess I'm a selfish friend *too*

This sentence does not stand out too negative about *self* because the indefinite article *a* draws away the negative meaning of the compounds *lazy friend* and *selfish friend* from *I* which represents the *self*. On the other hand as in the example of F3 and F4 designates an outer category such as *a hard worker* and *a keen traveler* where *self* belongs.

These general categories identifying self are enabled by indefinite article and a noun phrase such as in *a keen runner* and they are also used with post modifying relative clause with *that* and *who*. Participants answered the question "What do you see when you look at the mirror?" as given in the examples below;

7.c A handsome guy who needs a shave.

7.d A girl that's still finding herself

7.f A scruffy looking chap who really should do more exercise.

Also indefinite adjective is used to define *self* on the mirror;

7.g Someone that needs a haircut and needs to sleep more

In her answer, F5 firstly regards herself as a stranger and defines that person negatively;

7.h A person. A face. I see a horrible and ugly person

There are also other ways that participants speak of themselves with generalizations *kind/type of person* to supply a prelude to their reflective judgments.

7.i *I am also the kind of person* who doesn't forget when she's been hurt.

7.j *I'd like to think I'm the type of person* who's there if a friend needs help

In addition, comparing the robust negative meaning of *vile, fat and worthless* to *hard worker*, and *happy go lucky person* F3 generates an ambivalent self representation on Facebook.

M2 (7.e) and F5 (7.f) underline the tentative nature of *self* through embedding modality in sentences;

7.k I can be splenetically angry

7.l I can be very selfish, pushy & talkative

Moreover, *can* implies that these features arise if they are triggered by external factors. On the other hand, M3 shows an effort of reaching to another state;

7.m *I try to be considerate and kind*

Time adverbials and prepositions also frame the conditions that certain characteristics of self can emerge:

7.m I've been very withdrawn **at times**...and awkward **in** social situations

F5 uses present perfect tense, which implies a change in her personality. F4 also give references from future

7.n One day I'll be dressed like *Amy Whinehouse*, the next like *Amy Childs* (I am afraid that the latter is more often the case!)

More importantly, if the audience does not know, who the mentioned people are and what they dress like, this sentence does not hold the same value as it does for F4. This is the only example that a participant referred to a celebrity. Through a comparison, the preposition *like* brings *I*, which is F4 herself together with *Amy Whine-house* and *Amy Childs*. This attempt for such connection can imply that this was a conscious attempt to gain popularity.

7.o A very stressed Masters student with big bags under her eyes

F5 mentions about her current state and this proves once again that dynamic self is not only bound to context and audience but it is also dependent on time period. After a certain amount of time what has been a part of her "self" as a master's student will dissolve once the studentship ends.

It is observed that females show more positive self-reflections than males while there is a very limited number of negative self-reflections in total on Facebook. Participants include strategies to underline the positive characteristics of self. Commonly before the presence of an intensified adjective they include a *mental-content verb* such as *I think* (7.a). Using the word think requires a process of thinking. In this sense, these sentences are seen to be generated highly consciously by the participants. It is possible to see similar constructions in the group interview as well.

Dynamic Self in the Group Interview

The data collected during the group interview shows similarities to that on Facebook, while talking positively an intensifier is included before the subject (8.a) and negation is used to reflect disjunction from the given attribute such as being spiritual (8.b).

8.a I am very talkative

8.b I am not spiritual

Such negation is a very direct way of excluding, this is only observed in group interview by F5 and M3. Also the use of size adjectives for

abstract concepts is found as a strategy to frame the intensity of being a *geek* and *biggest party girl*:

8.c I am a **massive** geek

8.d *just* the **biggest** party girl

In addition, *just* modifies *the biggest party girl* and as a restrictive adverb *just* gives the meaning of "exactly" (Aijmer, 2002: 155). On the other hand, it functions as an "interpersonal discourse marker", which gives indication of attitude (Fung, & Carter, 2007: 418) of F4 underlining her being unique as a party girl.

Negativity is not always explicit as in 8.f, F1 shows excessive sensitivity by *too* and F4 (8.g) is including time adverbial, *always* before her state of being *drunk*. Also F5 (8.h) gives a self-estimation *I guess* before using a modified negative adjective *pretty lazy*. It diminishes the intensity of negativity.

8.f I am **always** drunk

8.g I am **too** sensitive

8.h *I guess* I am **pretty** lazy

F1 uses *just* to and *too* together to foster the meaning of *energetic* in the sense that "I am particularly very much energetic".

8.i I am **just too** energetic

Dynamic self is also found to include the religious belief. In the group interview F1 makes the change in self clear by saying:

8.j I **used to be** catholic but **now I don't know what I am**

It must be underlined that there were no indications of any religion or belief on Facebook. Although there have been triggering questions both on Facebook and Group interview some participants avoid sharing negative self-aspects directly, especially in the group interview.

Despite limited data, Figure 7 shows differences between two contexts. The first part of analysis indicates that participants tend to talk more positively about themselves on Facebook than they do in the group interview. Participants do not hesitate to intensify positive self-reflective adjectives on Facebook but they generally use certain strategies to avoid direct negative self-declaration in the group interview.

The following analysis of dynamic self focuses on the verbs that can indicate alterations in the nature of self.

Emotive Verbs on Facebook and in the Group Interview

Blansitt (1978: 322) explains that the emotive verbs such as *like* and *love* as given in Figure 8 entail the subject, the agent, to progress a stimulus with pleasure or a lack of pleasure (*I like, don't like*). Also *detest* (*I hate*) can be found in the negated versions or antonyms of these verbs. These verbs entail information about the dynamic aspect of self, which also consist of individual's interests and hobbies.

While the participants used *love*, *like*, *enjoy*, *hate* in affirmative sentences, *like* only is used in the negative sentences. Both sentence types give away information about dynamic self.

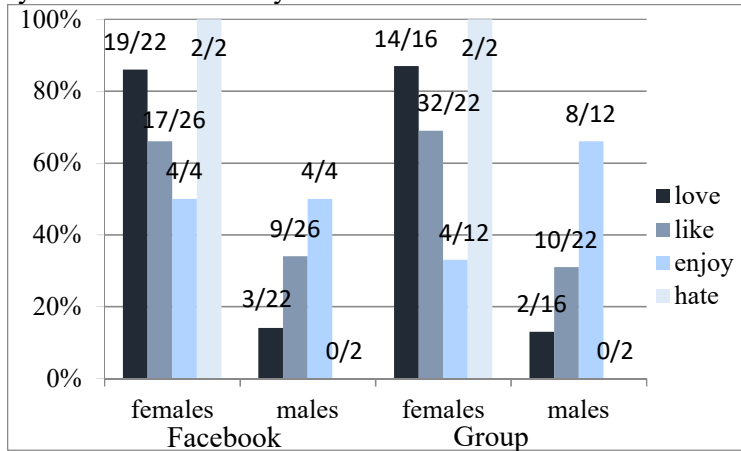

Figure 3 - Emotive Verb Frequency 1

Participants show close numbers in using verbs *love*, *like*, *enjoy* on Facebook and in the group interview but the meanings differ in both contexts. In this part of analysis the gender difference is much more apparent than the differences between contexts. Females make use of emotive verbs both on Facebook and in the group interview more than males. They tend to mention their interests and preferences passionately. On the other hand, Males use *enjoy*, a moderate emotive verb, equally to females on Facebook but twice as much as females in the group interview. This shows that *dynamic self* emerges in face-to-face communication more than on Facebook. Moreover, females display more desirous self than males in both contexts. For instance, F2 (9.a) uses *enjoy* with an adverb to pre-modify (really) while M2 (9.b) shows a lower joy for the following action.

9.a I really enjoy studying as long as there aren't deadlines

9.b I enjoy learning about new things and ideas

A structural difference is explained by Wherry (2004: 3) is “*to* shows orientation toward a point and *ing* the process.” The meaning of an action verb following *like/love* or *enjoy* determines the ultimate message. Duffley (2006:88) states that usage of gerund brings simultaneity to the action *loved* or *liked* by the subject and the action of loving/liking. As in the example below liking occurs in parallel with singing and the concept of singing is therefore closer to the subject.

9.c I like singing.

9.d I love to sing

When the infinitive is preferred as F1 does in the group interview (9.c), a hint of delay in the action liked/loved is found. This sentence therefore may be interpreted, as “I desire to sing when I get a chance”. In

the relevant data, regardless of its small size, it is found that on Facebook, after especially *love*, gerund is preferred over infinitive. Such a very slight difference in structure can give an important hint that gerund after emotive verbs refers to big and continuous part of self as F4 shows;

9.f I love drinking

On the other hand infinitive after emotive verbs include the actions, which are relatively aspired rather than enjoyed continuously as F5 and M1 says in the group meeting;

9.g I love to talk about myself.

9.h I love to travel

The likes and dislikes are distributed as shown in Figure 8 and hate shows particularity of two contexts. For instance, F3 was strongly critical of herself on Facebook but in the group interview she does not give such negative comments.

9.i I hate everything about myself and everytime i look in the mirror i pick out a million faults and im not exaggerating. I hate myself.

Also F1 uses *hate* to show detest about a situation rather than a self-reflection. The source of *hate* is outside conditions such as consuming alcohol and cold weather for F1. On the contrary, F1 depicts detest from her appearance on the mirror to *everything about* herself.

9.j I hate getting hiccups...I hate being cold

Results and Conclusions

Static Self

This aspect constitutes the core of *self* for both on Facebook and in the group interview. It is observed that there are similarities in the use of name and occupation in both online and offline contexts, except on Facebook participants tend to write in detail about their backgrounds while they talked less about it in the group interview. In both contexts the participants are found to underline their being student and their place of birth. Those who originally were born in other countries, they give specifically where they are from. On the contrary to what they say on Facebook, they share how long they have been living in England or Brighton specifically. That's why in this research nationality and occupation found to be a significant part of the static aspect. On the other hand participants don't directly state their age and gender.

Dynamic Self

The analysis of dynamic aspect of self showed a clear difference between females and males comparing to other two aspects of self. Females showed their positive characteristics more than males do both on Facebook and in the group interview. In addition, females expressed their interests and likes more passionately through emotive verbs (i.e. I like, I love) while expressions of males were more moderate (i.e. I enjoy). By and large, all

participants preferred to smoothen the negative adjectives about themselves in the group interview much more than they did on Facebook, where their word choice was more direct.

Network Dependent Self

The analysis of networked self demonstrated that the individuals inherited various multi directional tags, which connected them to other individuals at different social strata. In other words, each person had a feature of self, which emerged due to or within definite social connections. This complex system of self, in the group interview was represented with regards to who was/had been present in the course of communication. The participants reflected upon their actual identities and connections as students and young people. On the other hand, self-centric utterances on Facebook showed their unique interests and characteristics.

In summary, Participants' discourse in the aforementioned aspects exhibited that on Facebook the language was bravely and deliberately used to make sure their self is appreciated as an *individual*. On the contrary, during face-to-face communication the language was indirect and *self* was represented as interconnected due to the social context. All in all, on the Facebook group participants showed much more individualistic language in contrast to their utterances in the interview. Face-to-face interaction was found to foster the attachment to the group. Nevertheless, there is more to self-representation, the findings of this study, by contributing sufficient new linguistic evidence, confirms previous findings that there is a clear difference between online and offline self-representation as a result of various complex reasons.

References

- Aijmer, K. (2002). English discourse particles: *Evidence from a corpus* (Vol. 10). John Benjamins.
- Aydin, S. (2012). A review of research on Facebook as an educational environment. *Educational technology research and development*, 60 (6), 1093-1106.
- Bakardijeva, M. (2003). Virtual togetherness. *Media, Culture & Society* 25(3), 201–313.
- Barker, C. (2001). *Cultural studies and discourse analysis: A dialogue on language and identity*. Sage.
- Barton, D. and Lee, C. (2013). *Language online: Investigating dijital texts and practices*. Routledge.
- Bazarova, N. N., Taft, J. G., Choi, Y. H., and Cosley, D. (2013). Managing impressions and relationships on Facebook self-presentational and relational concerns revealed through the analysis of language style. *Journal of Language and Social Psychology*, 32(2), 121-141.

- Blansitt Jr, E. (1978). *Stimulus as a semantic role*. W. Abraham (Hg.), *Valence, Semantic Case and Grammatical Relations*. Amsterdam: John Benjamins, 311-326.
- Birnbaum, M. G. (2013). The fronts students use: Facebook and the standardization of self-presentations. *Journal of College Student Development*, 54(2), 155-171.
- Brewer, M. B., & Gardner, W. (1996). Who is this "We"? Levels of collective identity and self-representations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 71(1), 83-93.
- Bouvier, G. (2012). How Facebook users select identity categories for self-presentation. *Journal of Multicultural Discourses*, 7(1), 37-57.
- Boyd, D. M., & Ellison, N. B. (2007). Social network sites: Definition, history, and scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(1), 210-230.
- Burke, P. J. & Stets, J. E. (2009). *Identity Theory*. Oxford University Press: USA. On WWW at <http://lib.myilibrary.com?ID=227065>. Accessed 12.07.2013.
- Carpenter, C. J. (2012). Narcissism on Facebook: Self-promotional and anti-social behavior. *Personality and Individual Differences*, 52(4), 482-486.
- Celce-Murica, M. & Olshtain, E. (2000). *Discourse and context in language teaching*. New York: Cambridge University Press.
- Fairclough, N. (2001). The dialectics of discourse. *Textus*, 14(2), 231-242.
- Fanego, T. (1997). On patterns of complementation with verbs of effort I. *English Studies*, 78(1), 60-67.
- Fuchs, C. (2008). Internet and society. Social Theory in the information age. New York: Routledge. *Routledge Research in Information Technology and Society Series Number 8*. ISBN 0415961327. 408 Pages.
- Fung, L. and Carter, R. (2007). Discourse markers and spoken English: Native and learner use in pedagogic settings. *Applied linguistics*, 28(3), 410-439.
- Goffman, E. (1959). *The presentation of self in everyday life*. New York: Doubleday Anchor.
- Georgalou M. (2010). Pathfinding discourses of self in social network sites. In Rotimi Taiwo (Eds.) *Handbook of Research on Discourse Behavior and Digital Communication: Language Structures and Social Interaction* (39-65). DOI:10.4018/978-1-61520-773-2
- Ithaca C. (1999). *Stories, how our lives become: Making selves*. UP.
- Ivanič, R. and Camps D. (2001). I am how I sound: Voice as self-representation in L2 writing. *Journal of Second Language Writing*, 10(1), 3-33.
- Jacobson, D. (1999). Impression formation in Cyberspace: Online expectations and offline experiences in text-based virtual

- communities. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 5(1), 0. DOI: 10.1111/j.1083-6101.1999.tb00333.x
- James, W. (1890). *Principles of psychology*. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Kerby, A. P. (1991). *Narrative and the self*. Indiana University Press.
- Kuo, F. Y., Tseng, C. Y., Tseng, F. C., & Lin, C. S. (2013). A study of social information control affordances and gender difference in Facebook self-presentation. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*. doi:10.1089/cyber.2012.0345
- Lange, P. G. (2007). Publicly private and privately public: Social networking on YouTube. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(1), 361-380.
- Leary, M.R. and Allen, A.B. (2011). Self-presentational persona: Simultaneous management of multiple impressions. *Journal of Personality and Social Psychology*, 101(5), 1033-1049.
- Levine T., DeAndrea D., and Shaw A., (2010). Online language: The role of culture in self-expression and self-construal on Facebook. *Journal of Language and Social Psychology*, 29(4), 425-442.
- Lin, H., and Qiu, L. (2013). Two sites, two voices: Linguistic differences between Facebook status updates and tweets. In R. P. L. Patrick (Eds.) *Cross-Cultural Design. Cultural Differences in Everyday Life*. 5th International Conference, CCD 2013, Held as Part of HCI International 2013, Las Vegas, NV, USA, July 21-26, 2013, Proceedings, Part II. (pp. 432-440). Springer Berlin Heidelberg.
- Mauranen, A. (1997). Hedging in language revisers' hands. *Research In Text Theory*, 115-133.
- McHoul, A., and Rapley, M. (Eds.). (2001). *How to analyze talk in institutional settings: A casebook of methods*. Continuum International Publishing Group.
- Redfearn J. (2004). *My self, my many selves*. H. Karnac Books. London.
- Sedikides, C., and Brewer, M. B. (2001). *Individual self, relational self, collective self*. Psychology Press.
- Schiffrin, D., Tannen, D., & Hamilton, H. E. (Eds.). (2008). *The handbook of discourse analysis*. Wiley. com.
- Song, H. (2012). Creation of Digital Persona: Visual identity on Facebook through the screen. Unpublished Masters Thesis, Lund University, Sweden.
- Stets, J. E., and Burke, P. J. (2003). A sociological approach to self and identity. *Handbook of self and identity*, 128-152.
- Tosun, L. P. (2012). Motives for Facebook use and expressing “true self” on the Internet. *Computers in Human Behavior*, 28(4), 1510–1517.
- Uimonen, P. (2013). Visual identity in Facebook. *Visual Studies*, 28(2), 122-135.

- Van Leeuwen, T. (1996.) The representation of social actors. In C. R. Caldas-Coulthard and M. Coulthard (Eds.) *Texts and practices: Readings in critical discourse analysis*. (pp.32-70). London: Routledge.
- Wherrity, M. (2004). The gerund / infinitive contrast in English verb complementation. *Paper presented at Ninth Nordic Conference for English Studies*, University of Aarhus, Denmark, in May 27-29 May, 2004.
- Wood, L., and Kroger, R. (2000). *Doing Discourse Analysis: Methods for studying action in talk and text*. California: Sage.
- Widdowson, H. G. (1996). Reply to Fairclough: Discourse and interpretation: Conjectures and refutations. *Language and Literature*, 5(1), 57-69.
- Zhao, S., Grasmuck, S., and Martin, J. (2008). Identity construction on Facebook: Digital empowerment in anchored relationships. *Computers in Human Behavior*, 24(5), 1816-1836.

SINIRLARI AŞAN BERNARD-MARIE KOLTES'İN OYUNLARINDA EŞİKLERİN ATLANMASI

Tülinay DALAK¹

Özet

Dünyanın dört bir yanında oynanan oyunları ile ülkelerarası, kıtalararası sınırları aşarak uluslar üstünde konumlanan Fransız yazar Bernard-Marie Koltès oyunları ile sınırları zorlamakta, isimleri, kimlikleri, milletleri, dilleri, dinleri, ırklarıyla Arap, zenci, Hristiyan, Müslüman, Beyaz, Siyah, yerli, göçmen, melez kahramanlarıyla farklı kültürlerden gelen birbirinden değişik bireyleri aynı zaman ve zeminde buluşturarak onların maddi ve manevi bariyerleri aşarak, aşamadıklarını gözlemlemekte ve gözlemlemektedir. Benzer şekilde zengin, fakir, taşralı, kentli, alt tabakadan, üst tabakadan kişileri yan yana iletişim ve etkileşim içine sokarak ast-üst, sömüren-sömürülen ilişkisinin sınırlarını kaldırmaya çalışmaktadır. Ayrıca bireysel, ailesel, ahlaksal, toplumsal değerleri aşınma, yozlaşma içinde sunarak değerlerin altüst oluşunu sorunlaştırarak, sorgulatmaktadır. Koltès, kahramanlar kanalıyla eşikleri somut ve soyut değerler üzerinden atlatmanın yanı sıra başka yer arayışını uzaya taşıyarak bir taraftan kozmik seyahat ile verirken, bir taraftan da öteki dünyadan bu dünyaya hayalet olarak geri gelenlerle metafiziksel seyahat ile vermekte ve böylece beden ve zihin sınırlarını zorlamaktadır.

Bu söz konusu görüngüleri Michel Foucault'nun iktidar ve direniş analizi üzerinden, "iktidar her yerdedir" teorisine dayandırarak, Koltès'in "Ormanlardan Hemen Önceki Gece" (La Nuit Juste Avant les Forêts), "Zenciyle İtlerin Dalası" (Combat de Nègre et de Chiens), "Tabataba," "Çöle Geri Dönüş" (Le Retour au Désert), "Roberto Zucco," "Sallinger," "Batı Rıhtımı" (Quai Ouest), "Pamuk Tarlalarının Yalnızlığında" (Dans la Solitude des Champs de Coton), "Coco" adlı dokuz oyununda ele alıp inceleyeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Bernard-Marie Koltès, Michel Foucault, tiyatro, sınır, bariyer, eşik, iktidar, direniş

CROSSING THE TRESHOLDS IN BERNARD-MARIE KOLTES' BORDER-TRANSCENDING PLAYS

Abstract

French writer Bernard-Marie Koltès transcends international and intercontinental bounds with his plays being performed across the world. These plays shows and observes how characters from different ethnic backgrounds, nationalities, varying belief systems being; white, black, Arab, Christian, Muslim, native, immigrant meet and act when they are in the same place at the same time, also if they are able to overcome material

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Mütercim-Tercümanlık Bölümü.

and spiritual barriers. He also makes poor-rich, upper-low level, colony-colonist stand among themselves and interact with each other in efforts to remove the barriers. Personal, familial, social moral values are shown to be corrupted and is portrayed as a problem. Koltès, while narrating the inequality by opposite characters in tangible-abstract context also narrates spirits from the other side traveling back to this world with astral journey in a cosmic scale to push the boundaries of body and mind.

The phenomenons in subject and nine of Koltès' plays which are; "La Nuit Juste Avant les Forêts", "Combat de Nègre et de Chiens", "Tabataba", "Le Retour au Désert", "Roberto Zucco", "Sallinger", "Quai Ouest", "Dans la Solitude des Champs de Coton", "Coco" will be analyzed through the lens of Michel Foucault's power and resistance analysis and "power is everywhere" theory.

Keywords: Bernard-Marie Koltès, Michel Foucault, theatre, boundary, barrier, limit, power, resistance

Giriş

Bernard-Marie Koltès tiyatro, senaryo, hikâye yazarı, sinema ve müzik tutkunu olarak 20. yüzyılın en önemli oyun yazarlarından biridir. Dünyanın her bir tarafında oynanan oyunlarıyla ünü dünyayı aşan klasik-modern bir kategoride postmodern bir yazardır. Dönemine stil, dil, söylem düzeyinde etki eden bir avant-gardisttir. Geleneksel dili yıkarak yeni bir dil anlayışıyla, gerçeğe-düş arasında gidip gelen bir tiyatro dili yaratır.

Karşılaşma imkânı olmayan insanları aynı zaman ve zemine oturtturarak evrensel konuları onların iletişimleri üzerinde sorgulamaya açarak, insanlık durumundan kesitler sunarak, olaylara ve olgulara çeşitli yönsemeleriyle farklı açılardan ışık tutar. İnsanlığın tüm hallerini çarpıcı bir şekilde ortaya koyarak, açmazlarıyla, çıkmazlarıyla, zıtlıklarıyla, çelişkileriyle insanı ele alır. Her yerde yaşanan acıları duyurgatır. Olaylara ters açılardan yaklaşarak insan edimini şaşırtıcı, yadırgatıcı bir şekilde sergiler. Klasik-çağdaş karışımı bu yazar ahlaki, politik, sosyal mesajlar vermeden kendi doğrularını dayatmadan, kendi algıladığı dünyayı gerçek ve gerçeküstü imgelerle sahneleştirir.

Kahramanların çoğu yazarı gibi yaşadıkları ülkeden ayrılmış göçebe insanlardır. Kimisi de kimiksiz, köksüz ve vasıfsızdır. Onların maddi ve manevi ilişkilerine ticaretin yön verdiğini gördüğümüz oyunlarda, para için manevi değerlerini yitirdiklerini bulgularız. Bu insanların, birbirlerini dinlemediklerini, birbirlerini anlamadıklarını, hep kavga ettiklerini, sürekli mücadele ve direniş içinde olduklarını gözlemleriz. Eylemsel ve söylemsel platformda sürüklenip patinaj yapan bu insanlar, yaşamaktan, ölmekten, aşktan, ilişkiden korkmakta, acıların yaşandığı bu yerde arayış içine girmekte, dengelerini bulacakları, mutlu ve huzurlu olacaklarına inandıkları bir başka uzama ulaşmak için çok çaba harcamaktadırlar. Köklerinden kopmuş, bulunduğu yere entegre olamamış, savaşım içindeki bu insanların düşü, yazarın da düşü olan, iyi ve güzel bir yaşam sürdürme ülküsüdür.

Çeşitli Görüngülerle Eşiklerin Atlanması / Atlatılması

Michel Foucault'nun iktidar ve direniş analizi onun sosyal teoriye olan en önemli katkılarından biridir. Ona göre, toplumsal ilişkiler iktidar/direniş dinamiği tarafından belirlenir. İktidar toplumsal örgütlenmenin ve insan ilişkilerinin temel unsurlarından biridir. Söz konusu ilişki bir ağ/şebeke ilişkisidir ve her düzeyden ilişkinin içinde mevcuttur. Foucault'ya göre, "iktidar her yerdedir" (Foucault, 1993: 99). İktidar bir ağ olarak işlediğinden bireyler kimi zaman ona etki etmekte kimi zaman da ondan etkilenmektedir. İktidar, toplumun tümüne kök salmış olduğundan, toplumda binlerce iktidar ilişkisi ve güç ilişkileri, sonuç olarak da küçük çatışmalar anlamında mikro-mücadeleler vardır (Foucault, 2003: 176). Düşünür, tüm toplumsal ilişkilerin iktidar ve bu direniş tarafından karakterize edildiğini savunur. İktidar her yerde olduğundan ona karşı

verilecek mücadelenin de her yerde olması gerekir. Bu anlamda, düşünür, merkezsiz bir iktidara karşı merkezsiz bir direniş stratejisi önerir. İktidarın olduğu yerde direniş de kendiliğinden vardır (Foucault 2003: 72). Direniş bir özgürlük hareketidir ve özgürlüğün olmadığı yerde iktidardan da bahsedilmez (Foucault, 2000: 224).

İnsanların yaşadığı her yerde toplumsal ağı derinlemesine işlemiş iktidar ilişkileri olduğundan ve toplum içinde yaşamak başkalarının eylemleri üzerinde eylemde bulunarak yaşamak olduğundan, sınırları konu alan bu çalışmamızda söz konusu ilişkileri Bernard-Marie Koltès'in dokuz oyununda ele almaya çalışacağız.

Bernard-Marie Koltès isimleriyle, dilleriyle, dinleriyle, ırklarıyla, milletleriyle, kültürleriyle birbirinden farklı bireyleri bir araya getirerek, onları etki ve tepkimeye sokarak ilişkileri sorunlaştırdığı oyunlarında onlar üzerinden çatışma ve kaynaşma problematiğini sınırlar bağlamında tartışmaya açar.

“Çöle Geri Dönüş” adlı oyununda, Mathilde, oğlu Edouard ve kızı Fatima ile birlikte Cezayir'den doğduğu Fransa'ya, baba evine, kardeşi Adrien'in oturduğu ve mirasçısı bulunduğu evi almaya gelmiştir. Bu gelişle birlikte, karşılaşmaların yaşandığı, bu karşılaşmaların çatışmaya dönüştüğü bir savaş arenasında Koltès, oyunu Fransız-Cezayir savaşı üzerine kurmuş, Mathilde ile Adrien'in didişmelerini, çekişmelerini bu iki kardeş üzerinden vermiştir. İki kardeşin düşmanlıklarında yansımaları bulan bu savaşın siyasi araç ve gereçleriyle, iktidar ve direnişin bütün edimleriyle sahne üzerindeki yerlerini aldığını ve savaş ortamının yeniden seyirciye yaşattığını gördüğümüz oyunda, yazar insanlar arasındaki aşılabilir engellerden kaynaklanan sorunları bedenleştirirken insanın insanla olan ilişkisini fotoğraflar.

Oyunun başında, Cezayir'den Fransa'ya dönen Mathilde'i Adrien'in hoş karşılamaması Fransız değerlerinin bir sorgulamaya götüreceği endişesinden kaynaklanmaktadır. Zira isimlerin, dillerin, dinlerin, köklerin, kültürlerin, iki ülkenin karşılaşması söz konusudur. Ablasının kızına verdiği Arap-Müslüman ismi olan Fatima'yı Adrien'in tartışma konusu yapması, içinde yer aldığı taşra ve burjuva kültürünün bunu yadırgayacağını bilmesindedir. Bu ismi değiştirmek gerektiğini düşünerek, arkadaşlarının yanında “ona Caroline diyelim” (172) teklifinde bulunur. Buna itiraz eden Mathilde'in kalıplaşmış önyargıları gözler önüne seren cevabı anlamlıdır:

Mathilde: Hiçbir şeyi değiştirmeyeceğiz. Ad uydurulmaz, beşikten gelir, çocuğun soluduğu havadan alınır. Hong-Kong'da doğmuş olsaydı ona Tsouci Tai derdim, Bamako'da doğmuş olsaydı Şademia olurdu adı, Amecameca'da doğmuş olsaydı adı Iztaccihuatl olurdu. Beni kim engelleyebilirdi ki? Doğan bir çocuğu, hisse senedi gibi, doğar doğmaz ihraç etmek için pullayacak değiliz ya. (172)

Koltès'in, diğer oyunlarında da kahramanlarına farklı ülkelerden isimler vererek evrensel bir bakış açısı benimsediği görülmektedir.

Fatima'nın kimliğini inkâr etmek anlamına gelen Adrien'in bu ötekileştirici davranışı, katı ve dirençli düşünce kalıplarından gelmektedir. Aynı şekilde Adrien'in ablasının kendi hizmetkârı Aziz ile Arapça konuşmasına da tepkisi büyük olur, çünkü Fransız dilsel saflığın tartışılmasına zemin hazırlamaktadır. "Öteki"yle etkileşime girmemesi için evin duvarları arasında hapsedtiği oğlunun, halasının ve kuzenlerinin gelmesiyle dışarıda yeni bir dünyanın olduğunu keşfetmesiyle birlikte, uykusundan uyanması, içinde bulunduğu evden, taşradan kaçıp kurtulma isteği, başka yerler keşfetme arzusu Adrien'i telaşlandırır. Yabancı ülkelere gitmek, yabancı dil öğrenmek isteyen (177) oğluna Fransız dilini över: "İyi bir Fransız yabancı dil öğrenmez. O, kendi diliyle yetinir, haydi haydi yeterlidir o dil, eksiksizdir, dengelidir, kulağa hoş gelir, tüm dünya bizim dilimize imreniyor" (179-180) ifadesiyle milliyetçiliğini açığa çıkarır. Babasının faşist, baskıcı tutumu yüzünden yaşadığı yere mahkûm edilen, oradan gitmek isteyen oğluna: "Dünya burada, oğlum ve sen onu gayet iyi tanıyorsun, her gün orada dolanıyorsun ve öğrenecek başka bir şey yok. Ayaklarıma bak, Mathieu: İşte dünyanın merkezi; ötesi, dünyanın kenarı; çok kenara gidersen, düşersin" (178) söylemiyle bulunduğu yeri dünyanın merkezi sayması, egosentirik, katı, köşeli düşüncelere sahip olduğunun göstergesidir.

Yazarın kültürleri karşılaştırdığı bu oyunda, kişiler kendilerini konumlandırmakta zorluk çektiklerinden, bir çeşit kimlik krizi yaşarlar. Mathilde'in: "Köklerim mi? Hangi kökler? Ben salatalık değilim; ayaklarım var benim ve bunlar da toprağa gömülme için yaratılmadı" (169) sözleriyle bütün çatışmaların kaynağı olan köken kavramıyla dalga geçmesi aidiyetliği sorgulatması açısından önemlidir.

Koltès'in pek çok yönden birbirinden farklı bireyleri aynı ortamda buluşturarak bu yanyanalığın getirdiği zıtlaşmaları, çekişmeleri gözler önüne sermesi sınırların dışına çıkılması girişiminin hiç de kolay olmadığını göstermesi açısından dikkate değerdir. Mathilde'in hangi vatana ait olduğunu kendi kendine sorması, eşikleri aşma anlamında, insanın sanrılı, sancılı bir süreçten geçmesi gerektiğinin izdüşümüdür:

Mathilde: Benim vatanım hangisi? Benim toprağım nerede? Üzerine yatabileceğim toprak nerede? Cezayir'de ben bir yabancıyım ve Fransa'yı düşünüyorum; Fransa'da daha da yabancıyım ve Cezayir'i düşünüyorum. Vatan, insanın olmadığı yer midir? Kendi yerimde olamamaktan ve yerimin neresi olduğunu bilememekten bıktım artık. Ama vatan yok, hiçbir yerde yok. (201)

Mathilde'in ikircikli durum sergilemesi, köksüzleşmenin yarattığı kimlik bunalımı eşikleri aşarken yaşanan sıkıntıları gözler önüne serer. Bireyin alıştığı toplumdaki uzaklaşması, geride bırakılanlardan dolayı hissedilen yalnızlık, yabancılaşma duyguları fertleri strese sokmakta ve

derinden etkilemektedir. Yer aldığı topluma uyum sağlamak, birbiriyle ilişkiler kurmak, parçası olunan kültüre uyum göstermek, dünyayla bütünleşmek...tüm bu süreçler açmazları da çıkmazları da beraberinde doğal olarak getirecektir.

Oyunda, göçle eşik atlamaya çalışanların yaşadığı, ortada kalmışlık Adrien'in uşağı Aziz aracılığıyla vücut bulur. Farklı kültürlerden gelen kişilerin bir arada bulunması kültürel uyum sorunlarını da beraberinde getirmekte, dil, din, ırk, gelenek gibi bileşenlerle birlikte yaşamlarını sürdürmek zorunda kalmaları, hayatın onlara ağır gelen yönleriyle boğuşmak zorunda olmaları, geldikleri yer ile gittikleri yer arasında sıkışıp kalmaları onları bunalıma sürüklemektedir. Kampını seçemeyen Aziz Arap olmadığını iddia eder ve kimliğini tartışma konusu yapar:

Aziz: “Ben bir enayi dümbeleğim. (...) ancak para isteyecekleri zaman adımı hatırlıyorlar. Ben, bana ait olmayan bir evde enayilik yaparak, bir bahçeye bakarak, bana ait olmayan yerleri silerek vaktimi geçiriyorum ve kazandığım parayla da, Fransa'ya vergi ödüyorum, böylece o Cephe'yle savaşıyor, Cephe'ye vergi ödüyorum, böylece o da Fransa'yla savaşıyor. Peki ya Aziz'i kim savunuyor? Kimse. Aziz'e karşı kim savaşıyor? Herkes ” (223).

Göç, ister istenilerek yapılsın, ister zorunluluk olarak yapılsın, her durumda sıkıntılı bir süreçtir. Yabancı insanların arasında kalanlar, yaşamları süresince kimlikleri üzerinde düşünmeyi ve onu oluşturmayı sürdürürler. Birbirine karşı çatışma sürecinde iki dünya arasında kalan Aziz'in repliği çift kültürlülükleriyle göçmenlerin güç durumunu gözler önüne sermektedir.

Cezayir ile Fransa savaşını abla-kardeş üzerinden, onların kavgaları arasında sergileyen Koltès, vatan, millet, devlet, etnisite, kavim ve aile gibi sosyal ve siyasal birlikteliklerin ya da ayrışmaların sosyal ve bireysel alanlarda gerilim ve kutuplaşmalara neden olduğunu bedenleştirdiğini gözlemlediğimiz oyunda, kahramanlarından bazılarının sınırları çok çabuk aşarken, birilerinin de sınırlarda takılıp kaldığını sezinleriz.

Aynı oyunda, Koltès'in, kişilere dinler üzerinden de eşikleri atlamaya çalıştığını görürüz. Oyunda üç din yan yana gelmiştir, ayrıca Budha'dan da söz edilir. Marie Bakire Meryem'i temsil ederek İncil'e, Marthe Kutsal Kitab'a, Fatima ismi Hz. Muhammed'in kızı olarak Kur'âna göndermede bulunur. Anlatı Müslüman dünyanın beş vakit namazlarıyla bölümlere ayrılmış, sabah, öğle, yatsı, akşam ve şeker bayramı şeklinde sıralanan kesimler oyunun başlıklarını oluşturmuştur. Dinsel olgulara oldukça fazla yer verilen bu oyunda, Koltès bir taraftan Müslümanlarla Hıristiyanları karşı karşıya getirmiş, bir taraftan da içerik ile biçim arasındaki karşıtlıktan gülünç ve eleştirel etki yaratarak İncisel popüler inançları bir alkoliğin, Marthe'nın ağzından sunarak Hıristiyanlığın parodisini yaparak, eşikleri dinsel dogmaları sorgulattırarak atlamaya/atlattırmaya çalışmıştır.

Bir başka oyunda, Koltès, isminden de anlaşılacağı gibi “Zenciyle İtlerin Dalası” adlı oyunda Afrika ile Avrupa’yı bir araya getirerek Siyah ile Beyaz arasında yaşanan çatışmayı sahneye koymuş, Foucault’nun iktidar/direnış teorisi üzerinden değerlendireceğimiz iki dünya arasındaki uyum ve uyumsuzluğu sergilemiştir.

Oyun, bir otelde oda hizmetçisi olan Léone’nun Paris’den Afrika’ya şantiye şefi Horn ile evlenmek için gelmesi, aynı gün, diğer tarafta şantiyenin mühendisi Cal’in işten bir saat erken çıkmak isteyen Nouofia adlı işçiye izin vermemesi, bunun üzerine işçinin Cal’in ayaklarının önüne tükürerek işi terk etmesi, bu duruma kızan Cal’in onu öldürüp lağım atması, aynı günün akşamı, Alboury’nin kardeşim dediği Nouofia’nın cesedini almak için bekçilere rağmen gizlice siteye girmesi ve saklanmasıyla olaylar başlamış, dümenlerin, entrikaların içinde, Cal’in bekçiler tarafından öldürülmesiyle son bulmuştur.

Oyun bir şekilde diğerinin ötekileştirilmesinin, dışlanmanın ve ırkçılığın değişik biçimlerinin bir eleştirisi olarak ortaya çıkan bir oyundur. Zencilerden nefret eden Cal kendi paranoyası ve ırkçılığı içinde Afrika’ya zarar verdiği oranda, zenciye hayranlık duyan Léone’nun da en az Cal kadar Afrika’ya zarar verdiğini gözlemlediğimiz oyunda, yazar uçlarda dolanan insanları merkeze alarak, kahramanlar kimliğinde kişiler arasındaki maddi ve manevi bariyerleri ortaya çıkarmaktadır.

Karşılaşmanın kavga ile başlayıp, kavga ile biteceğini gösteren oyunun başlığı Siyah ve Beyaz arasında ya da Avrupa ve Afrika arasındaki zıtlığı, iki dünya arasındaki ayrımı sorunlaştırmaktadır. Siyah Alboury ile Beyaz Horn arasındaki söz alışverişi sırasında, Horn’un; “birbirimizi anlamamız çok güç bayım. Sanırım ki ne kadar gayret edersek edelim yan yana yaşamamız hep güç olacak” (131) söyleminin iki kutup arasındaki sorunlu ilişkiyi göstermesi açısından oyunun anahtar repliği olduğunu söyleyebiliriz.

Yazar, eserlerinde Afrika, Siyah, sömürgecilik, şiddet, ırkçılık, Avrupa kapitalizmi gibi kavramları farklı boyutlarda sergilemekte insanlığın şiddetle olan imtihanını sömüren-sömürülen ve iktidar/direnış çerçevesinde paranteze almaktadır. Oyunda “biz” ve “onlar” kategorilerine işlevlik kazandıran kalıpların dışına çıkma oluntusunun bazı karakterler için kolay olurken, bazı karakterler için de oldukça zor olduğu gözlemlenir.

Koltès, Batı medeniyetini, kapitalist değerlerden hareketle yaşanan krizleri kahramanlar kimliğinde irdelerken Siyah-Beyaz çatışmasını hemzeminine taşımış, her iki kutbun da birbirine ihtiyacı olduğu ediminden hareketle oyuncularının her birini söylem ve eyleme sürükleyerek kurgu ve gerçeğin ikileminde Avrupa-Afrika çekişmesine alan açmıştır.

Siyah adam ya da yabancı yazarın düşüncelerini yansıtan bir ayna konumundadır. Beyaz’ların yukardan bakması, üstünlük taslaması yazarı rahatsız etmekte, onun, Batı dünyasının “öteki”ni değersizleştirilmesi karşısında endişeli olduğunu ortaya koymaktadır. Yazar, ötekileştirilen,

aşağılanan, sömürülenlerin yanında yer alarak, oyunlarına koyduğu siyah ırktan insanlar aracılığıyla “öteki”kine empati kurup “öteki”yle bütünleşen ve böylece ön yargı bariyerlerini aşan kahramanlarla, “öteki”ni itip onu kendinden uzaklaştırıp bu söz konusu bariyerleri aşmakta zorlanan kahramanları diyalektik bir şekilde bir araya getirip onların engelli-engelsiz durumlarını resmetmiştir.

Bir diğer oyununda, “Batı Rıhtımı” adlı oyunda, Cécile ve Rodolfe çifti Charles ve Claire adında iki çocuğa sahip göçmen bir ailedir. Amerika’nın terk edilmiş rıhtımında kötü koşullarda yaşamlarını sürdüren bu ailenin hayatı, karşı kıydan, zengin kesimden gelen Maurice Koch ile sekreteri Monique Pons’un bu yakaya yani batı rıhtımına adımlarını atışlarıyla alt-üst olmuştur.

Oyun, insan ilişkilerinin, aile içi ilişkilerin, arkadaş ilişkilerinin sorgulandığı bir oyundur. Köklerinden koparak gelen bu göçmen insanlar batı rıhtımında, elektrik, su, ulaşım gibi insanca olanaklardan mahrum pislik içinde, bakımsız, güvensiz, kimsenin gelmediği, polisin bile uğramadığı bu bölgede yaşamlarını sürdürmek zorunda kalmışlardır.

Abad her şeyi ailesi tarafından elinden alınmış, ismi bile ondan çekilip alınmış, ki bu ismi ona veren Charles’dır, sokağa terk edilmiş, katil mi, sıradan mı olduğu belli olmayan, geçmişini bilinmeyen siyah derili bir adamdır. Konuşmamayı seçmesi, onun duygu ve düşüncelerinin Charles aracılığıyla izleyiciye sunulması, Koltès tiyatrosunun ilklerinden biridir. Tiyatro demek konuşmak demek olduğundan, yazarın bunu yaparak alışılmışın, klişenin dışına çıktığı gözlemlenir.

Koltès farklı ırklardan, farklı kültürlerden, farklı yerlerden gelen bu insanları eylem ve söyleme sokarak “benden olanlar” ile “benden olmayanlar” kampaşmasına işlerlik kazandırmıştır. İnsanların birbiriyle olan sözel ve davranışsal ilişkileriyle boyutlanan oyun ırkçılığın yanı sıra insanlar arasındaki önyargılardan kaynaklanan açmazları raptederken bu durumu aşanlar ile aşamayanları ikili karşıtlık içinde imlemektedir.

Söylem adamı olmayan Abad, oyunda az ama anlamlı aksiyonlar gerçekleştiren Abad, düşman Abad, ötekileştirilen Abad, bilinmeyen meçhul Abad, Charles’ın en güvendiği, en samimi arkadaşıdır. Aynı Abad Koch’un kendisini öldürmesi için yardım istediği kişi olurken, Rodolfe’un da Koch’u öldürmesi için yardıma ihtiyaç duyduğu kişi olmakta, sonuçta ötekileştirilse de kendinden yardım talep edilen kişi konumuna gelmekte, isimsiz, kimliksiz, geçmişsiz, eylemsiz ve söylemsizliğiyle oyunu noktalandıracak, olayları sonuca götürecekteki kişi olarak kimi tarafından olumlu kimi tarafından olumsuz sayılan bir figür olarak karşımıza çıkmaktadır.

“Biz” ve “öteki” fenomeni Koltès tiyatrosunun temel özelliklerindedir. “Biz” ve “diğeri”, “bizden farklı”, “bize düşman”, “öteki tarafta yer alan”, “biz”in “öteki”yle ayrışması ya da kaynaşması, tamamlanması, birlik oluşturması, “biz”i “öteki”nden hareketle tanımak

ve fark etmek, kim iyi kim kötü, kim dost, kim düşman olgularının birbiri içinde harmanlandığı girift bir anlayışı sergilemek Koltès'in en başlıca niteliklerindedir.

“Benler” ve “senler”i diyalektik ve retorik olarak sunan Koltès'in, iyiyi ve kötüyü, doğru ve yanlış mutlak bir şekilde sunmadığı, kötünün tam kötü, iyinin de tam iyi olmadığı, doğrunun yanlışla dönüşebildiği, iyide kötünün, kötude iyinin iç içe geçtiği görülür.

Bu bakışmada, “bizler” ve “onlar”ı temellendiriliş ve algılayış biçimi ayrımcılığın aşılmasını olanaksız kılmakta, sorun insanın insanı ezme sorunundan öte; bir yaşam biçiminden bir başka yaşam biçimine geçme ya da geçememe sorunu olmaktadır. Koltès'in istediği, farklılıkların birer zenginlik olarak görüldüğü, insanın “diğeri” ile uzlaştığı, güven, huzur, barış içerisinde bir arada yaşamasıdır. Arzuladığı bu dünya, ütopya gibi görünse de ancak sınırların aşılmasıyla gerçekleşecek bir dünyadır.

Bir diğer oyunda, “Ormanlardan Hemen Önceki Gece” adlı tek kişilik piyeste, oyun kişisine arayış damgasını vurmuş, gecenin, yağmurun altında, kendine kalacak bir yer arayışı, sevgi, aşk, mutluluk, huzur arayışına dönüşmüştür.

Hayatı anlamaya ve anlamlandırmaya çalışan oyun kişisi dağarında hayat, kendini toplumun dayattığı kurallardan, yaptırımlardan uzak, özgür bir şekilde, huzur veren yeşillikler içinde, doğayla iç içe, metropollerin keşmekeşliğinin, koşuşturmacasının dışında olmalıdır. Kenter yaşamdaki hayat mücadelesi, para kazanmanın güçlüğü, hayat kavgası içinde insanların monoton yaşamları, köklerinden, memleketlerinden uzak yerlerde iş aramaları, göçer durumdakilerin zorlu yollardan geçişleri... kendine kaygı edindiği konulardır.

Tekmeyi bastır mı defolur gidersen, burada iş yok, iş başka yerde, hep başka yerde, orada, uzakta, daha uzakta, Nikaragua'ya kadar yolu var, oraya kadar yersin tekmeyi, çünkü oralarda daha da kolay adamın kışına tekmeyi basmak, ondan tüyüyor hepsi buraya, konuşmayı falan unut, uyumayı unut, gezmeyi unut, çalışmak mı istiyorsun dolaş dur oradan oraya (...) tekmeyi yiye yiye biz, buradaki salaklar, alıyoruz soluğu Nikaragua'da, oradaki salaklar da aynı, onlar da yiye yiye buraya geliyorlar, ama iş, o başka, iş hep başka yerde (38).

Erklerin elinde olan iş, kapitalist çarkların altında ezilenlerin durumunu imlemektedir. Oyun kişisi, insanların nasıl yaşayacaklarını tepeden belirleyen kişi ve kurumlara karşı bireyi koruyan bir sendika kurmayı planlamaktadır. “Fabrikaya tıkıyorlar adamı, (...) bir yolunu bulup tıklarlar nereye kaçacaksın” (17) diye serzenişte bulunması, kapitalist düzeni eleştirmeye yöneltmekte, kapitalizmden komünizme kayan bir model arayışı içine girmektedir. Sendika kurma düşüncesiyle, oyun kişisinin de yazarı gibi, laf, söz üretmekten öteye gidemeyen politika söylemlerinden bıkmış, gerçek çözüm getirecek olan bir model arayışı içinde olduğu görülür.

Kendi de oyuncuları gibi arayış içinde olan Koltès'in ütopyası yer yuvarlağı üzerinde her ırktan, her milletten, her kültürden, her türden insanın birlikte yaşayabileceği bir model, bir sistem, bir düzen kurulması isteğidir. Bu istek onu da, kahramanlarını da içinde bulunan durumu gündeme taşımaya, yeniden düşünmeye, sorgulamaya ve köhnemiş yapıların değiştirilmesine yöneltmektedir.

Bir başka eserde, birisi satıcı, diğeri alıcı arasında gerçekleşen “Pamuk Tarlalarının Yalnızlığında” adlı oyunda, sorular, sorulara verilen gecikmiş cevaplar, cevapsız sorular, eğretilmeler, benzetmeler, mecazlar, metaforlar ile örüntülenirken, izleyiciyi söz düellosuyla karşı karşıya bırakmış, karşılıklı konuşma şehrin kenar kesiminde, gece, bir pamuk tarlasında, alıcının satıcıyla karşılaşmasıyla başlamış, bu rastlantı onları söz labirentinde uzun bir yolculuğa çıkartmıştır.

Konuşma satıcının alıcıya “istediğini söyle sana onu temin edeyim” (12) demesiyle start almakta, satıcının mallarını göstermesini istemesiyle devam etmekte, satıcının mallarını göstermemesiyle, alıcının da ne istediğini direk söylememesiyle sürmekte, bu basit şablondan ağıdalı, karmaşık, söz oyunlarına dayalı, retorik ve felsefi bir konuşma meydana gelmektedir.

Foucault'ya göre, iktidarı tanımlayan şey, başkalarının eylemleri üzerinde eylemde bulunan bir eylem tipi olmasıdır (Foucault, 2000: 77). İktidar/direnış dinamiğinin işletildiği bu oyunda güç ilişkilerinin ve mikro-mücadelelerin var olduğunu görürüz. Son cümle olan “hangi silah?” (61) sorusu oyunun sözel kavgadan, fiziksel kavgaya geçişin göstergesi olması anlamında, dünyanın dört bir yanından gelen imdat çığılıklarının yankısıdır. Şiddetle, savaşıla, kıyım ve kırımlarla yükselen bu çığılık insanoğluna önce kendi sınırlarını sonra diğeri sınırları keşfedip, kardeşçe yaşamayı yeniden gözden geçirmeye davet etmektedir.

Kaybetmek mi, kazanmak mı, ezmek mi, ezilmek mi, ölmek mi, yaşamak mı? İşte çözümlerin kilitlendiği nokta, tam da bu ikilemlerde hayat bulmaktadır.

Benzer şekilde, güç ilişkilerinin işletildiği, “Coco” adlı iki kişilik kısa oyunda, Fransa'nın dünya çapında tanınmış moda stilisti Coco Chanel ile onun hizmetçisi Consuelo, gençlik-yaşlılık karşıtlığı içinde yer almaktadır. Coco'nun bir gözünün toprağı baktığını, son günlerini yaşadığını, yaşlılığın tüm fiziksel ve ruhsal sıkıntılarını acı bir şekilde duyumsadığını gözlemlediğimiz oyunda, hizmetçinin efendisinin ölümüne doğru hızla koşuşunun altını çizdiğini, kendi gençliğini, yaşamda oluşunu, hanımının yaşlılığını, yaşamdan uzaklaşmasını her adımda vurguladığını bulgularız.

Sözel kavgalarla başlayan zaman zaman hiddetli zaman zaman şiddetli devam eden ve nihayetinde uzlaşmayla biten oyunda, kahramanlar kusurlarını birbirlerinin yüzüne vururlarken, birbirlerine hakaret ederlerken, birbirlerini aşağılarlarken, başat olan ölüm-yaşam oluntusunun

yanında ast-üst ilişkisi resmedilmektedir. Söz düellosu içindeki bu kavgada, toplum normlarının aksine hizmetçinin daha saldırgan olduğu ortaya çıkmakta, çoğu kez hangisinin hizmetçi, hangisinin efendi olduğu birbirine karışmaktadır.

Oyunda, ekonomik statü zenginlik-fakirlik arasındaki farktan hareketle çizilirken sosyal anlayış açısından ast-üst, efendi-köle, baş eğenbaş kaldıran ilişkisi klişelerinin dışında işletilmektedir. Şikâyetlerini açıkça dile getirmekte bir sakınca görmeyen efendi değil hizmetçidir.

Toplumsal hiyerarşinin sorgulanması açısından, oyuncularını davranış kalıplarıyla oluntuların ötesine geçiren Koltès'in gelenekselin tersine kalıpları tepeklak ettiği görülür. Yazarın, dili en güzel biçimde kullanması, günlük dil ile belagatli söylemi en iyi şekilde harmanlayabilmesi, klasik dil özellikleriyle, modern dil özelliklerini yan yana, iç içe kullanmakta usta olması, benzer şekilde realist motiflerle sürrealist motifleri sarmal bir biçimde örüntülemesi sadece insan ilişkilerindeki sınırların aşılmasını değil, yazar tarafından dilsel ve stilistik olarak da eşiklerin atlanmasını göstermesi açısından oldukça değerlidir.

Koltès kişilerinin somut özelliklerini yansıtan iki kişilik bir başka oyun "Tabataba" da, abla-kardeş çifti yer almaktadır. Afrika'nın Tabataba adlı yerleşkesinde yaşayan Maimouna ve Küçük Abou zencidir. Yazarın, görünürlüklerini verdiği zenci, Arap, Siyah, marjinal, toplum dışına itilmiş, alt tabakadan kişileriyle hor görülenlerden, ezilenden yana taraf alması en önemli karakteristiğidir.

Yine iktidar/direnış dinamiğinin işletildiği bu oyunda, abla-kardeş, ne birbirlerinden ayrılabilmekte, ne de bir arada olabilmektedirler. Sürekli bir didişme, sürtüşme, kelimelerle boğuşma, kelimelerle saldırma, kelimelerle birbirlerini yıpratma halindedirler. "Ne senle ne de sensiz" düsturunda olduğu gibi ne abla kardeşini bırakıp evlenebilmekte, ne de Küçük Abou ablasını bırakıp bir yere gidebilmektedir. Alışılmış kardeş kavgasına benzemeyen, kardeş didişmesini ve tutkusunu bize en somut şekilde gösteren bu kısa oyun davranış kalıplarıyla insan ilişkileri içinde, sürekli yeniden tanımlanan sınırları aşmaya örnek teşkil etmektedir.

"Roberto Zucco" adlı piyeste, Roberto Zucco karakteri oyuna adını vermesi anlamında Koltès'in diğer oyunlarından ayrılmaktadır. Siyah'ın, zencinin olmadığı tek oyundur. Gerçek bir katilin hayatından esinlenerek yazdığı kahraman da, yazarın diğer çoğu kahramanları gibi yabancısıdır, bir İtalyan'dır.

Bir seri katilin acımasızlığı ile bu kişinin özgürlük tutkusu, aşk tutkusu, yeni bir yerde yeni bir hayat arayışı, arzu ve istekleri, yaptığının farkında olmaması, Albert Camus'nün, Meursault adlı kişisi gibi olayları alışılmış anlamda değil, alışılmamışın dışında değerlendiriyor olması, işlediği cinayetlerden pişmanlık duymaması, bir başka kişilik tipini karşımıza çıkarmaktadır.

Zucco dokunduğu her kişiye, daha doğrusu karşısına çıkan her kişiye zarar veren kimliğiyle, aile ve toplum değerlerinin, ahlaki ve insani değerlerin aşınması, yozlaşması, yerle bir edilmesi anlamında önemli bir yerde konumlanmaktadır.

Koltès, bu oyunda yaşamla ölümün, iyiyle kötünün, sevgiyle nefretin, umutla umutsuzluğun, mücadeleyle eylemsizliğin, kurbanla caninin ayrımını ortaya koyarken, bireysel, ahlaki, toplumsal değer yargılarının mutlaklıktan muğlaklığa çabuk dönüşebileceğini duyurgatmaya çalışmış, kimi karakterler söz konusu normları aşip eşikleri atlarken, kimi karakterler de eşiklerde takılıp kalmışlardır.

Somut olandan soyut olana, maddi olandan manevi olana sınırların dışına çıkılmasının yanı sıra, yaşamın ötesine geçerek eşikleri atlama “Çöle Geri Dönüş” adlı oyunda Edouard’ın kozmik seyahati, Marie’nin hayalet olarak öteki dünyadan gelişiyile verilirken, “Sallinger” adlı oyunda yine benzer şekilde Kızıl Kafa’nın metafizik hayaletiyle somutlaştırılmıştır. New York’ta yaşayan Ma ve Al’in oğlu olan Kızıl Kafa ölmüştür, ama hayalet olarak karısı Carole ve kardeşi Leslie ile görüşüp konuşmaktadır. Kısaca, beden ve zihin sınırlarını aşan bu görüngülerle gerçeği ve gerçeküstünü, üst üste, iç içe sunan Koltès, birçok çalışmalara uç verecek olan çok boyutlu, çok yönlü, çok katmanlı eserler sunmaktadır.

Sonuç

Bernard-Marie Koltès, Fransız milli sınırlarından çıkıp ama oradan da büyük oranda beslenip dünyaya açılan, evrenseli yakalayan bir yazardır. Oyunlarında tesadüfen bir araya getirdiği oyuncuları kanalıyla eşikleri atlama-atlatma çabasına girer. Karşılaşma imkânı olmayan farklı milletlerden insanları kendine ait isimleri, dilleri, dinleriyle eylem ve söylem sahasına çekip, farklı kimlikleri ve kültürleriyle yan yana iletişim ve etkileşim içine sokan yazar, iktidar/direnış dinamiğinde insanlığın tüm hallerini olaylar ve olgular üzerinden sorgular ve sorgulatır.

Eylemsel ve söylemsel eşikleri atlamaya çalışan bu söz konusu insanlar, ailesel, ahlaksal, toplumsal normlarla karşı karşıya kalmış, bu karşı karşıya kalış, her birini başka başka zeminlere taşımış, onların açmazlarını açığa çıkartmış ve her biri mutluluk/mutsuzluk, umut/umutsuzluk, huzur/huzursuzluk, başarı/başarısızlık, aşk/nefret arasında salınırken, iyi-kötü, normal-anormal bu salınımında bir arayış içine girmiştir. Bu arayış yazarın da arayışı olan kimsenin kimseyi ötekileştirmedeği ve ezmedeği, herkesin barış içinde yaşadığı güvenli bir dünya özlemidir.

Evrenseli yakalamaya çalışan yazar somut olarak, kimliksel, ırksal, kültürel sınırları kahramanları aracılığıyla aşip-aştırırken, soyut olarak da ahlaki, toplumsal değer yargıları üzerinden eşikleri atlayıp-atlatmış ve bunun yanı sıra astral ve metafizik olgularla beden ve zihin sınırlarının dışına çıkmayı başarabilmiştir.

Kaynakça

- Dalak, T. (2009). *La Condition Humaine dans les Pièces de Bernard-Marie Koltès*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi.
- Faerber, J. (2006). *Roberto Zucco (Posthumem1990)*, Bernard-Marie Koltès. Paris: Hatier.
- Foucault, M. (1993). *Cinselliğin Tarihi*, Cilt, 1. (Çev. Hülya Tufan). İstanbul: Afa Yayınları.
- Foucault, M. (2003). *İktidar ve Bilgi, İktidarın Gözü*. (Çev. Işık Ergüden). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (2000). *Özne ve İktidar*. (Çev. I. Ergüden, O. Akınhay). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Koltès, B. M. (1989). *Combat de Nègre et de Chiens*. Paris: Les Editions de Minuit.
- _____. (1986). *Dans la Solitude des Champs de Coton*. Paris: Les Editions de Minuit.
- _____. (1988). *La Nuit Juste avant les Forêts*. Paris: Les Editions de Minuit.
- _____. (1988). *Le Retour au Désert*. Paris: Les Editions de Minuit.
- _____. (2011). *Ormanlardan Hemen Önceki Gece*. (Çev: Ayberk Erkay). İstanbul: Mitos-Boyut.
- _____. (1990). *Roberto Zucco*. Paris: Les Editions de Minuit
- _____. (2003). *Seçme Oyunlar (Roberto Zucco, Tabataba, Sallinger, Çöle Geri Dönüş)*. (Çev: Ayça Akarçay ve Işık Ergüden). Ankara: Dost Kitabevi.
- _____. (1990). *Tabataba*. Paris: Les Editions de Minuit
- _____. (1999). *Toplu Oyunları-1 Batı Rıhtımı, Zenciyle İtlerin Dalaşı*. (Çev: Yiğit Bener ve Ali Berktay). İstanbul: Mitos Boyut.
- _____. (1999). *Une Part de ma Vie (PdV)*. Paris: Les Editions de Minuit.
- Leurquin, A. S. (1998). *Altérité et Regard, Lecture de Roberto Zucco de Bernard-Marie Koltès*. Louvain-la-Neuve: Université Catholique de Louvain, Faculté de Philosophie et Lettres Département d'Etudes Romanes.
- Mounsef, D. (2000). *Chair et Révolté dans le Théâtre de Bernard-Marie Koltès*. Paris: L'Harmattan.
- Ubersfeld, A. (1999). *Bernard-Marie Koltès*. Paris: Actes Sud-Papiers.

**BINARY IDENTITIES ACROSS BORDERS:
RE-READING *TAR BABY*
Yıldıray ÇEVİK¹**

Abstract

Split identity, influenced by the clash of global, and minority cultures, is a topic that often occurs in the works of African-American literature. The theme of fractured, split and binary identities is also included in the novel, *Tar Baby* (1981) by Toni Morrison. Identity issues are prevalent in African-American binary oppositions that cross the borders of individuality. The construction of African-American identity has always been conditioned by political, economic, and other interests of white America. So identity has confronted two opposing aspirations: accepting one's original racial identity or confronting perceptions that make that identity less valuable. Characters of mixed descent are particularly interesting in this regard, as they represent a tension between opposing aspirations for assimilation into the majority society and the desire to preserve racial origins. The characters Jadine and Son are embodiments of African-American binary cases which either internalize Eurocentric understandings or disregard anything associated with white culture. The novel reveals the conflict of black and white culture depicted in Jadine's relationship with Son. Thus, the paper deals with the binary oppositions that both Jadine and Son live through as a result of conflicts across borders of relevant settings.

Keywords: Toni Morrison, *Tar Baby*, binary opposition, racial identity, culture clash, identity borders

¹ Assist. Prof. Dr., Istanbul Arel University, Faculty of Science and Letters, Department of Translation and Interpreting.

Toni Morrison is regarded as a modernist writer who has effectively depicted African-American writing in several ways. Compared with her other novels, *Tar Baby* (1981), is seen as an unusual one that is set outside the borders of the United States, on a remote island in the Caribbean Sea. Instead of characterizing traditional black members, white Americans play a critical role in cultural backdrop against the black community and as the major characters of the novel. In line with the genre traits, Morrison makes uses of binary oppositions to reflect identity crisis as they undergo within their borders. The use of binary opposition in literature is a system that writers apply to identify the differences between groups of individuals like cultural, class, or gender differences. Authors may explore the grey zone between the two groups and the potential results that arise through conflicts. So, *Tar Baby*, contrary to strong expectations of stereotyped hardships of the black community, is “full of wealth, money, high society and luxury, whereas Morrison’s usual setting has been the working middle class” (Flohr, 2013: 1). In other words, the affluent white society stands as the space and setting of the novel. Further, as a distinguishing trait of Morrison novels, Britt Flohr remarks it is evident that culture clash plays an important role for the reading of Toni Morrison novels, which accounts for differing interpretations which cannot be brushed aside just because the reader is not African-American (2013: 3).

As for the plot story, Son Green and Jadine Childs, a black man and fair-complexioned black woman of the new middle class, are the leading characters on the plot of *Tar Baby*. Twenty-five-year old Jadine is a Sorbonne-educated fashion model following her career in Paris. She visits her guardians, uncle Sydney Childs and aunt Ondine Childs, who work as butler and a cook for Valerian Street, a rich retired businessman from Philadelphia, and his wife, Margaret Street in a mansion called L’Arbe de la Croix in Isle des Cheavliers, a fictional Caribbean Island of Dominique. The residents of the mansion live peacefully in a compartmentalized way (Yoon, 2008). Valerian spends most of the time in the greenhouse while Margaret is exiled in her bedroom. As an intruder into a white-owned place, Son, a black drifter, who has deserted from the army and jumped off a ship, breaks into the mansion in search of food and is found hiding in Margaret’s closet. “The residents are irritated but later interested. Through a period of intimacy and brawl, Son and Jadine make love and elope for New York City. After a visit to Son’s hometown, Eloie in Florida, and devastating clash back in New York, Jadine leaves Son for Dominique and finally returns to Paris for her white lover” (Yoon, 2008: 270).

Toni Morrison has dealt with the struggle between black and white in American literature which portrays the racial prejudice in the minds of the black by white America (Bloom, 1990). As seen in her novels, the system of societal and psychological restrictions has affected the lives of blacks. Judged from the standards of white man, the black man’s life is

unbearable. As for the black woman, sexism is the major cause for her sorrows as they were exploited both by the black and the white man (Asokan and Nithiya, 2019). It was under the traumatic conditions that the blacks lived, who also suffered from racism and derogatory conditions starting from the slavery days in plantations. Thus, culturally superior whites have most reigned in the relationships and myths that led to the black characterizations related to sin and dirt. So, the black writers created characters, especially female protagonists who could break the myths with the strength in their capacity. Such heroines could do their best to substantiate emotional development.

Such characters, as described above, often have an ambivalent attitude to their inheritance, not only because it is a source of discrimination against them, but precisely because of binary oppositions that often tend to hide, neutralize, or make their identity and their origin closer to the majority (Furman, 1996). Whites have developed an ambivalent attitude toward African-American identity, which is a mixture of superiority and fear. The existence of African-Americans as “Others” is essential to whites in order to countermeasure their freedom, desirability and power, against African-American enslavement, aversion and helplessness.

The characters of mixed descent have a special status very often for females who embody divinity because they unite both communities, but do not really belong to either. They not only associate with the taboo of race-mixing but also have to reconcile conflicting cultural identities and are forced to make choices (Furman, 1996). They select one of them because such enforced identities are self-contradictory. When forced in this dilemma to define their sides, women tend to get closer to the views of the white majority, and more often choosing the white side of identity as it is more desirable. Underlying this is the assumption that choice is inevitable, and that one identity excludes the other. Similarly, Jadine is loaded with central conflict since she is depicted through inner conflicts in her relationships with the other characters. The most significant dilemma is experienced in her love affair with Son. Jadine is black, yet has been treated as a white girl. For instance, she is offered an upper room like the white people who prefer to live on the second floor whereas Ondine and Sydney live on the entrance. This is compatible with Jadine world view dominated by white beauty because she does not admit that she is black or should be treated as black. On the other hand other black characters in the novel resent the whiteness with which the mansion is built.

Jadine, a beautiful model and art history graduate from Sorbonne, is temporarily leaving her modelling job in Paris and her white fiancé to reflect on her life; so, she visits her aunts Ondine and Sydney, who work as domestic servants. The appearance of Son, a black man who is hiding from the law, disrupts the delicate balance that prevails until then and

reveals a complex web of relationships, prejudices and intolerance. At the center of the novel is the tumultuous love story of Jadine and Son, which reflects the conflict of two cultures and two identities, both of whom bear witness to sheer emotional conflicts.

The title, *Tar Baby*, a popular myth, is metaphorically significant since it remarkably contributes to the characterization. The folktale is popularly known in the States and it relates, “Brer Rabbit’s entrapment by a sticky tar figure placed by a farmer. The farmer in this way seeks to entrap the animal that trespasses onto his farmland to eat his produce. Seeing the tar figure that he will not converse with it, Brer Rabbit hits it to find himself stuck to the tar baby” (Yoon, 2008: 282). When we interpret the story of trickster, entrapment, and escape onto the case of Son, Jadine is the dressed up tar baby and Son, the rabbit, is entrapped in the “white farmer’s mansion”. It is clear that Valerian has the role of the white farmer as the finance provider for Jadine’s education, and like in the story, he closes his eyes to Son’s stay in the mansion despite disapprovals. Thus, Son’s charge against Jadine who is designed as the farmer entrapping him becomes understandable in the myth of tar baby.

It is valid to observe that Jadine is dealing with the other characters changes depending on whether they are black or white. On an outing with Son, she sets himself toward him superiorly, as a white man towards a black man; yet, she is offended when Son calls her a "little white girl" (Morrison, 1997: 121; from now on references to this edition will be given as TB). Son accuses Jadine of passing for white as he doubts the racial identity of Jadine who reveals her fear for his black sexuality: “Why you little white girls always think somebody’s trying to rape you?” (TB: 121). However, Jadine gets angry when called “white girl”. Son tries to get the upper hand when he resorts to her traditional notion of black womanhood by asking her not to turn her “black brother into white brothers” (TB: 270).

Jadine expresses a deep sense of indebtedness to the white Streets. Such distorted vision is revealing of her disdainful attitude towards her surrogate parents. Her identification with the dominant race is reflected by her seat at Valerian’s dinner table. Jadine eats with Valerian and Margaret, while her aunt cooks for her. She is willing to defend Valerian against any criticism. When Son accuses her of not paying her moral debt to Ondine and Sydney, Jadine shouts at him: “He (Valerian) educated me! You can’t make me think that was not an important thing to do. Because nobody did that” (TB: 266). No one else’s opinion is important to her as much as Valerian’s: “They were family, Nandine and Sydney, mattered a lot to me, but what they thought, did not” (TB: 46). Jadine’s distorted view of the world and her fractured consciousness from which its genesis is fully displayed in her acceptance of her womanhood are consistent with binary oppositions. She finds family commitment and professional achievement as polemic choices. As a “tar-less” woman, Jadine does not retrieve traits

in setting up family bonds. She is the individualistic person who is clean of black cultural affinities. Thus, Morrison criticizes Jadine for neglecting her surrogate parents in order to run after her career. In an interview with Judith Wilson, Morrison talks of Jadine's severe choices: "When we feel that work and the house are mutually exclusive, then we have serious emotional and psychological problems, and we feel oppressed. But if we regard it as just one more thing to do, it is an enhancement. Black women are both ship and harbor" (133). So, Jadine remains a lost soul searching for happiness and fulfillment. In this way, Morrison wants to underline the limited choices for black women as well as the difficulty of the choice they have to make. Jadine is someone who lost "ancient traits", and at that cost she is integrated into the majority society. That integration is made clear when one mentions her African origin. This origin provokes discomfort in Jadine, materialized in several scenes in the novel, while at the same time providing her with a higher status for the whites. Hair, as a commonly used racial feature, shows the viewing angles of different characters. Jadine wonders if the whites consider her less African-American because she does not have to iron her hair, though Margaret at one point identifies her hair as one of the hallmarks of the race;

"It is very becoming, Jade. It makes you look like what was her name in *Black Orpheus*? Eurydice."

"Chee, Margaret, chee," said Valerian. "Eurydi-chee."

"Remember her hair when she was hanging from the wires in that streetcar garage?" (TB: 62).

Son has hair that has been described as "alive" and "wild", but at the same time, Jadine sees it as something that needs to be tamed. Jadine's and Son's "wild" hair refers to the sensuality associated with African-Americans. Jadine talks about not fitting in with stereotypes about members of the African-American community, talking about the things that are not essential, so whether she wears big earrings. Although she notes that other stereotypes are based on trivial traits, she is unable to perceive the intrinsic values of the community from which she originated. For example, she is disturbed by the appearance of an African woman in a yellow dress. She stimulates an identity conflict in Jadine when she should feel more secure with her professional success. However, Jadine sees an instance of beauty, womanliness, elegance that she has never known before (TB: 43). The woman in yellow reminds her of both port (family) and ship (career). When the lady in yellow spits towards Jadine on the pavement, she hates the woman, but Jadine cannot escape feeling lonely and inauthentic in this scene (TB: 45).

Lina Hsu, in her article, touches on another perspective to encode the binary oppositions in the novel. She reminds us of the role of Diaspora mentality to underline the root of cleavages (2010: 52). The novel brings Morrison's trait to speak out the end of colonization, as the novel also

manifests the ambiguity of decolonization. Morrison's earlier experiences in her novels prepare the ground for such interpretation. Jadine has transcended into sufferings thorough assimilation. Without blond hair and blue eyes, Jadine, with an advanced degree in art and a job as a model, is accepted by the white society. Yet, Morrison still deals with this character in an ambiguous way as to disrupt critical evaluation (Hsu, 2010: 53). So, to justify the ambivalence and binary points in *Tar Baby*, Yogita Goyal suggests reading the novel in the light of the theory of Diaspora. The refusal to settle on a solution is the characteristic of Diaspora: "Diaspora identities prize fracture, discontinuity, and ambiguous encounters" (2006: 396).

Jadine is required to prove her racial identity since it contains binary opposing elements. Jadine accepts the values of the white middle class and rejects those of the African-American community. Morrison hints that Jadine does not have to become the same as the woman in yellow, but that she needs not to forget the "ancient traits". She separates her racial inheritance from what she considers to be her personality and essence, whereby she says that she would like to discard her skin and just be "she, what she is. The cleavage grows through the novel and culminates in its connection with Son. Hence, the force of violence that accompanies this connection is precisely the measure of this rift. Jadine is a renegade because she tackles two sets of stereotypes strained in the borders of identities. Wanting to remain free from a stereotypical, fateful destiny she sees in the lives of Florida women, but also in her aunt's life, something other than those offered, she remains isolated and culturally orphaned imprisoned in the borders of binary identities. *Tar Baby* gives us some examples of the comparison between white and black art. Jadine says: "Picasso is better than an Itumba mask". It is a dilemma when we consider her education in the art which ignores her black world and teaches her to integrate into the white world, although art ideally does not refute any type of artistic talent. This also proves her blindness towards black culture and identity, another indication of binary oppositions.

Reducing the character of Jadine only to a person, who disclaims her inheritance and acts like a white woman, diminishes her character. Son is seen as a symbol of connection to tradition, roots, and the past, which would merely widen the cleavage triggered by binary oppositions. As Morrison states in an interview, the novel includes the characters who make mistakes towards each other, which is a unique case that also contributes into binary effects. While Jadine insists on individuality and independence, Son persists in defending the idealized image of the African-American community and the past; however, his affiliation is problematic and exists only in imagination, because we learn that he has never been to a funeral or participated in any rite of passage. Both Jadine and Son try to get rid of each other from the one-sidedness and limitations

of the worldview that they recognize in the other but see no limitations to their viewpoint. Son and Jadine use stereotypes about African-American culture. Son, in a scene at the beginning of the novel, says Jadine's "bedroom is not twisted at all. The sexual services she certainly provided to advance as a model, using the stereotype of African-American sexuality as something that can be easily bought or owned. Son insults Jadine by telling her that she acts like a white woman. On the other hand, the first thing Jadine thinks of when Son grabs her is that he wants to rape her, which reflects the stereotype of an African-American. Further, the words she uses ("monkey" and "baboon") are often used by whites in descriptions of African-Americans though she will be annoyed when Margaret calls him "gorilla."

As Valerian puts it, Michael, his son, wants "a race of exotics skipping around being picturesque for him. What were those welfare mothers supposed to put in those pots? Did he have any suggestions about that?" (TB: 71) This does not jeopardize Son's position as a representative of the dominant culture. For example, upon arriving in hometown, Florida, Jadine takes a stance similar to Michael's - trying to speak "like a native" and photographing his relatives and friends as "exotic beings" mentioned by Valerian, being unaware that actually he has nothing in common with them. Secondly, Son's pursuit of identity prevents him from truly seeing Jadine; he is not a complete personality, nor is his vision of his birthplace and the role of the renegade he chooses for himself. Son lives through a severe clash with Jadine's background that requires the mixture of cultures that he finds hard to fit in. Clearly, he cannot adjust to such big differences in the new environment. Thus, "he insisted on Eloë" (TB: 223) the town that is the setting for his identification with in-built cultural heritage. Son's sentimental closeness to his hometown, Eloë, an all-black society and his dislike for anything connected with white America is juxtaposed against Jadine's endeavors to fashion what she labels as a better life for herself as an educated and upwardly mobile African-American woman. On this point, Yoon remarks, "Jadine's resistance to defining herself on Son's terms situates her in the precarious position of claiming cultural roots beyond the African American community, signalling a dangerous distance from her cultural roots" (2008: 271). Son pointedly signals her roots are combined with her understanding of the true nature of his character. Here Morrison highlights the need for disclosure of intimacy when Son reminds her true roots as; "until you know about me, you don't know nothing about yourself. And you don't know anything at all about your mama and papa" (TB: 264). In an interview with Judith Wilson, Morrison speaks of Jadine as a person that "has lost the tar quality, the ability to hold things together that otherwise would fall apart" (TB: 131).

Jadine yields to his insistence to go to Eloë, but this imposes her to go through culture clashes through binary oppositions. Such opposition

stems from society's expectations on the role of woman, an issue derived from the clash between individual and community (Flohr, 2013). In *Eloe*, Jadine is surprised to see the strong separation between sexes when they make social gatherings as Jadine is required to stay away from men with women in a different room. Further, she feels estranged in the occasion by the behavior of the men who "after greeting, ignored her" (TB: 248). On the other hand, Son hopes that Jadine might try to adjust herself according to the new requirements. Son's concept of women is a traditional one. He imagines that the role of women is limited to kids, church and kitchen as traditional female responsibilities. But, Jadine does not share his dreams; she is haunted by a nightmare in *Eloe* as a reaction to her anger about gender and moral laws in the community. Jadine has the dream that a group of African-American women visit her;

They each pulled out a breast and showed it to her... They stood around in the room ... revealing one breast and then two and Jadine was shocked ... "I have breasts too", But they did not believe her. They just held their own higher and pushed their own farther out and looked at her. (TB: 260-61)

So, as the lines suggest, Jadine feels threatened by these women in her dream; they do not believe Jadine is a woman, too. It is as if they implied Jadine is lost in the cleavage of two identities, and further, as if she were not admitted as a member by the African-American community, despite her dark color and beauty.

As for Son, he tries to live outside the system that does not accept him; he belongs to the "great subclass of undocumented men" because the conflict between knowing his power and the opinions the world had about him made him one-sided. In the course of alienation, he chose the solitude and company of other loners. Of course, the whites do not really disappear simply because the system from which Son escapes continues to exist. By rejecting the possibility of mixing races and reconciling the two identities, Son accepts the very existence of binary cleavages, imposing on Jadine's inevitability of choice and asking her to decide.

My reading of *Tar Baby* highlights the common notion by Morrison, who does not evoke a clear solution for such grave conditions that exert pressure on the characters. The lack of a clear ending or solution in the novel reinforces Morrison's notion of writing about the clash of cultures triggered in ambivalence. In an interview, Morrison sees both as right and erroneous (Taylor-Guthrie, 1994). No discourse is the only real one and does not give definitive answers to the complex questions that the novel raises. In the end, the question may be asked; what is the better choice? What the novel puts down is that the African-American woman has no real choice. Instead of returning to her adopted white lifestyle, Jadine can go with Son to Florida, so she chooses to be an African-American; yet, she can't be happy there. Or, she can "choose to be black and sink into the

living sand," or disclaim individualism and ambition. It remains unclear how the resolution of conflicting racial identities would be realistically possible under given racial and gender circumstances.

References

- Asoka, A., Nithiya, S. (2019). "Clash of Color among Women in Toni Morrison's *Tar Baby*". *Quest Journals: Journal of Research in Humanities and Social Science*. V: 7: 1, pp.:01-05.
- Bloom, H. (1990). *Toni Morrison*. New York: Chelsea House.
- Flohr, B. (2013) "The Experience of Culture Clash in Toni Morrison's *Tar Baby*". *International Journal of Humanities and Social Science Invention*. www.ijhssi.org Volume 2 Issue 7 July. 2013 pp. .09-12
- Furman, J. (1996). *Toni Morrison's Fiction*. Columbia: University of South Carolina Press.
- Goyal, Y. (2006) "The Gender Diaspora in Toni Morrison's *Tar Baby*". *Modern Fiction Studies*. 52.2: 393-414.
- Hsu, L. (2010). "Social and Cultural Alienation in Toni Morrison's *Tar Baby*". *Sun Yat-sen Journal of Humanities* 29: 51-70.
- Morrison, T. (1997). *Tar Baby*. Vintage Books "A Conversation with Toni Morrison". Interview with Judith Wilson. Taylor-Guthrie, 129-37.
- Rigney, B. H. (1991). *The Voices of Toni Morrison*. Columbus: Ohio State University Press
- Taylor-Guthrie, D, ed. (1994) *Conversations with Toni Morrison*. Jackson: University Press of Mississippi.
- Yoon, S. (2007). "To Hope against Hope: Post-Civil Rights Children Running Lickety-Split in Toni Morrison's *Tar Baby*". Retrieved from <https://www.hangyanguiversity.edu.ko> 2019, May, 21)

EXPATS' ONLINE REPORTS ON CULTURAL ADAPTATION PROCESSES

Zsuzanna Zsubrinszky¹

Abstract

This study explores seven expatriates' reports on their cultural adaptation processes collected from online blogs and articles. Although a number of studies have already dealt with the process of deculturation of the original cultural habits (e.g., Del Pilar and Udasco, 2004) and acculturation of the new ones (e.g., Yu and Wang), expats can be considered special in the way how relatively fast they establish relationship with the host environment and how well they are able to attain increasing levels of functional efficacy. The reason for the choice of websites and online texts for the research is that they contain hyperlinks, which connect chunks of texts and videos not only within a particular site but between different ones, which allows the author to have a broader view of the topics under discussion. The qualitative content analysis of the texts is based on Hopf, Rieker, Sanden-Marcus, and Schmidt, (1995) approach, who suggest developing categories (e.g., eating and drinking, living and working conditions, etc.) on empirical data and creating guidelines for the analysis. As this small-scale research reveals, expats not only face a culture shock during their stay but they undergo an identity transformation where they acquire the ability to communicate and behave in accordance to the practices of the host culture.

Keywords: expats, culture (shock), online reports, adaptation

¹ Assoc. Prof. Dr., Budapest Business School, English Department.

A number of studies have already dealt with the process of deculturation of the original cultural habits (e.g., Del Pilar and Udasco, 2004) and acculturation of the new ones (e.g., Yu and Wang), yet few of them have dealt with the expats' cultural adaptation processes, how relatively fast they establish relationship with the host environment and how well they are able to attain increasing levels of functional efficacy. This study explores seven expatriates' reports on their cultural adaptation processes collected from online blogs and articles.

The reason for the choice of websites and online texts for the research is that they contain hyperlinks, which connect chunks of texts and videos not only within a particular site but between different ones, which allows the author to have a broader view of the topics under discussion.

The qualitative content analysis of the texts is based on Hopf, Rieker, Sanden-Marcus, and Schmidt (1995) approach, who suggest developing categories (e.g., eating and drinking, living and working conditions, etc.) on empirical data and creating guidelines for the analysis.

As this small-scale research reveals, expats not only face a culture shock during their stay but they undergo an identity transformation where they acquire the ability to communicate and behave in accordance to the practices of the host culture.

The word expat is a contraction of expatriate, which derives from the Latin word 'expatriatus'. In medieval times, an 'expatriatus' was someone who had left his or her home country to live somewhere else. In today's culture an expatriate is exactly the same. The Merriam Webster dictionary defines an expatriate as, 'a person who lives in a foreign country'. In common usage, however, the term has a much broader view and often refers to professionals, skilled workers, or artists taking positions outside their home country, either independently or sent abroad by their employers, which can be companies, universities, governments, or non-governmental organizations.

Moving abroad is a unique experience, both exciting and nerve-racking. There are a number of reasons for choosing to live abroad for a longer or shorter period of time. At the career level it can be, among other things, rapid career growth, higher wages, or lower cost of living, and at an individual level, to be with a partner, take up retirement, a great climate or geographical considerations, just to name a few.

When speaking about the expats' cultural adaptation processes, first, we need to look into the causes of their success or failure of entering into the new culture. Whether they are able to assimilate and integrate or reject and fail to acculturate. However, it is also important to mention what changes can occur in the life of an expat after returning home from a stay abroad.

The expat life has far-reaching repercussions, such as learning to respect and show curiosity for others, adaptability to new situations, face adversity,

what the real priorities in life are and how you can find workable solutions to problems. Overall this is a two way process because not only the expats have to be accepted in a foreign environment, but this situation gives them the opportunity to become more aware of their own culture and habits in a foreign environment.

The research question that has guided this research is as follows: How do expats establish relationship with the host environment and attain increasing levels of functional efficacy? The study first provides a brief literature review on culture, cultural awareness, acculturation and deculturation, and their impact on expats' lives. It then presents the context of the study, the websites, blogs and online texts used for the research and the methodology of selecting categories for analysis. Next, the discussion and conclusion emphasize the contributions, limitations of this small-scale study, and implications for practice and for future research.

As Hall (1959) said many years ago, "culture hides much more than it reveals, and strangely enough, what it hides, it hides most effectively from its own participants" (39). Therefore, the process of becoming culturally aware of another nation's culture involves not only perceiving the similarities and differences in other cultures but also recognizing the givens of the native culture.

The iceberg analogy of culture (Brembeck, 1977) compares the notion of culture to an iceberg only the tip of which is visible (language, food, appearance, etc.), whereas a very large part of the iceberg is difficult to see or grasp (communication style, beliefs, values, attitudes, perceptions, etc.). Therefore, "culture learning is a natural process in which human beings internalize the knowledge needed to function in a societal group. It may occur in the native context as enculturation or in a non-native or secondary context as acculturation" (Damen, 1987: 140). Acculturation refers to the pattern of changes that occur when people from different cultures interact on a continuous basis (Redfield, Linton, and Herskovits, 1936). According to Brown (1993), acculturation takes place in four stages:

- 1) Euphoria, meaning the initial happiness about the new and exotic foreign culture.
- 2) Culture shock, consisting of a series of intercultural misunderstandings and culture bumps and leading to irritability or even depression.
- 3) Culture stress, or anomie, encompassing feelings of not belonging anywhere.
- 4) Near, or full recovery as a person now familiar with two or more cultures.

This process can become hard when members of non-dominant cultures become alienated from the dominant culture as well as from their own minority society (Berry, 1980). When they are, for instance, prevented from continuing their customs and norms, and feel prejudiced in the new

dominant culture. In this way, people may lose cultural identification and their failure to integrate might lead to increased stress and a significant risk of psychopathology (Berry and Sam, 1997). This feeling of estrangement and irritability then can trigger anger, hostility, indecision, frustration, unhappiness, sadness, loneliness, homesickness and even physical illness (Jandt, 1995).

Blogging about expat experience is one of the best ways to get perspective on cultural things as they happen. The selection criteria for the internet sources were to provide as rich description of expats' cultural adaptation processes as possible. However, I have to note that, interestingly enough, a large percentage of bloggers I came across on the internet, are from Anglo-Saxon countries. These include: a Kenyan-Seychelloise-British-Pakistani journalist, a UK musician and world traveler in Japan, an American expat in Amman, an expat therapist in the Netherlands, an American blogger in Mexico, an American couple in Budapest and last but not least, InterNations and expat.com websites, the largest global network for expatriates, aiming to provide a friendly, helpful place for expats to get the information and support they need to transition to life in a new country.

Although the psychological challenges are huge in a new environment, the skills (e.g., flexibility to changes and open-mindedness) expats gain from moving abroad are of great value to the society. In addition, their growing self-awareness and the ability to better deal with people and build a network of human relationships all serve as a benefit for the society.

Guided by the research question – How do expats establish relationship with the host environment and attain increasing levels of functional efficacy? – the actual content of the blogs have been analyzed based on Hopf, Rieker, Sanden-Marcus, and Schmidt's (1995) criteria for qualitative text analysis.

First, the categories based on the empirical data were developed and the guidelines for the analysis created. Then the data were coded and the passages assigned to each of the main and sub-categories. And finally, the category-based analysis is presented. The most common topics that have emerged from the online sources were as follows: practicalities (finding a place to live and driving in the city), the ability to network (flexibility, language use), the most difficult challenges (loneliness, sense of not-belonging) and personal strategies (positivity, curiosity and respect) to face culture shocks.

One of the cornerstones of moving to a new country is finding your home. Generally speaking, expats fall into one of three groups as far as accommodation is concerned: those who intend to use rented accommodation only, those who have already bought a property and intend to move into it on arrival and those who intend to search for a new property to buy once they arrive but stay in rented accommodation while doing so.

An American expat blogger, Stephanie Kempker, who was living in Mexico, recommends spending at least six months renting in a new city before buying one. In half a year it becomes more or less clear whether the future tenant or the buyer considers the space appropriate. Another important factor when choosing a place to live is the quality of the area. This includes whether the area is noisy or quiet, clean or dirty:

Mexico is much louder and goes much later than the US," she said, adding that depending on where they live, Americans might encounter noises like fireworks, roosters, and barking dogs more frequently than they do back home. (Laura McCamy).

Finding an apartment for an American couple in Budapest was not easy, either. They expected to find a wide range of apartments for a low price but after a month of searching they learned that the best and easiest way to find a flat is to find several agents who will help them find what they needed. They found that most owners were only willing to rent long term:

We searched on a combination of places: Ingatlan.com is a Hungarian real estate website. The site is in Hungarian but with a bit of help from Google translate you should be ok. Most estate agents speak English anyway, so don't be afraid to call the numbers. Another great resource is 'Alberlet'. This is, in fact, where we found our apartment. Occasionally, the property is rented by the owner directly, in which case they might not speak good English.

Another option is to join a few Facebook Groups for expats where they can find daily rental offers. The recommend to search for "rent in Budapest" is such a group. The positive thing about this approach is that people can message the estate agent/owner directly and communicate in writing. Having sent them a list of all their requirements, they will send you recommendations. When the tenant moves in, s/he usually needs to put down two months deposit and one month rent in advance.

Canada is very much prepared for receiving new people who want to live or settle down there. The Expat blog guide² issued by the government aims at providing potential expats with concrete and useful information to manage successfully their project in Canada. For instance, if you want to drive in Canada, you do not need an international license but the license must use the Latin alphabet and it must have been obtained for more than a year:

If you are from Europe, you will need a B type driving license and if you come from Switzerland, you must hold a pink license, which is the only one valid. This will allow you to rent a car, and even buy a second hand car in Canada. If you want to bring an international driver's license, you should also have your national driver's license.

² <https://www.expats.com/guides/guide-Canada-english.pdf>

What can be tough for an expat who wants to drive in Canada is that each province and territory of Canada has its own laws and regulations regarding traffic and driver's license. Also, similarly to Britain, in Canada you will drive on the right side of the road.

Many times when expats go back home, they recall their experience and find themselves thinking "if only someone had told me that before." This was the case with Maxine Cheyney, a Kenyan-Seychelloise-British-Pakistani journalist who lived in Japan for two years. In her blog on Japan³ she argues that your manners matter more than you think, which can save you from some awkward interactions:

Our first meal in Japan left us sat for 20 minutes wondering why no one had come over to ask us what we would like to order. We soon realized why everyone was shouting *sumimasen* (excuse me) to get the attention of the waiters and waitresses. We were given the time to get settled, choose what to have and then, when ready, call the waiters politely. It's a give and take — you will be expected to treat people with respect here just as you would be treated.

Also, what made her surprised was the total lack of giving tips in Japanese restaurants. What you get on your bill is what you should pay — usually at the cashier, not the table.

Sarah James, a 29-year-old American expat in Amman (Jordan) views every day of her expat life as a learning experience and a chance to be a blessing to others. Her adventures can be read and watched on her Instagram or YouTube channel.⁴ In an interview with her she talks about the adjustments she had to make and she advises new expats to get out and explore the city and the culture, to learn Arabic and use what you know when talking with locals. They really appreciate the effort (even if you only know a few words) and it will help you build confidence:

I have been really lucky that I haven't experienced a ton of culture shock. I think this is partly due to the fact that I had a built-in support system from the moment I arrived (my boyfriend and his family). I think the biggest adjustment overall has been the language barrier. I'm in the process of learning Arabic, but there's no way to become fluent overnight. I try to take all the language learning opportunities that I can, but also have grace for myself that learning this language is done a step at a time. Every new word is a small victory!⁵

Meeting people and making friends seems to be easier for Sarah as she lives in Jordan with her boyfriend. She finds the locals she interacted with very kind and tolerant. Many Jordanians are anxious to show that they like

³<https://savvytokyo.com/lessons-from-a-former-expat-10-things-you-should-know-before-coming-to-japan/>

⁴https://www.youtube.com/channel/UCyFZNsROORLjX9QAEg3WXJg?sub_confirmation=1&via=tb

⁵ <http://www.expatarivals.com/article/interview-sarah-american-expat-jordan>

Americans because they know that the news often portrays people from the Middle East as terrorists or radical. She adds:

Occasionally, I do notice people staring at me, but this is because I have naturally blonde hair, which is a fairly unusual sight in Jordan. An American freelance travel blogger, Natalie Sayin, who lives and works in Turkey, has over 300 pages focusing on destinations, travel tips, expat living, food, culture and much more. In one of them she speaks about the difficulties to learn Turkish:

Most of my expat friends desperately want to speak Turkish fluently, but the truth is that a lot of them have given up. Experts say the best time to learn a second language is aged seven because we can easily absorb new information. Therefore, if you are moving across here at 50, the odds are more or less stacked against you.⁶

She gives some useful advice (using websites or employ a Turkish teacher) on how to acquire this rather difficult language. Her most honest advice is 'don't sweat the small stuff', which means in many parts of Turkey huge amounts of locals speak English because most of them rely on tourism for income. In the event that you do encounter a situation when the language is a problem, a lot of hand waving or using a Turkish friend for translation solves it.

Along with the many positive aspects of being an expat, there are also some less positive ones. For instance, when expats leave home, they often feel that their lives are sold up, and pack up their containers with bits and pieces they feel they have to hold onto, say final goodbyes to family and friends at the airport and board the plane to their new lives. Little do they realize how lonely the first few months are going to be with no car, no clue where to go and have fun, no initial internet connection and no household help.

In expatarrivals.com Debby Poort, an expat therapist in the Netherlands speaks about the effects of loneliness and how to overcome the hurdle of isolation when living abroad or working overseas.⁷ An expert's experience on this issue is invaluable because those who suffer from loneliness in reality do not necessarily want to share it with the general public. As Debby says, "isolation, the absence of close friends often diminishes an expat's ability to deal effectively with other problems that come their way, problems they could have readily solved back home. Debby recommends that expats lower their expectations of friendship; by changing their view on what an ideal friend should look like and they can allow more people into their life who could potentially be a friend to them. In addition to this, expat communities often suffer from a constant flux of

⁶ <https://turkishtravelblog.com/the-massive-guide-to-expat-living-in-turkey/>

⁷ <http://www.expatarrivals.com/article/beating-loneliness-as-an-expat-living-abroad-or-working-overseas>

people coming and going, so establishing long-term friendships can be problematic.

What Natalie, the American expat says about her loneliness in Turkey, can be true for a number of people in many countries all over the world:

Once the initial euphoria of navigating yourself into a new home in Turkey wears off, most expats wonder what to do next. Some start hobbies such as golfing in Antalya, or they join local charity groups in an aim to give back to their home country such as the Didim Helping Hands group. Others, unfortunately, with a mass abundance of time on their hands turn to socially drinking or fall fowl of the expat syndrome that inhibits relationships, especially with new friends. Perhaps a good way to deal with this syndrome is to look at this period in your life as the ideal opportunity to follow your passions.⁸

Another issue that expats also have to deal with is unpredictability and unexpected situations when they do not know what to do, or how to react. People usually feel terrified of what they cannot control. When, for example, you grow up in an area where people think that nature is not something you need to be afraid of, Japan's typhoons, tsunami and earthquakes are scary things. Julia Mascetti, a harpist from the U.K., confesses that she did not feel safe in Japan because of disasters:

This is something that my Japanese friends — who associate Europe with constant crime and terrorism — just don't understand. True, I have lived in areas of the U.K. where crime rates were high, but I could do things to mitigate those risks. I double locked my doors, got burglar alarms, didn't flaunt my smartphone and never walked home alone at night. Perhaps never being a victim of a crime was partly down to luck but I could at least convince myself that I was in control of my safety.

Therefore, she has developed two modes of operation when dealing with her natural disaster phobia. The first is to go into denial and tell yourself that a natural disaster will never happen to you. The other is to live in Japan as if it were a war zone, existing in a constant state of hypervigilance. In other words, educate yourself and be well prepared.

In situations of frustration, misunderstanding, or conflict between you and another person, the essential communication challenge facing both of you actually has less to do with fear or courage as it does vulnerability. Senna Wesselman, born and raised in the Netherlands, started as an expat in 2000, and now identifies herself as a digital nomad. The main differences between the two are, while as an expat is much more tied to a specific location, a digital nomad's independence is combined with the online nature of his/her work. She recalls plenty of crazy, negative, and frustrating experiences, such as this:

⁸ *ibid.*,20

Not knowing the culture, not knowing who you can trust... I once spent a few months in Rome, Italy doing some marketing work for a couple of small hotels. I accepted a hotel room as part of my compensation. This seemed perfect to me — I got to stay in the centre of Rome without having to pay for it. Until one of the hotel owners freaked out and started screaming at me for listening to his business partner (who as it turned out had a romantic history with him and therefore now a very complicated business relationship). Now all of a sudden I was very vulnerable, not knowing many people in the city yet, not knowing where to go if he would kick me out. That vulnerability I have felt in many countries — when you have just moved to a new country, you will have to rely on people you barely know and sometimes that works out great, but sometimes it doesn't.⁹

To avoid vulnerability, building walls can create a safe space into which you can quickly retreat, but it is easy to become trapped behind your own emotional defenses, unable to give or receive positive emotions as well as negative ones. This, in turn, leaves many people feeling isolated and alone.

Generations all over the world are becoming more and more aware of the harmful effects of smoking; therefore, quite a few expats note in their blog posts that the smoking culture in the host country is very different from that of in their own culture. For instance, an American couple living in Budapest did not like about Budapest that:

...there is a large number of smokers in the city. This is the only thing we wish the government would ban from public space, the same as they did in the UK.¹⁰

Also, in the English Forum Switzerland, a junior English member of the expat community, using the pseudonym CoderMark, complains about the smoking culture in Switzerland by saying that:

Some people (smokers) seem to think it is totally acceptable to stand next to some normal person (non-smoker) and puff on their cancer-sticks, exhaling their carcinogenic fumes for everyone else to inhale... so (with looks of disgust)Ok, 'when in Rome' and all that... but is this normal acceptable behavior in Switzerland, or are these people just the Swiss equivalent of the anti-social scum we have in England... because even if I was (god forbid) a smoker then I wouldn't force someone else to endanger their health in this way.

Another disturbing thing that regular or less regular travelers might have experienced is sharing a public space with someone (or many someones) who wants to stand closer to you than you'd allow them. We all know that personal space varies widely between countries, yet we are surprised when someone stands too close to us. Amanda Erickson, a deputy

⁹<https://www.expats.com/en/expat-mag/1133-nomadic-lifestyle-the-way-to-freedom.html>

¹⁰<https://www.youcouldtravel.com/travel-blog/an-expat-guide-to-living-in-budapest>

campaign editor for The Washington Post argues that temperature, gender, age and the nature of relationship all tend to affect how people define personal space. On the whole, cultures share some commonalities, e.g. ‘Women preferred more personal space from strangers than men in almost all of the countries studied. People living in warmer places tended to keep less distance than those in colder climes. And the older you are, the farther away you stand’¹¹. According to InterNation.org, this is one of the major things to know for people coming to Turkey:

Hospitality is an important aspect of the Turkish culture. However, many expats are shocked to find out the boundaries of personal space can easily be crossed. Especially those used to greater personal distance may need some time to adjust to this. It is important that you try to find a balance between being hospitable without allowing friends or neighbors to invade your personal space.¹²

The main conclusions we can draw from the expats’ report is that the lifestyle of an expat has its ups and downs but first and foremost is rewarding, and it gives them the freedom to discover new cultures, meet interesting people, and create the life you want to live in. The transition period of relocation is hectic, taken up with exploring your new home, learning a new culture or language, familiarizing themselves with new customs or routines and helping your family to settle into their new life. When the dust settles, many expats feel alone and out of their comfort zone; they miss the company of friends and family and the familiarity of the life they left behind.

On the whole, we can conclude that a lifestyle away from home has made the expats a lot more flexible and open to new experiences. They have had to build a new life for themselves every few months or years. To do that, they had to be open to the world and willing to learn and grow. It has definitely broadened their horizon and taught them how thankful they have to be simply to be born in a relatively wealthy, stable and safe country.

References

- Berry, J. W. “Acculturation as varieties of adaptation”. In A. M. Padilla (Ed.), *Acculturation: Theory, models and some new findings* edited by Amado M. Padilla, 9–25. Boulder, CO: Westview Press, 1980.
- Berry, J. W., and Sam, D. L. (1997). Acculturation and adaptation. In *Handbook of cross-cultural psychology: Vol. 3. Social behavior and applications*, edited by John. W. Berry, Marshall H. Segall, & Cigdem Kagitcibasi, 291–326. Needham Heights, MA: Allyn & Bacon.

¹¹<https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2017/04/24/how-close-is-too-close-depends-on-where-you-live/>

¹² <https://www.internations.org/go/moving-to-turkey>

- Brembeck, W. (1977). The Development and Teaching of a College Course in Intercultural Communication. In *Readings in Intercultural Communication*. Pittsburgh: Sietar Publications.
- Brown, H. D. (1993). *Principles of Language Learning and Teaching* (3rd ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Damen, L. (1987). *Culture Learning: The fifth dimension in the language classroom*. Reading, MA: Addison-Wesley, 1987.
- Del Pilar, J. A., and Udasco, J. O. (2004). Deculturation: Its Lack of Validity. *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology*, 10(2), 169-176.
- Fiske, J. (1989). *Reading the Popular*. Boston: Unwin Hyman.
- Green, M. (1979). *Dreams of Adventure, Deeds of Empire*. New York: Basic.
- Hall, E. T. (1959). *The silent language*. Greenwich, CT: Fawcett.
- Hopf, C., Rieker, P., Sanden-Marcus, M. and Schmidt, C. (2014). In: Kuckartz, Udo, *Qualitative text analysis: A Guide to Methods, Practice and Using Software*, 35-36. Sage Publication Ltd.: London.
- Jandt, F. E. (1995). *Intercultural communication: An introduction*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- McCamy, Laura. (2019, May 8). There are 1.5 million Americans living in Mexico — here are 8 things Americans wished they'd known before they moved. *Business Insider*. Retrieved from <https://www.businessinsider.com/american-move-to-mexico-2019-5>
- Redfield, R. (1936). Linton, Ralph, & Herskovits, Melville. Memorandum for the study of acculturation. *American Anthropologist*, 38, 149–152.
- Yu W. and Wang S. (2011). An Investigation into the Acculturation Strategies of Chinese Students in Germany. *Intercultural Communication Studies*, XX: 2.

978-605-031-653-7